

Torsdag den 23. februar 2012 (D)

1

50. møde

Torsdag den 23. februar 2012 kl. 10.00

Dagsorden

1) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 23:

Forespørgsel til justitsministeren om straf for økonomisk henholdsvis personfarlig kriminalitet.

Af Peter Skaarup (DF) m.fl.

(Anmeldelse 21.02.2012).

2) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 24:

Forespørgsel til beskæftigelsesministeren om konfliktret.

Af Finn Sørensen (EL) m.fl.

(Anmeldelse 21.02.2012).

3) Fortsættelse af forespørgsel nr. F 14 [afstemning]:

Forespørgsel til social- og integrationsministeren om ældreområdet.

Af Karin Nødgaard (DF) m.fl.

(Anmeldelse 11.01.2012. Fremme 17.01.2012. Forhandling 21.02.2012. Forslag til vedtagelse nr. V 25 af Karin Nødgaard (DF), Anne-Mette Winther Christiansen (V), Thyra Frank (LA) og Mike Legarth (KF). Forslag til vedtagelse nr. V 26 af Maja Panduro (S), Liv Holm Andersen (RV), Özlem Sara Cekic (SF) og Finn Sørensen (EL)).

4) 3. behandling af lovforslag nr. L 59:

Forslag til lov om ændring af lov om finansiel virksomhed, lov om værdipapirhandel m.v., lov om forebyggende foranstaltninger mod hvidvask af udbytte og finansiering af terrorisme og forskellige andre love samt ophævelse af lov om pengesedler i Grønland. (Bevilgning af engagementer, obligatorisk anvendelse af danske regnskabsregler, tilladelse til og tilsyn med auktionsplatform for handel med CO₂-kvoter og fælles datacentraler m.v.).

Af erhvervs- og vækstministeren (Ole Sohn).

(Fremsættelse 14.12.2011. 1. behandling 26.01.2012. Betænkning 09.02.2012. 2. behandling 21.02.2012. Lovforslaget optrykt efter 2. behandling).

5) 3. behandling af lovforslag nr. L 50:

Forslag til lov om ændring af lov om social service. (Afskaffelse af elektronisk overvågning af børn og unge og skærpelse af kriteriet for anbringelse på sikrede afdelinger).

Af social- og integrationsministeren (Karen Hækkerup).

(Fremsættelse 14.12.2011. 1. behandling 27.01.2012. Betænkning 09.02.2012. 2. behandling 21.02.2012).

6) 3. behandling af lovforslag nr. L 55:

Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven, lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser og færdselsloven. (Forhøjelse af den kriminelle lavalder).

Af justitsministeren (Morten Bødskov).

(Fremsættelse 14.12.2011. 1. behandling 20.12.2011. Betænkning 09.02.2012. 2. behandling 21.02.2012. Lovforslaget optrykt efter 2. behandling).

7) 3. behandling af lovforslag nr. L 56:

Forslag til lov om ændring af straffeloven. (Udvidet anvendelse af betingede domme med vilkår om samfundstjeneste m.v.).

Af justitsministeren (Morten Bødskov).

(Fremsættelse 14.12.2011. 1. behandling 17.01.2012. Betænkning 09.02.2012. 2. behandling 21.02.2012).

8) 3. behandling af lovforslag nr. L 41:

Forslag til lov om ændring af lov om kemikalier. (Gennemførelse af EU-regler om egenkontrol og oplysnings- og undersøgelsespligt samt skærpede regler om håndhævelse).

Af miljøministeren (Ida Auken).

(Fremsættelse 24.11.2011. 1. behandling 08.12.2011. Betænkning 09.02.2012. 2. behandling 21.02.2012. Lovforslaget optrykt efter 2. behandling).

9) 3. behandling af lovforslag nr. L 42:

Forslag til lov om ændring af lov om landinspektørvirksomhed.

(Landinspektørvirksomheder som partnerselskaber og holdingselskaber og sammensætning af Landinspektørnævnet m.v.).

Af miljøministeren (Ida Auken).

(Fremsættelse 24.11.2011. 1. behandling 08.12.2011. Betænkning 09.02.2012. 2. behandling 21.02.2012).

10) 3. behandling af lovforslag nr. L 39:

Forslag til lov om ændring af færdselsloven. (Forbud mod visse konstruktive ændringer af køretøjer, tilladelse til påhængsvogn til stor knallert og venstregående sidevogn til veteranmotorcykel).

Af transportministeren (Henrik Dam Kristensen).

(Fremsættelse 23.11.2011. 1. behandling 06.12.2011. Betænkning 26.01.2012. 2. behandling 21.02.2012. Lovforslaget optrykt efter 2. behandling).

11) 3. behandling af lovforslag nr. L 47 A:

Forslag til lov om ændring af lov om godskørsel og lov om buskørsel. (Arbejdstid for selvstændige vognmænd).

Af transportministeren (Henrik Dam Kristensen).

(2. behandling 21.02.2012. Lovforslaget optrykt efter 2. behandling).

12) 3. behandling af lovforslag nr. L 47 B:

Forslag til lov om ændring af lov om godskørsel og lov om buskørsel. (Bødeforhøjelser).

Af transportministeren (Henrik Dam Kristensen).

(2. behandling 21.02.2012. Lovforslaget optrykt efter 2. behandling).

13) 3. behandling af lovforslag nr. L 69:

Forslag til lov om ændring af lov om en aktiv beskæftigelsesindsats og forskellige andre love. (Forenkling af beskæftigelsesindsatsen m.v.).

Af beskæftigelsesministeren (Mette Frederiksen).

(Fremsættelse 18.01.2012. 1. behandling 26.01.2012. Betænkning 08.02.2012. 2. behandling 21.02.2012).

14) 3. behandling af lovforslag nr. L 70:

Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsløshedsforsikring m.v., lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension samt lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. (Forenkling af reglerne om optagelse og overflytning samt afskaffelse af kombinationsforsikring og uddannelsesydelser m.v.).

Af beskæftigelsesministeren (Mette Frederiksen).

(Fremsættelse 18.01.2012. 1. behandling 26.01.2012. Betænkning 08.02.2012. 2. behandling 21.02.2012. Lovforslaget optrykt efter 2. behandling. Ændringsforslag nr. 1 og 2 af 21. februar 2012 til 3. behandling af beskæftigelsesministeren (Mette Frederiksen)).

15) 3. behandling af lovforslag nr. L 71:

Forslag til lov om ændring af lov om sygedagpenge og barselloven. (Forenkling af indsatsen for syge- og barseldagpengemodtagere, aftale om ret til sygedagpenge fra 1. fraværsdag for selvstændige erhvervsdrivende ved langvarig eller kronisk lidelse m.v.).

Af beskæftigelsesministeren (Mette Frederiksen).

(Fremsættelse 18.01.2012. 1. behandling 26.01.2012. Betænkning 08.02.2012. 2. behandling 21.02.2012).

16) 2. (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 17:

Forslag til folketingsbeslutning om Danmarks ratifikation af Det Europæiske Råds afgørelse af 25. marts 2011 om ændring af artikel 136 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde med hensyn til en stabilitetsmekanisme for de medlemsstater, der har euroen som valuta.

Af europaministeren (Nicolai Wammen).

(Fremsættelse 30.11.2011. 1. behandling 08.12.2011. Betænkning 30.01.2012).

17) 2. behandling af lovforslag nr. L 66:

Forslag til lov om ændring af lov om erhvervsuddannelser. (Effektivisering af sagsgangene i Tvistighedsnævnet m.v.).

Af børne- og undervisningsministeren (Christine Antorini).

(Fremsættelse 11.01.2012. 1. behandling 31.01.2012. Betænkning 21.02.2012).

18) 1. behandling af lovforslag nr. L 85:

Forslag til lov om ændring af lov om sygedagpenge. (Ændring af frister for anmeldelse af sygefravær samt anmodning om sygedagpenge m.v. for bedre at udnytte den digitale indberetningsløsning (SDPI-løsningen)).

Af beskæftigelsesministeren (Mette Frederiksen).

(Fremsættelse 08.02.2012).

19) 1. behandling af lovforslag nr. L 83:

Forslag til lov om olieberedskab.

Af klima-, energi- og bygningsministeren (Martin Lidegaard).

(Fremsættelse 08.02.2012).

20) 1. behandling af lovforslag nr. L 84:

Forslag til lov om ændring af lov om fremme af energibesparelser i bygninger, lov om bygnings- og boligregistrering samt byggeloven. (Fremrykning af pligten til energimærkning af bygninger, annoncereing af energimærket ved salg og udleje, sanktioner og godkendel-

sesordning for installatører af små VE-anlæg, styrkelse af dataindsamling om energiforbrug, ophævelse af monopol på udstedelse af VA-godkendelser og omfanget af pligten til at tegne en byggeskade-forsikring m.v.).

Af klima-, energi- og bygningsministeren (Martin Lidegaard).

(Fremsættelse 08.02.2012).

21) Forespørgsel nr. F 13:

Forespørgsel til klima-, energi- og bygningsministeren om nordsø-oilen.

Af Mikkel Dencker (DF) og René Christensen (DF).

(Anmeldelse 10.01.2012. Fremme 17.01.2012. Eventuel afstemning udsættes til tirsdag den 28. februar 2012).

22) 1. behandling af beslutningsforslag nr. B 31:

Forslag til folketingsbeslutning om at afholde folkeafstemning om Danmarks tilslutning til den internationale traktat om en styrket økonomisk union.

Af Nikolaj Villumsen (EL) m.fl.

(Fremsættelse 25.01.2012).

23) Forespørgsel nr. F 16:

Forespørgsel til børne- og undervisningsministeren om kanonlister i undervisningen.

Af Alex Ahrendtsen (DF) m.fl.

(Anmeldelse 18.01.2012. Fremme 20.01.2012. Eventuel afstemning udsættes til tirsdag den 28. februar 2012).

Kl. 10:00

Meddelelser fra formanden**Formanden :**

Mødet er åbnet.

I dag er der følgende anmeldelser:

Fødevareministeren (Mette Gjerskov):

Lovforslag nr. L 93 (Forslag til lov om ændring af fiskeriloven. (Rådgivende udvalg, fiskeri af laks i visse vandsystemer, EU-point-system for alvorlige overtrædelser, beslaglæggelse af fiskeredskaber m.v. og straffemyndighed for visse eksteritoriale overtrædelser)).

Alex Ahrendtsen (DF) og Christian Langballe (DF):

Forespørgsel nr. F 26 (Vil ministeren redegøre for, om regeringen agter at tage initiativer til en national og international H.C. Andersen-strategi, der kan have som mål at formidle H.C. Andersens forfatterskab på forskellig vis og via moderne teknologier til en bred kreds af interesserede i både ind- og udland, herunder forskere?)

Titler på de anmeldte sager vil fremgå af www.folketingstidende.dk (jf. ovenfor).

Det første punkt på dagsordenen er:

1) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 23:

Forespørgsel til justitsministeren om straf for økonomisk henholdsvis personfarlig kriminalitet.

Af Peter Skaarup (DF) m.fl.

(Anmeldelse 21.02.2012).

Sammen med dette punkt foretages:

2) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 24:

Forespørgsel til beskæftigelsesministeren om konfliktret.

Af Finn Sørensen (EL) m.fl.

(Anmeldelse 21.02.2012).

Kl. 10:00

Formanden :

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af disse forespørgsler, be-
tragter jeg Tingets samtykke som givet.

Det er givet.

Det næste punkt på dagsordenen er:

3) Fortsættelse af forespørgsel nr. F 14 [afstemning]:

Forespørgsel til social- og integrationsministeren om ældreområdet.

Af Karin Nødgaard (DF) m.fl.

(Anmeldelse 11.01.2012. Fremme 17.01.2012. Forhandling 21.02.2012. Forslag til vedtagelse nr. V 25 af Karin Nødgaard (DF), Anne-Mette Winther Christiansen (V), Thyra Frank (LA) og Mike Legarth (KF). Forslag til vedtagelse nr. V 26 af Maja Panduro (S), Liv Holm Andersen (RV), Özlem Sara Cekic (SF) og Finn Sørensen (EL)).

Kl. 10:01

Afstemning

Formanden :

Forhandlingen er afsluttet, og vi går til afstemning om de fremsatte forslag til vedtagelse. Der foreligger to forslag.

Der stemmes først om forslag til vedtagelse nr. V 26 af Maja Panduro (S), Liv Holm Andersen (RV), Özlem Sara Cekic (SF) og Finn Sørensen (EL), og der kan stemmes nu.

Vi slutter afstemningen.

For stemte 60 (S, RV, SF og EL), imod stemte 0, hverken for eller imod stemte 53 (V, DF, LA og KF).

Forslag til vedtagelse nr. V 26 er vedtaget.

Herefter er forslag til vedtagelse nr. V 25 af Karin Nødgaard (DF), Anne-Mette Winther Christiansen (V), Thyra Frank (LA) og Mike Legarth (KF) bortfaldet.

Hermed er forespørgslen afsluttet.

Det næste punkt på dagsordenen er:

4) 3. behandling af lovforslag nr. L 59:

Forslag til lov om ændring af lov om finansiel virksomhed, lov om værdipapirhandel m.v., lov om forebyggende foranstaltninger mod hvidvask af udbytte og finansiering af terrorisme og

forskellige andre love samt ophævelse af lov om pengesedler i Grønland. (Bevilling af engagementer, obligatorisk anvendelse af danske regnskabsregler, tilladelse til og tilsyn med auktionsplatform for handel med CO₂-kvoter og fælles datacentraler m.v.).

Af erhvervs- og vækstministeren (Ole Sohn).

(Fremsættelse 14.12.2011. 1. behandling 26.01.2012. Betænkning 09.02.2012. 2. behandling 21.02.2012. Lovforslaget optrykt efter 2. behandling).

Kl. 10:02

Forhandling

Formanden :

Jeg holder meget af de her lange titler på lovforslagene.

Der er ikke stillet ændringsforslag.

Ønsker nogen at udtale sig?

Det er ikke tilfældet, og så går vi til afstemning.

Kl. 10:03

Afstemning

Formanden :

Der stemmes om lovforslagets endelige vedtagelse, og der kan stemmes nu.

Vi slutter afstemningen.

For stemte 106 (V, S, DF, RV, SF, EL og KF), imod stemte 5 (LA), hverken for eller imod stemte 0.

Lovforslaget er vedtaget og vil nu blive sendt til statsministeren.

Det næste punkt på dagsordenen er:

5) 3. behandling af lovforslag nr. L 50:

Forslag til lov om ændring af lov om social service. (Afskaffelse af elektronisk overvågning af børn og unge og skærpelse af kriteriet for anbringelse på sikrede afdelinger).

Af social- og integrationsministeren (Karen Hækkerup).

(Fremsættelse 14.12.2011. 1. behandling 27.01.2012. Betænkning 09.02.2012. 2. behandling 21.02.2012).

Kl. 10:03

Forhandling

Formanden :

Der er ikke stillet ændringsforslag.

Ønsker nogen at udtale sig?

Det er ikke tilfældet, og så går vi til afstemning.

Kl. 10:03

Afstemning

Formanden :

Der stemmes om lovforslagets endelige vedtagelse, og der kan stemmes nu.

Vi slutter afstemningen.

For stemte 63 (S, RV, SF, EL og LA), imod stemte 48 (V, DF og KF), hverken for eller imod stemte 0.

Lovforslaget er vedtaget og vil nu blive sendt til statsministeren.

Det næste punkt på dagsordenen er:

6) 3. behandling af lovforslag nr. L 55:

Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven, lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser og færdselsloven. (Forhøjelse af den kriminelle lavalder).

Af justitsministeren (Morten Bødskov).

(Fremsættelse 14.12.2011. 1. behandling 20.12.2011. Betænkning 09.02.2012. 2. behandling 21.02.2012. Lovforslaget optrykt efter 2. behandling).

Kl. 10:04

Forhandling

Formanden :

Der er ikke stillet ændringsforslag.

Ønsker nogen at udtale sig? Hr. Karsten Lauritzen som ordfører for Venstre.

Kl. 10:04

(Ordfører)

Karsten Lauritzen (V):

Lovforslag nr. L 55, som vi i dag tredjebehandler, handler om at hæve den kriminelle lavalder fra 14 til 15 år.

Tidligere på ugen var der en kronik i Politiken, der handlede om, at det på visse områder i retspolitikken desværre er sådan, at der bliver taget større hensyn til dem, der begår forbrydelserne, end der bliver taget til ofrene. Det var en ganske interessant kronik, og det er i særlig grad en interessant kronik, hvis man ser den i sammenhæng med det lovforslag, der stemmes om her i dag, for det er netop et forslag, hvor regeringen tager større hensyn til forbryderne – i dette tilfælde nogle ungdomsforbrydere, der har begået meget alvorlig kriminalitet – end til dem, som er ofre for den kriminalitet, der bliver begået. Og det er sørgeligt, synes vi i Venstre, at man hæver den kriminelle lavalder, for det kommer til at betyde, at vi kommer til at tage større hensyn til nogle ungdomskriminelle end til de ofre for den ganske alvorlige kriminalitet, der rent faktisk er begået.

Sandheden er nemlig, at den store del af dem, som i øjeblikket er mellem 14 og 15 år og dømt for en forbrydelse – det er ca. 500, hvoraf halvdelen er idømt en bødestraf, og den resterende halvdel er idømt forskellige andre ting – har begået ganske alvorlig kriminalitet. Der er unge, der har begået vold og alvorlig vold, der er unge, der har begået voldtægtsforsøg, der er unge, der har begået røveri mod et pengeinstitut, der er unge, der har stjålet biler; det er altså unge mellem 14 og 15 år, der har begået alvorlig kriminalitet.

De unge, som i øjeblikket er inde i systemet, sidder ikke i fængsel – det er der ingen unge der gør – men de er idømt forskellige former for sanktioner, det kan være bøder, det kan være en ungdomssanktion, det kan være en lang række andre ting. De unge bliver nu sluppet fri. De får nu at vide: I har ikke begået nogen kriminel handling, I har ikke gjort noget forkert, I kan få lov til at gå fri. Vi må sige, at vi i Venstre synes, at det er dybt, dybt beklageligt og et helt, helt forkert signal at sende, et signal, hvor man tager større hensyn til forbryderne, end man gør til ofrene for forbrydelserne, som jo i princippet er ligeglade med, at forbrydelserne er begået af nogle, der er mellem 14 og 15 år.

I forbindelse med dette lovforslag har vi haft en række samråd i Folketingets Retsudvalg. Vi havde bl.a. et samråd med justitsministeren i ugen før vinterferien, hvor det kom frem, at de her godt 500 unge, som ikke har afsonet den dom, der er faldet ved domstolene endnu, men er i gang med det, nu får at vide, at de ikke har gjort nogen forkert handling. Hvad sker der så med de unge? Der kom det jo frem i det her samråd, at der ikke sker andet, end at landets politikredse giver en meddelelse til landets kommuner, og så er det op til den enkelte kommune og op til den enkelte socialrådgiver, hvor sagen måske lander på et skrivebord, der er fyldt med sager i forvejen, hvad der kommer til at ske.

Der må vi bare sige, at vi finder det dybt beskæmmende, at straffen for de unge, der har begået alvorlig kriminalitet, unge, der er dømt for 10, 12, 18 forskellige kriminelle forhold og er i gang med at afsone en ungdomssanktion, der skal få dem på ret kurs, bliver afbrudt. Der bliver så sendt et brev til kommunen, og så er det helt op til den enkelte socialrådgiver og den enkelte kommune, hvorvidt der sker noget. Vi frygter, at det fører til, at der er nogle unge, der i stedet for at komme ud af deres kriminelle løbebane fortsætter i den, og at man får en situation, hvor dem, der er ofre for de forbrydelser begået af unge mellem 14 og 15 år, oplever, at der bliver taget større hensyn til de kriminelle end til dem. Dem, der har begået noget kriminelt, skal ikke opleve, at de ryger i fængsel, for de er unge, men de skal opleve, at det medfører en alvorlig sanktion, når de begår en alvorlig forbrydelse.

Derfor er det meget, meget beklageligt, at regeringen har fremsat det her lovforslag, og vi vil i Venstre stemme imod, når vi om lidt skal stemme.

Kl. 10:08

Formanden :

Ønskede hr. Ole Hækkerup ordet for en kort bemærkning, eller var det som ordfører? Hr. Ole Hækkerup for en kort bemærkning.

Kl. 10:08

Ole Hækkerup (S):

Tak. Jeg skal bare bede ordføreren om at bekræfte, at man allerede under VK-regeringen lavede en kortlægning af effekten af at sænke den kriminelle lavalder, og at lige præcis den kortlægning, der blev lavet af VK-regeringen, viste, at det overhovedet ikke havde nogen effekt, at man dengang sænkede den kriminelle lavalder.

Kl. 10:09

Formanden :

Ordføreren.

Kl. 10:09

Karsten Lauritzen (V):

Det her handler jo grundlæggende om en politisk holdning, hvor hr. Ole Hækkerup og hr. Ole Hækkerups parti mener, at man skal tage større hensyn til de unge, som begår vold, forsøg på voldtægt og andre ting, end til de ofre, der er for forbrydelserne. Der er vi så uenige, vil jeg sige til hr. Ole Hækkerup; det er vi.

Så kan det da godt være, at man ikke kan tage en enkelt ting ud af den store pakke af en lang række initiativer, som VK-regeringen vedtog for at bekæmpe ungdomskriminalitet, og som har ført til, at ungdomskriminaliteten falder. Det var en lang række forebyggende indsatser og en lang række ting, der skulle få unge ud af kriminalitet, men det var også en erkendelse af, at forebyggelse og den venlige hånd nogle gange må følges op af, at man bliver stillet for en dommer, hvis man begår meget alvorlig kriminalitet som ung. Og det er der nogle unge, der har gjort.

Der er rejst næsten 2.500 sigtelser mod unge i den tid, den kriminelle lavalder har været på 14 år, det er cirka et års tid. Så der bliver begået ganske meget kriminalitet, og det er bare ikke tilfredsstillende.

de, at man nu overlader det til kommunerne at håndtere i stedet for domstolene.

Kl. 10:12

Kl. 10:10

Formanden :

Hr. Jeppe Mikkelsen for en kort bemærkning.

Kl. 10:12

Formanden :

Hr. Ole Hækkerup.

Kl. 10:10

Jeppe Mikkelsen (RV):

Jeg kan oplyse, at jeg kun skal bruge en enkelt bemærkning til det her. Vi kan selvfølgelig have vores politiske uenigheder, og det har jeg stor respekt for, og det er derfor, at der er så mange forskellige partier her i Folketinget, men jeg bliver nødt til at høre hr. Karsten Lauritzen, om det ikke gjorde indtryk på ordføreren og på Venstre som parti, da vi så samtlige høringssvar, dengang man i sin tid valgte at sænke den kriminelle lavalder, og om det ikke gør indtryk, når vi ser de nye høringssvar entydigt påpege, at det er væsentligt bedre at have en kriminel lavalder på 15 år end på 14 år. Gør det slet ikke noget indtryk på hr. Karsten Lauritzen og på Venstre som parti, til trods for at vi selvfølgelig har vores politiske uenigheder?

Kl. 10:13

Formanden :

Ordføreren.

Kl. 10:13

Ole Hækkerup (S):

Jeg ved ikke, om jeg skal sige tak for svaret, for jeg tror ikke, at det havde så meget med spørgsmålet at gøre. Derfor tager jeg det som en bekræftelse af, at netop Venstre og Konservative iværksatte en kortlægning af, hvad effekten af at nedsætte den kriminelle lavalder til 14 år egentlig var, og at Justitsministeriets Forskningskontor under en konservativ justitsminister i VK-regeringens tid nåede frem til den konklusion, at det ikke havde nogen effekt overhovedet.

Når det er vigtigt, er det, fordi det primære argument for Venstre, Konservative og Dansk Folkeparti for at nedsætte den kriminelle lavalder var, at det ville have en enormt stor præventiv effekt, og at det var et signal til de unge om, hvilken holdning samfundet havde. Derfor er det så slående, at det, når man så undersøger det, viser sig, at det ikke havde nogen effekt overhovedet.

Så kom der en hel masse sange om alt muligt andet, som jeg er uenig i. Lad os bare sige det sådan: Vi står jo her med et af de lovforslag, hvor – hvis man spørger folk, hvad de synes om det, og hvis man sender det ud i høring – alle entydigt og uden undtagelse siger, at det er en rigtig, rigtig god idé at sætte den kriminelle lavalder tilbage til 15 år, altså igen.

Så med hensyn til alle de beskyldninger om, hvor ligeglad man var med ofrene, og alt det der, vil jeg bare sige til hr. Karsten Lauritzen, at det så simpelt hen også gør sig gældende for alle, der overhovedet er blevet hørt i den her sag. For alle høringsparters vedkommende gør det sig gældende, at de har det stik modsatte syn af hr. Karsten Lauritzen på det og ikke aner noget som helst om, hvordan man bedst forebygger og bekæmper kriminalitet.

Kl. 10:11

Formanden :

Ordføreren.

Kl. 10:11

Karsten Lauritzen (V):

Jeg vil da håbe, at hr. Ole Hækkerup vil tage ordet som ordfører, for så kan vi få en reel debat om det her. Jeg tror, at hr. Ole Hækkerup stillede ti spørgsmål eller noget lignende i det ene minut, han havde til rådighed, og jeg tror, at jeg får svært ved at nå at svare. Så jeg håber da, at hr. Ole Hækkerup – hvis han vil have den debat om, hvad Justitsministeriets Forskningskontor er kommet frem til, og om alt muligt andet – vil tage ordet som ordfører, eller at justitsministeren vil; det kan man jo også håbe.

Det har i hele den her debat været meget, meget svært at få at vide, hvad Socialdemokratiet politisk mente, og det her er en diskussion, der også handler om politik. Det handler om, hvorvidt det er i orden, at man laver noget lovgivning, hvor man tager større hensyn til nogle ungdomskriminelle end til ofrene for kriminaliteten.

Vi har jo bl.a. i det samråd, som justitsministeren deltog i, forsøgt at finde ud af, hvorfor man vil have den kriminelle lavalder tilbage til de 15 år. Så fremhæver justitsministeren argumentet om, at sådan har det været i en menneskealder i Danmark, at sådan har det været i næsten 100 år. Det er jo ikke det, vi i Venstre synes er et særlig godt politisk argument, men det er sådan den politiske argumentation bag, at man nu hæver den kriminelle lavalder, og der er vi bare politisk uenige.

Karsten Lauritzen (V):

Selvfølgelig gør det da et indtryk. Det var jo ikke en enig Ungdomskommission. Ungdomskommissionen, som VK-regeringen nedsatte, anbefalede ikke at hæve den kriminelle lavalder, men der var et mindretal, der sådan set syntes, at det var en udmærket idé. Når man kigger på en række andre lande, ser man, at de har en kriminel lavalder, der er væsentlig lavere end de 15 år. I Storbritannien og i en række andre europæiske lande er der en meget lav kriminel lavalder. Det er ud fra en betragtning om, ikke at man skal sætte unge i fængsel, men at det faktisk for nogle unge, der begår meget alvorlige forbrydelser, kan være hjælpsomt at blive placeret foran en dommer. De kan blive idømt en sanktion, i stedet for at de er en del af det sociale system, hvor det er op til den enkelte kommune og op til den enkelte socialrådgiver, hvilken behandling de får.

Derfor skal man se tingene i et lidt større perspektiv.

Kl. 10:14

Formanden :

Tak til Venstres ordfører. Så har jeg noteret fru Anne Baastrup som ordfører.

Kl. 10:14

(Ordfører)

Anne Baastrup (SF):

Tilbage i begyndelsen af det forrige århundrede var den kriminelle lavalder på 14 år. Et næsten enigt Folketing støttet af Landstinget hævdede den kriminelle lavalder til 15 år. Det har vi så haft stort set siden. Så var der på et tidspunkt en forveksling af nogle ord, for en daværende konservativ justitsminister havde lavet en aftale med den daværende statsminister fra Venstre om, hvilke ord der skulle bruges i talen herinde i Folketinget. Desværre havde han ikke lært de ord godt nok. Det betød, at han i pressen sagde, at den kriminelle lavalder skulle sættes ned. Det gav en del internt bøl i den daværende regering, men den kriminelle lavalder blev sat ned til 14 år.

Vi sagde dengang, at når vi får magten, skal den kriminelle lavalder sættes op. Det er dansk kultur. Det svarer til mange af de andre elementer, der er omkring aldersgrænser. Man er ansvarlig for sin egen økonomi, når man fylder 15 år osv. Så det er en del af regeringsgrundlaget, og vi er stolte. Tilfældigvis er der ikke en eneste ekspert, der kender til området, der har fundet et argument mod at

sætte den kriminelle lavalder op. Så jeg tillader mig i al stilfærdighed at være glad.

Kl. 10:16

Formanden :

Vi beder lige ordføreren om at blive. Der er to, der har bedt om korte bemærkninger.

Vi prøver nu, da der er så god ro i salen, at tage de korte bemærkninger nede fra pladsen. Det giver en hurtigere afvikling og en bedre afvikling, synes jeg.

Det var først fru Karina Adsbøl, der bad om en kort bemærkning.

Kl. 10:16

Karina Adsbøl (DF):

Jeg kunne godt tænke mig at høre ordføreren, hvad hun mener om, at flere pædagoger bliver udsat for vold, og at volden mod pædagoger simpelt hen er steget markant. Jeg ved ikke, om ordføreren har været ude på opholdssteder, men det sker jo somme tider, at de her unge mennesker planlægger efter alder, hvordan og hvorledes de skal gå til angreb på den pædagog, og de er meget opmærksomme på, hvem der kan blive straffet, og hvem der ikke kan blive straffet. Det kunne jeg godt tænke mig at høre ordføreren om.

Kl. 10:17

Formanden :

Ordføreren.

Kl. 10:17

Anne Baastrup (SF):

Der er meget von høresagen om, hvad det er, der foregår i de enkelte opholdssteder. Hvis det er sådan, at et socialpædagogisk opholdssted har vold i dagligdagen, har de en pædagogisk udfordring, uanset hvor gamle børnene er. Det er uacceptabelt med vold mod pædagoger, og der burde man dels involvere specialister, som ved, hvordan det håndteres, dels også gå til Arbejdstilsynet. Det ved opholdsstedernes ledere godt, og det burde de tage mere alvorligt.

Kl. 10:17

Formanden :

Fru Karina Adsbøl.

Kl. 10:17

Karina Adsbøl (DF):

Problemet er jo, at når man er ansat som pædagog ude på det opholdssted, så har man jo svært ved at lave en anmeldelse på de her unge mennesker, fordi man selvfølgelig har en stor interessekonflikt, og fordi lederen har svært ved det, at pædagoger skal lave en anmeldelse, og det kan de have svært ved, fordi man gerne vil sende et signal om, at det her er et rigtig godt opholdssted for de unge mennesker. Så det, at man får en masse voldssager på sig på opholdsstedet, kan være rigtig, rigtig svært, så jeg spørger igen: Hvordan vil ordføreren hjælpe de her pædagoger, som bliver udsat for vold i deres arbejde?

Kl. 10:18

Formanden :

Ordføreren.

Kl. 10:18

Anne Baastrup (SF):

Jeg forstår ikke konflikten. Hvis det er sådan, at man har svært ved at kontakte Arbejdstilsynet, svært ved at kontakte den kommune, der er tilsynskommune det pågældende sted, fordi man er bange for, at man så får en dårlig stemning blandt de børn, der er på opholdsstedet, tror jeg, at det er endnu sværere at kontakte politiet. Så jeg kan

slet, slet ikke se, hvordan en ændring af den kriminelle lavalder skulle løse den konflikt, Dansk Folkepartis ordfører kommer med.

Kl. 10:18

Formanden :

Hr. Karsten Lauritzen for en kort bemærkning.

Kl. 10:18

Karsten Lauritzen (V):

Jeg vil godt spørge SF's ordfører om, hvordan SF's ordfører har det med, at der nu er en masse unge, små 500, hvor de lidt over 200 altså har begået noget, der er så kriminelt, at den sanktion, de har fået, ikke er en bøde, men altså noget andet, som nu får at vide, at de ikke har gjort noget kriminelt. Hvis man er en del af en ungdomssanktion, hvis man er en del af et forløb i Kriminalforsorgen, får man nu at vide, at det bliver afbrudt, og så er det helt op til den enkelte kommune, der skal laves en helt ny proces, en § 50-undersøgelse, alt muligt andet. Hvordan har SF's ordfører det med, at det med den største sandsynlighed fører til, at en masse unge, der skulle tages hånd om, og som der er taget hånd om i Kriminalforsorgen, nu får lov til at blive overladt nærmest til sig selv, og er ordføreren ikke klar over, at det kan føre til, at nogle af de her unge rent faktisk kommer til at begå ny kriminalitet i stedet for at komme ud af deres kriminelle løbebane, som vi jo alle sammen ønsker?

Kl. 10:19

Formanden :

Ordføreren.

Kl. 10:19

Anne Baastrup (SF):

Der er to forudsætninger i det spørgsmål, som jeg ikke er helt enig i. For det første mener jeg ikke, at det er specielt forebyggende af fremtidig kriminalitet, at man sender et barn omkring politiet på den måde og så for domstolene. Jeg tror, at det ville være bedre, hvis man hurtigt fra den kommunale side går i gang med nogle forebyggende foranstaltninger. For det andet deler jeg slet ikke hr. Karsten Lauritzens totale mistillid til det danske kommunale selvstyre. Jeg synes, det er imponerende, at det tidligere regeringsbærende parti kan have den opfattelse, at man i socialforvaltningerne er fuldstændig flintrende ligeglade med, at der er børn, som er alvorligt truet og alvorligt truende.

Kl. 10:20

Formanden :

Hr. Karsten Lauritzen.

Kl. 10:20

Karsten Lauritzen (V):

Så fru Anne Baastrup har det sådan, at det er helt i orden, at forløbet for en person, der i øjeblikket er dømt for, lad os sige 12 forskellige forhold, det er butikstyverier, vold og en lang række andre ting, vi f.eks. kan antage i øjeblikket er en del af en ungdomssanktion, nu bliver afbrudt. Kan fru Anne Baastrup ikke se, at der er et problem i, at der er nogle unge, der har begået meget alvorlige forbrydelser, at mange af dem sådan set også er mellem 14 og 15 år, og at der ikke er lavet noget overgangsforløb til dem, som får det signal fra landets regering, fra landets justitsminister, fra et flertal i Folketinget: Jeres kriminelle handlinger er ikke kriminelle længere, det var en fejl, at I er blevet dømt, nu bliver I overladt til det sociale system i stedet for? Kan fru Anne Baastrup ikke se, at det måske sender et lidt forkert signal til nogle af de her unge mennesker, som vi jo gerne skulle have ud af kriminalitet og nogle gange måske få ud af kriminalitet ved at hjælpe dem, men også ved at fortælle dem, at når man begår alvorlig kriminalitet, så er der altså nogle ofre, og at alvorlig krimina-

litet fører til, at der altså er nogle konsekvenser, som måske er lidt anderledes end dem, der lægges op til i den sociale lovgivning?

Kl. 10:21

Formanden :
Ordføreren.

Kl. 10:21

Anne Baastrup (SF):

Jeg gad nok se den kommune, som står med et truet barn og truende barn, som har fået 3 måneder i den sikrede institution, som er ude i et åbent forløb på 1 år og så skal hjemtages til kommunen, som så går ind og bryder det der forløb. Der er lavet en handleplan fra direktoratets side, og så har kommunen i ungdomssanktionen overtaget den unge. Det tror jeg ikke helt at hr. Karsten Lauritzen er opmærksom på. Og når man kommer ud i anden og tredje fase, så er det en kommunal udgift, uanset om den pågældende er dømt eller man blot har truffet en beslutning om det her handlingsforløb. Jeg gad nok se den kommune, som vil tage et barn eller en ung, som er af den karakter, som hr. Karsten Lauritzen beskriver, og så blot sende vedkommende hjem til mors kødgrøder, som formentlig ikke eksisterer.

Kl. 10:22

Formanden :

Nu er jeg nødt til at sige, at de, der fører samtaler, bedes rykke udenfor. Der er en lidt længere række af korte bemærkninger, og nu var støjniveauet ved at komme op igen.

Den næste, der har bedt om en kort bemærkning, er fru Pia Adelsteen.

Kl. 10:23

Pia Adelsteen (DF):

Tak for det. Vi kan jo godt tage diskussionen en gang til fra førstebehandling, men grunden til, at jeg gerne vil stille et spørgsmål, er faktisk noget af det, fru Anne Baastrup sagde, da hun gik på talerstolen, nemlig at det er dansk kultur, at den kriminelle lavalder skulle være 15 år. Jeg studsede lidt over den bemærkning, for det synes jeg er meget mærkeligt, for det betyder åbenbart, at man så ikke kan ændre noget i forhold til alder, eller hvad? Jeg vil i hvert fald meget gerne have, om ordføreren kan uddybe lige præcis den bemærkning.

Kl. 10:23

Formanden :
Ordføreren.

Kl. 10:23

Anne Baastrup (SF):

Jeg vil meget gerne gentage mit første indlæg: Da vi lavede straffeloven, og det var i begyndelsen af 1900-tallet, fastsatte man en kriminel lavalder på 14 år. Så kom man i tvivl, og i begyndelsen af 1930'erne hævede man den til 15 år, og det vil sige, at man har haft den i 70-80 år, sådan som jeg husker det. Når man har et system, hvor man har 15 år som kriminel lavalder, og når 15-årige selv kan administrere de penge, de har tjent – der har så undervejs også været nogle andre elementer – så synes jeg i og for sig, det er et led i dansk kultur. Men det kan vi jo diskutere.

Kl. 10:24

Formanden :

Fru Pia Adelsteen.

Kl. 10:24

Pia Adelsteen (DF):

Jeg undrer mig bare over noget. Vi ved jo alle sammen, at SF gerne vil have valgretsaldere ned til 16 år, men så kan jeg jo med rette stå og påstå, at det er en del af den danske kultur, at valgretsaldere er

18 år og aldrig nogen sinde skal ned på 16 år, og så kan vi aldrig ændre nogen ting. Det er faktisk derfor, jeg undrer mig lidt over, at man står og siger sådan noget. Jeg synes, det er noget forfærdeligt sludder. Sådan er det.

Kl. 10:24

Formanden :
Ordføreren.

Kl. 10:24

Anne Baastrup (SF):

Det gider jeg sgu ikke høre på. Hvis ordføreren siger, at det, jeg siger, er noget sludder, så er vi bare lidt uenige, og det er i orden.

Kl. 10:25

Formanden :

Der er en kort bemærkning fra hr. Preben Bang Henriksen.

Kl. 10:25

Preben Bang Henriksen (V):

I fortsættelse af det, der lige blev spurgt om af fru Pia Adelsteen, vil jeg sige, at ordføreren nævnte, at der i dansk ret gjaldt mange andre tilfælde, hvor aldersgrænsen var 15 år. Hvad er det for tilfælde, ordføreren tænker på der?

Kl. 10:25

Formanden :

Ordføreren.

Kl. 10:25

Anne Baastrup (SF):

På trafikområdet har vi haft forskellige aldersgrænser, også der. Der hæver vi bl.a. aldersgrænsen for knallertkørsel til 16 år. Sådan som jeg husker det, gik Venstre meget ind for, at den skulle være på 15 år. Jeg tror nok, at Venstres ordfører har fanget mig på det forkerte ben lige her, for jeg har ikke andre eksempler. Men det kan jeg få i morgen, når jeg får tænkt mig om.

Kl. 10:25

Formanden :

Ønsker hr. Preben Bang Henriksen at komme tilbage? Nej. Så er det hr. Michael Aastrup Jensen for den sidste noterede korte bemærkning.

Kl. 10:26

Michael Aastrup Jensen (V):

Tak for det. Jeg må indrømme, at jeg godt kunne tænke mig at få et svar fra SF's ordfører på en lokal sag fra Randers, hvor der decideret er en ungdomsbande, som har floreret igennem længere tid. Tre af dem var 14 år, da det skete, at de decideret slog midaldrende folk ned i tusmørke og på andre tidspunkter. Det gør nu, at man simpelt hen ikke tør gå i den her park efter midnat og om aftenen osv. De tre 14-årige kunne ikke blive dømt, selv om det var kommet frem, at de decideret havde brugt redskaber, som det hedder, til at slå de her midaldrende folk ned med. Der var baseballbat i brug, og der var mange andre ting i brug.

Jeg kunne godt tænke mig at spørge SF's ordfører: Mener SF's ordfører virkelig, at der er et pædagogisk tilbud, der kan omkranse de her tre 14-årige, som virkelig sørger for, at borgerne i Randers kan føle sig sikre på, at de ikke møder dem igen en mørk aften i en park?

Kl. 10:27

Formanden :

Ordføreren.

Kl. 10:27

Kl. 10:29

Anne Baastrup (SF):

Jeg er lidt usikker på, hvor Venstre nu er. Venstres retsordfører, hr. Karsten Lauritzen, har jo hele tiden sagt, at de ikke skal i fængsel. Nu kan jeg så forstå, at der er en anden fra Venstre, der synes, at de ligesom skal spærres lidt mere inde end det, Venstres retsordfører har sagt. Det, jeg siger som svar, er, at Randers Kommune har et problem, hvis ikke de på et langt tidligere tidspunkt har taget fat i de her børn og sørget for, at de enten fik en mentorordning, som gjorde, at de kom i skole om morgenen, sørgede for, at de fik noget mad, eller sørgede for, at der var nogle forældre, som rent faktisk kunne håndtere de her børn. Det der er ikke acceptabelt, men det hjælper jo ikke, at man sender dem i fængsel, hvilket jeg heller ikke tror er Venstres opfattelse.

Kl. 10:27

Formanden :

Hr. Michael Aastrup Jensen.

Kl. 10:27

Michael Aastrup Jensen (V):

Nu er der jo også et socialistisk socialdemokratisk flertal i Randers Byråd, så jeg skal da gerne indrømme, at jeg også synes, at de gør mange ting anderledes, som heller ikke ligefrem er positivt. Så jeg støtter varmt SF's ordfører i, at det gør de ikke godt nok.

Men lad os nu komme tilbage til den konkrete sag. Jeg synes, at jeg kan høre, at man fra SF's side bare ønsker at omfavne dem med pædagogiske tilbud, og at kommunen må håndtere opgaven, men det er jo den samme kommune, som man åbenbart ikke har ment har gjort opgaven godt nok, før overfaldene skete, men som man åbenbart godt mener kan håndtere opgaven, efter overfaldene er sket. Helt ærligt, holder den der konkrete eller ukonkrete holdning? Er det virkelig noget, man mener? Jeg må indrømme, at jeg er lidt rystet, og jeg er virkelig rystet, fordi jeg har fået tonsvis af henvendelser fra borgere i Randers, som simpelt hen er dybt nervøse for, at de skal møde de her tre 14-årige en mørk aften i Randers. Svaret fra SF's side er bare: Jamen det må være kommunens problem. Helt ærligt, det synes jeg ikke er et godt nok svar til borgerne i Randers.

Kl. 10:28

Formanden :

Ordføreren.

Kl. 10:28

Anne Baastrup (SF):

Altså, nu kender jeg ikke den konkrete sag. Men hvis det er, at det er på det niveau, som man fra Venstre nu siger, så vil jeg sige, at så har de i Randers Kommune en udfordring af meget betydelig karakter. De der børn skal ikke gå rundt på gaden om aftenen og natten. De skal ikke slå gamle damer ned. Der skal man tage fat, og der har vi servicelovgivningen – jeg ved jo, at hr. Michael Aastrup Jensen selv har været borgmester i Randers for nogle år siden – og man ved godt, og ordføreren bør i hvert fald vide det, at man kan tvangsfjerne børn. Når børn er truet på den måde af sig selv og sine omgivelser og laver så alvorlig kriminalitet, skal man ikke være i Randers i en periode, og sådan er det. Det er det, den sociale servicelovgivning lægger op til, for disse børn skal beskyttes mod sig selv.

Kl. 10:29

Formanden :

Tak til SF's ordfører. Så har hr. Simon Emil Ammitzbøll bedt om ordet som ordfører.

(Ordfører)

Simon Emil Ammitzbøll (LA):

Det er da en utrolig opstandelse, der kan komme over det her forslag, som næppe i virkeligheden kommer til at betyde ret meget, hvis man nu skal være ærlig.

Det er sådan, at Liberal Alliance måske har en lidt mere kompleks politik på det her område end de fleste partier, eftersom vi i princippet går ind for at sænke den kriminelle lavalder til 12 år, men ud fra en forudsætning om, at børn på 12-17 år under ingen omstændigheder kan komme i fængsel. Vi kunne ikke i den tidligere valgperiode få en garanti fra den daværende justitsminister om, at det ikke ville være tilfældet for de 14-årige, og derfor synes vi, at det var åbenlyst, at vi skulle være imod at nedsætte den kriminelle lavalder, da vi ikke vil have børn i fængsel. Hvad kommer der så til at ske med det, man gør nu? De kommer sandsynligvis til at sidde i de fuldstændig samme institutioner, som de hidtil har siddet i, men bare igennem et andet system, så det går jo nok – ophidselsen er svær ligesom at gå med på.

Det, der egentlig fik mig til at gå herop, var Venstres ordførers indgangsreplik, nemlig at nu havde vi alle sammen læst de her ting om, at der er nogle, der begår forskellige former for meget grov vold, og at de bliver lukket meget tidligt ud, og hvad ved jeg. Der er sikkert mange af os, der har læst den kronik i Politiken. Der vil jeg bare for Liberal Alliances vedkommende sige, at hvis der er flertal i Folketinget, eller hvis der er nogen, der mangler 9 mandater for at sørge for, at voldsforbrydere og folk, der forsøger at myrde andre, skal sidde længere tid i fængsel, så medvirker vi meget gerne til det, men det er sådan set bare ikke det, vi her skal stemme om. Her stemmer vi om nogle helt andre ting, nemlig om vi skal hæve den kriminelle lavalder fra 14 år til 15 år.

Så må man også sige, at når man hører debatten, skulle man tro, at det er dem på 14 år, der begår mest kriminalitet. Altså, sænker vi den kriminelle lavalder til 14 år, vil der stadig være 13-årige, der begår kriminalitet, og sænker vi den til 13 år, vil der stadig være 12-årige, der begår kriminalitet. Det er, ligesom når vi hæver den til 15 år, så vil problematikken også være der, men i den anden ende af skalaen.

Så i virkeligheden synes vi, at så længe man hverken kan få konservative eller socialdemokratiske justitsministre til at garantere, at 14-årige med en kriminel lavalder på 14 år ikke kommer i fængsel, så medvirker vi ikke til at sætte den ned. Men skulle man en dag få lyst til at lave en egentlig kriminalforsorg for unge 12-17-årige, som er det, vi går efter, medvirker vi selvfølgelig gerne til det og også til, at der kommer lovgivning, der passer til det system, men tingene må hænge sammen. Derfor er vi glade for at kunne støtte dette lovfor-

Kl. 10:32

Formanden :

Der er to, der har bedt om korte bemærkninger. Det er først fru Pia Adelsteen.

Kl. 10:32

Pia Adelsteen (DF):

Må jeg ikke godt først sige, at jeg synes, det er positivt, at man fra Liberal Alliances side er indstillet på at se på, om den kriminelle lavalder kunne komme helt ned på 12 år. Det ser vi jo gerne i Dansk Folkeparti. Men en ting, der underer mig, er, at man ikke ville gå med til at sætte den ned til 14 år, dengang det forslag kom, på grund af at det ikke kunne garanteres, at der ikke kom unge mennesker i fængsel. Det har jo aldrig været meningen, vil jeg sige, men det er rigtigt, at det sker. Og den garanti kan jo være svær at udstede, eftersom der rent faktisk – i hvert fald sådan, som jeg har forstået det – er nogle af

de unge, som siger, at det vil de gerne. For de har også en mulighed for at vælge.

Jeg skal så bare lige forstå det rigtigt, for er det Liberal Alliances holdning, at selv 16-17-årige, som måske har voldtaget en, ikke skal i fængsel? Det vil jeg meget gerne vide.

Kl. 10:33

Formanden :
Ordføreren.

Kl. 10:33

Simon Emil Ammitzbøll (LA):

Først og fremmest vil jeg sige, at det ikke er Liberal Alliances indfaldsvinkel, at vi spørger de kriminelle, hvilken straf de gerne vil have. Det bliver aldrig vores udgangspunkt, men hvis det er Dansk Folkepartis, så velkommen til det.

Til det andet spørgsmål vil jeg sige, at vores holdning er, at ja, der skal være en særlig kriminalforsorg for de 12-17-årige, som skal være et separat system, men det betyder jo ikke, at man kan bevæge sig frit rundt. Det synes vi bestemt ikke er det, der er pointen, tværtimod. Men pointen er, at man ikke skal være sammen med voksne fra 18 år og derover. Det er sådan set det, der er det afgørende for os.

Kl. 10:34

Formanden :
Fru Pia Adelsteen.

Kl. 10:34

Pia Adelsteen (DF):

Men så har jeg et spørgsmål til Liberal Alliance i forhold til retssikkerheden, for det er jo noget, partiet normalt går meget op i. Det er jo sådan, når den kriminelle lavalder er 14 år, at hvis man bliver anklaget for noget som 14-årig, har man også ret til en forsvarer, og man kommer for en dommer og alt sådan noget, hvorimod det er sådan, når lavalderen er derover, at så har man jo ikke de rettigheder. Der er simpelt hen nogle rettigheder, der forsvinder, og nu er det så socialrådgivere, der skal sidde og fortælle, hvilke sanktioner der skal pådømmes den unge. Og så er det egentlig sådan forudsat, at vedkommende er skyldig. Hvad siger Liberal Alliance til det?

Kl. 10:34

Formanden :
Må jeg bede om, at samtalerne ude i siden, også telefonsamtalerne, dæmpes.
Ordføreren.

Kl. 10:34

Simon Emil Ammitzbøll (LA):

Tak. Jamen i virkeligheden tror jeg, vi bevæger os i sådan en eller anden form for en retspolitisk trekant, om man så må sige, mellem spørgsmålet om den kriminelle lavalder, spørgsmålet om retssikkerhed, som fru Pia Adelsteen nævner, og endelig det med, hvad sanktionen så er. Altså, de tre ting skal ligesom hænge sammen. Og jeg synes, det er fint, at Dansk Folkeparti er meget interesseret i de to første, men vi synes bare, at hvis man skal lave et system, skal man også have den del, der handler om selve sanktionen, ordentligt med. Og det er derfor, vi har foreslået at lave en særlig kriminalforsorg for de 12-17-årige. Det er sådan set bare for at se tingene i et hele. Vi synes, det er meget, meget svært, når vi nu går ind for alle tre ting, at sige, at vi så kan sige ja til de to af dem, hvis man ikke har det rigtige sted at placere de mennesker, der så vil blive dømt.

Kl. 10:35

Formanden :
Så er det den sidste korte bemærkning fra hr. Karsten Lauritzen.

Karsten Lauritzen (V):

Jeg er jo glad for, at hr. Simon Emil Ammitzbøll nævner, at det kan være svært at forstå Liberal Alliances holdning, nemlig at man nu går med til at hæve den kriminelle lavalder, men at man reelt måske vil have, at den skal være lavere. Det må jeg give ordføreren fuldstændig ret i. Jeg kan så også forstå, at grunden til, at hr. Simon Emil Ammitzbøll synes, at det er en god idé at hæve den kriminelle lavalder fra 14 til 15 år, er, at 14-årige kommer i fængsel.

Der bliver jeg bare nødt til at oplyse om, at hr. Simon Emil Ammitzbøll nok er blevet fanget af den misforståelse, som bl.a. regeringen, da den sad i opposition, og da vi oprindeligt diskuterede det her, var med til at sprede, nemlig at en kriminel lavalder på 14 år betyder, at 14-årige ryger i fængsel til afsoning. Der er heldigvis et svar på spørgsmål 6, hvor jeg på Venstres vegne har spurgt, om der er nogle unge mellem 14 og 15 år, der har været til afsoning i fængsel eller arresthus, og der er svaret helt klart, at det er der ikke. Så jeg håber da, at det kan overbevise Liberal Alliances ordfører om, at det faktisk er en dårlig idé at hæve den kriminelle lavalder fra 14 til 15 år.

Kl. 10:37

Formanden :
Ordføreren.

Kl. 10:37

Simon Emil Ammitzbøll (LA):

Nu er det jo altid spændende, hvis man kommer med noget nyt, men ny var informationen ikke. Den tidligere justitsminister i den tidligere regering sagde også, at den altovervejende hovedregel ville være, at man ikke kom i fængsel. Vi har sådan set aldrig været i tvivl om, at det var sådan. Det, som jeg som retsordfører dengang spurgte den daværende justitsminister om, var: Kan man garantere, at det ikke sker? Jeg ved faktisk – ret skal være ret – at Dansk Folkeparti også prøvede at afæske den daværende justitsminister et svar på det spørgsmål, men heller ikke kunne få et svar. Der må jeg bare sige, at hvis man ikke kan fortælle, at reglerne gælder helt til døren, så er det bare ikke godt nok, og længere er den diskussion sådan set ikke.

Kl. 10:37

Formanden :
Hr. Karsten Lauritzen.

Kl. 10:37

Karsten Lauritzen (V):

Jo, den er jo lidt længere, for hr. Simon Emil Ammitzbøll sagde før, at Liberal Alliance synes, at det lovforslag, som regeringen fremsætter, er en god idé, fordi det, man havde før, betød, at børn blev sat i fængsel. Så er det da relevant, at der er givet et svar fra justitsministeren til Retsudvalget i forbindelse med det her lovforslag, hvori man siger, at der fra den 1. januar 2010 til den 31. december 2011 har været 84 personer, der har været under 18 år, der har siddet til afsoning, men ingen, der har været mellem 14 og 15 år. Det er da en relevant oplysning. Det er da et bevis på, at det, hr. Simon Emil Ammitzbøll frygtede, ikke er kommet til at ske og heller ikke ville ske, hvis man fastholdt den kriminelle lavalder på 14 år i stedet for 15 år. Der er da en forskel. Det er da til diskussion, vil jeg sige til hr. Simon Emil Ammitzbøll.

Kl. 10:38

Formanden :
Ordføreren.

Kl. 10:38

Simon Emil Ammitzbøll (LA):

Jeg ved ikke, om det er samtalen mellem min partileder og energiministeren, der gør, at hr. Karsten Lauritzen åbenbart ikke har kunnet høre det svar, jeg gav i første runde. For jeg sagde jo klart, at vi vil have en garanti for, at man ikke gør det. Ordføreren kunne prøve at forestille sig, at man for dem over 18 år tillod sig at lave en eller anden ting med at sige, at der skulle være de og de retsikkerhedsgarantier, men at justitsministeren ikke ville garantere, at det skete. Det kan man slet ikke forestille sig at justitsministeren vil gå op og svare. Men justitsministeren i den tidligere regering kunne altså ikke give en garanti, da vi spurgte, om man med det system, man lavede, kunne sikre, at der aldrig kom 14-årige børn i fængsel.

Så kan det godt være, at der ikke er kommet det det første år, men det siger da intet som helst om, hvad der kan komme til at ske, vil jeg sige, hvis vi skal prøve at føre diskussionen på et nogenlunde sagligt niveau. Derfor vil jeg bare sige, at Liberal Alliances udgangspunkt er, at vi skal have et fornuftigt straffesystem, og at vi ikke skal have et straffesystem, der sender børn i fængsel.

Kl. 10:39

Formanden :

Hr. Lars Barfoed har også bedt om en kort bemærkning.

Kl. 10:39

Lars Barfoed (KF):

Nu taler hr. Simon Emil Ammitzbøll om en saglig debat. Jeg havde egentlig ikke tænkt mig at tage ordet, men efter gentagne gange at have hørt hr. Simon Emil Ammitzbøll referere til den tidligere justitsministers svar bliver jeg altså nødt til at gøre opmærksom på, hvad jeg egentlig tror hr. Simon Emil Ammitzbøll udmærket ved, nemlig at den eneste grund til, at der ikke kunne gives en garanti for, at 14-årige ikke kom i fængsel, var, at der kan opstå helt ekstraordinære situationer, hvor man ikke lige præcis her og nu ved, hvor man skal anbringe den pågældende. Der kan gå nogle timer, hvor man skal finde ud af, hvilken institution den pågældende skal anbringes på. Der kan man i sådan nogle ganske få timer komme i en ekstraordinær situation, hvor det kan blive nødvendigt at anbringe vedkommende i fængsel – formentlig i nogle få timer.

Det var sådan nogle helt ekstraordinære situationer, der gjorde, at den tidligere justitsminister ikke kunne give en garanti for, at det aldrig nogen sinde kunne ske. Andet lå der ikke i det, og det tror jeg egentlig godt at hr. Simon Emil Ammitzbøll inderst inde ved. Så der er ingen som helst saglig grund til at anføre det synspunkt, at så kan man ikke gå med til en kriminel lavalder på 14 år.

Kl. 10:41

Formanden :

Ordføreren.

Kl. 10:41

Simon Emil Ammitzbøll (LA):

Jeg er glad for, at den tidligere justitsminister bekræfter, at jeg havde ret i, at den tidligere justitsminister ikke kunne give en garanti for, at 14-årige ikke ville komme i fængsel.

Kl. 10:41

Formanden :

Så siger vi tak til Liberal Alliances ordfører. Ønsker andre ordet? Justitsministeren.

Kl. 10:41

Justitsministeren (Morten Bødskov):

Tak for det, formand, og tak for en, synes jeg, faktisk udmærket debat også her ved tredjebehandlingen.

Jeg vil gerne starte med at takke Enhedslisten, og jeg vil også gerne starte med at takke Liberal Alliance, for det lovforslag, vi står med her ved tredjebehandlingen i dag, er jo det første lovforslag, som kommer ud af en ny, bred enighed i Folketinget, hvor vi skaber en ny balance i retspolitikken. Så derfor tak til Enhedslisten og tak til Liberal Alliance for, at vi får forankret en central del af dansk retspolitik, nemlig spørgsmålet om den kriminelle lavalder, på midten i dansk politik igen.

Sandheden er jo den, at den ændring af den kriminelle lavalder, som den tidligere regering gennemførte, hvor man, som det også har været fremme i dag, nedsatte den fra 15 til 14 år, skete mod alle anbefalinger. Alle, som har indsigt i det her forhold, anbefalede, at man ikke skulle gøre det: Det var regeringens egen Ungdomskommission, det er de høringssvar, som er kommet på lovforslaget i dag, og derudover er det en hel række andre, som har beskæftiget sig med området. Derfor skabte nedsættelsen af den kriminelle lavalder selvfølgelig heftig debat, også internt i borgerlige rækker, og jeg synes, det er værd at pointere, at den kriminelle lavalder og nedsættelsen af den dengang jo også – og man fristes til at sige som sædvanlig – kom til verden som del af en finanslovaftale mellem den tidligere regering og Dansk Folkeparti. Derfor var det også af den grund en forkert handling.

Det her handler helt grundlæggende om, at det nye, brede flertal, som her står bag lovforslaget, ikke mener, at børn skal behandles som voksne kriminelle. Det er helt grundlæggende det, som det her lovforslag handler om. Derfor kommer den kriminelle lavalder altså nu fra de 14 år, som den blev sat ned til, tilbage til 15 år igen.

De undersøgelser, der har været lavet af effekten af nedsættelsen, peger jo også rigtigt i retning af, at der ikke har været nogen synlig og nævneværdig effekt af det her, og at der er behov for en bredere indsats, hvis man skal gøre noget ved ungdomskriminaliteten.

Til al held er vi i Danmark i den situation, at danske unge – og stadig flere danske unge – heldigvis får et liv, uden at de kommer i berøring med kriminalitet. Men der er nogle, også meget unge og børn, som kommer fra så uheldige kår, at de havner i kriminalitet. Dem skal der tages bedre fat om, og vi skal målrette indsatsen der, hvor de bor, så vi får fat i dem tidligt.

Derfor er regeringen også meget glad for, at det her lovforslag bliver og er suppleret af en meget bred aftale på politiets område, hvor vi netop går ind i forhold til de udsatte boligområder, hvor vi ved, at der er mange unge, der kan være i fare for at havne i kriminalitet, at vi sætter ind med en stærk politiindsats og sætter ind med en politiindsats, som kan indgå i en bredere socialpolitisk indsats. Derfor suppleres det her lovforslag altså af denne politiaftale, et målrettet fokus på de udsatte boligområder, og jo en række andre tiltag, som man vil se, hvis man læser regeringsgrundlaget, at regeringen vil være på vej med, således at vi endnu mere effektivt kan sætte ind over for ungdomskriminalitet.

Så tak til Enhedslisten og Liberal Alliance for, at vi får det her ændret. Det har bestemt ikke været kønt. Det var et rent symbolpolitisk tiltag, som altså blev indført mod alle anbefalinger. Og faktisk også tak til Det Konservative Folkeparti, som jo under førstebehandlingen rent faktisk sagde, at man ville tage det op til genovervejelse, altså om man ville sætte den ned igen, hvis den kriminelle lavalder blev hævet, som den gør nu. Det er jo rigtigt, at vi skal tænke os alvorligt om her, og det, vi bør fokusere på, er den brede indsats, således at vi undgår, at børn og unge overhovedet havner i kriminalitet. Det er der, vi skal sætte ind, og det er der, hvor regeringen fortsætter ad de spor, som allerede er lagt. Det første skridt er altså taget med den meget ambitiøse flerårsaftale for politiet, hvor politiets rolle på det her område er skitseret, og hvor der er sat rigtig store millionbeløb af, til at man kan styrke fokus målrettet de områder, hvor vi ved, at risikoen for, at unge havner i kriminalitet, også er størst. Tak.

Kl. 10:46

Kl. 10:48

Formanden :

Der er tre, der har bedt om korte bemærkninger. Først hr. Preben Bang Henriksen.

Kl. 10:46

Preben Bang Henriksen (V):

Jeg vil gerne spørge, om justitsministeren mener, at retssikkerheden er den samme for den 14-årige, der får sin sag bedømt af en socialrådgiver, som den er for den 15-årige, der får sagen bedømt af en dommer og under medvirken af forsvarer og med vidneafhøring og under strafansvar osv. – i det hele taget med alle de retssikkerhedsmæssige garantier, der er i retsplejeloven. Mener ministeren, at de to har samme retssikkerhed?

Kl. 10:47

Formanden :

Ministeren.

Kl. 10:47

Justitsministeren (Morten Bødskov):

Jeg ved godt, at det er en diskussion, der har været, og et argument, der har været ført frem for at nedsætte den kriminelle lavalder, at så var retssikkerheden styrket i forhold til unge mellem 14 og 15 år. Det må jeg sige at jeg synes er noget af et omvejsargument for at komme ud af den pine, som den tidligere regering har bragt sig i, nemlig at man jo stillede børn for en dommer. Det mener den nuværende regering ikke skal ske.

Derfor er det hele humlen i, at vi ønsker at hæve den kriminelle lavalder. Vi mener ikke, at børn skal behandles som voksne kriminelle. Vi mener, at der skal sættes bredere ind, og vi mener, at de institutioner, som jo er til stede i dag, og som bliver brugt i dag til unge mellem 14 og 15 år, også skal bruges fremover, og det er kommunerne – med det arsenal af initiativer, de har til rådighed – også fuldt kapable til at iværksætte.

Kl. 10:48

Formanden :

Hr. Preben Bang Henriksen.

Kl. 10:48

Preben Bang Henriksen (V):

Spørgsmålet var egentlig: Mener ministeren, at der er samme retssikkerhed for den 14-årige, der får sin sag bedømt af en socialrådgiver, som der er for den 15-årige, der får sin sag bedømt af en dommer?

Kl. 10:48

Formanden :

Ministeren.

Kl. 10:48

Justitsministeren (Morten Bødskov):

Jeg har intet at udsætte på kommunernes behandling af unge i det her system. Der er, som det også er skrevet i lovforslaget – det ved spørgeren også fuldstændig – et helt arsenal af initiativer, som kan sættes i værk, og hvor man kan indpasse den enkelte unges kriminalitet og ugering. Alt afhængig af, hvor alvorlig den er, kan man finde den sanktion, der skal sættes ind med. Det er jeg helt tryk ved er en rangordning, som kommunerne er i stand til at følge.

Kl. 10:48

Formanden :

Hr. Karsten Lauritzen for en kort bemærkning.

Karsten Lauritzen (V):

Ja, først og fremmest vil jeg da kvittere – nej, det vil jeg sådan set ikke. Ministeren praler meget af, at det er et bredt flertal i Folketinget: Jo jo, altså man ryger lidt over de 90 mandater, men hvis det er definitionen på et bredt flertal i Folketinget, er det jo fint. Så lader vi det ligge der.

Det, jeg vil høre ministeren om, er sådan set en opfølgning på hr. Preben Bang Henriksens spørgsmål. Det er jo sådan, at ministeren med forslaget her sparer 30 mio. kr. på de sikrede institutioner. Samtidig siger ministeren, at de her unge, der begår kriminalitet, ikke længere skal for en dommer, de skal i det sociale system – og det er præcis de samme institutioner, de sidder på. Hvis det er præcis de samme institutioner, hvordan kan ministeren så spare 30 mio. kr. på området? De 30 mio. kr., der er blevet sparet, og som vi har diskuteret i udvalget, er jo beviset på, at der er en række unge, som måske skulle opleve, at det har en konsekvens, når man begår alvorlig kriminalitet, og f.eks. ender på en sikret institution i stedet for at gå fri. De vil nu gå fri. Dem vil der ikke ske det samme med, som der skete, dengang de blev stillet for en dommer.

Kl. 10:50

Formanden :

Justitsministeren.

Kl. 10:50

Justitsministeren (Morten Bødskov):

Det spørgsmål har vi jo diskuteret flere gange i Folketingets Retsudvalg og i to, tror jeg, samråd om det her forslag om en bevillingsmæssig ændring, som følger af, at man i forlængelse af vedtagelsen fra den tidligere regering fik flere penge til bl.a. sikrede pladser. Man fik også flere penge til domstolene, hvor sagerne nu ikke skal for, ergo bliver der jo så lavet en ændring af en bevilling, og det følger helt naturligt af den bevillingspraksis, der er. Jeg vil gerne prøve at se, om det overhovedet kan lade sig gøre at få hr. Karsten Lauritzen til at erkende, at kommunerne allerede i dag har mulighed for også uden – også *uden* – forældrenes og den unges samtykke at placere unge på de selv samme institutioner, som de er placeret på under det regime, som det her lovforslag altså ændrer.

Det har stået mig lidt hen i det uvisse, om hr. Karsten Lauritzen rent faktisk er klar over det, men det er faktisk det, der er virkeligheden. Derfor synes jeg bare for folkeoplysningens videre færd, at det kunne være godt, at hr. Karsten Lauritzen bare indrømmede, at de selv samme institutioner, som var gældende, da den kriminelle lavalder altså var 14 år, også vil være gældende, når den kriminelle lavalder nu om lidt bliver hævet til 15 år.

Kl. 10:51

Formanden :

Hr. Karsten Lauritzen.

Kl. 10:51

Karsten Lauritzen (V):

Jo, men problemet med ministerens argumentation er jo, at den ikke hænger sammen. For ministeren har svaret skriftligt, at der er færre unge, der vil ende på sikrede institutioner, når det her lovforslag er vedtaget, og at det er derfor, man sparer de 30 mio. kr. Det er jo derfor, vi har rodet rundt i den her diskussion. Ministeren har svaret i forbindelse med et af de seneste lovforslag, hvor der kom svar inden andenbehandlingen i tirsdags, at man regner med, at der er færre unge, der kommer til at sidde på sikrede institutioner. Hvorfor er der det? Er det, fordi der er færre unge, der begår kriminalitet? Nej, det er der jo ikke. Det er det samme, for det ændrer man slet ikke ved. Det er, fordi der er færre unge, der vil blive taget hånd om, når de

ender i det sociale system i stedet for, unge, der begår alvorlige forbrydelser, forsøg på voldtægt, alvorlig vold, røveri, biltyverier og andre ting, som der desværre er nogle unge på 14-15 år der gør. Nogle af dem vil der ikke ske det samme med, som hvis de var en del af det strafferetlige system, som de er i dag. Det er sandheden, vil jeg sige til ministeren.

Det er derfor, der ikke er sammenhæng i ministerens argumentation om, at præcis de samme unge ender på præcis de samme institutioner. Det gør de ikke, for ministeren sparer 30 mio. kr., og det må alt andet lige føre til, at der er færre unge, der rent faktisk oplever den sanktion for den alvorlige forbrydelse, som de har begået. Og igen har man en regering, hvor man tager større hensyn til forbrydere end til ofrene.

Kl. 10:52

Formanden :
Ministeren.

Kl. 10:52

Justitsministeren (Morten Bødskov):

Det er jo simpelt hen ikke rigtigt. Og til forsøget på at få hr. Karsten Lauritzen til dog alligevel at bekræfte, at den samme type af institutioner rent faktisk eksisterer i dag, kom der i svaret sådan næsten et: jo – som jeg hørte det. Men det tager jeg så til mig, for det er jo rigtigt, at det er den samme type af institutioner, og den sociale service-lov åbner mulighed for, som vi har diskuteret flere gange, at man rent faktisk kan placere unge uden samtykke på de her institutioner, hvis de har begået alvorlig kriminalitet, og det vil jo også ske fremover.

Derfor er virkeligheden den, at det er de samme institutioner, som bringes i anvendelse, også i fremtiden, som unge sidder på i dag. Det, der er forskellen, er, at regeringen nu vælger at følge det, alle sagkyndige sagde om det, som den tidligere regering gjorde, den tidligere regerings egen Ungdomskommission og andre, nemlig at det var forkert at nedsætte den kriminelle lavalder, og at der er behov for en bredere indsats, således at vi kan sikre, at unge overhovedet ikke havner i kriminalitet. Det er det spor, som regeringen nu lægger op til.

Kl. 10:54

Formanden :
Hr. Tom Behnke for en kort bemærkning.

Kl. 10:54

Tom Behnke (KF):

Jeg synes jo egentlig, vi har haft debatten meget grundigt under førstebehandlingen, men når nu ministeren kalder på mig, tager jeg gerne ordet med en bemærkning til ministeren. For det, jeg gerne vil understrege, er, at fra konservativ side fremsatte vi forslaget om at nedsætte den kriminelle lavalder til 14 år, fordi vi mente, det var nødvendigt. Det var det, der var det drivende for os, ikke noget med at raffe med nogle terninger og gætte et tal. Det var, fordi det var nødvendigt, og det virkede. Allerede inden for de første 6 måneder oplevede man en halvering i antallet af kriminelle handlinger begået af 14-årige i Østjyllands politikreds. Vi oplevede, at der pludselig var tomme pladser på de sikrede institutioner, selv om dommedagsprofetierne fra de røde partier var, at de ville blive overfyldt, at det ville flyde ud over kanterne og fængslerne ville blive fyldt op med unge. Nej, der skete det modsatte, fordi de unge holder op med at begå kriminalitet.

Hvad vil fremtiden så bringe? Det var der, ministeren kaldte på mig, og der vil jeg bare understrege, at fra konservativ side vil vi, når vi har flertallet igen, vurdere nødvendigheden af det her og ikke sætte den kriminelle lavalder ned bare for at gøre det. Men hvis det er nødvendigt, så gør vi det.

Kl. 10:55

Formanden :
Ministeren.

Kl. 10:55

Justitsministeren (Morten Bødskov):

Det får mig ikke til at fjerne roserne til Det Konservative Folkeparti, for det er nemlig meget, meget fornuftigt, at man hele tiden vurderer nødvendigheden af det, man foretager sig, og ikke igen, må man så forstå, bare lader sine hænder binde på ryggen og lader sig involvere i en finanslovaftale, hvor Dansk Folkeparti forsøger at teste det igen. Det synes jeg er et meget udmærket svar fra hr. Tom Behnke, og det vil jeg gerne rose ham for, nemlig at den overvejelse om nødvendigheden af de politiske forslag, som Dansk Folkeparti måtte komme rendende med til finanslovforhandlingerne, vil De Konservative også foretage i fremtiden. Det synes jeg fortjener stor ros, og derfor har jeg ikke noget grundlag for at fjerne mine roser til Det Konservative Folkeparti og hr. Tom Behnke.

Kl. 10:55

Formanden :

Fru Gitte Lillelund Bech for en kort bemærkning.

Kl. 10:55

Gitte Lillelund Bech (V):

Nu var det jo sådan, at min kollega, hr. Preben Bang Henriksen, ikke fik noget svar på sit spørgsmål om, hvorvidt der vil være samme retssikkerhed for den unge, når det er kommunerne, der foretager behandlingen, som når behandlingen foregår foran en dommer. Jeg har noteret mig, at justitsministeren svarede, at ministeren ikke havde noget at udsætte på kommunernes behandling overhovedet, men det var sådan set ikke det, spørgsmålet gik på. Det var et spørgsmål, som kunne besvares med et ja eller et nej: Er der den samme retssikkerhed for den unge på 14 år, når det her lovforslag bliver vedtaget, som der er med den eksisterende lovgivning, hvor den unge bliver sat foran en dommer – ja eller nej?

Kl. 10:56

Formanden :
Justitsministeren.

Kl. 10:56

Justitsministeren (Morten Bødskov):

Der er det samme svar, som blev givet til hr. Preben Bang Henriksen, nemlig det faktum, at der intet er at udsætte på det, der står i den sociale servicelovgivning, og de muligheder, kommunerne har under lovgivning for at behandle unge. Derfor må jeg sige, at argumentet om, at det skulle retfærdiggøre en nedsættelse af den kriminelle lavalder, som alle var imod, at den unge bliver stillet for en dommer, er et argument, som regeringen ikke køber. Og det er ikke et figenblad, som den tidligere regerings partier nu kan begynde at gemme sig bag, for det er jo helt tydeligt, at det, man lavede dengang, var noget, som gik imod alle saglige anbefalinger.

Kl. 10:57

Formanden :

Fru Gitte Lillelund Bech.

Kl. 10:57

Gitte Lillelund Bech (V):

Så må jeg jo tage justitsministerens svar som værende, at justitsministeren kan garantere, at en ung, uanset hvilken kommune den unge så skal vurderes i, fordi vedkommende har lavet kriminalitet, vil få en fuldstændig ensartet behandling, altså uanset hvilken kommune

det er, det drejer sig om. For det er jo lige præcis det, som det at komme foran en dommer kan garantere.

Jeg må også forstå ministerens svar som værende, at ministeren garanterer, at der er fuldstændig samme retssikkerhed med det lovforslag, som nu bliver vedtaget af et flertal, hvor vi er imod, som hvis man rent faktisk kommer foran en dommer. Altså, jeg tager det som garantier, der nu er givet fra ministerens side.

Kl. 10:58

Formanden :
Ministeren.

Kl. 10:58

Justitsministeren (Morten Bødskov):

Fru Gitte Lillelund Bech kan tage det, justitsministeren siger, som udtryk for, at justitsministeren er helt tryk ved, at kommunerne er i stand til at håndtere det, der står i den sociale servicelov, og at kommunerne på den baggrund også er i stand til at håndtere unge, som ulykkeligtvis måtte havne i problemer, som nødvendiggør, at de skal håndteres efter den sociale servicelov.

Kl. 10:58

Formanden :
Fru Karina Adsbøl for en kort bemærkning.

Kl. 10:58

Karina Adsbøl (DF):

Jeg må sige, at det er utrolig flovt – synes jeg – at ministeren står og taler om, at DF tæsker igennem. Jeg synes, at det er pinagtigt, at en minister står og siger sådan nogle ting. Jeg vil godt høre ministeren, for ministeren siger, at børn ikke skal behandles som kriminelle voksne. Vil det sige, at det ene år til forskel gør, at man er voksen som 15-årig?

Kl. 10:58

Formanden :
Ministeren.

Kl. 10:58

Justitsministeren (Morten Bødskov):

Den kriminelle lavalder går jo lige nøjagtig ud på, hvornår børn skal for en dommer, hvornår deres sag skal behandles i det strafferetlige system, og derfor er det, som regeringen foretager sig, at føre den kriminelle lavalder tilbage til det niveau, den har været på i en menneskealder, som det også har været fremme i debatten i dag, og tilbage til et niveau, som ligger helt i forlængelse af, hvad folk, der beskæftiger sig med det, anbefaler.

Kl. 10:59

Formanden :
Fru Karina Adsbøl.

Kl. 10:59

Karina Adsbøl (DF):

Jeg synes ikke, jeg fik svaret. Jeg spørger ministeren igen: Ministeren siger, at børn ikke skal behandles som kriminelle voksne, vil det sige, at det ene år til forskel gør, at man er voksen som 15-årig?

Kl. 10:59

Formanden :
Ministeren.

Kl. 10:59

Justitsministeren (Morten Bødskov):

Det, at den kriminelle lavalder kommer tilbage på 15 år, betyder, at 14-årige børn ikke længere skal for en dommer. Nu hæver vi den

kriminelle lavalder til 15 år, og så er det fra 15 år og opefter, hvor man så bliver stillet for en dommer. Det er helt grundlæggende det, som det her forslag går ud på, og som det har været fremme i debatten, kan institutionerne, som bliver brugt i dag, også bruges i fremtiden.

Kl. 11:00

Formanden :
Hr. Hans Kristian Skibby for en kort bemærkning.

Kl. 11:00

Hans Kristian Skibby (DF):

Tak, hr. formand. Jeg synes også, at justitsministeren skal prøve at reflektere lidt over det her med ofrenes retsfølelse og retsopfattelse i det danske samfund. Det er sådan, at der jo også var et flertal her i Folketinget, som valgte den retslov, vi har nu, med en kriminell lavalder på 14 år. Det var jo også et flertal i Folketinget, som gennemførte det. Så er der en lang række borgere, fra de er 14 år, som har valgt at overtræde den lovgivning. Der er nogle, der har begået grov vold, trampet nogle andre oven i hovedet osv., hvor nogle får varige men af det.

Så vil jeg gerne spørge ministeren: Hvordan har ministeren det så med, at man nu på grund af den her lovændring reelt sikrer, at for de mange, mange hundrede sager, som der er tale om, at der bliver der frafald på sigtelser, og der bliver frafald på bødekrafter over for de her unge mennesker, som har forbrudt sig mod den nugældende lovgivning, frem til at vi tredjebehandler den her ændring af lovgivningen? Synes justitsministeren ikke, at det er et problem, at nogle, der har overtrådt gældende lovgivning, ikke får nogen straf?

Kl. 11:01

Formanden :
Ministeren.

Kl. 11:01

Justitsministeren (Morten Bødskov):

Der er jo ikke tale om, at efterforskningen af sager ikke fortsætter. Den vil fortsætte, og resultatet af politiets arbejde her vil blive overleveret til de sociale myndigheder, som så vil tage sig af sagerne. Som jeg redegjorde for før til hr. Karsten Lauritzen, er der jo et helt klaviatur af initiativer, som kan iværksættes, alt afhængigt af hvor alvorlig sagen er. Her, som det også fremgår af lovforslaget, er der eksempelvis også mulighederne for, at man, hvis der er sager med unge om alvorlig kriminalitet, så kan anbringe dem uden for hjemmet. Og hvad vil det være? Ja, det ved masser af dem, der sidder her i dag, som jo har afsat i kommuner og socialforvaltninger, udvalg i kommunerne, og det er anbringelse på sikrede institutioner, fuldstændig som det er gældende i det nuværende system. Så det, man forsøger at tegne et billede af, altså, at der ikke sker noget, er langt ved siden af det, som rent faktisk er virkeligheden.

Kl. 11:02

Formanden :
Hr. Hans Kristian Skibby.

Kl. 11:02

Hans Kristian Skibby (DF):

Men det ændrer jo sådan set ikke på sagens faktiske kendsgerninger, som jo er, at en lang række af de mennesker, som er sigtet for at have overtrådt den nugældende lovgivning, frem til at den bliver ændret nu her, kan se frem til, at der bliver frafald på deres sigtelser, de får ikke deres straf, og mange af dem, der har forbrudt sig, hvor det vil være i form af et bødekraft, kan også se frem til, at de slipper for at betale de bøder.

Det er fair nok, at man vælger at lave om på en lov, hvis man har et flertal i Folketinget for det, men det, der sker nu, er jo, at man går ind og laver en lovændring, som betyder, at nogle, som har forbrudt sig mod loven, med tilbagevirkende kraft, frem til når vi trykker på knapperne ved en tredje behandling, så reelt slipper for deres straf, slipper for deres bøder osv. Så spørger jeg bare justitsministeren: Synes justitsministeren selv, at det er en god retspleje at have i et folkestyre som det danske?

Kl. 11:03

Formanden :
Justitsministeren.

Justitsministeren (Morten Bødskov):

Det er jo netop derfor, at regeringen med det her lovforslag jo også har sagt, som det er, at Rigsadvokaten via politikredsen og politiet vil sikre sig, at der bliver rettet henvendelse til kommunerne, således at man fra sag til sag kan håndtere de unge. Så vil det her jo også medføre, at regeringen vil komme med initiativer, således at vi over en bredere kam kan få taget fat på ungdomskriminaliteten, for det er jo det, vi har behov for, således at vi i det hele taget kan undgå, at unge havner i kriminalitet. Det synes jeg er vejen frem, og det er jeg som sagt glad for at der er et nyt bredt flertal i Folketinget som vælger at bekræfte ved tredje behandling af det her lovforslag.

Kl. 11:03

Formanden :
Tak til justitsministeren. Ønsker flere at udtale sig?
Det er ikke tilfældet, og så går vi til afstemning.

Kl. 11:04

Afstemning

Formanden :
Der stemmes om lovforslagets endelige vedtagelse, og der kan stemmes nu.
Vi slutter afstemningen.

For stemte: 62 (S, RV, SF, EL og LA), imod stemte: 47 (V, DF og KF), hverken for eller imod stemte: 0.

Lovforslaget er vedtaget og vil nu blive sendt til statsministeren.

Det næste punkt på dagsordenen er:

7) 3. behandling af lovforslag nr. L 56:

Forslag til lov om ændring af straffeloven. (Udvidet anvendelse af betingede domme med vilkår om samfundstjeneste m.v.).

Af justitsministeren (Morten Bødskov).
(Fremsættelse 14.12.2011. 1. behandling 17.01.2012. Betænkning 09.02.2012. 2. behandling 21.02.2012).

Kl. 11:04

Forhandling

Formanden :
Der er ikke stillet ændringsforslag.
Ønsker nogen at udtale sig?
Da det ikke er tilfældet, går vi til afstemning.

Kl. 11:05

Afstemning

Formanden :

Der stemmes om lovforslagets endelige vedtagelse, og der kan stemmes nu.

Vi slutter afstemningen.

For stemte 96 (V, S, RV, SF, EL, LA og KF), imod stemte 13 (DF), hverken for eller imod stemte 0.

Lovforslaget er vedtaget og vil nu blive sendt til statsministeren.

Det næste punkt på dagsordenen er:

8) 3. behandling af lovforslag nr. L 41:

Forslag til lov om ændring af lov om kemikalier. (Gennemførelse af EU-regler om egenkontrol og oplysnings- og undersøgelsespligt samt skærpede regler om håndhævelse).

Af miljøministeren (Ida Auken).

(Fremsættelse 24.11.2011. 1. behandling 08.12.2011. Betænkning 09.02.2012. 2. behandling 21.02.2012. Lovforslaget optrykt efter 2. behandling).

Kl. 11:05

Forhandling

Formanden :

Der er ikke stillet ændringsforslag.

Ønsker nogen at udtale sig?

Det er ikke tilfældet, og så går vi til afstemning.

Kl. 11:05

Afstemning

Formanden :

Der stemmes om lovforslagets endelige vedtagelse.

Vi slutter afstemningen.

For stemte 109 (V, S, DF, RV, SF, EL, LA og KF), imod stemte 0, hverken for eller imod stemte 0.

Lovforslaget er enstemmigt vedtaget og vil nu blive sendt til statsministeren.

Det næste punkt på dagsordenen er:

9) 3. behandling af lovforslag nr. L 42:

Forslag til lov om ændring af lov om landinspektørvirksomhed. (Landinspektørvirksomheder som partnerselskaber og holdingselskaber og sammensætning af Landinspektørnævnet m.v.).

Af miljøministeren (Ida Auken).

(Fremsættelse 24.11.2011. 1. behandling 08.12.2011. Betænkning 09.02.2012. 2. behandling 21.02.2012).

Kl. 11:06

Forhandling

Formanden :

Der er ikke stillet ændringsforslag.

Ønsker nogen at udtale sig?

Det er ikke tilfældet, og så går vi til afstemning.

Kl. 11:06

Afstemning

Formanden :

Der stemmes om lovforslagets endelige vedtagelse.

Vi slutter afstemningen.

For stemte 107 (V, S, DF, RV, SF, EL, LA og KF), imod stemte 0, hverken for eller imod stemte 0.

Lovforslaget er enstemmigt vedtaget og vil nu blive sendt til statsministeren.

Det næste punkt på dagsordenen er:

10) 3. behandling af lovforslag nr. L 39:

Forslag til lov om ændring af færdselsloven. (Forbud mod visse konstruktive ændringer af køretøjer, tilladelse til påhængsvogn til stor knallert og venstregående sidevogn til veteranmotorcykel).

Af transportministeren (Henrik Dam Kristensen).

(Fremsættelse 23.11.2011. 1. behandling 06.12.2011. Betænkning 26.01.2012. 2. behandling 21.02.2012. Lovforslaget optrykt efter 2. behandling).

Kl. 11:07

Forhandling

Formanden :

Der er ikke stillet ændringsforslag.

Ønsker nogen at udtale sig?

Det er ikke tilfældet, og så går vi til afstemning.

Kl. 11:07

Afstemning

Formanden :

Der kan stemmes nu.

Afstemningen slutter.

For stemte 108 (V, S, DF, RV, SF, EL, LA og KF), imod stemte 0, hverken for eller imod stemte 0.

Lovforslaget er enstemmigt vedtaget og vil nu blive sendt til statsministeren.

Det næste punkt på dagsordenen er:

11) 3. behandling af lovforslag nr. L 47 A:

Forslag til lov om ændring af lov om godskørsel og lov om buskørsel. (Arbejdstid for selvstændige vognmænd).

Af transportministeren (Henrik Dam Kristensen).

(2. behandling 21.02.2012. Lovforslaget optrykt efter 2. behandling).

Kl. 11:07

Forhandling

Formanden :

Der er ikke stillet ændringsforslag.

Ønsker nogen at udtale sig?

Det er ikke tilfældet, og så går vi til afstemning.

Kl. 11:08

Afstemning

Formanden :

Der stemmes om lovforslagets endelige vedtagelse, og der kan stemmes nu.

Afstemningen slutter.

For stemte 90 (V, S, RV, SF, EL og KF), imod stemte 18 (DF og LA), hverken for eller imod stemte 0.

Lovforslaget er vedtaget og vil nu blive sendt til statsministeren.

Det næste punkt på dagsordenen er:

12) 3. behandling af lovforslag nr. L 47 B:

Forslag til lov om ændring af lov om godskørsel og lov om buskørsel. (Bødeforhøjelser).

Af transportministeren (Henrik Dam Kristensen).

(2. behandling 21.02.2012. Lovforslaget optrykt efter 2. behandling).

Kl. 11:08

Forhandling

Formanden :

Der er ikke stillet ændringsforslag.

Ønsker nogen at udtale sig?

Det er ikke tilfældet, og så går vi til afstemning.

Kl. 11:09

Afstemning

Formanden :

Der stemmes om lovforslagets endelige vedtagelse, og der kan stemmes.

Afstemningen slutter.

For stemte 105 (V, S, DF, RV, SF, EL og KF), imod stemte 5 (LA), hverken for eller imod stemte 0.

Lovforslaget er vedtaget og vil nu blive sendt til statsministeren.

Det næste punkt på dagsordenen er:

13) 3. behandling af lovforslag nr. L 69:

Forslag til lov om ændring af lov om en aktiv beskæftigelsesindsats og forskellige andre love. (Forenkling af beskæftigelsesindsatsen m.v.).

Af beskæftigelsesministeren (Mette Frederiksen).

(Fremsættelse 18.01.2012. 1. behandling 26.01.2012. Betænkning 08.02.2012. 2. behandling 21.02.2012).

Kl. 11:09

Forhandling

Formanden :

Der er ikke stillet ændringsforslag.

Ønsker nogen at udtale sig?

Da det ikke er tilfældet, går vi til afstemning.

Kl. 11:09

Afstemning

Formanden :

Der stemmes om lovforslagets endelige vedtagelse, og der kan stemmes.

Afstemningen slutter.

For stemte 99 (V, S, DF, RV, SF, LA og KF), imod stemte 8 (EL), hverken for eller mod stemte 0.

Lovforslaget er vedtaget og vil nu blive sendt til statsministeren.

Det næste punkt på dagsordenen er:

14) 3. behandling af lovforslag nr. L 70:

Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsløshedsforsikring m.v., lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension samt lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. (Forenkling af reglerne om optagelse og overflytning samt afskaffelse af kombinationsforsikring og uddannelsesydelse m.v.).

Af beskæftigelsesministeren (Mette Frederiksen).

(Fremsættelse 18.01.2012. 1. behandling 26.01.2012. Betænkning 08.02.2012. 2. behandling 21.02.2012. Lovforslaget optrykt efter 2. behandling. Ændringsforslag nr. 1 og 2 af 21. februar 2012 til 3. behandling af beskæftigelsesministeren (Mette Frederiksen)).

Kl. 11:10

Forhandling

Formanden :

Forhandlingen drejer sig i første omgang om de stillede ændringsforslag.

Ønsker nogen at udtale sig?

Det er ikke tilfældet. Så er forhandlingen om ændringsforslagene sluttet, og vi går til afstemning.

Kl. 11:10

Afstemning

Formanden :

Hvis ikke afstemning begæres, betragter jeg ændringsforslagene nr. 1 og 2 af beskæftigelsesministeren som vedtaget.

De er vedtaget.

Kl. 11:10

Forhandling

Formanden :

Forhandlingerne drejer sig herefter om lovforslaget som helhed.

Ønsker nogen at udtale sig?

Da det ikke er tilfældet, går vi til afstemning.

Kl. 11:11

Afstemning

Formanden :

Vi stemmer om lovforslaget endelige vedtagelse, og der kan stemmes.

Afstemningen slutter.

For stemte 101 (V, S, DF, RV, SF, LA og KF), imod stemte 8 (EL), hverken for eller imod stemte 0.

Lovforslaget er vedtaget og vil nu blive sendt til statsministeren.

Det næste punkt på dagsordenen er:

15) 3. behandling af lovforslag nr. L 71:

Forslag til lov om ændring af lov om sygedagpenge og barselloven. (Forenkling af indsatsen for syge- og barseldagpengemodtagere, aftale om ret til sygedagpenge fra 1. fraværsdag for selvstændige erhvervsdrivende ved langvarig eller kronisk lidelse m.v.).

Af beskæftigelsesministeren (Mette Frederiksen).

(Fremsættelse 18.01.2012. 1. behandling 26.01.2012. Betænkning 08.02.2012. 2. behandling 21.02.2012).

Kl. 11:11

Forhandling

Formanden :

Der er ikke stillet ændringsforslag.

Ønsker nogen at udtale sig?

Da det ikke er tilfældet, går vi til afstemning.

Afstemning**Formanden :**

Der stemmes om lovforslagets endelige vedtagelse, og der stemmes nu.

Afstemningen slutter.

For stemte 100 (V, S, DF, RV, SF, LA og KF), imod stemte 8 (EL), hverken for eller imod stemte 0.

Lovforslaget er vedtaget og vil nu blive sendt til statsministeren.

Det næste punkt på dagsordenen er:

16) 2. (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 17:
Forslag til folketingsbeslutning om Danmarks ratifikation af Det Europæiske Råds afgørelse af 25. marts 2011 om ændring af artikel 136 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde med hensyn til en stabilitetsmekanisme for de medlemsstater, der har euroen som valuta.

Af europaministeren (Nicolai Wammen).

(Fremsættelse 30.11.2011. 1. behandling 08.12.2011. Betænkning 30.01.2012).

Kl. 11:12

Forhandling**Formanden :**

Der er ikke stillet ændringsforslag.

Ønsker nogen at udtale sig?

Det er ikke tilfældet, og så går vi til afstemning.

Kl. 11:12

Afstemning**Formanden :**

Der stemmes om forslagens endelige vedtagelse, og der kan stemmes nu.

Vi slutter afstemningen.

For stemte 82 (V, S, RV, SF og KF), imod stemte 21 (DF og EL), hverken for eller imod stemte 5 (LA).

Forslaget til folketingsbeslutning er vedtaget og vil nu blive sendt til europaministeren.

Kl. 11:11

Det næste punkt på dagsordenen er:

17) 2. behandling af lovforslag nr. L 66:

Forslag til lov om ændring af lov om erhvervsuddannelser. (Effektivisering af sagsgangene i Tvistighedsnævnet m.v.).

Af børne- og undervisningsministeren (Christine Antorini).

(Fremsættelse 11.01.2012. 1. behandling 31.01.2012. Betænkning 21.02.2012).

Kl. 11:13

Forhandling**Formanden :**

Der er ikke stillet ændringsforslag.

Ønsker nogen at udtale sig?

Det er ikke tilfældet, og så er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

18) 1. behandling af lovforslag nr. L 85:

Forslag til lov om ændring af lov om sygedagpenge. (Ændring af frister for anmeldelse af sygefravær samt anmodning om sygedagpenge m.v. for bedre at udnytte den digitale indberetningsløsning (SDPI-løsningen)).

Af beskæftigelsesministeren (Mette Frederiksen).

(Fremsættelse 08.02.2012).

Kl. 11:14

Forhandling**Formanden :**

Forhandlingen bliver åbnet om et øjeblik, idet jeg beder medlemmer, der har et behov for at tale sammen, om at gøre det uden for Folketingssalen. Tak for det.

Jeg giver ordet til hr. Hans Andersen som ordfører for Venstre.

Kl. 11:14

(Ordfører)

Hans Andersen (V):

Det her lovforslag blev oprindeligt udarbejdet af vores tidligere beskæftigelsesminister, fru Inger Støjberg, og forarbejdet til det fandt sted samtidig med indgåelsen af den politiske aftale fra den 4. maj 2011 om afbureaukratisering på beskæftigelsesområdet. Nu er forslaget så endelig nået frem til første behandling, og det er vi glade for Venstre, for vi går ind for forenklinger og digitale løsninger, der sætter en stopper for bjerge af papirer, og som letter det administrative arbejde for kommuner, jobcentre og virksomheder, og som sidst, men ikke mindst, sparer kommunerne for en stor bunke penge. Det er netop formålet med L 85.

Lovforslag nr. L 85 vil ændre sygedagpengelovens regler om anmeldelse af sygefravær og regler om anmodning om sygedagpenge fra kommunen med det formål at opnå en optimal udnyttelse af SDPI-løsningen. Lovforslaget skal dermed sikre, at flest mulige sygedagpengesager oprettes via løsningen, og det vil medføre en effektivisering i kommunerne og frigøre ressourcer, der kan bruges til en effektiv sygeopfølgning.

Jeg vil ikke remse alle lovforslagets elementer op i detaljer, men i stedet forsøge at give et overblik. L 85 vil via SDPI-løsningen sørge for, at oplysningsskemaet kan blive sendt ud på en mere effektiv måde til sygemeldte borgere. Den digitalisering skønnes at kunne frigøre omkring 8,5 mio. kr. om året i kommunerne i form af sparet porto og mindre administration. Samtidig vil det være en administrativ forenkling for borgeren, som kun vil modtage ét samlet brev i begyndelsen af sygefraværet.

Så vil L 85 rykke arbejdsgivernes frist for at anmelde et sygefravær til kommunen fra 4 uger til 5 uger. Raskmeldinger sker mellem den 22. og 30. kalenderdag, og hvis fristen for meldingen af sygefraværet ændres fra 4 uger til 5 uger, vil flere nå at melde sig raske, inden det bliver nødvendigt at involvere kommunen. En arbejdsgiver, der udbetaler løn under sygefraværet, kommer på den måde til at anmelde færre sygeforløb til kommunen, og det betyder administrative lettelser for begge parter.

Lovforslaget har været sendt til høring i bl.a. Erhvervs- og Selskabsstyrelsens Center for Kvalitet i Erhvervsregulering, CKR, som ser positivt på L 85 og vurderer, at det samlet set indeholder lettelser i virksomhedernes administrative byrder svarende til ca. 6.000 timer årligt på samfundsniveau. Den del af forslaget vil desuden frigøre 0,3 mio. kr. om året i kommunerne.

De sidste elementer i L 85 har at gøre med de forskellige aktørers pligter og frister for at anmelde sygefravær og anmode om sygedagpenge fra kommunen. Hvad angår økonomien knyttet til L 85 – jeg har kort nævnt det – er det vigtigt, at lovforslaget samlet set vil indbringe mindre udgifter i kommunerne for 4,4 mio. kr. i 2012 og 8,8 mio. kr. i overslagsårene.

Som det står nævnt i L 85, er der fortsat effektiviseringspotentialer i forbindelse med administrationen af sygedagpengesager. Det gælder f.eks. muligheden for at anvende indkomstregisteret til beregning af sygedagpengesatsen. Så afslutningsvis vil jeg blot sige, at Venstre støtter dette lovforslag, samtidig med at vi gerne ser flere tiltag på området. Tak.

Kl. 11:18

Formanden :

Tak til Venstres ordfører. Så er det fru Ane Halsboe-Larsen som ordfører for Socialdemokraterne.

Kl. 11:18

(Ordfører)

Ane Halsboe-Larsen (S):

På linje med Venstres ordfører vil jeg også gerne tale for dette lovforslag, fordi vi netop letter administrationen af barsel- og sygedagpengeområdet; det er til gavn for kommunerne, det er til gavn for arbejdsgiverne, og ikke mindst er det til gavn for den sygemeldte borger. Det er helt centralt for Socialdemokraterne, at vi hele tiden forsøger at skære ind til benet og fjerner unødvendigt bøvvl og bureaukrati og bruger vores fælles skattekrone på kernevelværd i stedet for porto og papir. Det her lovforslag er et skridt i den rigtige retning i den sammenhæng, og det skønnes, at vi med de foreslåede ændringer faktisk sparer op imod 8,5 mio. kr. om året i kommunerne alene ved mindre porto og administration. Ændringerne i L 85 sikrer, at der opnås en bedre udnyttelse af NemRefusion, et system, der skal håndtere mere end 1,6 millioner indberetninger om året. Med så mange indberetninger er det helt afgørende, at det er strikket sammen på den bedst mulige vis. Det er formålet med det her lovforslag, og derfor støtter Socialdemokraterne det, ligesom jeg på De Radikales vegne har lovet at sige, at de også støtter lovforslaget. Tak.

Kl. 11:20

Formanden :

Tak til den socialdemokratiske ordfører. Hr. Bent Bøgsted som ordfører for Dansk Folkeparti.

Kl. 11:20

(Ordfører)

Bent Bøgsted (DF):

Tak, hr. formand. Jeg vil starte med at sige, at Dansk Folkeparti støtter det her forslag. Det var egentlig et lovforslag, der skulle have været behandlet, i forbindelse med at vi ændrede arbejdsgiverens frist vedrørende betaling af sygedagpenge fra 24 dage til 30 dage. Der var et stærkt ønske fra arbejdsgiverne om, at de så kunne vente med at indberette til kommunen til efter de 30 dage – det vil sige, de fik 5 uger i stedet for de 4 uger, de havde. Dengang fik vi at vide, at det digitale indberetningssystem ikke var helt klar til det, og det ville også give nogle problemer, hvis vi gik i gang med det, inden det var klart. Det her lovforslag giver også en nemmere tilgang for den sygemeldte vedrørende sygedagpenge, og hvis fristen for anmeldelse falder på en helligdag, bliver der også taget højde for det, så det automatisk bliver ændret.

Så derfor synes vi i Dansk Folkeparti, at det er godt forslag. Det havde som sagt været vedtaget allerede sidste år, hvis løsningen med den digitale indberetning havde været klar, men det var den ikke dengang, men det er den så nu, kan jeg forstå, og derfor kan Dansk Folkeparti varmt støtte forslaget. Jeg synes ikke, der er så meget at gå i dybden med, undtagen at det letter arbejdsgangen for både arbejdsgiver, kommune og dem, der er ramt af sygdom. Så alt i alt er det et udmærket forslag, som vi støtter.

Kl. 11:22

Formanden :

Tak til ordføreren. Hr. Eigil Andersen som SF's ordfører.

Kl. 11:22

(Ordfører)

Eigil Andersen (SF):

Der er allerede brugt en del udmærkede argumenter for det her lovforslag, så jeg vil bare tilføje, at SF også vil stemme for forslaget.

Kl. 11:22

Formanden :

Tak til ordføreren. Jeg gætter på, det er hr. Finn Sørensen, der er ordfører for Enhedslisten.

Kl. 11:22

(Ordfører)

Finn Sørensen (EL):

Mange tak. Som udgangspunkt er Enhedslisten også positiv over for det her lovforslag. Når det nu er vedtaget, at arbejdsgivere, a-kasser og kommuner skal anvende det nye digitale system i forbindelse med udbetaling og refusion af sygedagpenge og barseldagpenge, forekommer de fleste af forslagene her i L 85 at være rimelige og fornuftige, og det er også fint med nogle besparelser. Men vi er kritiske over for de anmeldelsesfrister og anmodningsfrister, som de syge bliver pålagt. I dag har et a-kasse-medlem 1 uge til at anmode om sygedagpenge fra kommunen, men efter forslaget skal medlemmet nu anmelde sygefravær til a-kassen på første sygedag og får først sygedagpenge fra anmeldelsesdagen, hvis det sker senere. Vi kan ikke rigtig se, at der er nogen rimelig begrundelse for denne skærpelse, når a-kassen stadig har 1 uge til at anmelde sygefraværet til kommunen. Der står ganske vist i lovforslaget, at man ikke mister sygedagpenge, hvis der – og jeg citerer – »foreligger en fyldestgørende begrundelse«. Men det synes vi åbner for mange fortolkningsmuligheder, hvilket vi ikke er helt trygge ved, i en tid, hvor kommunerne tvinges til at spare.

Vi deler KTO's og FTF's opfattelse af, at det er urimeligt, at der indføres en tidsfrist på 3 uger, hvor lønmodtagere, der har anmeldt sygefraværet rettidigt, men ikke har modtaget det her såkaldte SDPI-

underretningsbrev, skal anmode kommunen om sygedagpenge. Det er uacceptabelt, at den syge kan miste sine sygedagpenge på grund af en teknisk fejl i SDPI-løsningen, eller fordi arbejdsgiveren eller a-kassen har begået fejl og ikke har opfyldt forpligtelsen til at sende anmeldelse eller anmodning om sygedagpenge. Så her bør i stedet gælde den almindelige 6-måneders-frist for krav på sygedagpenge. Vi håber, at vi i udvalgsarbejdet kan få løst disse problemer. Vi kan ikke se, at det, hvis man tilgodeser vores kritik, skulle reducere besparelserne eller på andre måder ødelægge hensigten med det her lovforslag, så vi vil afvente udvalgsarbejdet, før vi tager endelig stilling til forslaget.

Kl. 11:24

Formanden :

Tak til ordføreren. Hr. Joachim B. Olsen som ordfører for Liberal Alliance.

Kl. 11:25

(Ordfører)

Joachim B. Olsen (LA):

Jeg skal gøre det ganske kort. Lovforslaget indeholder lettelse af administrative byrder for kommuner og virksomheder, udnyttelse af ny teknologi, og der er også en besparelse på 8,8 mio. kr. i lovforslaget. Det synes vi er rigtig positivt, og vi støtter forslaget.

Kl. 11:25

Formanden :

Der er vist ikke nogen konservativ ordfører til stede. Vil beskæftigelsesministeren have ordet?

Værsgo.

Kl. 11:25

Beskæftigelsesministeren (Mette Frederiksen):

Jeg vil gerne takke for behandlingen af lovforslaget her. Jeg troede, at den konservative ordfører også skulle på talerstolen. Det er selvfølgelig rigtig positivt, at der over en bred kam er opbakning til lovforslaget her. Det regnede jeg sådan set også med, for der er tale om et lille lovforslag af teknisk karakter, som skal fremme afbureaukratiseringen og sikre en let adgang for både borgere, kommuner, a-kasser og virksomheder i forhold til spørgsmålet om sygdom og sygedagpenge.

Vi sikrer med lovforslaget her, synes jeg, en bedre udnyttelse af de digitale muligheder, der er på barsel- og sygedagpengeområdet, og det skal være til gavn for både borgerne, arbejdsgiverne og selvfølgelig også kommunerne. Vi skal altid tænke os godt om, inden vi indfører digitale systemer. Vi skal aldrig gøre det for digitaliserings skyld. Vi skal have et udbytte deraf, og det tror jeg vi får med det her. Vi kan allerede i dag se, at digitaliseringen er slået an på området. Der er foretaget mere end 160.000 digitale indberetninger allerede nu.

Forslaget her skal gerne sikre, at sygemeldte borgere fremover alene modtager et brev fra kommunen i begyndelsen af deres sygefravær. Det sikres med det her. Det mener jeg er til gavn for borgerne. Vi sikrer også, at fristen for den sygemeldte til at aflevere oplysningsskemaet og til at anmode om sygedagpenge hos kommunen bliver mere ensrettet, og det er muligt, fordi vi nu har en digital løsning. Så følger det her jo af de ændringer, der allerede er indført, hvad angår arbejdsgivernes frist i forhold til at anmelde sygefravær i kommunen.

Enhedslisten stiller en række spørgsmål, og dem synes jeg vi skal behandle under udvalgsbehandlingen, for vi skal selvfølgelig gøre det her så godt som overhovedet muligt. Intentionen med lovforslaget her er jo da i hvert fald ikke, at der er nogle sygemeldte, der skal komme i klemme – tværtimod. Så lad os endelig diskutere de forhold, der er nævnt her.

Tak for behandlingen.

Kl. 11:28

Formanden :

Tak til ministeren.

Der er ikke flere, der har bedt om ordet. Så er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Beskæftigelsesudvalget.

Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

19) 1. behandling af lovforslag nr. L 83:**Forslag til lov om olieberedskab.**

Af klima-, energi- og bygningsministeren (Martin Lidegaard).

(Fremsættelse 08.02.2012).

Kl. 11:28

Forhandling**Formanden :**

Forhandlingen er åbnet. Hr. Thomas Danielsen som ordfører for Venstre.

Kl. 11:28

(Ordfører)

Thomas Danielsen (V):

Tak for det. Med lovforslag nr. L 83 gennemføres Rådets direktiv 119 af 14. september 2009. Direktivet forpligter medlemsstaterne til at holde minimumslagre af råolie og/eller olieprodukter. Direktivet skal senest implementeres den 31. december 2012. Begrundelsen for forslaget er et krav om et internationalt koordineret olieberedskab med afsæt i et mere detaljeret og opdateret datagrundlag. Med lovforslaget skal Klima-, Energi og Bygningsministeriet udpege en central lagerenhed, som uden fortjeneste som målsætning har til formål at administrere beredskabslagre på vegne af danske olievirksomheder. Forslaget handler således om samfundets beredskab over for oliekriser, dvs. i situationer med mangel på olie som følge af forsyningsafbrydelser.

Venstre er naturligvis interesseret i at overholde de forpligtelser, vi har over for EU og Det Internationale Energi Agentur, og at sikre en solidarisk og koordineret krisehåndtering, der gør både Danmark og vores samarbejdspartnere robuste over for eventuelle oliekriser.

Med forslaget udpeger Klima-, Energi og Bygningsministeriet Foreningen Danske Olieberedskabslagre, også kaldet FDO, som den danske central for lagerenheden. FDO dækker allerede en stor del af de danske olievirksomheders lagringspligt og opfylder kravene til en central lagerenhed. Venstre finder det derfor naturligt, at FDO i fremtiden fungerer som den danske centrale lagerenhed. Med lovforslaget sikres en stabil lagerdækning hos den centrale lagerenhed, hvilket er afgørende for, at virksomhedernes lagringspligt kan dækkes på en økonomisk hensigtsmæssig måde.

Lovforslaget vil medføre offentlige administrative byrder for Energistyrelsen, men forslaget muliggør samtidig, at andre administrative opgaver fremover delegeres til en central enhed. I sidste ende betyder det, at man påregner, at de offentlige administrative byrder reduceres.

Venstre finder, at man med lovforslaget har fundet en model, der i så høj grad som muligt tager hensyn til virksomhederne på olieom-

rådet og ikke pålægger dem unødige store administrative byrder. Derfor støtter Venstre op om forslaget.

Kl. 11:31

Formanden :

Tak til ordføreren. Der er ikke nogen spørgsmål. Så er det fru Pernille Rosenkrantz-Theil som socialdemokratisk ordfører.

Kl. 11:31

(Ordfører)

Pernille Rosenkrantz-Theil (S):

Lovforslaget, vi behandler her, sikrer, at vi gennemfører et EU-direktiv om at have et olieberedskab, såfremt der skulle komme olie-forsyningskrise. Det indebærer først og fremmest, at Danmark skal have et minimumslager af råolie stående klart til brug i nødsituationer, og derudover sikrer direktivet et internationalt samarbejde, som vil være nødvendigt i den givne situation. Danmark lever til fulde op til minimumskravene stillet af EU og IEA. Endda har vi tidligere selv valgt at forhøje minimumskravene til olielagre med 20 pct., og således er vi bedre rustet ved en oliekrise. Derudover sikrer lovforslaget, at FDO, der hidtil har opbevaret olie for de lagringspligtige virksomheder, bliver den centrale lagerenhed, som direktivet lægger op til.

Et nyt olieberedskabsdirektiv fra EU viser en velbegrunnet bekymring internationalt om mulige forsyningskriser; og jeg vil blot som en sidebemærkning gøre opmærksom på, at det her lovforslag og den internationale bekymring selvfølgelig er endnu et tegn på vigtigheden og nødvendigheden af det ambitiøse energiudspil, som vi i regeringen er kommet med. Vi lægger op til, at Danmark skal være fri for fossile brændsler i 2050, og at vi allerede i 2020 skal dække halvdelen af vores elforbrug ved vindenergi. Der er behov for en massiv satsning og investering på det her område, ikke mindst selvfølgelig fordi vi har et forsyningsikkerhedsproblem, som vi bliver nødt til at forholde os til. Det er klart i Danmarks interesse at have et olieberedskab og et minimumslager af olie stående, hvis der skulle opstå en oliekrise. Derfor støtter Socialdemokratiet selvfølgelig lovforslaget.

Kl. 11:33

Formanden :

Tak til ordføreren. Hr. Mikkel Dencker som ordfører for Dansk Folkeparti.

Kl. 11:33

(Ordfører)

Mikkel Dencker (DF):

De foregående ordførere har allerede været inde på, at det her handler om at have et olieberedskab, og at det kan være en rigtig god idé for et land at samarbejde med andre lande om at have et olieberedskab i tilfælde af enten en oliekrise eller på andre måder et svigt i olieforsyningerne. Det er også en tanke, som vi i Dansk Folkeparti bakker op om, og derfor kan vi også, på trods af at der er tale om et EU-direktiv, godt tilslutte os ideen om at have et olieberedskab i EU-regi. Dansk Folkeparti er jo et af de partier, som ikke automatisk siger ja, hver gang der kommer et direktiv fra EU. Vi forholder os til tingene ud fra en materiel betragtning af, hvad indholdet af lovforslaget eller direktivet er, og vi tager derefter stilling til, om det er godt eller skidt. I det her tilfælde er det et ganske udmærket indhold, der er i direktivet. Vi bakker op om, at der er et samarbejde om olieberedskab, som Danmark indgår i, både i EU-regi og i regi af Det Internationale Energiagentur. Vi synes, at den måde, det har kørt på i Danmark i forvejen i de seneste årtier – jeg mener, det er 40-50 år, at vi allerede har haft en lignende ordning i Danmark – har været ganske udmærket, og vi har haft et godt udbytte af det. Derfor kan vi

også godt være med til, at man går videre med forbedringer af det inden for EU-regi.

I forvejen har Danmark et olieberedskab eller olielagre, som har en større størrelse end det, som der kræves ifølge det her EU-direktiv, så man kan sige, at der reelt ikke er den store forskel for Danmark i den her sammenhæng. Det kan der dog komme på et senere tidspunkt, hvis vi skulle miste vores selvforsyning af olie. Det må vi så arbejde frem imod ikke sker. Den situation må helst ikke opstå. Men jeg skal sige, at vi i Dansk Folkeparti godt kan støtte lovforslaget, som det ligger, og dermed sige ja til det her direktiv fra EU.

Kl. 11:35

Formanden :

Tak til ordføreren. Hr. Rasmus Helveg Petersen som radikal ordfører.

Kl. 11:35

(Ordfører)

Rasmus Helveg Petersen (RV):

Tak for det. Jamen i lighed med de foregående talere kan vi fra radikal side støtte lovforslaget, der skal gennemføre rådsdirektiv nr. 119 i dansk lov. Fremover bliver Foreningen Danske Olieberedskabslagre den centrale danske lagerenhed. Det er en fornuftig løsning, som viderefører den strategi, vi i forvejen har fulgt. Vi har derfor ikke mange bemærkninger til det her, men bakker varmt op om forslaget.

Kl. 11:35

Formanden :

Tak til ordføreren. Hr. Jesper Petersen som SF's ordfører.

Kl. 11:36

(Ordfører)

Jesper Petersen (SF):

Da SF's ordfører, hr. Steen Gade, ikke kan være til stede i salen i dag, er det min opgave i al korthed at tilkendegive SF's støtte til lovforslaget, som jo omhandler Danmarks beredskab over for situationer med oliemangel og følger op på de forpligtelser, vi har både i forhold til EU og i forhold til Det Internationale Energiagentur.

Det er naturligvis meget væsentligt at have et sådant beredskab og sådanne lagre, ikke alene fordi det at lovgive om at have et effektivt beredskab bidrager til forståelsen for at gøre Danmark uafhængigt af olie, men endnu mere i lyset af at olien i Nordsøen slipper op, og ikke mindst, at vi er sikre på, at oliepriserne stiger, efterhånden som der bliver mindre olie på markedet.

Derfor er det også en god påmindelse til os alle sammen, synes jeg, at den plan, vi jo forhandler for øjeblikket på energiområdet, og som vi forhåbentlig indgår en bred politisk aftale om, også vil være med til at sikre os imod fremtidige oliekriser, både dem, der kan optræde med kort varsel som i 1970'erne og 1980'erne, og dem, der med sikkerhed kommer som følge af en stigende mangel på olie og stigende priser i fremtiden.

Men SF støtter altså i lighed med de andre partier forslaget.

Kl. 11:37

Formanden :

Tak til ordføreren. Hr. Per Clausen som Enhedslistens ordfører.

Kl. 11:37

(Ordfører)

Per Clausen (EL):

At vores afhængighed af olie og andre fossile brændstoffer i mange situationer stiller os over for nogle udfordringer, der kan være vanskelige at løfte, er jo ingen hemmelighed. Og derfor er det da også mit beskedne håb, at vi om ikke så mange år kan holde op med at have diskussioner om, hvordan vi får et beredskab, der gør, at vi kan

sikre vores olieforbrug, hvis leveringen skulle svigte. Men vi må jo erkende, at vi ikke befinder os i den situation nu, og derfor er det da rigtig fornuftigt, at man har internationale aftaler omkring det.

Man kan filosofere over, hvad der så, når vi har et velfungerende internationalt aftalesystem på det her område, er begrundelsen for, at EU også mener, at man skal have et parallelt system, som er en lille smule anderledes. Det kan jeg måske ikke helt se logikken i. Det gør beslutningsprocessen og overholdelsen unødvendig indviklet, og sådan er det jo tit, når EU er involveret.

Men det skal nu ikke få Enhedslisten til at undlade at stemme for det forslag, der ligger her, for hovedformålet og hovedindholdet i det er efter vores opfattelse fornuftigt.

Kl. 11:38

Formanden :

Tak til ordføreren. Hr. Villum Christensen som ordfører for Liberal Alliance.

Kl. 11:38

(Ordfører)

Villum Christensen (LA):

Tak for det. Set fra vores stole er dette lovforslag om olieberedskab et af dem, det kan være ganske svært at være uenig i, og det er da også et af de områder, hvor man kan sige at et EU-direktiv giver forholdsvis god mening, så man sammen kan indgå i sådan en forsikringsordning. Nogle af os kan jo sikkert huske de bilfrie søndage i 1970'erne, selv om det er nogle år siden.

Det virker oplagt, at vi bygger videre på den struktur, der allerede er etableret omkring FDO; det virker omkostningseffektivt i forhold til problemløsningen. Måske kan bøddestørrelsen være lidt i overkant; det ved vi ikke rigtig.

Selv om det er pønt begrundet, som der står i Energistyrelsens skrivelse – så fik vi jo lært det ord – er det alt i alt et godt forslag, som vi gerne vil støtte.

Kl. 11:39

Formanden :

Tak til ordføreren. Hr. Brian Mikkelsen som konservativ ordfører.

Kl. 11:39

(Ordfører)

Brian Mikkelsen (KF):

Det Konservative Folkeparti kan selvsagt støtte forslaget. De globale udfordringer, der er på energiområdet, gør, at det er vigtigt med international koordinering. Vi har i mange år haft egentlige nationale beredskabslagre. Siden 1973 har der jo været udfordringer på den led i Danmark lige så vel som i hele den vestlige verden. Vi vil godt være med til at sikre implementeringen af direktivet, så vi bakker helt op om regeringens forslag.

Kl. 11:40

Formanden :

Klima-, energi- og bygningsministeren.

Kl. 11:40

Klima-, energi- og bygningsministeren (Martin Lidegaard):

Mange tak. Lad mig indledningsvis også takke mange gange for ordførernes bemærkninger til lovforslaget. Hvis al energipolitik i Danmark var så enkelt som dette forslag, ville mange ting gå hurtigere. Men der er jo god grund til, at der er så stor opbakning til det, for som det er fremgået, sikrer lovforslaget opfyldelse af Danmarks forpligtelser vedrørende olieberedskabet over for IEA, Det Internationale Energiagentur, og EU samt sikrer nationale målsætninger om olieberedskab. Der er mange gode grunde til, at der kan være mening i at sikre det i øjeblikket. Som alle, der følger med i de globale

markeder, kan se, er der stærke udsving i oliepriserne, og der er også risiko for endnu større udsving.

Med forslaget bliver rådets direktiv om forpligtelse for medlemsstaterne til at holde minimumslagre af råolie og/eller olieprodukter gennemført i dansk ret, og der er krav om, at direktivet skal være gennemført senest 31. december 2012. Lovforslaget giver mulighed for at udpege en såkaldt central lagerenhed, dvs. en nonprofitorganisation, der har lagerdækning som sit formål. Danmarks lagringspligt over for EU og IEA opfyldes i dag af de lagringspligtige olievirksomheder i Danmark. Disse virksomheder har fået en stor del af deres lagringspligt dækket af FDO, det står for Foreningen af Danske Olieberedskabslagre, som er en selvejende institution oprettet, drevet og finansieret af virksomhederne. Denne fremgangsmåde forventes videreført med lovforslaget, idet FDO planlægges udpeget som den centrale lagerenhed i Danmark. Med forslaget kan de lagringspligtige virksomheder pålægges, at en konkret del af deres lagringspligt skal dækkes af denne centrale lagerenhed. Forslaget har til formål at videreføre den nuværende situation, hvor FDO i en årrække har dækket ca. 70 pct. af virksomhedernes lagringspligt. Derfor er jeg glad for, at fremgangsmåden støttes af de lagringspligtige virksomheder, af FDO og af olieindustriens Energi- og olieforum. Jeg er selvsagt også glad for den interesse og støtte, som Tinget i dag har udtrykt over for lovforslaget. Jeg ser frem til at fortsætte de konstruktive drøftelser om lovforslagets enkelte elementer i Klima-, Energi- og Bygningsudvalget.

Særlig glæder det mig selvfølgelig, at også de partier, der nogle gange kan have en skepsis over for EU, har valgt at være positive over for dette forslag. Og Enhedslisten har jo ret i, at det her er et initiativ, der styrker – kan man sige – den fælles europæiske indsats inden for IEA.

Jeg kan ikke lade være med at bemærke, at der kan være en god grund til, at EU på mange områder forsøger at koordinere sin energipolitik stærkere, end man har gjort tidligere. Dels er vi jo gået sammen om at have fælles regler for vedvarende energi, målsætninger for vedvarende energi, energieffektivitet og CO₂-udledninger i 2020, dels diskuterer vi faktisk i øjeblikket også, om vi kan lave et stærkere samarbejde om udbygning af infrastrukturen og om at udveksle informationer og koordinere vores aktioner og vores handler med tredjelande uden for EU. Det er efter min opfattelse en rigtig god idé, og det giver derfor også god mening, at man på dette område koordinerer på tværs, for jo mere trængte ressourcerne bliver, jo højere priserne på de fossile brændstoffer bliver, desto større grund kan der være til at sikre, at EU samlet set – også med de geopolitiske perspektiver, der er inden for energisektoren – er i stand til at koordinere sine holdninger.

Med disse få bemærkninger vil jeg glæde mig og se frem til en velvillig behandling af forslaget i udvalget og samarbejdet om det.

Kl. 11:43

Formanden :

Tak til ministeren.

Der er ikke flere, der har bedt om ordet, så forhandlingen er sluttet.

Jeg foreslår som forudset af ministeren, at lovforslaget henvises til Klima-, Energi- og Bygningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

20) 1. behandling af lovforslag nr. L 84:

Forslag til lov om ændring af lov om fremme af energibesparelser i bygninger, lov om bygnings- og boligregistrering samt byggeloven. (Fremrykning af pligten til energimærkning af bygninger, annoncering af energimærket ved salg og udleje, sanktioner og godkendelsesordning for installatører af små VE-anlæg, styrkelse af dataindsamling om energiforbrug, ophævelse af monopol på udstedelse af VA-godkendelser og omfanget af pligten til at tegne en byggeskadeforsikring m.v.).

Af klima-, energi- og bygningsministeren (Martin Lidegaard).

(Fremsættelse 08.02.2012).

Kl. 11:44

Forhandling

Formanden :

Forhandlingen er åbnet. Hr. Thomas Danielsen som ordfører for Venstre.

Kl. 11:44

(Ordfører)

Thomas Danielsen (V):

Lovforslag nr. L 84 er primært en gennemførelse af EU's bygningsdirektiv og to artikler i EU's VE-direktiv. Lovforslaget indebærer flere forskellige tiltag, bl.a. at det offentlige får flere forpligtelser i relation til energieffektivisering, at der kommer nye krav om annoncering af energimærket ved f.eks. salg eller udleje af bygninger, at der kommer nye og effektive sanktionsmuligheder, og at der kommer en ny godkendelsesordning for installatører af små vedvarende energi-anlæg. Og derudover ophæver forslaget monopol på udstedelse af VA-godkendelser, dvs. godkendelser af byggevarer, der kommer i kontakt med drikkevand.

Venstre støtter naturligvis op om det europæiske samarbejde og implementeringen af EU's bygningsdirektiv og VE-direktiv, og vi mener, at lovforslaget her gennemfører de to EU-direktiver på en hensigtsmæssig måde. Derudover stemmer lovforslaget godt overens med Venstres energipolitiske målsætning. Med lovforslaget iværksættes nemlig brugbare metoder til at fremme energieffektivisering. Samtidig mener vi, det er vigtigt, at det offentlige går forrest med øget brug af vedvarende energi i offentlige bygninger.

Derfor støtter Venstre lovforslaget i sin helhed, men vi ønsker dog at stille spørgsmål i forbindelse med udvalgsarbejdet vedrørende borgernes sikkerhed i forhold til udlevering af personlige oplysninger.

Kl. 11:45

Formanden :

Tak til ordføreren. Fru Pernille Rosenkrantz-Theil som socialdemokratisk ordfører.

Kl. 11:45

(Ordfører)

Pernille Rosenkrantz-Theil (S):

Det er slut med at leve over evne, ikke bare hvad angår økonomien, men også hvad angår brugen af naturens ressourcer. Vi står over for en massiv global klimaudfordring, og i regeringen mener vi, det er et politisk ansvar at ændre på den katastrofekurs, som vi er inde på. Den letteste og billigste vej er selvfølgelig, at lade være med at bruge så meget energi og så mange ressourcer, som vi gør i dag. Derfor er energibesparelser da også et af hovedsporene i regeringens klimastrategi.

Det her lovforslag indeholder tre ting. For det første en gennemførelse af ændringer af EU's bygningsdirektiv fra 2010 og ændringer

af nogle bestemmelser i VE-direktivet fra 2009. Det drejer sig bl.a. om en synlig opsætning af energimærket i større bygninger, indførelse af sanktioner samt krav om indførelse af mere vedvarende energi i nybyggeri og ved gennemrenovering i offentlige bygninger.

For det andet indeholder lovforslaget en række forbedringer af mulighederne for indsamling og registrering af energiforbrugsoplysningerne i Bygnings- og Boligregistret. Det giver samtidig energimærkningskonsulenterne mulighed for at få direkte adgang til oplysninger om det registrerede energiforbrug.

For det tredje indeholder lovforslaget to ændringer af byggeloven, så det bliver klart, at en bygherre har pligt til at tegne en byggeskadeforsikring, når bygherren etablerer en ny boligenhed.

Den anden ændring af byggeloven medfører, at monopol på godkendelse af byggevarer ophæves, og det muliggør, at opgaven kan sendes i udbud.

Socialdemokraterne er glade for, at ministeren har taget hensyn til de høringssvar, der har været fra de relevante aktører, og har undladt at ændre visse dele af lovforslaget i forhold til høringssvarene. Fra Socialdemokratiets side er det vigtigt at understrege, at vi går et skridt videre, end hvad EU-direktivet kræver, og det er selvfølgelig, fordi vi mener, at den grønne omstilling er nødvendig og kun kan gå for langsomt. Derfor synes vi, det er yderst fornuftigt at gå det skridt videre, især hvis Danmark skal ses som et foregangsland.

Loven medfører, at bygninger på over 250 m² er omfattet af reglerne for energimærkning, hvor EU-direktivet foreslår en gradvis nedsættelse fra 1.000 m² til 250 m² i 2015.

Derudover går vi skridtet videre med hensyn til annonceringspligt af energimærket i alle annoncer i kommercielle medier i forbindelse med salg og udlejning, og ikke kun – som EU-direktivet siger – hvis energimærket foreligger.

Til sidst går vi videre end EU-direktivet ved at gøre den vedvarende energiinstallatør-ordning obligatorisk i stedet for – som EU-direktivet siger – at gøre det til en frivillig ordning.

De her ting er uden tvivl vigtige for, at vi i Danmark kan fortsætte med at være et grønt foregangsland i fremtiden, og jeg og Socialdemokraterne er særlig glade for, at vi vælger at gå et skridt videre, end EU-direktivet siger, vi skal. Vi ser det som et skridt i retning af regeringens ambition om at bruge mindre energi og blive fri for fossile brændsler i fremtiden, og derfor støtter Socialdemokratiet selvfølgelig forslaget.

Kl. 11:49

Formanden :

Tak. Hr. Mikkel Dencker som ordfører for Dansk Folkeparti.

Kl. 11:49

(Ordfører)

Mikkel Dencker (DF):

L 84, som vi førstebehandler her, indeholder en lang række af mindre elementer inden for klima-, energi- og bygningsministerens område. Der er mange forskellige elementer. Jeg tror, at jeg har talt mig frem til 14-15 stykker, som man jo kan vælge at tage stilling til hver for sig. Det har vi i Dansk Folkeparti valgt at gøre. Og jeg vil da gerne sige, at der både er skidt og kanel, både godt og skidt, i lovforslagets elementer.

Jeg ved godt, at der er tale om et EU-direktiv. I hvert fald er det meste af indholdet af lovforslaget her et EU-direktiv. Der er jo nogle partier, bl.a. regeringen selv, som finder det blå stempel frem, hver gang man ser, at der står EU-direktiv på noget, der ligger i postkassen. Så går man i gang med at implementere det som den lydige elev i klassen.

Det er ikke den rolle, Dansk Folkeparti ønsker at indtage i lovbehandling af EU's direktiver. Vi forholder os materielt til indholdet. Og som jeg sagde, er der udmærkede elementer i, men der er også ting, hvor jeg undrer mig over, at det skulle være nødvendigt. Der er

f.eks. elementet om, at en privat virksomhed som en restaurant eller et hotel skal hænge en energimærkning op på lige fod med deres smiley. Der er mange gode grunde til, at en restaurant skal hænge en smiley op, så de kan dokumentere, at der er orden i hygiejnen, men at det ligefrem også skal være et krav, at man skal hænge sin energimærkning op på et synligt sted i restauranten, så gæsterne kan se, at man sparer på energien, synes vi er at gå for vidt, altså at begynde at genere selvstændige erhvervsdrivende på den måde. Så det er et af de elementer, vi ikke bryder os om.

I det hele taget kan det være svært at skelne mellem, hvad der er EU-direktiv, og hvad der er hjemmeproduktion i ministeriet. Derfor har jeg da tænkt mig at stille nogle udvalsspørgsmål i udvalgsbehandlingen af lovforslaget, så vi kan få pindet ud, hvad der er hvad. Hvad er direktiv, og hvad er hjemmeproduktion, og i hvilke tilfælde er det en kombination, hvor man kan sige, at direktivet foreskriver et niveau, men hvor man så fra regeringens side går videre og skærper på det niveau, som EU-direktivet egentlig havde foreslået? Så på det punkt vil jeg da stille spørgsmål.

I det hele taget kan man jo sige, at det er lidt morsomt at læse lovforslaget igennem. I selve bemærkningerne ser man på side 8 i lovforslaget under punkt 1 en indledning, der hedder lovforslagets formål:

Lovforslagets primære formål er at gennemføre de ændringer i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/31/EU af 19. maj 2010 om bygningers energimæssige ydeevne.

Det lyder jo meget fint, men det slår meget godt fast, hvilke prioriteter regeringen har omkring EU, nemlig at man er et lydigt medlem, som lydigt indfører det, som man får foreskrevet fra EU's side. I Dansk Folkeparti havde vi da foretrukket, at man havde indledt med at skrive om de gode ting for borgerne, som lovforslaget indeholder. Det havde været naturligt, for vi er vel til her i Folketinget – og vel også regeringen – for at gøre det så godt som muligt for borgerne. Derfor er det vel naturligt, at man, når man kommer med et lovforslag, så skriver, hvorfor det er godt for borgerne, at man gør det her. Men prioriteten er åbenbart, at det er godt for EU og for EU-medlemskabet, at man gør det her. Så sådan er der jo forskel.

Jeg kan egentlig også godt tænke mig, at ministeren – når han kommer på talerstolen om lidt – tager stilling til, hvordan lovforslaget her er i harmoni med EU's nærhedsprincip, som jo foreskriver, at en beslutning skal foretages så tæt på borgeren som muligt. Hvis man nu tager kravet om, at annoncering af boliger til salg eller bygninger til salg eller til leje skal have en energimærkning påført, så må man spørge: Hvorfor skal EU blande sig i det? Det behøver EU da ikke tage sig af. Det kan være noget, vi selv kan regulere i Danmark på udmærket vis. EU kan være meget godt, og internationale samarbejder kan være meget gode til at regulere grænseoverskridende problematikker som f.eks. miljøproblematikker, men hvordan en annoncering af en bolig til salg skal stykkes sammen, altså om der skal være krav om energimærkning der, mener jeg altså, at vi selv i Danmark kan finde ud af at regulere. Det er i hvert fald ikke noget, som EU behøver at blande sig i. Jeg mener, at det er i direkte strid med EU's nærhedsprincip. Det vil jeg da bede ministeren om også at forholde sig til i sit indlæg senere her i dag.

Men jeg skal sige, at eftersom der jo både er gode og dårlige elementer i lovforslaget, kan jeg ikke komme med nogen endelig stillingtagen fra Dansk Folkepartis side i dag. Udvalgsbehandlingen vil lede frem til en konklusion.

Kl. 11:53

Formanden :

Der er en kort bemærkning fra hr. Per Clausen.

Kl. 11:54

Per Clausen (EL):

Jeg deler hr. Mikkel Denckers opfattelse af, at det er et dårligt argument for at vedtage regler, at de er vedtaget i EU. Man bør have andre og bedre argumenter. Men af samme grund vil jeg godt spørge hr. Mikkel Dencker, om han ikke er enig med mig i, at det jo er rigtig positivt, at regeringen med sit forslag, når det handler om, hvordan man skal anvende energimærker i annoncer, jo faktisk ikke vedtager det, der står i direktivet, men noget, der går videre. Hermed viser den danske regering jo selvstændighed i forhold til EU, og det må vel være positivt.

Kl. 11:54

Formanden :

Ordføreren.

Kl. 11:54

Mikkel Dencker (DF):

Jeg anerkender, at regeringen går videre, end EU-direktivet foreskriver, og det er faktisk et element, som vi i Dansk Folkeparti bakker op om. Nu præsenterede jeg bare elementet som et eksempel på, at EU blander sig i ting, som man ikke behøvede at blande sig i, og som vi faktisk i Danmark er bedre til at regulere selv. Og det er jeg da glad for at vi er enige om, for så er der jo en ting mere, Dansk Folkeparti er enige med Enhedslisten i, nemlig det her med annonceringen af boliger.

Kl. 11:55

Formanden :

Hr. Per Clausen.

Kl. 11:55

Per Clausen (EL):

Jamen det var bare, fordi jeg ville være helt sikker, for hr. Mikkel Dencker sagde ligesom, at nu ville han være helt sikker på, hvad der var implementering af EU-direktiver, og hvad der var selvstændige initiativer fra regeringen, og jeg frygtede så, at det var et udtryk for, at hr. Mikkel Dencker, når det handlede om, at regeringen gik videre, ville sige, at det skulle man ikke gøre, for der skulle man holde sig på EU-niveauet, og så kunne man derudover sige, at EU blandede sig for meget. Men jeg er meget glad for, at hr. Mikkel Dencker ligesom også siger, at det er rigtig fornuftigt, at vi på nogle områder faktisk vedtager nogle ting, der ikke er vedtaget i EU, også selv om det er mere omfattende. Det vil jeg bare sige at jeg er meget glad for.

Kl. 11:55

Formanden :

Ordføreren.

Kl. 11:55

Mikkel Dencker (DF):

Jeg vil bare sige, at jeg jo mener, at EU skal blande sig i så få sager som muligt. Kun de steder, hvor det er fornuftigt at EU har en fælles politik for EU, skal man blande sig. Jeg mener, at vi i Danmark skal regulere så meget som muligt selv, og der er boligannoncering jo et meget godt eksempel, og der synes jeg det er helt fint at vi har en politik, som er anderledes end EU's eller er bedre end EU's. Det kan vi kun bakke op om. Men jeg fremdrog det også bare som et eksempel på, at EU blander sig i for mange ting, som man ikke behøvede at blande sig i.

Kl. 11:56

Formanden :

Tak til ordføreren. Hr. Rasmus Helveg Petersen som radikal ordfører.

(Ordfører)

Rasmus Helveg Petersen (RV):

Dette lovforslag skal gennemføre de ændringer i EU's bygningsdirektiv, der blev vedtaget i maj 2010. Lovens hensigt er at fremme energieffektivisering af bygninger og øge brugen af vedvarende energi i offentlige bygninger og forøge effekten af små VE-anlæg. Endelig er der fastsat regler for annoncering med energimærkning af bygninger ved salg og leje.

Vi støtter disse initiativer. De peger i den rigtige retning i forbindelse med vores omstilling i samfundet til grøn energi. Vi er glade for, at der kommer en stærkere indsats på området, hver gang det sker, men det er en særlig glæde, når det sker i EU-regi. Det er oplagt, at hele spørgsmålet omkring klima og global opvarmning skal løses i fællesskab, og det kræver store løsninger på tværs af landegrænserne. Vi er simpelt hen glade for det her initiativ, der betyder, at man over hele EU nu tager fat i det her lille element. Så vi vil selvfølgelig bakke varmt op om forslaget.

Kl. 11:56

Formanden :

Tak til ordføreren. Hr. Jesper Petersen som SF's ordfører.

Kl. 11:57

(Ordfører)

Jesper Petersen (SF):

SF's ordfører, hr. Steen Gade, er ikke vendt tilbage fra sin rejse siden det sidste lovforslag, så jeg er stadig stand-in. Jeg skal i al korthed igen tilkendegive SF's støtte til lovforslaget og give det et par bemærkninger med på vejen fra SF.

Forslaget indeholder nogle justeringer af gældende lovgivning, fordi vi skal gennemføre EU-lovgivning på det her område, og niveauet i ændringerne er så visse steder lagt på et højere niveau, fordi vi Danmark er mere ambitiøse end EU på klima- og energiområdet. Initiativerne går i den rigtige retning. Forslaget vil hjælpe til med at synliggøre de energibesparelser, der er betalt gennem energimærkning, og medvirke til at sikre, at energibesparelserne rent faktisk er virkelige ved at indføre en godkendelsesordning for installatører af små VE-anlæg som f.eks. varmepumper.

Vi synes også, det er rigtigt, at det offentlige går foran på grund af eksemplets magt, men naturligvis også på grund af, at der på den måde bliver skabt et større marked.

SF tror desuden, at forbedringerne af mulighederne for at indsamle og registrere energiforbrugsoplysninger i Bygnings- og Boligregistret er et vigtigt tiltag, fordi det giver borgerne og godkendte energimærkningskonsulenter mulighed for at få direkte adgang til oplysninger i registeret om energiforbruget i bygninger og boliger, og det vil naturligvis gøre det nemmere fremover at målrette spareindsatsen i de kommende år, så vi kan få nedbragt energiforbruget på det her område.

Så vi støtter lovforslaget.

Kl. 11:57

Formanden :

Tak til ordføreren. Hr. Per Clausen som ordfører for Enhedslisten.

Kl. 11:58

Kl. 11:58

(Ordfører)

Per Clausen (EL):

Umiddelbart er det jo et rigtig fornuftigt formål, der er med det her lovforslag. Det skal øge indsatsen for at spare på energien i bygninger. Det er et rigtigt og vigtigt formål at have med et lovforslag.

Så kan man sige, at på den anden side er lovforslaget også et meget godt eksempel på, hvordan EU fortaber sig i detaljer, når man ik-

ke er i stand til at blive enig om noget, der for alvor har effekt. Det synes jeg er meget tydeligt, når man læser det her forslag. F.eks. er der meget grundige beskrivelser af, at man skal hænge energiregnskaber for en bygnings forbrug af energi op, uden at det står klart, hvordan det skulle påvirke noget som helst. Altså, jeg synes det er udtryk for, at man virkelig fortaber sig i detaljer. Jeg tror faktisk, at i de energiforhandlinger, der er i Danmark, ville det tage lang tid, før vi ville nå frem til, at det var det, der skulle gøres. Jeg tror faktisk, der ville være mange andre ting, vi ville gøre først, og som ikke opnås med det her lovforslag.

Man kan, når man tænker på, at EU's harmoniseringsbestrebelse som oftest begrundes med, at der skal skabes ensartede konkurrencevilkår, også undre sig over, at der bruges så meget energi på at beskrive, præcis hvordan det skal være på offentlige bygninger.

Når det er sagt, må man, og det er jeg jo enig med Dansk Folkepartis ordfører i, forholde sig til indholdet af lovforslaget. Der må vi jo sige, at en række af de initiativer, der foreslås her, er rigtig fornuftige. Særlig godt og fornuftigt synes jeg det er, at man i forhold til at inddrage energimærker i annoncerings- og salgssituationen, når det handler om køb og salg af boliger og bygninger, skruer op for kravene, for det er jo nok der, det for alvor kan have en betydning og spille en rolle, at der er den her energimærkning. Det synes jeg sådan set er rigtig fornuftigt.

Der er også mange andre af de elementer, som har været fremhævet i tidligere indlæg, som vi synes er gode.

Når man så kommer til høringssvarene, er der to ting, jeg synes at behandlingen af det her lovforslag afslører. Det første er, at vi har rigtig, rigtig meget tilbage at gøre, før folk i den almene boligsektor i det her land føler, at de bliver behandlet på en måde, som gør, at de kan indgå fornuftigt i energibesparende foranstaltninger. Det er jo ikke noget, som kan klares ved hjælp af et EU-direktiv eller ved hjælp af gennemførelsen af et EU-direktiv. Det kræver selvfølgelig, at vi tager selvstændige politiske initiativer her i landet, og det er måske en af de vigtigste opgaver i de energiforhandlinger, der foregår nu, nemlig at sikre, at det kan ske, for det er jo fuldstændig rigtigt, som det er blevet sagt tidligere, at energibesparelser er kernen i at gøre os uafhængige af de fossile brændstoffer og kernen i at sikre, at vi kan reducere vores CO₂-udslip.

Derudover vil jeg også sige, at jeg synes, at det er godt, at lovforslaget på en række områder indeholder krav, der går videre end det, der ligger i EU-direktivet. Det er jo godt at få dokumenteret, at der i Danmark stadig kan træffes selvstændige politiske beslutninger, som er mere fornuftige end dem, man kan blive enig om i EU. Det er rigtig godt og positivt. Det lover godt for fremtiden.

Jeg vil bare til sidst sige, at jeg i lighed med Venstres ordfører også er en lille smule optaget af, om Datatilsynet har fået noget rigtig fornuftigt svar på sine indvendinger om registreringen af personoplysninger. Jeg er helt med på, at det er rigtig dejligt, at have alting registreret og have styr på alting. Det er som regel godt, nyttigt og fornuftigt i planlægningsmæssig henseende, men vi er selvfølgelig også nødt til at gå ind og se på, om de indvendinger, som Datatilsynet har, er blevet besvaret. Jeg synes faktisk ikke, at jeg i høringsnotatet rigtig kunne finde svar på det, men det kan vi jo vende tilbage til i udvalgsarbejdet.

Enhedslisten er i udgangspunktet positiv over for lovforslaget.

Kl. 12:02

Formanden :

Desværre tror jeg ikke, at vi kan nå at afslutte det her punkt på denne side af pausen. Jeg vil her udsætte mødet. Jeg ved, at man har aftalt andre møder i pausen. Vi genoptager mødet kl. 13.00.

:

Mødet er udsat. (Kl. 12:02).

Forhandling**Fjerde næstformand** (Holger K. Nielsen):

Mødet er genoptaget.

Så er det hr. Villum Christensen.

Kl. 13:04

noget, vi naturligvis kan følge, men som lovforslaget samlet set er nu, hælder vi nok mest til at ville stemme blankt. Men lad os nu se, hvad der sker under udvalgsbehandlingen.

Vi siger altså ja til energibesparelser og ja til mere oplysning omkring energiforholdene ved handel med ejendomme, men siger nej til, at man dikterer bestemte energiformer, som kan være omkostningsforøgende, specielt for de selvejende institutioner.

Kl. 13:08

Kl. 13:04

(Ordfører)

Villum Christensen (LA):

Tak for det. Lovforslaget fremtræder, som det her er fremsat, som en størrelse, der er særdeles sammensat, hvilket måske heller ikke er så underligt, da der er flere EU-direktiver, som ligger til grund for det. Det betyder også, at vores stillingtagen til det – vistnok i lighed med det, der gælder for Dansk Folkeparti – på nuværende tidspunkt ikke står soleklart. Den del af energipolitikken, som handler om, at hr. og fru Hansen skal spare på energien og tænke sig godt om, vil for os at se altid være noget, der er rigtig vigtigt, og så er det sådan set ligegyldigt, om det er det private eller det offentlige, man har med at gøre. Der er rigtig mange ting i det her forslag, som går ad det spor, som handler om at spare, og det er vel derved, at vi, som det også været omtalt, kan se, at det har været de frugter, der har været de lavesthængende, man har høstet.

Det er flere gange blevet påpeget, at det offentlige i de her situationer bør gå foran, og det kan der naturligvis være en pointe i. Det må blot ikke være sådan, at man meget specifikt dikterer, at det skal være bestemte energiformer og bestemte procenter; det synes vi er noget som der er lidt for meget af i de her EU-direktiver og dermed også i implementeringen af dem. Mange institutioner er, det skal vi huske på, organiseret som selvejende institutioner med egen økonomi. Hvis vi pålægger disse institutioner, at de skal gøre noget bestemt, som er dyrere, så er jeg helt overbevist om, at man vil slå ud med armene og sige, at man har fået pålagt en ekstra omkostning, og det vil også kunne forvride det i forhold til de prioriteringer, man som leder af en offentlig institution er nødt til at foretage. Jeg er også lidt usikker på, hvad det vil betyde for kommunerne: Er det sådan, at man, hvis betalingsperioden er mindre end 5 år, så har pligt til at købe bestemte ting ind? Har man pligt til at skifte fyrer osv.? Der er ikke rigtig blevet sat tal på det, der vedrører den del af det, og det vil vi være meget interesseret i at der bliver.

Hvad angår energimærkningen, vil de fleste nok mene, at det har været en succes. Så at der sker en videreudbygning af ordningen med det formål at gøre det så transparent som muligt i forhold til ejendomshandlerne, kan vi sagtens kan bifalde. Med de lave renter, som vi nu om stunder har, og de omvendt høje oliepriser, er energiforbruget jo netop en parameter, der er helt afgørende for disse handlere. Jeg tror godt, jeg kunne forestille mig hushandler, hvor energiregningen var større end renteutgiften. Men også her synes vi, at kontrolsystemet er lidt for restriktivt. Vi bryder os ikke om den mulighed, der er for, at der kan gives bødeforelæg, vi bryder os ikke om muligheden for, at man automatisk kan sende konsulentregninger videre til hinanden. Jeg tror, at vi i et boligmarked, der er vigende, skal være os meget for at påføre hinanden komplikationer i form af øgede omkostninger.

De bestræbelser, der er med hensyn til at forbedre mulighederne for at få BBR-registeret til at fremstå med en varedeklaration, der er endnu bedre, synes vi er rigtig fornuftige, også således at flest mulige får adgang til registeret. Ved ejendomshandler skal oplysningen naturligvis være så god som muligt, og det skal foregå så enkelt som muligt, og det tror jeg at de her tiltag vil være med til at gøre at det bliver.

Det, der er i forhold til ændringerne i bygge-loven, hvorefter man forøger konkurrenceudsættelsen for godkendelser af byggevarer, er

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):

Tak til ordføreren. Hr. Mike Legarth som ordfører for Det Konservative Folkeparti.

Kl. 13:08

(Ordfører)

Mike Legarth (KF):

Tak, hr. formand. Det Konservative Folkeparti støtter forslaget, og det gør vi, fordi vi i alle sammenhænge medvirker til at skabe gennemskuelighed og motivere folk til at være bevidste om de energiuudgifter, de påtager sig, hvad enten det er privat eller offentligt.

Vi har haft en grundig debat i dag, og vi er enige i, at vi skal bringe alle elementer ind, altså få brugt alle de redskaber og værktøjer, der er, til at minimere vores brug af energi og vores energiomkostninger. Det er også klart, at vi så i udvalgsarbejdet må forholde os til balancen i forhold til bødeforelæg og udlevering af personfølsomme oplysninger.

Men samlet set er der støtte fra Det Konservative Folkeparti.

Kl. 13:09

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):

Tak til ordføreren. Så er det klima-, energi- og bygningsministeren.

Kl. 13:09

Klima-, energi- og bygningsministeren (Martin Lidegaard):

Lad mig indledningsvis først og fremmest takke for ordførernes bemærkninger til lovforslaget. Energimærkningsordningen for bygninger og eftersynsordningerne for tekniske varme- og klimaanlæg er centrale værktøjer i arbejdet for at reducere energiforbruget i bygninger.

Begge disse ordninger er indeholdt i lov om fremme af energibesparelser i bygninger, og med lovforslaget i dag gennemfører vi ændringer af EU's bygningsdirektiv for 2010 og af enkelte bestemmelser i VE-direktivet for 2009, som yderligere er med til energieffektivisere bygningsmassen. Direktiverne indeholder bl.a. krav om op-sætning af synligt energimærke i større butikker og teatre, indførelse af flere sanktioner og krav om indførelse af mere VE ved nybyggeri og gennemrenovering i offentlige bygninger. For at fremme de energipolitiske målsætninger om gennemførelse af energibesparelser indeholder lovforslaget herudover tre ting.

For det første kræver vi nu synliggørelse af energimærket i alle tilfælde, hvor en bygning eller en lejlighed via kommercielle medier annonceres til salg eller udlejning. Allerede i 2010 påbegyndte vi gennemførelsen af direktivets krav om, at energimærket synliggøres i annonceringen, når bygninger sættes til salg via en ejendomsmægler. Der er flere indikationer på, at annonceringspligten fra 2010 har medført, at energieffektiviteten inddrages af køberen som en beslutningsparameter, hvilket præcis er det resultat, vi tilstræbte med ordningen.

For det andet er det vigtigt for at fremme regeringens målsætning om mere vedvarende energi, at VE-installationer som f.eks. varmepumper bliver installeret og monteret korrekt og på en måde, der sikrer forbrugerne de forventede energibesparelser. Derfor foreslår vi som det andet, at ministeren bemyndiges til på sigt at etablere en obligatorisk godkendelsesordning for de virksomheder, som installerer eller monterer små VE-anlæg.

For det tredje skal den offentlige sektor gå foran og være et godt eksempel på, at der kan tages klima- og energimæssige hensyn. Med dette tiltag skærpes kravene til det offentlige, og der vil fremover blive stillet krav om regelmæssig energimærkning og mulighed for at stille krav om andre besparelsesforanstaltninger i relation til bygninger over 250 m², som det offentlige lejer, og ikke som hidtil kun til de bygninger, der ejes af offentlige institutioner og virksomheder.

Lovforslaget indeholder desuden en række forbedringer af mulighederne for indsamling og registrering af energiforbrugsuplysninger i Bygnings- og Boligregistret – det såkaldte BBR-register – og giver godkendte energimærkningskonsulenter mulighed for at få direkte adgang til oplysninger i BBR om det registrerede energiforbrug i bygninger og boliger.

Herudover indeholder forslaget en ændring af byggelovens regler, så det bliver mere klart, at en professionel bygherre har pligt til at tegne en byggeskadeforsikring, både når bygherren ved nybyggeri etablerer en ny boligenhed for en forbruger, og når bygherren etablerer en ny boligenhed i eksisterende byggeri, der ikke tidligere har været anvendt til beboelse.

Der fremsættes ligeledes forslag om ændring af byggeloven, så det lovbestemte monopol vedrørende godkendelse af byggevarer ophæves. Hjemmelen bruges i dag kun til godkendelse af byggevarer, som kommer i kontakt med drikkevand, de såkaldte VA-godkendelser. Det er sund fornuft, at når ministeren udpeger en privat virksomhed til at udstede godkendelser efter loven, bør denne opgave kunne sendes i udbud. Konkurrence og faglighed kan og skal gå hånd i hånd, og derfor skal vi selvfølgelig fortsat sikre, at opgaven med udstedelse af VA-godkendelser løses med høj kvalitet, samtidig med at den løses omkostningseffektivt.

Der har været en række kommentarer fra de forskellige partier. Jeg er glad for, at grundtonen er positiv, og det vil jeg gerne kvittere for. Både Venstre, Enhedslisten og De Konservative nævner, at de skal have afklaret borgernes retssikkerhed i forhold til udlevering af persondata. Det er et synspunkt, jeg er meget enig i, og jeg vil meget gerne være med til at afdække det under udvalgsbehandlingen. Både Socialdemokratiet, Det Radikale Venstre og SF peger meget rigtigt på, at det her jo skal ses som en del af en større grøn omstilling, som vi heldigvis er mange partier der ønsker og kæmper for, både på dansk og europæisk niveau.

Dansk Folkeparti indikerer så, at det er sammensat, og når man hører de lidt mere EU-skeptiske partier, kan man ikke lade være med at få den tanke, at det er en svær position for dem at komme i, når der kommer et godt forslag fra EU, og de så skal være for eller imod og finde ud af, hvordan de skal forholde sig til de her ting. Men fra Dansk Folkepartis side bliver der specifikt spurgt, om der er sådan et blåt stempel, man ligesom har fremme, hver gang der kommer noget fra EU. Her kan der måske være grund til at minde om, at sådan et direktiv jo ikke kommer dumpende ned fra himlen. Det skulle jeg hilse og sige, eftersom jeg bruger mange dage på at forhandle energieffektiviseringsdirektivet nede i EU. Det er jo noget, som medlemsstaterne beslutter i et tæt samarbejde og en tæt proces med Europa-Parlamentet, og det er jo altså Ministerrådet, der i sidste ende er ansvarlig for, at man beslutter det her. Det er jo ikke sådan, at det kommer fra et eller andet bureaukratvælde, der sidder nede i EU. Det er faktisk noget, som vi selv har været med til at vedtage, og det har selvfølgelig stor betydning for ens lyst til efterfølgende at implementere det. Det har ordføreren jo helt ret i, men det er altså ikke, fordi der pr. definition er tale om en blåstempling.

Dansk Folkepartis ordfører spørger meget rigtigt til, hvor vi egentlig overimplementerer i forhold til det, EU er kommet med. Der er nogle enkelte punkter, og det spørgsmål vil jeg gerne have lov til at besvare skriftligt. Men et af dem er jo f.eks., at vi strammer en lille smule i forhold til energimærkningen, som hr. Mikkel Dencker selv var inde på. Vi siger nemlig, at hvor det i gamle dage kun

var dem, der havde et energimærke, der skulle offentliggøre det i forbindelse med annonceringen af deres bolig, skal man altså nu sørge for at få lavet et energimærke, når man sælger sin bolig. Og det er jeg glad for at Dansk Folkeparti – så vidt jeg kunne høre – synes er en god idé, uanset hvor lovforslaget måtte komme fra.

Man kan spørge, om det her så er i modstrid med nærhedsprincippet i EU, og om det kan stå alene. Enhedslistens ordfører, hr. Per Clausen, var inde på, at det her måske handler om nogle petitesser, og at det her måske er at gå for meget i detaljen. Der synes jeg det er værd at huske på, at det her jo er et element af mange, mange direktiver, mål og initiativer, som EU tager for at sikre en bevægelse i Europa hen imod en mere sikker, grøn og billig energiforsyning også for fremtidens europæere og danskere. Jeg er enig i, at man jo slet ikke kan se alene på det her direktiv uden i øvrigt at se på alle de andre gode ting, der foregår på europæisk niveau. Det er ikke, fordi vi er enige i alt, hvad der kommer fra EU, eller at vi synes, at alt fra EU er godt. Men når der nu er noget, der rent faktisk er rigtig fornuftigt, er det jo en glæde at kunne tilslutte sig det.

Endelig nævner Liberal Alliance helt rigtigt, at i Danmark er det at arbejde for energibesparelser og energimærkning heldigvis blevet en selvfølge, og derfor støtter alle partier – også Liberal Alliance, kan jeg forstå – enhver bevægelse i den retning. Det er jo også rigtigt, at vi nogle gange er ude i en hårfin balancegang mellem, hvor meget man i den enkelte detalje skal tvinge de enkelte borgere til at gøre noget for at komme i den retning, og hvor meget man ligesom skal lade markedet gøre det. Og jeg kan høre, at der på det her område er mere balance i vores synspunkter, end der måske er på så mange andre områder. For når man nu skal ud at sælge et hus, eller som køber skal tage stilling til de udgifter, man sætter sig i, så giver det god mening, at man rent faktisk på markedsvilkår har mulighed for at vurdere, hvad der kan betale sig eller ikke betale sig i de kommende år.

Samlet set er jeg glad for interessen og opbakningen, som i dag er kommet til udtryk i forhold til lovforslaget, og jeg ser selvfølgelig frem til de videre drøftelser i Klima-, Energi- og Bygningsudvalget. Med de bemærkninger vil jeg anmode om en velvillig behandling af lovforslaget.

Kl. 13:17

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):

Tak til ministeren. Der er en kort bemærkning fra hr. Mikkel Dencker.

Kl. 13:17

Mikkel Dencker (DF):

Nu er det jo ikke ud af den blå luft, at forestillingen om det blå stempel er kommet ind på nethinden. Jeg har været medlem af Folketinget i godt 10 år, og i den tid, jeg har siddet i Folketinget, har jeg aldrig været ude for, at regeringen eller de andre jupartier i Folketinget har stemt imod et direktiv.

Jeg ved godt, at regeringen og også Det Radikale Venstre lægger vægt på, at man skal sidde med ved bordet, og det gør man ganske givet også ved mange af de møder, der foregår i EU, men jeg tror ikke, at det er den danske repræsentant, der egenhændigt får lov til at skrive alle de her direktiver, og så sidder de andre og klapper i hænderne, fordi det må være godt, når det er Danmark, der kommer med det. Det kunne jo også være, at der bliver vedtaget noget i EU, der ikke er udelte begejstring for blandt de danske ministre, men hvor de jo så af hensyn til samarbejdet alligevel siger ja til, at det bliver vedtaget. Når det så havner i postkassen i ministerierne, hvor der står med venlig hilsen EU, så finder man det blå stempel frem.

Kan ministeren bekræfte, at regeringen aldrig har stemt imod et direktiv fra EU?

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):
Ministeren.

Kl. 13:18

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Klima-, Energi- og Bygningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg dette som vedtaget.

Det er vedtaget.

Kl. 13:18

Klima-, energi- og bygningsministeren (Martin Lidegaard):

Det kan jeg til fulde bekræfte. Nu skal det jo ikke udvikle sig til en stor europapolitisk diskussion, selv om det jo sådan set er et spændende tema. Altså, et EU-direktiv er jo EU's lovgivning, så der er jo ikke noget mærkeligt i, at man som regering fremsætter et lovforslag, der kan implementere det direktiv i dansk lovgivning. Det er sådan set sådan, reglen er, når man er medlem af EU og synes, at det er en god idé.

Så er det jo ligesom i Folketinget, nemlig at det ikke er alle love i Folketinget, som alle partier altid er lige glade for. Det er heller ikke sådan, at alle borgere altid er lige glade for alle de love, der bliver vedtaget i Folketinget, men det er de færreste borgere, der ønsker Folketinget afskaffet af den grund. Sådan er demokratiet, uanset om vi befinder os i Europa eller i Danmark.

Kl. 13:19

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):
Hr. Mikkel Dencker.

Kl. 13:19

Mikkel Dencker (DF):

Det bringer mig ind på noget andet, som jeg ville have sagt i mit første indlæg, hvis jeg havde haft mere tid. Ministeren var inde på, at han satte sig i mit sted og tænkte, at det måtte være svært at være EU-skeptiker, for hvad skal man sige, hvis der er noget godt i et EU-direktiv? Jeg kan så fortælle ministeren, at så siger vi ja. Vi læser simpelt hen direktiverne igennem og tager stilling til dem: Siger vi ja eller nej til dem; er det, der står, godt eller skidt?

Det er i modsætning til japartierne, som jo kritikløst bare stemmer ja hver eneste gang, for det er jo det, der er tilfældet. Jeg kan jo bare nævne madsminkedirektivet. Det er så ikke den nuværende regering, der har implementeret det, men der var jo også en af de fantastiske ting, der kom fra EU, som ukritisk bare blev vedtaget af de fem eller seks japartier her i Danmark. Så jeg vil bare sige, at vores rolle er meget nemmere. Jeg tror faktisk, at det er sværere at være japolitiker, for så skal man nemlig forklare og forsvare en uendelig lang liste ting, der kommer fra EU, og som til tider er ret ulogiske.

Kl. 13:20

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):
Ministeren.

Kl. 13:20

Klima-, energi- og bygningsministeren (Martin Lidegaard):

Det glæder mig, at Dansk Folkepartis ordfører er tilfreds med sin position. Jeg vil ikke udelukke, at det nogle gange er sværere at gå ind i det forpligtende demokrati, forhandle et resultat, vel vidende at man ikke hver gang kan få det præcist, som man vil have det. Det er selvfølgelig alt andet lige nogle gange en mere besværlig position, men det er altså også der, man får indflydelsen, og det er også den måde, demokratiet måske fungerer bedst på, både i Danmark og i EU.

Kl. 13:21

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):
Tak til ministeren.

Da der ikke er flere, der har bedt om ordet, er forhandlingen sluttet.

Det næste punkt på dagsordenen er:

21) Forespørgsel nr. F 13:

Forespørgsel til klima-, energi- og bygningsministeren:

Hvilke planer har regeringen for den danske nordsøolies fremtid i forhold til at maksimere statens indtægter via denne frem til 2050, over hvor langt et tidsperspektiv regner regeringen med at den danske stat stadig væk kan kalkulere med indtægter fra nordsøolien, og hvilket årligt provenu forventer regeringen at kunne indkassere til den danske statskasse frem til 2050?

Af Mikkel Dencker (DF) og René Christensen (DF).

(Anmeldelse 10.01.2012. Fremme 17.01.2012. Eventuel afstemning udsættes til tirsdag den 28. februar 2012).

Kl. 13:21

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):

Jeg gør opmærksom på, at afstemning om eventuelle forslag til vedtagelse udsættes til tirsdag den 28. februar 2012.

Først er det ordføreren for forespørgslerne, hr. Mikkel Dencker.

Kl. 13:21

Begrundelse

(Ordfører for forespørgslerne)

Mikkel Dencker (DF):

Nordsøolien leverer et markant bidrag til statens indtægter og har gjort det i mange år; det samme gør sig gældende for energiforsyningen. Her leverer Nordsøen i en sådan grad, at Danmark har været selvforsynende med olie og gas i rigtig mange år. Dermed forsynes Nordsøen Danmark med finansiering af vores velfærdssamfund, som alle danskere nyder godt af, og der leveres energi til transport og til varme. Der er faktisk stadig væk mange danskere, der har et gasfyr eller olie-fyr stående, som de bruger til opvarmning, og det er de glade for, og det synes jeg de skal have lov til at blive ved med – men det er så en helt anden sag. Det er markante bidrag til det danske samfund, som vi i Dansk Folkeparti meget gerne ser fortsætter mange år ud i fremtiden, og vi ser gerne, at de bidrag maksimeres.

Pessimistiske røster siger, at olie- og gasforekomsterne i den danske del af Nordsøen snart vil være brugt op eller i hvert fald vil være for nedadgående. Sidste efterår opstod der desuden en diskussion om, om statens indtægter fra nordsøolien har et niveau, som modsvarer indvindingens omfang, og derfor har jeg forstået, at regeringen besluttede at gennemføre et serviceeftersyn af den gældende aftale om Nordsøen.

Det er baggrunden for, at Dansk Folkeparti har valgt at indkalde til den her forespørgselsdebat. Vi ønsker at diskutere tidshorisonten og udsigterne i øvrigt for olie- og gasudvinding i Nordsøen, og herunder hvordan det bebudede serviceeftersyn og eventuelle genforhandling kan benyttes til at optimere udnyttelsen af naturressourcerne, både til gavn for samfundet og også under hensyntagen til de gældende aftaler. For jeg vil også understrege, at det er vigtigt for Dansk Folkeparti, at de aftaler, der allerede måtte være, bliver respekteret.

Kl. 13:23

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):

Tak til ordføreren. Klima-, energi- og bygningsministeren.

Kl. 13:23

Besvarelse**Klima-, energi- og bygningsministeren (Martin Lidegaard):**

Først og fremmest vil jeg gerne takke både hr. Mikkel Dencker og Dansk Folkeparti for, at denne forespørgsel om nordsøoliens fremtid er rejst. Det er godt, at vi i Folketinget med mellemrum har mulighed for at drøfte forhold om den danske olie- og gasproduktion. Olie- og gasproduktionen har i de seneste mange år med mellemrum givet anledning til skarpe politiske debatter, og den seneste store debat her i Folketingssalen var i forbindelse med Nordsøaftalen i 2003 mellem regeringen og A.P. Møller - Mærsk A/S; jeg deltog selv dengang som ordfører for Det Radikale Venstre.

Dagens debat handler om fremtiden for den danske olieproduktion og indtægter til staten fra i dag og helt frem til 2050. Det er en meget lang tidshorisont at skulle forholde sig til. Det kan være svært at komme med solide bud på udviklingen så mange år ud i fremtiden, og derfor vil jeg i dag også holde mig til de store linjer på den lange bane og så forsøge at være mere konkret på den korte bane.

Selv om den danske olie- og gasproduktion har været faldende i de seneste år, produceres der faktisk fortsat mere olie og gas i Nordsøen, end vi selv bruger. Olie- og gasproduktionen bidrager til, at vi er nettoeksportør af energi. Eksporten har en positiv effekt på handelsbalancen og på betalingsbalancen og ikke mindst for de mennesker, som direkte eller indirekte er beskæftiget i oliebranchen. Der arbejdes under udfordrende vilkår i Nordsøen, og derfor er der brug for specialiseret viden og kompetencer. Vi har oplevet direkte synergi mellem løsninger på olie- og gasområdet og arbejdet med havvindmøller, og kobling mellem viden og arbejdspladser er afgørende for udviklingen af hele offshoreindustrien set over en bred kam.

Der er udsigt til en generelt faldende olie- og gasproduktion i de kommende år, og det lyder jo noget nedslående, men der er fortsat store ressourcer i den danske undergrund, som hele det danske samfund kan få stor nytte af i de kommende mange år. I år er det faktisk 40 år siden, at den første olie blev produceret fra Danfeltet i Nordsøen, og jeg tror, at der også om 40 år kan produceres olie i Danmark. Men der er en lang række usikkerheder forbundet med et sådant udsagn. 40 år er rigtig lang tid. For 40 år siden, bare for at nævne nogle eksempler, var it stadig en fremtidsdrøm og vedvarende energi en utopi, og jeg skulle hilse og sige, at der er sket noget siden.

Om 40 år har menneskeheden måske, forhåbentlig, frigjort sig fra sin dybe afhængighed af fossile brændstoffer, herunder olie, men indtil det sker, kan Danmark bedst sikre sig selv og bidrage til den grønne omstilling ved på den ene side at frigøre sig fra sin afhængighed af fossile brændstoffer og på den anden side sikre en sikkerhedsmæssig og miljømæssig forsvarlig indvinding af den olie og gas, vi selv har tilbage, så længe der er et marked for den. Dermed bidrager vi til på både kortere og længere sigt at mindske vores og andres afhængighed af bl.a. olien.

Der er flere grønne organisationer, der har peget på, at der kan synes at være en modsætning mellem på den ene side at være i front med grøn omstilling og på den anden side være nettoeksportør af olie og gas. Det synspunkt forstår jeg godt, fordi der er tale om en form for paradoks, men kritikerne synes også at glemme, at så længe det ikke er lykkedes at ændre de globale markeders efterspørgsel efter olie, kan alternativerne til dansk olie være mindre miljømæssig forsvarlig olieproduktion og på sigt også olie fra f.eks. tjæresand, som er langt mere miljøfjendtligt.

Lad os derfor sige det ærligt: Opgav man dansk produktion af olie og gas, ville det ikke gøre nogen som helst forskel på det globale marked eller for klimaet, men det gør det faktisk, hvis vi producerer så miljømæssig forsvarligt som muligt og bl.a. bruger vores indtægter til at investere i forskning, udvikling og implementering af alternativerne til de fossile brændstoffer.

De danske oliefelter er udfordrende at producere olie fra, som jeg har nævnt, også set i et internationalt perspektiv. De er meget tætte og derfor svære at få olien ud af, og indtil nu er produceret mindre end 20 pct. af den olie, der rent faktisk findes i kalklagene. Over de næste mange år skal der derfor fortsat arbejdes på at udvikle og afprøve nye teknikker for at få mere olie ud af felterne, og det var en af baggrundene for, at man i 2003 forlængede A.P. Møller - Mærsk A/S' koncession med yderligere 30 år, så der kan arbejdes videre med at få mere olie ud af undergrunden.

Som en del af Nordsøaftalen indtræder staten via Nordsøfonden den 9. juli i år i Dansk Undergrunds Consortium. Nordsøfonden indgår i samarbejdet mellem A.P. Møller - Mærsk, Shell og Chevron. Jeg ser frem til, at det vil ske i et konstruktivt samarbejde mellem alle parterne, så det sikres, at der i de næste 30 år arbejdes videre med de store udfordringer, der ligger på området. Heri ligger også et aktivt arbejde med de teknologiske muligheder for øget indvinding og løbende optimering af indvindingen.

Kl. 13:28

Der er fortsat høj aktivitet i Nordsøen. Olieselskaberne forventes i de nærmeste år at investere omkring 8 mia. kr. hvert år i etablering af nye anlæg og udbygning af de eksisterende. Det svarer til, at olieselskaberne i Nordsøen over de næste 3 år alene investerer lige så mange penge, som hele Storebæltsforbindelsen kostede at etablere. Der er ikke just tale om en hensygnende industri.

I 2006 blev der i sjette udbudsrunde givet 14 nye tilladelser til efterforskning og indvinding af olie og gas i Nordsøen. Der gøres stadig nye fund af olie og gas, også i andre biologiske lag end der, hvor det meste af den danske olie i dag produceres fra. Siden 2006 er der investeret mere end 4 mia. kr. i at finde nye oliefelter. For at fastholde olieselskabernes interesse i at fortsætte efterforskningen efter nye felter planlægges der en ny og syvende udbudsrunde igangsat i 2013. Den faldende produktion betyder, at der er ledig kapacitet på anlæggene i Nordsøen, og det giver mulighed for, at også økonomisk marginale fund kan produceres med overskud ved hjælp af disse anlæg. Det forudsætter, at nye fund sættes i produktion, mens anlæggene er der.

De seneste år har staten haft store indtægter fra olie- og gasproduktionen i Nordsøen. Alene i femårsperioden fra 2006 til 2010 har staten haft indtægter på 143 mia. kr. fra Nordsøen, og for 2011 skønnes det, at staten har modtaget omkring 30 mia. kr. for nordsøolien. På baggrund af de prognoser, som udarbejdes og løbende opdateres, forventes det, at staten i de kommende 5 år vil få indtægter på omkring 25 mia. kr. om året fra nordsøolien – indtægter, som kommer hele det danske samfund til gavn.

Ikke desto mindre har indtægterne fra Nordsøen affødt en del debat i den seneste tid, som det vil være Tinget bekendt. Der har svirret mange tal i forskellige rapporter om statens indtægter fra nordsøolien. Rapporter fra forskellige sider har fremført, at staten ikke har fået nok ud af aftalerne om nordsøolien og slet ikke i en situation med stigende oliepriser, som vi har set de seneste år. Jeg vil gerne have klarhed over, hvordan det er gået, siden vi lavede om på de økonomiske rammevilkår for olie- og gasproduktion i Nordsøen i 2003. Regeringen har derfor igangsat et serviceeftersyn af vilkårene for indvindingen af olie og gas. Vi skal have tal og vurderinger på bordet, så en debat kan tages på et godt oplyst grundlag, og det synes vi og jeg er den rigtige vej frem.

Derfor kommer jeg måske også til at skuffe nogle af deltagerne i debatten i dag, for jeg har faktisk tænkt mig at afvente resultaterne

fra serviceeftersynet, før jeg vil begive mig ud i vurderinger af, om staten har fået en rimelig og hensigtsmæssig andel af overskuddet fra den danske olie- og gasproduktion, og hvad vi skal gøre i fremtiden. At indlade mig på en debat herom på nuværende tidspunkt vil være at foregribe resultaterne fra udvalgsarbejdet.

Udvalgsarbejdet skal netop være med til at afdække, om de nuværende økonomiske rammevilkår for produktion af olie og gas er hensigtsmæssige, og det skal komme med anbefalinger til, om og i givet fald hvilke ændringer af rammevilkårene der vurderes hensigtsmæssige. Udvalgets arbejde omfatter både de eksisterende tilladelser og rammevilkår for den kommende syvende udbudsrunde for nye tilladelser til efterforskning og indvinding af olie og gas – en ny udbudsrunde er afgørende for, at vi kan gøre nye fund og fortsætte indvindingen af de danske olie- og gasressourcer i Nordsøen.

Kl. 13:32

I den forbindelse er det af afgørende betydning, at vi er opmærksomme på, at de økonomiske rammevilkår, vi sætter, er afbalanceret, så staten får så meget som muligt ud af ressourcerne og det samtidig fortsat er attraktivt for olieselskaber at efterforske og investere i den danske del af Nordsøen. Vi står i en konkurrencesituation med andre områder i Nordsøen og resten af verden om at tiltrække kapital og investeringer i efterforskning og indvinding, og det er også baggrunden for, at serviceeftersynet skal belyse erfaringerne med netop rammevilkår for olie- og gasproduktion i vores nabolande i Nordsøen, så vi har det rette sammenligningsgrundlag.

Når vi har resultaterne fra udvalgsarbejdet, har vi netop grundlaget for en politisk drøftelse af rammevilkårene for den danske olie- og gasproduktion. Jeg vil gerne her fra talerstolen bekræfte, at regeringen står ved den indgåede aftale fra 2003 mellem staten og A.P. Møller; det er en præmis for udvalgets arbejde. Udvalget har også til opgave at vurdere, om der er grundlag for en genforhandling af Nordsøaftalen. Eventuelle ændringer i vilkårene for Nordsøaftalen vil således ske enten inden for aftalens nuværende rammer eller ved en ny forhandlet løsning. Såfremt serviceeftersynet giver grundlag for at søge ændringer af Nordsøaftalen, lægger regeringen afgørende vægt på, at dette søges gennemført på grundlag af et bredt flertal i Folketinget.

Til sidst vil jeg gerne vende mig mod nogle af de udfordringer, der er for den fremtidige danske olieproduktion, men der kan naturligvis også være andre muligheder, og de bør undersøges.

Da produktionen blev indledt i Nordsøen, var det forventet, at mindre end 10 pct. af olien i felterne rent teknisk kunne produceres. Den teknologiske udvikling har forbedret dette betydeligt. Med dagens teknologi forventer vi, at der i gennemsnit vil blive efterladt omkring to tredjedele af den olie, der ligger i de oliefelter, vi i dag kender til i Nordsøen. Dagens teknologiske stade vil altså kun i gennemsnit gøre det muligt at indvinde knapt en tredjedel. Der ligger en særdeles stor mængde olie i undergrunden, som det ikke er lige til at få produceret, og derfor er der brug for ny teknologi.

En af mulighederne kunne være injektion af CO₂, som Tinget har haft mulighed for at drøfte ved en tidligere lejlighed. Teknisk set er der meget, som tyder på, at injektion af CO₂ i oliefelterne vil kunne øge indvindingen væsentligt. En væsentlig forudsætning for et sådant projekt vil være tilstrækkelige mængder af CO₂, eksempelvis fra større kraftværker. Teknologien til at opsamle store mængder af CO₂ fra kraftværker er imidlertid ikke udviklet og afprøvet fuldt ud endnu, og desuden er det vurderingen, at der er tale om en meget dyr teknologi. Så selv om olieselskaberne har store forhåbninger til teknologien, vil den næppe komme i spil, før den er udviklet og afprøvet, måske først over de næste 5-10 år.

Der er med andre ord masser af udfordringer at arbejde med, og serviceeftersynet vil også se på, om der er de rette rammer for investeringer i netop den form for ny teknologi.

Regeringen ønsker en omstilling af hele den danske energiforsyning frem mod 2050, så forsyningen af el, varme, industri og transport bliver dækket af vedvarende energi. Men olie og gas vil spille en central rolle i energiforsyningen mange år frem, og statslige indtægter fra olie- og gasproduktionen i Nordsøen vil være til gavn for vores velfærd og samfundsøkonomi. Vi kan godt have en grøn ambition, samtidig med at vi ønsker at få det optimale ud af Nordsøens olie- og gasressourcer.

Regeringen vil arbejde for at tilrettelægge aktiviteterne i Nordsøen, så de anlæg, der allerede er etableret derude, udnyttes så godt som muligt, og så også nye fund af olie- og gasfelter vil kunne blive produceret i årene fremover. Det vil sikre en fortsat beskæftigelse og fortsatte indtægter til glæde for samfundet og til glæde for den grønne omstilling. Samtidig vil regeringen arbejde for, at rammevilkårene for aktiviteterne sikrer, at efterforskning og indvinding sker på en måde, så samfundet sikres det størst mulige udbytte, naturligvis under hensyntagen til, at det foregår sikkerheds- og miljømæssigt fuldt ud forsvarligt.

Kl. 13:36

Forhandling

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):

Tak til ministeren. Så er det ordføreren for forespørgerne, hr. Mikkel Dencker.

Kl. 13:36

(Ordfører for forespørgerne)

Mikkel Dencker (DF):

I Dansk Folkeparti har vi taget initiativ til denne forespørgselsdebat, fordi aktiviteterne i Nordsøen er af stor betydning for Danmark. Ikke alene har udvindingen af olie og gas fra den danske del af Nordsøen i mange år leveret et markant bidrag til statskassen og dermed finansieret en del af den velfærd, som alle danskere nyder godt af, men Nordsøen leverer også en meget stor andel af den danske energiforsyning både til transport og varme, til naturgas og oliefyr, ja, faktisk har Danmark i rigtig mange år været selvforsynende med olie og gas, og det er vi i Dansk Folkeparti glade for og stolte over. Vi har på ingen måde den fjendtlighed over for olien, som man af og til fornemmer at regeringen har.

Derfor vil jeg også godt sige, at det da glæder mig at høre, at selv om regeringen gør, hvad den kan for at bekæmpe brug af olie i Danmark, så har man ingen betænkeligheder ved at udnytte den olie, der er til stede i Nordsøen og dermed tjene penge på den. Det får regeringens politik til at fremstå lidt mere menneskelig.

Hen over efteråret rejste der sig en kritik i visse medier af, at den nuværende ordning for udnyttelse af de danske olie- og gasfelter leverer et mindre bidrag til statskassen, end tilfældet kunne have været. Kritikken gik især på, at den gældende aftale fra 2003 ikke tager højde for den flerdobling af markedsprisen for olie, der er sket, siden aftalen blev indgået. Vi mener dog ikke, at kritikken er helt så berettiget, for aftalen fra 2003 er på mange punkter mere fordelagtig end den aftale, som den erstattede, og derfor er vi faktisk glade for aftalen fra 2003, som vi da også bakkede op om, da den var til behandling her i Folketinget.

2003-aftalen indførte nemlig, at det uhensigtsmæssige fradrag for investeringer på hele 250 pct. blev reduceret til 30 pct. At fradraget på 250 pct. betød, at man kunne investere sig ud af at betale skat, var jo ikke hensigtsmæssigt, så derfor mener vi faktisk, at 2003-aftalen var et væsentligt fremskridt i forhold til den aftale, der var inden da. Som konsekvens af presseomtalen her i efteråret besluttede regeringen i november at lade foretage et serviceeftersyn af den gældende aftale. Det er en beslutning, som vi i Dansk Folkeparti bakker op om, for det er kun rimeligt, at vi ser på, hvordan de forekomster af

olie og gas, vi har på dansk territorium, kommer fællesskabet bedst mulig til gavn. Derfor finder vi det også rimeligt, at det tilstræbes at maksimere statens indtægter fra olie- og gasproduktionen.

Det er dette serviceeftersyn, som er en af grundene til, at vi har rejst denne forespørgsel for at få en diskussion af prioriteterne på området forud for eftersynet og eventuelle forhandlinger. Og jeg vil gerne understrege, at vi i Dansk Folkeparti ligesom de fleste andre partier står fast på, at eventuelle ændringer i den nuværende ordning skal ske i respekt for tidligere aftaler og i forståelse med aftaleparterne.

Når vi kommer så langt, at serviceeftersynet gennemføres og eventuelt munder ud i ændringer af den nuværende ordning, har det som nævnt høj prioritet for Dansk Folkeparti, at det størst mulige udkomme til statskassen sikres. Men det skal ske afbalanceret i forhold til, at det fortsat skal være attraktivt for de selskaber, der står for udvindingen, at gøre det, og at det fortsat skal være de rette rammebetingelser, der skal være til stede for at investere og udvikle driften, bl.a. med henblik på at implementere nye teknikker til at øge indvindingsgraden. Der ligger nemlig et stort potentiale i at øge indvindingsgraden, for i øjeblikket er det jo kun ca. 30 pct. – det var ministeren også inde på – af forekomsterne, som det er muligt at få op. Med andre ord resterer der knap 70 pct., som en ny teknik måske vil kunne bringe op, og som vil kunne komme alle parter til gode. Det har nemlig høj prioritet for Dansk Folkeparti, at de olie- og gasressourcer, som er til stede i Nordsøen, udnyttes mest muligt, for selvforsyningen er vigtig, for at vi kan holde os fri af afhængigheden af import fra andre lande, for ofte er det sådan, at de olie- og gasproducerende lande er beliggende i Mellemøsten eller Østeuropa, hvor regimerne kan være ustabile eller direkte fjendtlighedsindede og derfor ikke holder sig tilbage fra at udnytte en afhængighed til politiske formål. Derfor er det af stor betydning, at Danmark kan holdes selvforsynende længst muligt.

Til slut skal jeg blot fremsætte forslag til vedtagelse på vegne af Dansk Folkeparti, og det lyder sådan her:

Forslag til vedtagelse

»Folketinget konstaterer, at olie- og gasforekomsterne i Nordsøen leverer et væsentligt bidrag til statens indtægter, og at olie og gas er en vigtig del af den danske energiforsyning, bl.a. til transport og opvarmning, både i dag og i adskillige år ud i fremtiden.

Det skal sikres, at indvindingen af danske olie- og gasressourcer sker med størst muligt udbytte for samfundet, herunder at forekomsterne udnyttes videst muligt.

For at Danmark har en stabil forsyning med olie og gas, hvor afhængighed af import undgås, skal det sikres, at de rette rammebetingelser for implementering af ny teknologi er til stede, således at indvindingsgraden for olie og gas kan øges.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 27).

Kl. 13:42

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):

Det fremsatte forslag til vedtagelse vil indgå i de videre forhandlinger.

Der er et par korte bemærkninger, først fra hr. Per Clausen.

Kl. 13:42

Per Clausen (EL):

Jeg vil godt spørge hr. Mikkel Dencker, om han ikke er enig med mig i, at den aftale, man indgik i 2003, var baseret på nogle helt, helt andre oliepriser end dem, vi har nu, og at man, hvis man havde vidst det i 2003, nok ville have lavet en anden aftale, f.eks. hvor man kunne have taget udgangspunkt i i Kulbrintebeskatningsudvalgets for-

slag, som jo fremadrettet, i hvert fald i de kommende 10 år, formentlig ville give op imod 10 mia. kr. ekstra til staten hvert år.

Det andet spørgsmål, jeg godt vil stille til hr. Mikkel Dencker, er: Er hr. Mikkel Dencker enig med mig i, at der inden for den aftale, der er indgået, godt kan ændres i beskatningen?

Kl. 13:42

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):

Ordføreren.

Kl. 13:42

Mikkel Dencker (DF):

Jeg vil sige til hr. Per Clausen, at det er klart, at den aftale, der blev indgået i 2003, selvfølgelig har taget udgangspunkt i den viden, man havde i 2003, og med de forudsætninger, man havde at beslutte sig ud fra dengang. Jeg tror ikke, man kunne have besluttet det anderledes med den viden, man havde på det tidspunkt.

Nu er det jo sådan, at livet leves fremadrettet, men forstås med tilbagevirkende kraft, kan man sige, eller bagud. Men jeg mener faktisk, at det var den rigtige aftale, der blev lavet dengang. Dansk Folkeparti bakkede op om den, jeg var faktisk selv ordfører på den og kan stadig huske førstebehandlingen, hvor hr. Per Clausens partifælle, hr. Keld Albrechtsen, fremførte en massiv kritik af resultatet. Men jeg mener stadig væk, det var den rigtige aftale. Aftalen fra 2003 var en klar forbedring af den beskatningsaftale og den aftale, der i det hele taget var inden da, og jeg mener, det var så langt, man kunne nå på det tidspunkt. Derfor var vi godt tilfredse med den, og vi bakker stadig væk op om den aftale.

Kl. 13:43

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):

Hr. Per Clausen.

Kl. 13:43

Per Clausen (EL):

Det er jo rigtigt, at hr. Keld Albrechtsen havde mere ret i, hvordan oliepriserne ville udvikle sig, end den daværende regering havde. Det er jo rigtigt, men lad det ligge.

Det, jeg så vil spørge hr. Mikkel Dencker om, handler om det fremadrettede: Er han ikke enig i, at med det, vi ved nu, er der faktisk meget, der tyder på, at man skal revidere aftalen for at få et rimeligt afkast?

Det andet spørgsmål er stadig væk: Er hr. Mikkel Dencker enig med mig i, at selvfølgelig har staten mulighed for at ændre beskatningen i forhold til nordsøolien, og at det sådan set må have været en naturlig forudsætning for den aftale, man lavede i 2003, at man beholdt den mulighed?

Kl. 13:44

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):

Ordføreren.

Kl. 13:44

Mikkel Dencker (DF):

Beskatningsretten til alt inden for kongerigets grænser ligger i Folketinget og ingen andre steder, det er klart. Til gengæld har regeringen så også altid en ret til at indgå juridisk forpligtende aftaler med andre parter, og de aftaler gælder naturligvis fortsat. Jeg kender ikke aftalens ordlyd, så jeg skal ikke kunne sige, hvilke begrænsninger der måtte ligge på den gældende aftale. Men vi går ind for, at aftalen skal respekteres, og at en eventuel genforhandling skal ligge inden for de rammer.

Kl. 13:45

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):

Fru Pernille Rosenkrantz-Theil.

Kl. 13:45

Pernille Rosenkrantz-Theil (S):

Jeg er rigtig glad for, at Dansk Folkepartis ordfører bekræfter, at retten til at beskutte ligger i Folketinget. Det er nemlig fuldstændig korrekt, og det synes jeg vi skal huske os selv og hinanden på i forbindelse med det her serviceeftersyn rigtig mange gange: at retten til at bestemme beskatningsniveauet i det her samfund ligger i Folketinget.

Så vil jeg spørge hr. Mikkel Dencker, om han er enig med mig i, at der også i aftalen ligger en fuldstændig klokkeklar formulering om, at man har ret til en genforhandling, at begge parter har ret til en genforhandling, det vil sige, hvis forudsætningerne forandrer sig. Det er jeg også glad for at hr. Mikkel Dencker siger, det ville også være helt vanvittigt at påstå det modsatte, fordi oliepriserne netop er steget så meget, så det synes jeg er fint, og jeg vil gerne anerkende, at der er et fælles grundlag for at gå ind i det videre forløb. Men vil hr. Mikkel Dencker ikke også bekræfte over for mig, for det synes jeg er et af de punkter, vi skal have drøftet med hinanden, at det er ret klart, at der i aftalen står, at vi kan genforhandle, hvis det er sådan, at forudsætningerne forandrer sig? For det er jo noget af det, der har været drøftet i pressen, og jeg er naturligvis interesseret i at høre, hvor de forskellige partier i Folketinget står i det spørgsmål.

Kl. 13:46

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):
Ordføreren.

Kl. 13:46

Mikkel Dencker (DF):

Som jeg svarede hr. Per Clausen, kan jeg ikke huske aftalens ordlyd på stående fod, så derfor kan jeg ikke referere, hvad der måtte stå i enkelte sætninger. Men det er klart, at når man lavede en aftale tilbage i 2003, som skulle gælde indtil, er det 2043-44, altså 40 år frem i tiden, så ville det være naturligt, at man skrev noget ind om, at man kunne genforhandle aftalen, hvis forudsætningerne ændrede sig. Jeg kan ikke forestille mig andet, for begge parter i den her aftale var selvfølgelig så kloge, at de godt vidste, at man ikke kunne forestille sig, hvad der skete i løbet af de 40 år, og at der derfor kunne være anledning til, at man genforhandlede. Så jeg kan ikke forestille mig andet, end at parterne har tilladt hinanden den mulighed.

Kl. 13:47

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):
Fru Pernille Rosenkrantz-Theil.

Kl. 13:47

Pernille Rosenkrantz-Theil (S):

Grunden til, at jeg spørger, er bl.a., at jeg ikke rigtig forstår, hvorfor der skal være flere forskellige forslag til vedtagelse. Jeg havde håbet, at vi kunne samles om et fælles forslag i dag, så måske hr. Mikkel Dencker også kan løfte sløret for, hvad grunden er. Jeg troede nemlig, det var det punkt, det måske drejede sig om, men måske kan hr. Mikkel Dencker løfte sløret for, hvorfor det er, at der skal være forskellige forslag til vedtagelse i salen i dag. Jeg havde håbet, at vi kunne samle et helt Folketing bag ideen om at gå ind og kigge på nordsøolien.

Kl. 13:47

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):
Ordføreren.

Kl. 13:47

Mikkel Dencker (DF):

Jamen jeg har jo slet ikke udelukket, at resten af Folketinget må bakte op om Dansk Folkepartis fremsatte forslag til vedtagelse. Jeg synes

da, det udtrykker meget godt det, som jeg selv har fremført, og at det egentlig også godt kunne dække det, som ministeren fremførte.

Jeg har så også tilladt mig at læse et papir med et forslag til vedtagelse, som jeg tror vil blive fremsat senere fra et regeringsparti på vegne af flere partier, og som jeg måske synes er lidt mere kønsløst end det, som Dansk Folkeparti er kommet med. Og derfor foretrækker vi så at have vores eget, også fordi vi kan udtrykke nogle nuancer om, at vi faktisk godt kan lide olie og gas og ikke fører nogen hellig krig mod det, sådan som visse andre partier her i salen af og til gør. Vi har ikke den der berøringsangst over for olie og gas, men er faktisk glade for og stolte over det og vil gerne tjene penge på det, og vi står gerne ved det, mens andre jo prøver at bekæmpe det med alle midler. Så den forskel i partiernes politik vil vi også gerne udtrykke, ved at vi har vores eget forslag til vedtagelse, som Socialdemokratiet selvfølgelig gerne må stemme for.

Kl. 13:48

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):

Tak til ordføreren. Hov, hr. Jesper Petersen har markeret.

Kl. 13:48

Jesper Petersen (SF):

Jeg kom på sådan lidt til slut, så det er o.k., at formanden ikke lige havde set, at jeg meldte mig. Men jeg er bare nødt til at få noget bo-ret ud. På den ene side siger hr. Mikkel Dencker igen og igen, at aftalen fra 2003 er meget god, og at man står ved den aftale, og på den anden side, at det også er en god idé, at der bliver lavet et serviceeftersyn af den aftale, og at livet ligesom leves forlæns, eller hvordan det var, Kirkegaard blev citeret.

Hvis den aftale fra 2003 er så god, hvorfor er det så egentlig, at hr. Mikkel Dencker gerne vil have, at der skal være et serviceeftersyn, eller bakker op om regeringens initiativ til at lave et serviceeftersyn? Jeg synes, at det sådan fortabte sig lidt i det uvisse undervejs, når man på den ene side siger, at den aftale fra 2003 var så fantastisk, og på den anden side, at det er en meget god idé at give den et eftersyn. Kan vi få uddybet lidt, hvad det der med, at det skal leves forlæns, handler om? Hvad er det, hr. Mikkel Dencker forestiller sig kan ske efter sådan et serviceeftersyn, og hvad er det, som ikke er godt nok ved den nuværende aftale?

Kl. 13:49

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):
Ordføreren.

Kl. 13:49

Mikkel Dencker (DF):

Jeg kan fuldt ud bekræfte over for hr. Jesper Petersen, at Dansk Folkeparti bakkede op om den aftale, der blev lavet i 2003, og det gør vi fortsat. Vi synes, at det er en god aftale, der blev lavet. Det synes vi stadig væk. Jeg mener, at det var den bedste aftale, man kunne lave på det tidspunkt og med den viden, man havde på det tidspunkt.

Som jeg også sagde til fru Pernille Rosenkrantz-Theil, var det jo en aftale, der skulle række 40 år ud i fremtiden, og det kan være svært at vide, om det, man laver nu, også vil give det bedste resultat om 20 år. Det kan være svært at vide, og derfor synes jeg, at det er sundt, at man kigger tingene efter i sømmene og ser, om der er noget, vi kan gøre bedre, end vi havde tænkt det i 2003. Det synes jeg ikke der går noget fra nogen ved. Vi synes bare, at vi skal respektere den ramme, der ligger fra 2003, og at det skal ske i forståelse med vores samarbejdspartnere, som vi har indgået aftalen med. Det kunne også være, de havde nogle ting, de ville have forbedret, så det kunne ske til gunst for alle.

Jeg har jo peget på, og det gjorde ministeren også, at det er vigtigt, at der er de rette rammebetingelser for at investere i ny teknologi, så man kan få udnyttet en større del af forekomsterne, end det er

tilfældet i dag, og det kunne være, at det kunne blive arbejdet ind i aftalen. F.eks. kunne det jo være, at vores aftalepart havde samme ønske.

Kl. 13:51

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):
Hr. Jesper Petersen.

Kl. 13:51

Jesper Petersen (SF):

Hele diskussionen har jo også, siden aftalen blev lavet i 2003, drejet sig om, hvorvidt man levede op til det, som jeg kan høre at hr. Mikkel Dencker og jeg er enige om, nemlig at man bør gå efter at få det størst mulige samfundsmæssige udbytte af de fælles ressourcer, der ligger i Nordsøen. Det, der er kritikken af den aftale, der ligger nu, er jo, at man muligvis ikke gør det. Kritikken dengang og siden har jo været, at man ikke tog højde for, at der kunne ske ret kraftige ændringer af oliepriserne. Det er så sket, og så kan der være forskellige vurderinger af, hvilke konsekvenser det har for indtægterne til staten, og forskellige vurderinger af, hvor meget olie der overhovedet var blevet udvundet, hvis man havde lavet aftalen anderledes. Det kan jeg godt forstå at man kan have nogle vurderinger af.

Men har hr. Mikkel Denckers støtte til det at lave et serviceeftersyn noget at gøre med prisudviklingen? Har den overrasket hr. Mikkel Dencker? Og er det også noget af det, der gør, at man måske skal lave nogle andre formuleringer end dem, der er i den nuværende aftale, hvis serviceeftersynet peger på, at det er noget, man bør gøre?

Kl. 13:52

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):
Ordføreren.

Kl. 13:52

Mikkel Dencker (DF):

Ja, prisudviklingen på olie de sidste 10 år har overrasket mig. Jeg kan huske, at man i 2003 kunne tanke benzin til 8 kr. literen, og nu koster det omkring 13 kr. Det er jo en overraskelse i sig selv, at det er gået så galt. Så prisudviklingen har gjort indtryk. Som jeg også sagde før til hr. Jesper Petersen, kan man jo aldrig vide, om det, man sidder og laver nu, også er det bedste om 20 år. Det er derfor, vi synes, at det er helt i orden, at man i samarbejde med sin aftalepartner laver et serviceeftersyn og laver nogle forbedringer, som kan komme alle til gode. Vi ser gerne, at udvindingen fortsætter længst muligt med bedst muligt resultat, ikke kun af hensyn til energiforsyningen, men også af hensyn til statens finanser. Så jeg ser ikke noget problem i eller noget modstridende i, at vi har sagt sådan.

Kl. 13:53

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):

Så er der ikke flere korte bemærkninger. Tak til ordføreren. Hr. Lars Christian Lilleholt som ordfører for Venstre.

Kl. 13:53

(Ordfører)

Lars Christian Lilleholt (V):

Tak til Dansk Folkeparti for at have taget initiativ til forespørgslen her i dag om fremtiden for olien og gassen i Nordsøen. Det falder jo i meget naturlig forlængelse af regeringens forslag om at gennemføre et serviceeftersyn af hele Nordsøaftalen. Jeg vil også gerne rose ministeren for, at ministeren meget tydeligt i sin tale slog fast, at regeringen står ved aftalen fra 2003. Skal der ændres i aftalen, forudsætter det, at begge parter er enige. Det er vi meget glade for at ministeren gav udtryk for i sin tale, og det er også helt afgørende for Venstre.

Det lykkedes jo i 2003 at få gennemført en meget, meget svær aftale. Det lykkedes den daværende VK-regering at forhandle en aftale med Mærsk, som også var en fordel for den danske stat, som fik langt flere penge; vi øgede indtægter fra nordsøolien ganske betragteligt, og det har jo også vist sig efterfølgende, at den danske stat har fået rigtig, rigtig mange penge ud af det. Ikke mindre end 200 mia. kr. har vi samlet set fået i skatteindtægter siden 2004. Det er rigtig mange penge, det har bidraget til at styrke dansk økonomi og også bidraget til, at vi har kunnet afdrage på vores store gæld.

Der er sket mange gode ting i den her aftale. Det er lykkedes Mærsk og de andre parter i Nordsøen at gennemføre ret betragtelige investeringer, som jo har bidraget til at øge udvindingen af olie. Ja, den er øget med ikke mindre end 100 mia. kr. i forhold til før 2003. Statens indtægter har de senere år været på mellem 24 og 36 mia. kr. om året.

Mærsk og deres partnere i Nordsøen har jo løbet en stor risiko og har fået en gevinst, og det har den danske statskasse også. Aftalen i Nordsøen har også bidraget til, at Danmark er og i en lang årrække har været selvforsynende med energi, og det skal vi også være på den længere bane. Ja, Danmark er faktisk i dag det eneste EU-land overhovedet, der er selvforsynende med energi.

Der er nu gået 10 år, siden aftalen blev forhandlet på plads. Regeringen har besluttet at gennemføre det her serviceeftersyn, og det synes vi er ganske fornuftigt. Men forudsætningen for os er hundrede procent klar: Skal der ændres i aftalen med Mærsk, kræver det, at der er enighed mellem parterne.

Serviceaftalen kan bidrage til at kaste lys over, hvor meget den danske stat har tjent, siden aftalen blev indgået i 2004. Der er også mulighed for at se på, om rammerne er gode nok, om der kan tages initiativer, som vil øge udvindingen yderligere. Øger vi blot udvindingen med ganske få procent, er der adskillige ekstra kroner til den danske statskasse.

Jeg synes også, det er fornuftigt at kigge på den danske satsning på olie- og gasproduktion, som er vokset ud af det her, nemlig offshorebranchen, som beskæftiger mere end 10.000 personer, hvoraf 6.000 beskæftiges alene i Esbjergområdet, og om der er mulighed for i forbindelse med den her aftale også at få kigget på, om der er muligheder for at udbygge det område yderligere. Der er i dag en eksport af viden og knowhow fra offshorebranchen på ikke mindre end 10 mia. kr. Det var måske en god idé at se på mulighederne for at udbygge det yderligere.

Så for os at se giver serviceeftersynet mulighed for både at få kigget tingene efter i kanterne og at se på, om vi kan foretage yderligere tiltag, som kan sikre den danske statskasse og udvindingen af olie endnu bedre rammevilkår i fremtiden. Tak.

Kl. 13:57

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):

Tak til ordføreren. Hr. Per Clausen for en kort bemærkning.

Kl. 13:57

Per Clausen (EL):

Jeg vil stille to spørgsmål til hr. Lars Christian Lilleholt. Det første er, om han ikke er enig med mig i, at man må sige, at forudsætningerne for aftalen er forandret, når oliepriserne er blevet dramatisk anderledes, end det var forudset, da man lavede aftalen, og vi også har kunnet se, hvordan man ude i Nordsøen har været i stand til at have en indtjening, som er ekstremt stor, sammenlignet med hvad erhvervsvirksomheder på landjorden er i stand til at tjene.

Det andet spørgsmål er: Er hr. Lars Christian Lilleholt ikke enig med mig i, at man godt kan ændre på betingelserne, sådan at staten får en større andel af indtægterne fra Nordsøen, uden at aftalen med DUC, Shell, Chevron og Mærsk brydes, og uden at man behøver at være enig med DUC om det?

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):
Ordføreren.

Kl. 13:58

Lars Christian Lilleholt (V):

En genforhandling af aftalen kræver enighed. Sådan læser vi aftalen fra 2003.

Med hensyn til følsomheden i forhold til olieprisen vil jeg sige, at da aftalen blev indgået i 2003, blev der regnet på rigtig, rigtig mange forskellige scenarier, herunder også på en meget, meget høj oliepris. Se, de tiltag og de ting indgår rent faktisk som grundlag for den aftale, der blev gennemført i 2003.

Kl. 13:58

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):
Hr. Per Clausen.

Kl. 13:59

Per Clausen (EL):

Det er jo rigtigt, at der blev regnet på meget høje oliepriser, på oliepriser, som den daværende minister karakteriserede som helt, helt urealistiske. Det var på baggrund af Enhedslistens spørgsmål, at der blev regnet på det. Hvis man havde betragtet de udregninger som realistiske, håber jeg, at man havde lavet en anden aftale. Men det kan jeg jo ikke vide.

Med hensyn til spørgsmålet om, om staten har mulighed for at få en større andel af indtægterne fra nordsøenergien uden at blive enige med DUC, skal jeg så forstå hr. Lars Christian Lilleholts svar sådan, at han mener, at den daværende regering indgik en aftale, som betød, at man fraskrev sig retten til at hæve skatterne, eller at man ikke kunne hæve skatterne i forhold til de selskaber, som opererede i Nordsøen, uden at de skulle kompenseres 100 pct. for det? For så står hr. Lars Christian Lilleholt jo og siger, at den daværende regering lavede en aftale, som i virkeligheden er i strid med grundloven, og det håber jeg da ikke.

Kl. 13:59

Kl. 14:00

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):
Ordføreren.

Kl. 14:00

Lars Christian Lilleholt (V):

Retten til at hæve skatterne ligger her i Folketingssalen, det er der ingen tvivl om, men rammevilkårene for udvindingen af olie og gas fra Nordsøen er en del af den her aftale, og vil man ændre på den, kræver det enighed mellem parterne.

Med hensyn til beregningerne i forhold til følsomheden på olieprisen har jeg kigget lidt i det her, og jeg er helt overbevist om, at den daværende regering regnede på alle tænkelige scenarier. Dertil kommer, at en højere oliepris jo også har bidraget til, at den danske statskasse har fået ganske betydelig højere indtægter, end man havde regnet med i 2003.

Kl. 14:00

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):

Tak til ordføreren. Der er ikke flere korte bemærkninger. Fru Pernille Rosenkrantz-Theil som ordfører for Socialdemokraterne.

Kl. 14:01

(Ordfører)

Pernille Rosenkrantz-Theil (S):

Jeg vil gerne starte med at takke for, at vi får lov til at tage en debat om nordsøoliens fremtid her i dag; det synes jeg er et godt initiativ. Det er ingen hemmelighed, at vi i Socialdemokratiet mener, at forud-

sætningerne har forandret sig ganske gevaldigt, siden aftalen blev indgået i 2003. Olieprisen var på det tidspunkt 22 dollars tønden, og det højeste niveau, man på det tidspunkt kunne forestille sig den vil stige til, når man lavede vurderinger, var 40 dollars tønden. Hårdt presset vurderede den daværende minister også, hvad der ville ske ved 100 dollars tønden, men det var sådan, at den daværende minister opfattede det som fuldstændig urealistisk, at den nogen sinde kom derop. Jeg tror for så vidt ikke, der var nogen af os, der havde kunnet forestille sig, at vi i dag ville stå med en oliepris pr. tønde på 120 dollars. Der er sket en eksplosion og en himmelflugt i oliepriserne, og derfor synes jeg også, at det er åbenlyst, at man bliver nødt til at gå ind og kigge på, hvordan vi skal danne rammer om det her område i fremtiden.

Men lad mig slå en ting fast med syvtommersøm: Som jeg også sagde tidligere, er der intet over og intet ved siden af Folketinget. Her i landet er det Folketinget, der laver landets love, og det gælder altså også beskatningen af og rammerne for nordsøolien. Derfor vil jeg også sende det meget klare signal til olieselskaberne, som for nylig har meldt ud – og jeg håber, det er en and, aviserne har lavet – at de ikke ønsker at forhandle, at der gælder samme regler for olieselskaberne i Danmark, som der gælder for alle andre borgere og virksomheder og organisationer i det her land, nemlig at hvis ikke man ønsker at forhandle med staten, frasiger man sig en indflydelsesmulighed. Det betyder altså ikke, at man har vetoet over, hvad Folketinget så finder på at gøre eller ikke at gøre, og derfor håber jeg selvfølgelig, at man kommer frem til, at man alligevel godt kunne tænke sig at sætte sig ned ved bordet og tale om de her ting, hvis vi når dertil i forbindelse med serviceeftersynet.

Som det er almindelig parlamentarisk skik i Danmark, har Socialdemokratiet tilsluttet sig aftalen om nordsøolien, selv om vi ikke var med i den oprindelig, men det ændrer såmænd ikke på, at vi mener, at aftalen, der blev indgået dengang, var problematisk – det var derfor, vi stod uden for den – og så meget desto mere mener vi jo også at det er nødvendigt at få lavet et grundigt eftersyn. Når vi står ved aftalen, som den er, er det, fordi vi mener, at der fint inden for den aftales rammer kan laves rigtig mange andre løsninger, fordi man i den aftale, der blev lavet, jo trods alt åbnede op for, at man kunne genforhandle, trods alt åbnede op for, at man, hvis forudsætningerne forandrede sig, måtte kigge på det igen.

Så nok kan man være imod aftalen fra 2003, men man må anerkende, at de partier, som lavede aftalen dengang, også sørgede for at tage højde for, at vi, hvis tingene forandrede sig, kan gå til det, kigge på det, se, om vi kan lave rammer, der er mere rimelige i forhold til nordsøolien. Jeg synes, man skal anerkende de partier, der indgik aftalen dengang, for det, og jeg mener, det er det fundament, vi stiller os op på, når vi har et ønske om at lave et serviceeftersyn og måske i forlængelse af det også mener, at der skal være en ny aftale.

Jeg vil sige, at det, eftersynet skal belyse, og som jeg synes er nok så vigtigt at få nævnt her i dag, er erfaringerne med rammevilkårene for kulbrinteproduktion i Holland og i Storbritannien og i Norge. Der er jo andre lande end Danmark, der har præcis de samme problemstillinger, som vi har her, og som har indrettet sig meget anderledes, end vi har her, og det er selvfølgelig en god idé at hente noget inspiration fra de steder.

Man kan selvfølgelig ikke lade være med at være lidt misundelig på, at nordmændene har så stor en bunke penge, fordi de har så meget olie, som de har, men man skal også huske på, når man vurderer nordmændenes situation, at det ikke kun handler om, at de har meget olie, det handler faktisk også om, at de har valgt et væsentlig højere beskatningsniveau, end man har valgt her i Danmark. Så selv med det danske olieniveau i undergrunden, ville nordmændene altså i samfundets kasse have fået væsentlig flere penge ud af det. Det er i øvrigt et beskatningsniveau, som både den tidligere borgerlige regering i Norge og den socialdemokratiske regering har bakket op om.

Så der findes heldigvis modeller, hvormed man har skaffet flere penge til samfundskassen, end det sker i Danmark, og som har kunnet skabe brede flertal, og det håber vi altså også kan blive udgangspunktet for de forandringer, der skal ske for fremtiden.

Det var, hvad jeg ville sige indledningsvis. Jeg håber, at vi får en fortsat god debat om det i dag, og jeg håber i øvrigt, at vi i løbet af det kommende års tid får en god debat om det her. Man skal jo være med på, at det er så store penge, vi taler om, når vi taler om nordsøolien, at det er en regulær game changer, altså forstået på den måde, at når oliepriserne bevæger sig fra 22 dollars tønden, som de gjorde det i 2003, og så til det niveau, de er på i dag, så forandrer det fundamentalt set, hvad den danske stat kan og ikke kan. Og når vi går ind og kigger på, hvad beskatningsniveauet skal være, er det ikke en ligegyldig detalje, som hvis vi taler om en eller anden teknisk skatte Lovgivning. Vi taler altså om beløb, som, hvis man havde fulgt Kulbrintebeskatningsudvalgets anbefalinger, ville have betydet, at vi kunne have haft en efterlønsordning, som vi havde det førhen – uden at blinke med øjnene. Det er så store beløb, vi taler om, og derfor er det altså ikke nogen ligegyldig detalje, når vi tager den her debat, og jeg håber, vi får god tid til det i det kommende år. Tak.

Kl. 14:06

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):

Tak til ordføreren. Der er lige et par korte bemærkninger, først fra hr. Per Clausen.

Kl. 14:06

Per Clausen (EL):

Jeg er meget enig med fru Pernille Rosenkrantz-Theil i det, hun sagde – der er den undtagelse, at jeg jo ikke er blevet medlem af et regeringsbærende parti og derfor ikke har tilsluttet mig den gamle aftale. Men det er jo ikke så vigtigt.

Det, jeg gerne vil spørge fru Pernille Rosenkrantz-Theil om, er, hvordan hun opfatter situationen, hvis man faktisk fra Folketingets side bliver nødt til at gå ind og lave en ændring af beskatningsreglerne, fordi DUC, Shell, Chevron og Mærsk ikke vil forhandle. Altså, er det sådan, hun opfatter det, at de borgerlige partier så har vetoret i den sammenhæng? Når jeg spørger, er det, fordi både hun og ministeren jo talte om brede flertal, og jeg synes, jeg næsten kunne høre på hr. Lars Christian Lilleholt, at man godt nok skulle vride armen meget langt om på ryggen af ham, før han ville overveje at gøre noget, som Mærsk ikke havde sagt ja til.

Kl. 14:07

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):

Ordføreren.

Kl. 14:07

Pernille Rosenkrantz-Theil (S):

Altså, nu skal jeg jo sige, at det aldrig er for sent at blive medlem af et regeringsbærende parti.

Dernæst skal jeg sige, at jeg opfatter det som højst urealistisk, at vi kommer i den situation, at der er nogen, der skal vride armen om på nogen. Vi står i en situation, hvor alle vil få flere penge ud af at kigge på de her rammebetingelser: Oliepriserne stiger, så olieselskaberne vil tjene flere penge, og forandrer vi på rammerne, vil den danske stat også tjene flere penge. Så jeg mener sådan set, at vi står i den situation. Det værste er jo at skulle lave sådan nogle aftaler, når pengene er ved at slippe op, for så er alle folk meget ivrige efter at få fat i flere penge. Lige nu står vi i den modsatte situation, og derfor mener jeg, at det er realistisk at lave en aftale, som alle parter kan være enige om, og derfor opfatter jeg det også som urealistisk, at olieselskaberne ikke ender med at ville forhandle med os. Og vetoret er ikke noget, vi uddeler til hverdag, vil jeg sige.

Kl. 14:08

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):

Hr. Per Clausen.

Kl. 14:08

Per Clausen (EL):

Til det med at blive medlem af et regeringsbærende parti vil jeg sige, at det findes der jo mindst to løsninger på, og jeg ved ikke rigtig, hvad for en af dem jeg foretrækker. Men jeg er også blevet så gammel, så det går nok min tid ud.

Men jeg vil bare være helt sikker på, at det, fru Pernille Rosenkrantz-Theil trods alt siger, er, at hverken olieselskaberne eller borgerlige partier har vetoret, i forhold til hvilke beslutninger der kan træffes her i Folketinget, heller ikke når det handler om beslutninger, der vedrører Nordsøen og energi.

Kl. 14:08

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):

Ordføreren.

Kl. 14:08

Pernille Rosenkrantz-Theil (S):

Jeg vil sige, at jeg mener, det er højst teoretisk – altså, vi kommer ikke i en situation, hvor der er nogen, der skal bruge eller ikke bruge en vetoret. Et meget bredt flertal i Folketinget står ved den aftale, der er fra 2003, og inden for den ramme kan der laves forandringer, som giver rigtig mange flere penge i den danske statskasse, og derfor er der ikke nogen grund til at skulle tale om vetoret. Jeg vil sige det sådan, at det er rigtig vigtigt for os, at de midler, der kommer ud af nordsøolien, skal fordeles anderledes. Det er det, vi går til forhandlingerne med. Og som sagt bryder jeg mig ikke om ideen om, at man skal uddele vetoret til nogen som helst, hverken hvad angår det her eller for så vidt noget andet.

Så vi går til forhandlingerne med det udgangspunkt, at vi vil lande en aftale, som dem, der lavede aftalen i 2003, kan være sammen med os om, og vi går ind for at lave en aftale, som de selskaber, der arbejder med nordsøolien, også kan se sig selv i.

Kl. 14:09

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):

Hr. Lars Christian Lilleholt.

Kl. 14:09

Lars Christian Lilleholt (V):

Når jeg hører ordføreren, kommer jeg i tvivl om, hvorvidt det er den samme regering, ordførerens parti og ministeren er medlem af, eller om ordføreren i højere grad er enig med Enhedslisten. Jeg vil godt spørge ordføreren, om ordføreren er enig med ministeren i, at ændringer i 2003-aftalen forudsætter enighed mellem parterne og skal ske inden for rammerne af den aftale.

Kl. 14:10

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):

Ordføreren.

Kl. 14:10

Pernille Rosenkrantz-Theil (S):

Nu var Enhedslisten og Socialdemokratiet som bekendt også enige i 2003, og der sagde begge parter nej. Jeg kan derfor godt forstå, at hr. Lars Christian Lilleholt kan høre, at der er en eller anden form for sammenlignelighed mellem standpunkterne.

Jeg vil gerne sige, at i Socialdemokratiet er holdningen fuldstændig klar. Vi mener ikke, at den aftale i 2003 skulle være indgået. Nu er den blevet indgået, og så må vi tage udgangspunkt i den aftale. Vi mener også, at det er fuldstændig klart, at der står i den aftale, at hvis

forudsætningerne forandrer sig, kan man tage det op til genforhandling. Det var i øvrigt en ualmindelig klog måde at skitsere tingene på af de partier, der indgik aftalen, for når man laver 40-årige aftaler med nogen som helst, bliver man selvfølgelig nødt til at tage højde for, at tingene kan forandre sig. Det har de gjort, og derfor er der grundlag for at forhandle igen.

Jeg mener ikke, at olieselskaberne kan sige nej til en forhandling, for der ligger i aftalen, at vi har ret til den genforhandling, og det vil sige, at det ikke er en mulighed at blive væk fra det forhandlingsbord. Hvis man gør det, har man efter min mening brudt aftalen.

Kl. 14:11

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):

Hr. Lars Christian Lilleholt.

Kl. 14:11

Lars Christian Lilleholt (V):

Jeg vil gerne vide, om ordføreren mener, at aftalen kan ændres, uden at der er enighed mellem parterne. Jeg vil gerne have et klart ja- eller nej svar på det spørgsmål. Og svarer ordføreren ja, vil jeg også gerne vide, om man er parat til at gennemføre lovgivning her i Folketinget, som pålægger selskaberne at betale en højere skat.

Kl. 14:11

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):

Ordføreren.

Kl. 14:11

Pernille Rosenkrantz-Theil (S):

Jeg vil gerne sige til hr. Lars Christian Lilleholt, at jeg synes, at man skal passe meget på med at blande de selskaber ind i noget som helst, der handler om beskatning. Jeg hørte sådan set Venstres ordfører selv sige her fra talerstolen, at retten til at lave skattelovgivning ligger et sted, nemlig i Folketinget. Jeg tror egentlig, at alle parter vil have bedst af, at vi er enige om det. Skattelovgivningen laves et sted i det her land, og det er i Folketinget. Det er ikke en ret, man kan videregive til selskaber. Det er en ret, der ligger i Folketinget.

Vi står ved den aftale, der er lavet, og vi mener sådan set, at Venstre med den aftale lavede en rigtig fornuftig passus, der handlede om, at hvis forudsætningerne forandrede sig, kunne man genforhandle den. Og jeg vil bare sige, og det tror jeg at jeg har sagt et par gange, og jeg vil gerne gentage det, at det ikke er muligt at sige nej til en genforhandling. Derfor ser jeg selvfølgelig frem til, at vi får en genforhandling, og jeg regner da med, at vi selvfølgelig i al mindelighed kan ende med en løsning, som alle parter kan se sig selv i.

Kl. 14:12

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):

Hr. Mike Legarth.

Kl. 14:12

Mike Legarth (KF):

Jeg vil gerne følge op på det spørgsmål til fru Pernille Rosenkrantz-Theil og spørge, hvordan en genforhandling så defineres. Jeg håber, vi er enige om, at begge parter skal være enige, for at kontrakten kan ændres – eller går fru Pernille Rosenkrantz-Theil ind for, at det skal ske med tilbagevirkende kraft, altså at vi bryder en aftale, som vi har indgået, uden at den ene aftalepart er enig?

Kl. 14:13

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):

Ordføreren.

Pernille Rosenkrantz-Theil (S):

Jamen jeg mener, at det står fuldstændig klart i teksten, at hvis forudsætningerne forandrer sig, er der grundlag for en genforhandling. Jeg har endnu ikke hørt en eneste i det her Folketing betvivle, at forudsætningerne har forandret sig, at olieprisen er steget meget markant, og eftersom at lige præcis olieprisen står meget centralt i de forhold, der handler om olieselskaber, skal der genforhandles – det synes jeg der står krystalklart i teksten. Og så går man da ind i forhandlingslokalet med det for at øje at komme ud med en aftale, alle parter kan se sig selv i. Så mit udgangspunkt er altså, at vi står ved den aftale, der er indgået.

Jeg er også ret overbevist om, at der er meget forskellige interesser omkring det forhandlingsbord, men herre du milde gud, vi er gode til at lande aftaler, og vi skal ud af det lokale med flere penge i statskassen.

Kl. 14:13

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):

Hr. Mike Legarth.

Kl. 14:13

Mike Legarth (KF):

Jeg vil bare gerne have en bekræftelse på, hvad Socialdemokratiet mener. Står man ved de aftaler, man indgår, eller vil man, uden at modparten er enig, ændre præmisserne, ja eller nej?

Som kommer den anden del af spørgsmålet. Jeg ved jo, at fru Pernille Rosenkrantz-Theil ejer en bil. Den blev købt, der blev foretaget en investering, fordi man vidste, hvad skatteprovenuet ved at købe bilen og køre i den over en periode var. Så kommer der en ny regering, som er rød, som hæver beskatningen til det dobbelte. Ville det være fair? Forudsætningen er ikke ændret, men det, fru Pernille Rosenkrantz-Theil render rundt og underholder med, er, at der pludselig skal ændres på præmisserne i forhold til den investering, der er foretaget. Det ville dybt kritisabelt at gøre.

Kl. 14:14

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):

Ordføreren.

Kl. 14:14

Pernille Rosenkrantz-Theil (S):

Nu tror jeg altså, at hr. Mike Legarth skal passe en lille smule på, inden han deponerer en veto til samtlige danskere over skattelovgivningen i Danmark. Hr. Mike Legarths eget parti ændrede på skattelovgivningen over for lige præcis bilejerne i 2007 – i øvrigt med vores stemmer, for det var en rigtig fornuftig aftale, der gjorde det billigere at køre i grønne biler og dyrere at køre i de andre. Vi ændrede på beskatningen, uden at de danske bilejere af den grund havde veto.

Det, der er særligt her, og som jeg synes at man skal passe på med at skubbe for meget til fra oppositionens side, er, at vi faktisk tilslutter os den aftale, der ligger, fordi der ud over lovgivningen på det her område også ligger en aftale. Hvis ikke der lå en aftale, kunne vi bare ændre på lovgivningen uden at tage hensyn til noget som helst, men her er det klart, at der ligger en aftale, og derfor sætter vi os ned ved forhandlingsbordet igen.

Når jeg ikke kan give et klart eller ja eller nej – jeg hader selv, når der står ordførere heroppe, som ikke bare svarer ja eller nej, når de bliver bedt om det – er det, fordi vi endnu ikke har fået et ordentligt serviceeftersyn af området, og derfor synes jeg, det er for tidligt at sige noget.

Jeg er blevet meget vred over, at olieselskaberne afviser at ville forhandle, og hvis det er den attitude, man går til det her med, er det

da klart, at vi på et eller andet tidspunkt må kigge på, hvordan vi forholder os til den attitude. Men jeg håber og tror da også på, at olieselskaberne på et tidspunkt besinder sig og siger: Ja, selvfølgelig skal vi da forhandle om det; vi sætter os efter god, dansk tradition ned omkring bordet og forhandler om det. Men vi kan jo ikke lade være med at lave lovgivning, fordi der er nogle, der mener, at de har vetoret. Sådan foregår tingene altså ikke.

Kl. 14:16

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):
Hr. Mikkel Dencker.

Kl. 14:16

Mikkel Dencker (DF):

Jeg sad, da jeg lyttede til fru Rosenkrantz-Theils tale og også til besvarelsen af de andre spørgsmål, der har været, og fik flashback til ordførerens glade fortid i Enhedslisten, for det lød næsten, som om det var Enhedslistens ordfører, der var gået på. Det lyder også, som om ordføreren er meget imod, Socialdemokratiet er meget imod, den aftale, der blev lavet tilbage i 2003, men vel egentlig bare har måttet acceptere den, fordi man nu er blevet regeringsparti og derfor træder ind i de aftaler, som den tidligere regering har haft med andre parter. Sådan lyder det i hvert fald.

Så derfor undrer jeg mig også, nu hvor jeg sidder og slår op på Folketingets hjemmeside og ser, hvordan der blev stemt i 2003, da den her aftale var til tredje behandling, for L 48 og L 62 fra samlingen 2003-04 blev vedtaget af Venstre, Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti, Konservative, Radikale Venstre og Kristendemokraterne. Så selv om man var meget imod det, har man jo stemt for alligevel. Kan ordføreren forklare, hvordan det kan være, at man stemte for noget, som man var så meget imod, og kan ordføreren ikke bekræfte, at vi faktisk har fået et langt større provenu med den nye aftale fra 2003 end med den aftale, der var inden da?

Kl. 14:17

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):
Ordføreren.

Kl. 14:17

Pernille Rosenkrantz-Theil (S):

Jeg kan ikke forklare hr. Mikkel Denckers opslag på internettet. Det kan godt være, at det er rigtigt, men Socialdemokratiets holdning på det tidspunkt var, at man ikke ønskede at indgå i den aftale, og Socialdemokratiet var ikke aftalepart, og derfor er det først nu, at Socialdemokratiet sammen med SF har tiltrådt aftalen, efter at vi er blevet regeringsparti, som en god dansk parlamentarisk skik vil vide. Grunden til, at jeg stod og grinede før, da hr. Mikkel Dencker sagde det med Enhedslisten, er, fordi jeg tror, at hr. Per Clausen sidder og bliver ret fornærmet over, at der siges, at jeg lyder som en fra Enhedslisten.

Men jeg vil sige, at på det tidspunkt forhandlede Socialdemokratiet og SF og Enhedslisten med hinanden. Jeg var selv den, der forhandlede på vegne af Enhedslisten dengang, og derfor kan jeg huske det ret tydeligt. Det var hr. Svend Auken, der forhandlede på vegne af Socialdemokratiet sammen med hr. Ole Stavad. Jeg vil sige det sådan, at vi gik ind til de forhandlinger sammen, og vi forlod dem sammen, fordi vi ikke mente, at beskatningsniveauet blev højt nok. Så jeg vil gerne anerkende, at det blev højere, end det var før – fair nok – men der var ikke nogen af de tre partier, der på det tidspunkt, uden at jeg skal tale på vegne af de to andre, var villige til at binde sig på det for lave beskatningsniveau så mange år ud i fremtiden. Sådan er det.

Kl. 14:18

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):
Hr. Mikkel Dencker.

Kl. 14:18

Mikkel Dencker (DF):

Jeg er da glad for, at ordføreren kan anerkende, at det er en bedre aftale, der kom i 2003, end der var før, og at det har givet et betragteligt større provenu, end det var tilfældet før. Det er måske derfor, at man alligevel endte med at stemme for, selv om man var så meget imod. Men det må fru Rosenkrantz-Theil måske konferere af med dem, der var ordførere dengang. Hr. Ole Stavad skulle da i hvert fald være til at få fat i. Hr. Auken kan vi jo desværre ikke spørge længere.

Så jeg vil bare høre, om det er sådan, at det, vi lavede i 2003, var så skidt, selv om det har givet over 100 mia. kr. i statskassen til sammenligning med de beskedne summer, der var dengang. Så det er vel ikke så ringe endda.

Kl. 14:19

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):
Ordføreren.

Kl. 14:19

Pernille Rosenkrantz-Theil (S):

Vi ønskede dengang vi i Socialdemokratiet, at man fulgte Kulbrintebeskatningsudvalgets anbefalinger. Hvis man havde gjort det, havde man uden at skulle finde penge andre steder kunnet bevare efterlønnen. Man havde uden at skulle finde penge andre steder kunnet bevare efterlønnen. Alt andet lige tror jeg, at selv hr. Mikkel Dencker kan forstå, at penge i den størrelsesorden, der har så store konsekvenser for vores velfærdssamfund, er værd at tage med i betragtning.

Når vi afviste aftalen i 2003, ud over at vi syntes, der var nogle ualmindelig uheldige klausuler og formuleringer med, så var det også, fordi man ikke fulgte den anbefaling, der var om, hvordan den lovgivning skulle skrues sammen. Det har betydet, at man har banket et gevaldigt hul i den danske statskasse, som man kunne have undgået. Vi ville rigtig gerne have haft de midler i dag og særligt nu, hvor vi står i en økonomisk krise. Vi synes faktisk, det ville have været hensigtsmæssigt, at man har en større indtægtskilde end det, man havde haft.

Kl. 14:20

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):

Tak til ordføreren. Så er det hr. Rasmus Helveg Petersen som ordfører for Det Radikale Venstre.

Kl. 14:20

(Ordfører)

Rasmus Helveg Petersen (RV):

Tak til hr. Mikkel Dencker for at rejse den her udmærkede debat, og tak til ministeren for en god redegørelse. Fra Radikale Venstres side mener vi jo, at nordsøolien er en hjørnesten i dansk økonomi. Der investeres fortsat betydelige summer i Nordsøen, og der kommer fortsat meget store mængder olie op. Det er til glæde for betalingsbalancen, for statskassen og for de involverede virksomheder. Uden nordsøolien ville de danske tal se meget anderledes ud, og vi har en fortsat interesse i produktion fra de danske felter, og vi skal sikre, at der er ordentlige rammevilkår for udnyttelsen af olien. Det er selvfølgelig en betingelse, at det sker miljømæssigt forsvarligt.

En anden betingelse er, at statskassen får sin rigelige andel af det, der er en fællesskabsejet ressource. Derfor er det også på sin plads at foretage et serviceeftersyn af aftalen med operatørerne i Nordsøen, i

lyset af at oliepriserne er steget så kraftigt, som de er, og at vi kan se for os, at oliepriserne kommer til at stige yderligere. Serviceeftersynet sker i respekt for de indgåede aftaler.

Vi glæder os fra radikal side til afdækningen af aftalens økonomi i serviceeftersynet, og først når vi har de rigtige tal på bordet fra eftersynet, vil vi handle på tallene ...

Kl. 14:22

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):

Det er altså meget distraherende for taleren og respektløst for at sige det rent ud, at der samtales, så hvis man har en forhandling i gang, må man gå ind ved siden af.

Hr. Rasmus Helveg Petersen.

Kl. 14:22

(Ordfører)

Rasmus Helveg Petersen (RV):

Godt. Jeg skal på vegne af Socialdemokratiet, Venstre, De Konservative, Liberal Alliance, Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»De danske ressourcer af olie og gas skal udnyttes til størst mulig gavn for det danske samfund og samfundsøkonomien. Tilrettelæggelse af efterforskning og indvinding af de danske olie- og gasressourcer i Nordsøen skal ske i respekt for indgåede aftaler og på en sådan måde, at samfundet sikres størst muligt udbytte, og således at det foregår sikkerheds- og miljømæssigt fuldt forsvarligt.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 28).

Kl. 14:22

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):

Tak til hr. Rasmus Helveg Petersen. Der er lige en kort bemærkning fra hr. Per Clausen. Jeg skal lige sige, at det fremsatte forslag til vedtagelse vil indgå i de videre forhandlinger.

Hr. Per Clausen for en kort bemærkning.

Kl. 14:23

Per Clausen (EL):

Jeg vil prøve at skabe lidt mere klarhed over, hvad der menes, når man skriver, at man vil respektere indgåede aftaler. Derfor vil jeg spørge hr. Rasmus Helveg Petersen, om han ikke er enig med mig i – sådan har jeg i hvert fald forstået den radikale position indtil nu – at den aftale, man har indgået, ikke forhindrer, at man laver skattemæssige ændringer, uanset om DUC, altså Shell, Chevron og Mærsk, bare for at understrege, at det meste af det her jo handler om udenlandske multinationale selskaber og ikke om det hæderkronede Mærsk, mener, at det er rigtigt og rimeligt eller ej, og at det altså er en lidt mærkelig diskussion, som de borgerlige partier lægger op til, når de ligesom antyder, at det skulle være sådan, at DUC har vetoret i forhold til skattelovgivningen i det her land og under alle omstændigheder har krav på fuldstændig erstatning for det, de måtte skulle betale i skat.

Kl. 14:23

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):

Ordføreren.

Kl. 14:23

Rasmus Helveg Petersen (RV):

Jeg vil i lighed med flere af de tidligere talere sige, at skatteudskrivningsretten selvfølgelig ligger i Folketinget, men jeg vil også i lighed med flere af de øvrige talere sige, at vi respekterer den indgåede aftale og forudsætter for ændringer efter et serviceeftersyn, hvis vi

skønner, at der er grundlag for det, at de sker efter forhandling med de involverede parter.

Kl. 14:24

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):

Hr. Per Clausen.

Kl. 14:24

Per Clausen (EL):

Det er jo godt nok, men så vil jeg bare spørge hr. Rasmus Helveg Petersen om det, han siger, er, at politisk har Det Radikale Venstre og måske også regeringen besluttet sig til at give DUC eller for den sags skyld de borgerlige partier – og det er nok i den her sag fuldstændig det samme interesselæssigt og indholdsmæssigt – vetoret i forhold til eventuelle ændringer af skattelovgivningen.

Kl. 14:24

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):

Ordføreren.

Kl. 14:24

Rasmus Helveg Petersen (RV):

Tak for spørgsmålet. Jeg ved ikke, om man kan sige, at vi har besluttet os for at give nogen vetoret over noget som helst. Vi har jo indgået en aftale, som vi er tilfredse med, bl.a. sammen med de borgerlige partier tilbage i 2003, og den står vi fuldt ud ved. I den aftale indgår det, at hvis der sker dramatiske ændringer i forudsætningerne, kan aftalen genforhandles. Også det står vi ved. Sådan er det jo, når man ikke har absolut flertal. Så må man forhandle med andre partier. Vi har indgået aftaler, og dem står vi selvfølgelig ved.

Kl. 14:25

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):

Tak til hr. Rasmus Helveg Petersen. Hr. Jesper Petersen som ordfører for SF.

Kl. 14:25

(Ordfører)

Jesper Petersen (SF):

Den olie, der er i Nordsøen, og hvor man ellers måtte finde den i Danmark, hvor der kan findes olie og gas, er fællesskabets ejendom. Der er ikke nogen virksomheder, der har krav på den, det er de danske borgere, der ejer den olie og de ressourcer, og derfor må det bærende princip for hele den her diskussion altid være, at vi skal gå efter at få det størst mulige udbytte til borgerne af den olie, den gas og de naturressourcer, vi har. Der skal selvfølgelig være rimelige vilkår til de virksomheder, der vil investere og påtager sig den risiko, det er at lave olieletter og ny efterforskning siden hen og udvinde olien. Der skal være rimelige vilkår, det er klart, men enhver overnormal profit bør i princippet ligge i fællesskabets kasse, og derfor skal vi selvfølgelig holde grundigt øje med, hvordan effekten af de aftaler og de love, der gælder på området, er.

SF var meget kritiske over for 2003-aftalen og medvirkede ikke til den i sin tid. Vi mener ikke, der blev taget højde for, at olieprisen kunne udvikle sig så voldsomt, som den gjorde. SF blev nærmest gjort til grin, da vi bad om beregninger på oliepriser, der ikke engang kom så højt op som der, hvor oliepriserne er nu. Kunne man forestille sig, at der i 2012 ville være oliepriser på den anden side af 120 dollar? Det var sådan noget, som vi blev spottet for at spørge om dengang. Og det blev der ikke taget grundigt nok højde for i aftalen, for nu er priserne jo fire- til femdoblet, og selskaberne har en overskudsgrad, der ligger fire-fem gange højere, end overskudsgraden er i den produktive del af erhvervslivet. Der bliver jo nu lavet forskellige rapporter og undersøgelser af, hvordan indtægterne til staten kunne have været, hvis man havde lavet andre aftaler om beskatningen.

Ifølge den rapport, Concito, den grønne tænketank, har lavet, mister staten årligt 10-15 mia. kr., og det er immer væk rigtig, rigtig mange penge at have og få i statskassen.

Hvad man så kan sige, der trods alt er positivt ved den aftale fra 2003, som vi jo så har tilsluttet os nu fra SF's side, fordi vi er blevet en del af regeringen, er jo, at hvis forudsætningerne ændrer sig, kan der laves en genforhandling, så kan der laves justeringer, og det må man jo sige de har. Der er i høj grad ændrede forudsætninger. Nu bliver der så lavet et serviceeftersyn, og så må vi se, hvilke ændringer det eventuelt skal føre til af den gældende aftale.

Så begynder der jo at gå al mulig sådan aftalesnak i den, og jeg vil godt sige, at vi står ved aftalen i dag. Vi har tilsluttet os den, og hvis serviceeftersynet giver grundlag for at ændre aftalen, vil vi fortsat lægge vægt på, at der er en bred opbakning til den. Det er en vigtig aftale, og det er vigtigt, at der er klare forudsætninger for de store investeringer, der foretages i udvinding af olie. Men vi mener også, at der absolut er grund til at foretage det serviceeftersyn, som bliver gjort nu, og til at se på, om der skal laves justeringer af aftalen.

Kl. 14:28

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):

Hr. Lars Christian Lilleholt for en kort bemærkning.

Kl. 14:28

Lars Christian Lilleholt (V):

Mener ordføreren, at det kræver enighed mellem parterne, dvs. den danske stat og olieselskaberne, hvis den her aftale fra 2003 skal ændres?

Kl. 14:28

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):

Ordføreren.

Kl. 14:28

Jesper Petersen (SF):

Som det vist efterhånden står klart, og som Venstres ordfører også selv sagde, så er der ikke nogen, der er uenige i, tror jeg, at beskatningsraten og lovgivningen omkring beskatning her i landet er noget, vi foretager her i Folketinget. Så er der lavet en aftale på det område. I den aftale indgår også, at hvis der er ændrede forudsætninger, så kan man genforhandle den, og det er jo det, vi skal se nu med serviceeftersynet om der er baggrund for. Jeg vil godt sige, at jeg ønsker, som jeg sagde før, at der er bred opbakning til, hvordan forholdene er på det her område, fordi det er et område, hvor der foretages store investeringer. På den måde er der jo ikke uddelt vetoet til nogen, men det er ønskeligt, at der er klare flertal bag sådan nogle aftaler, og at en eventuel ny aftale kan laves i forståelse med de selskaber, det handler om.

Kl. 14:29

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):

Hr. Lars Christian Lilleholt.

Kl. 14:29

Lars Christian Lilleholt (V):

Jeg får ikke noget klart svar. Kan der ændres i rammevilkårene vedrørende olieudvindingen, hvis ikke der er enighed mellem parterne? Ja eller nej?

Kl. 14:29

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):

Ordføreren.

Kl. 14:30

Jesper Petersen (SF):

Jamen der kan ikke udstedes nogen vetoet til nogen andre end Folketingets partier, folketingsflertallet, når det handler om at lave beskatningslove i det her land. Det kan der ikke, og det skal der ikke efter min mening. Men jeg synes da, at hr. Lars Christian Lilleholt skal tage imod det, som jeg synes er det, der i hvert fald oprigtigt er ment med det her, altså en fremstrakt hånd. Uanset hvad der skal ske på området, er det ønskeligt, at der er brede flertal omkring det, men det er også sådan, at aftalen indebærer mulighed for genforhandlinger, hvis forudsætningerne ændrer sig, og det må man sige at de i allerhøjeste grad har gjort.

Kl. 14:30

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Hr. Mike Legarth fra Det Konservative Folkeparti er den næste spørger.

Kl. 14:30

Mike Legarth (KF):

Jeg skal høre SF's ordfører, hr. Jesper Petersen: Vil Socialistisk Folkeparti medvirke til, at et politisk flertal dikterer nogle nye præmisser, som den anden aftalepart, A.P. Møller - Mærsk, ikke kan tilslutte sig? Mener hr. Jesper Petersen, at man under en genforhandling kan diktere nye præmisser, som modparten ikke er enig i – ja eller nej?

Kl. 14:31

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Ordføreren.

Kl. 14:31

Jesper Petersen (SF):

Jamen jeg er da ikke i tvivl om, at de selskaber, det drejer sig om, vil være meget interesserede i at medvirke til en eventuel genforhandling af aftalen, og det sker måske, efter at det her serviceeftersyn er lavet. Jeg synes, der er indicier – hvordan oliepriserne har udviklet sig, og nogle af de punkter, hvor vi har kritiseret den gamle aftale – der peger i retning af, at der bør genforhandles. Men nu laver vi et serviceeftersyn, og så får vi se. Og så vil olieselskaberne da også have en interesse i at dukke op til forhandlingerne. Hvem ved, om vi har en fælles interesse i også at diskutere mulighederne for fremtidens olieudvinding.

Men jeg vil godt slå fast igen, at når det handler om beskatningsforholdene, kan der ikke udstedes vetoet til nogen; så er det Folketinget her, der bestemmer.

Kl. 14:31

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Hr. Mike Legarth for endnu en kort bemærkning.

Kl. 14:32

Mike Legarth (KF):

Nu skal vi jo ikke manipulere med dagsordenen, vil jeg gerne sige til hr. Jesper Petersen; vi taler ikke om vetoet, vi taler om, at der er indgået en aftale mellem staten og olievirksomhederne med A.P. Møller - Mærsk i front. Der står så i teksten, at den kan genforhandles. Det er ikke vores opfattelse, at man kan genforhandle og derved via et diktat ændre på præmisserne, hvis modparten ikke er enig. Og det er da simpelt over for lyttere og seere og folk her i salen at fortælle, hvad Socialistisk Folkeparti mener om det. Synes man, man kan ændre på den måde?

Går Socialistisk Folkeparti også ind for at lave nye aftaler med tilbagevirkende kraft, hvor folk må gå fra hus og hjem, fordi staten lige pludselig mangler penge, og nu skal de så bare betale. Det har vi

jo en tradition for at vi ikke gør; vi laver ikke ændringer med tilbagevirkende kraft, hvis folk har handlet i god tro.

Kl. 14:32

Tredje næstformand (Marianne Jelved):
Ordføreren.

Kl. 14:32

Jesper Petersen (SF):

Hvis man tænker hr. Mike Legarths ræsonnement til ende, ville det jo være sådan, når man lavede love og havde diskussioner om beskatning, og hvis der var nogle, der ikke var enige, så kunne det ikke blive til noget. Hvis man tænker det til ende, er det, hr. Mike Legarth vil udstede, jo en veto. Og det mener jeg ikke er muligt.

Så synes jeg i øvrigt ikke, at det går at sammenligne med ting, der sker med tilbagevirkende kraft; det har det jo ikke noget at gøre med. Eventuelle ændringer vil jo handle om overskud frem i tiden. Det svarer jo til ændringer af f.eks. energifgifterne eller selskabsbeskatningen eller lignende. Den tidligere regering, som hr. Mike Legarths parti jo var en del af, ændrede jo også på afgifter, der for fremadrettede indtægter havde betydning for f.eks. de virksomheder, der er i berøring med energifgifterne. Der er det jo ikke sådan, at bare fordi man har lavet en bestemt investering på et bestemt tidspunkt, så vil man til evig tid have de samme beskatningsvilkår; de kan ændre sig. Det må vi jo så se om det her serviceeftersyn giver anledning til at gøre. Og det er altså Folketinget, der bestemmer her i landet, hvordan beskatningen skal foregå.

Kl. 14:34

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Der er ikke flere spørgsmål til ordføreren. Tak til ordføreren. Den næste ordfører er hr. Per Clausen for Enhedslisten.

Kl. 14:34

(Ordfører)

Per Clausen (EL):

Hvis nogen har svært ved at forstå den diskussion, der foregår, skal jeg sige til dem, at det ikke bliver nemmere at forstå den, hvis man læser aftalen. Af aftalen fremgår det jo meget klart, at selvfølgelig kan staten ændre på betingelserne, hvis staten vil det. Det er oven i købet beskrevet, hvad der så skal ske, hvis staten gør det. Så er det nemlig sådan, at selskaberne i DUC er berettiget til en eller anden erstatning. Det er så meget, meget uklart, hvor stor den erstatning er, og hvad den i givet fald går ud på. Når det er indviklet, er det, fordi efter at man har beskrevet, at de har ret til den her erstatning, så står der til sidst, at det her jo ikke berører Folketingets grundlovssikrede ret til at udskrive skatter. Derfor vil jeg bare sige til de borgerlige politikere, som er så bekymret for det her, at der ikke er nogen, heller ikke i Enhedslisten, der har foreslået, at man skal bryde aftalen. Vi foreslår bare, at man bruger aftalen maksimalt til at skabe de bedste betingelser for staten. Jeg er måske mere optaget af at skaffe penge til staten end af at varetage Shells, Chevrons og Mærskts interesser. Det kan være, at jeg på det område har et andet politisk udgangspunkt end de borgerlige partier, men det er nu engang min tilgang til den diskussion.

Derfor kan jeg måske heller ikke helt forstå de sådan lidt uklare svar, der kommer fra regeringspartierne i den her sag. Jeg synes sådan set, at det er meget enkelt. Hvis man ønsker at opnå det, som er formålet med serviceeftersynet, nemlig at sikre staten en rimelig andel af det samlede afkast, så er svaret jo helt indlysende, hvad den undersøgelse skal bruges til efterfølgende: Forhandle med selskaberne, og hvis ikke man kan forhandle sig til en fornuftig løsning, så at gennemføre de lovændringer, der er mulige, og i givet fald må man så betale en eller anden form for erstatning. Der må man selvfølgelig tage stilling til, om det så er dyrere end at lave reglerne om. Det er

det ikke, skulle jeg hilse og sige. Det er der heller ingen jurister der mener.

Så til selve sagens egentlige substans og indhold: Vi var selvfølgelig i Enhedslisten meget glade, da regeringen besluttede sig til at gennemføre det her serviceeftersyn. Vi havde i årevis påvist, at staten havde en mindre indtægt på nordsøolien set i forhold til, hvad man ville have fået, hvis man havde fulgt Kulbrintevalgets indstilling. Det var derfor glædeligt for os, da tænketanken Concito fremlagde dokumentation – det ændrede jo karakter fra at være påstande til at være dokumentation, da Concito kom med det. Mens vi sagde det, var det påstande, da Concito så kom med det, var det jo dokumenteret, at vi havde haft ret i alle årene, altså at staten også i de kommende 10 år risikerede at tabe et sted mellem 8 mia. og 11 mia. kr. hvert år, fordi man havde lavet en rigtig dårlig aftale.

På den baggrund besluttede regeringen så at gennemføre et serviceeftersyn for at sikre staten en rimelig andel af det samlede afkast. Det spændende er jo, at der kan være politiske partier, som åbenbart mener, at det i en situation, hvor man har underskud på statsregnskabet, og hvor man ønsker at sikre statens samlede afkast, da er vigtigt at så tvivl om, hvorvidt man har nogle muligheder i forhold til det. Det mener jeg helt oplagt at man har, og vi ser frem til, at det her serviceeftersyn bliver gennemført, og vi har sådan set en meget klar forventning om, at serviceeftersynet tydeligt vil dokumentere, at kun politikere og politiske partier, som ikke ønsker at sikre staten den maksimale indkomst, vil være imod at gøre noget, når det serviceeftersyn kommer. Det er også derfor, at jeg er lidt optaget af, om det er sådan, at regeringspartierne i den her sag har bundet sig til, at man skal have de borgerlige partier med. Hvis det er sådan, ville jeg, hvis jeg var ansat eller aktionær i de her olieselskaber, føle mig helt tryk – helt tryk. De borgerlige partier vil under ingen omstændigheder være med til at gøre noget som helst; for dem er indtjeningen i Shell, Chevron og Mærsk vigtigere end den danske statskasse.

Så har debatten selvfølgelig også enkelte andre elementer. Klimaministeren startede med – og det synes jeg var godt – at han gik ind i den debat, der handler om, hvorvidt udvindingen af nordsøolien kan forenes med vores klimamålsætninger. Det kom han nemt igennem, fordi den måde, man udvandt olie på andre steder i verden, vil være meget værre end i Danmark. Det vil sige, at det da kommer lidt an på, hvilke metoder man bruger, men jeg er glad for, at ministeren er opmærksom på, at det er en reel problemstilling. Så vil jeg bare sige, at ministeren også fik koblet pengene fra Nordsøen til vores indsats for at frigøre os fra afhængigheden af olie og fossile brændstoffer. Jeg vil sige, at jeg ville ønske, at det var sådan, at vi faktisk brugte milliarderne fra Nordsøen til at frigøre os fra afhængigheden af fossile brændstoffer. Det har Enhedslisten foreslået i årevis, og det er aldrig blevet vedtaget. Men hvis det vil være linjen fremover, synes jeg, at det ville være godt.

Så vil jeg bare sige, at det godt kan være, at Enhedslisten ender med at kunne stemme for det af Socialdemokraterne fremsatte forslag til vedtagelse, men da der i hvert fald i mit hoved er opstået en smule tvivl om, hvad der i grunden menes – og der er jo flere forslagsstillere end Socialdemokraterne, så derfor kan man ikke bare tage Socialdemokraternes tolkning for gode varer – vil jeg for en sikkerheds skyld fremsætte et forslag til vedtagelse på vegne af Enhedslisten, som jeg er sikker på at vi under alle omstændigheder kan stemme for, selv hvis vi skulle ende med ikke at kunne stemme for det første. Det lyder sådan her:

Forslag til vedtagelse

»De danske ressourcer af olie og gas skal udnyttes til størst mulig gavn for det danske samfund og samfundsøkonomien. Derfor støtter Folketinget, at regeringen har besluttet at gennemføre et serviceef-

tersyn af vilkårene for udvinding af olie og gas i Nordsøen for at sikre staten en rimelig andel af det samlede afkast.

Kl. 14:42

Tilrettelæggelse af efterforskning og indvinding af de danske olie- og gasressourcer i Nordsøen skal ske på en sådan måde, at samfundet sikres størst muligt udbytte, og således at udvindingen sker sikkerheds- og miljømæssigt fuldt forsvarligt samt tager hensyn til Danmarks globale klimaforpligtelser.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 29).

Kl. 14:40

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Tak til ordføreren. Forslaget til vedtagelse vil indgå i debatten.

Undskyld, jeg overså, at der var en, der markerede for en kort bemærkning. Jeg beklager.

Hr. Lars Christian Lilleholt fra Venstre.

Kl. 14:40

Lars Christian Lilleholt (V):

Det er jo en kendt sag, at ordføreren og Enhedslisten er imod alt, hvad der har med Mærsk at gøre. Man kæmper en brav kamp mod Mærsk. Jeg kunne godt tænke mig at vide, hvad det egentlig er, Enhedslisten vil. Hvor meget skal Mærsk og de øvrige selskaber betale i skat, hvis det står til Enhedslisten?

Kl. 14:40

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Ordføreren.

Kl. 14:40

Per Clausen (EL):

Ifølge de beregninger, som tænketanken Concito har lavet, ville det, hvis vi fulgte kulbrenteudvalgets forslag tilbage fra 2001 og beskattede på den måde, give staten ca. 10 mia. kr. ekstra hvert eneste år i de kommende år. Jeg kan sige, at med et resultat, der lå i den størrelsesorden, kunne man være sikker på at have Enhedslistens støtte.

Kl. 14:41

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Hr. Lars Christian Lilleholt.

Kl. 14:41

Lars Christian Lilleholt (V):

Jamen beskatningen af gas og olie i Nordsøen er jo i forvejen langt højere end beskatningen af det øvrige erhvervsliv i Danmark. Anerkender Enhedslisten det?

Kl. 14:41

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Ordføreren.

Kl. 14:41

Per Clausen (EL):

Nu kan man tale om beskatning. Olien og gassen er jo det danske samfunds. Vi har lejet nogle til at bringe det i land, og dem, der bringer det land, har en indtjening for det arbejde, som jeg tror er seks eller syv gange så stor som den, gennemsnittet i det danske erhvervsliv har. Så mon ikke vi skal konstatere, at Venstre udfører et ihærdigt arbejde for at forsvare nogle multinationale koncerner, Shell, Chevron og det hæderkronede Mærsk, og deres mulighed for at have en ekstraordinært stor fortjeneste for at udføre et arbejde for den danske stat? Det er sådan, kendsgerningerne er.

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Der er endnu en for en kort bemærkning. Hr. Mike Legarth fra De Konservative.

Kl. 14:42

Mike Legarth (KF):

Jeg vil sådan set gerne høre, hvordan Enhedslisten egentlig ville stille sig, hvis nu man havde 90 mandater. Skulle der så overhovedet findes en virksomhed, der hed A.P. Møller – Mærsk A/S, eller skulle det være staten, der drev al den form for virksomhed?

Kl. 14:42

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Ordføreren.

Kl. 14:42

Per Clausen (EL):

Nu er det jo altid vanskeligt at forholde sig til situationer, som jeg er lidt ked af at måtte konkludere næppe indtræder, mens jeg sidder i Folketinget. Det er jo ret indlysende, eftersom jeg holder op efter næste valg.

Men jeg vil godt sige til hr. Mike Legarth, at hvad angår olieudvindingen og gasudvindingen i Nordsøen, er det vores klare opfattelse, at den danske stat oprindelig havde været betydelig bedre tjent med, at der havde været en stærk statslig aktør på det område, så man ikke havde været afhængig af private olieselskaber. En lille smule af den erkendelse sneg sig jo også ind i den borgerlige regering omkring 2002, hvor man alligevel forsøgte at få staten på banen, sådan at staten er kommet tilbage på banen, desværre på en sådan måde, at det mest bliver i form af, at vi kommer til at betale for oprydningen efter de andre.

Kl. 14:43

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Hr. Mike Legarth for endnu en kort bemærkning.

Kl. 14:43

Mike Legarth (KF):

Vi fik jo et klart svar. Enhedslisten mener, at det skulle være en statslig virksomhed, og det er derfor, vi ser Enhedslisten, lovforslag for lovforslag, ønske at beskatte maksimalt, altså brandbeskatte, alle de private virksomheder, sådan at det ikke er interessant at drive dem, for så kan de komme over i statsligt regi, og så kan Enhedslisten og andre kampfæller komme til at bestemme, hvordan erhvervspolitikken skal være. Det ville være en dødssejler. Det ville føre direkte ud over afgrunden. Vi ville ikke kunne overleve konkurrencemæssigt som land. Men jeg synes bare, at det i sådan en debat her er vigtigt lige at finde ud af, hvem der står hvor. Tak for svaret.

Kl. 14:43

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Nu er der ikke flere på tavlen her, så tak til ordføreren. (*Per Clausen* (EL): Nej, jeg må vel godt svare). Undskyld.

Kl. 14:43

Per Clausen (EL):

Jeg vil bare i al stilfærdighed sige til hr. Mike Legarth, at det var rigtig dejligt, at han syntes, at svaret var klart. Så var det bare så meget mere beklageligt, at han misforstod svaret. For Enhedslisten har sådan set ingen intentioner om at beskatte virksomheder så hårdt, at de giver op, og at staten bliver nødt til at overtage dem. Altså, bankerne klarer jo selv at gå fallit, sådan at staten er nødt til at tage over.

Min pointe er sådan set også, at det, vi foreslår nu i forhold til indvinding af nordsøolien, såmænd bare er at beskatte olieselskaber-

ne så meget, at de ikke tjener seks gange så meget i gennemsnit, som en almindelig virksomhed på land gør, men måske kun to-tre gange så meget. Der er lang vej til at beskatte os til socialisme ad den vej, må jeg desværre sige til hr. Mike Legarth, og det er heller ikke det, der er planen. Planen er at sikre, at den danske stat får sin rimelige andel af indtægterne fra vores egen olie.

Kl. 14:44

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Tak til ordføreren. Den næste ordfører er hr. Villum Christensen, Liberal Alliance, værsgo.

Kl. 14:45

(Ordfører)

Villum Christensen (LA):

I Liberal Alliance lægger vi naturligvis afgørende vægt på, at staten holder sine aftaler. Vi har tidligere i dag i forbindelse med debatten om energibesparelser talt meget om, at staten skal gå foran. Det skal den også, når det gælder om at være ordholdende i forhold til aftaler.

Går man ind i eventuelle justeringer af meget vidtrækkende aftaler, som der her er tale om i forbindelse med Nordsøaftalen, er det derfor også vigtigt, at man i fortolkningerne tager afsæt i de principper, aftalen er bygget op omkring. Her finder jeg anledning til at notere mig aftalens indledende afsnit, hvoraf det fremgår, at aftalen sigter mod at skabe stabile og langsigtede rammer – *stabile og langsigtede* – for bevillingshaverne og deres partneres efterforsknings- og indvindingsvirksomhed og samtidig sikre en robust fordeling mellem staten og bevillingshaverne, som der skrives.

I det fortløbende 6-årige arbejdsprogram har Energistyrelsen et solidt grundlag for successivt at følge med i efterforskningen og dermed samfundets interesse i at få udnyttet de forekomster, hvor det kan betale sig, og hvor det giver god mening. Der er tale om opgaver, staten slet ikke vil kunne magte alene, og derfor er et gensidigt tillidsforhold om aftalegrundlaget naturligvis meget centralt. Men det er selvfølgelig også vigtigt, at vi, når vi lever i en volatil verden, hele tiden er fuldt oplyst om, hvorvidt der er grundlag for eventuelle justeringer. I meget langvarige aftaler er der altid god grund til, at man en gang imellem giver hinanden plads til, at man kan kigge hinanden i øjnene.

Jeg skal ikke undlade at gøre opmærksom på, at det jo ikke er første gang, at erhvervslivet har med aftaler at gøre, der opererer med genforhandlingsklausuler. Det lyder næsten i vores debat her, som om det er første gang, man skal til at fortolke, hvad det betyder. Det betyder naturligvis det, der fremgår af ordene, nemlig at man har ret til at forhandle. Man har ikke ret til et bestemt indhold, men man har ret til at sætte sig ved et bord og forhandle, og det er der jo rigtig, rigtig meget fornuftigt i, især når vi har med 30-40-årige tidshorisonter at gøre, og når vi har med så store beløb at gøre og med en teknologiudvikling at gøre, der er umulig at forudse. Vi skal selvfølgelig have sådan nogle aftaler, der opererer med den slags klausuler. Det vil et voksent og fornuftigt Folketing selvfølgelig også kunne håndtere, det er jeg ret overbevist om.

Jeg skal anmode om, at vi ikke bruger rigtig meget tid på at diskutere, hvad nu hvis og hvis, for det er jo netop serviceaftalens formål at kigge på, hvad der kan lade sig gøre, og hvad der ikke kan lade sig gøre. Tak.

Kl. 14:48

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Tak til ordføreren. Den næste ordfører er hr. Mike Legarth, Det Konservative Folkeparti. Værsgo.

(Ordfører)

Mike Legarth (KF):

Tak, fru formand, hvis man må sige det.

Tak for initiativet til debatten. Det har været interessant at høre de forskellige synspunkter i partierne, og lad mig til sidst komme ind på de forskellige synspunkter, der er blevet bragt frem, og kompleksiteten i dem.

Det er klart, at vi er enige i, at man skal have det bedst mulige udbytte ud af ressourcerne, herunder olie og gas, i Nordsøen; det er logisk. Vi ved også godt, at det i bund og grund meget handler om olieaftalen med olieselskaberne med A.P. Møller - Mærsk i spidsen. To tredjedele af indtægterne fra Nordsøolien betales i skat ifølge olieaftalen fra 2003, som trådte i kraft i 2004. Før var der kun en beskatning på 40 pct., så med Nordsøaftalen har man strammet beskatningen ganske betydeligt.

Jeg tror, det er vigtigt lige at gå de præmisser igennem, fordi der er mange, der ikke ved, hvad det er, vi taler om. Stiger oliepriserne, stiger indtægterne og andelen af indtægterne til Danmark også. Den danske stat har i perioden, fra Nordsøaftalen blev indgået, til i dag modtaget næsten 200 mia. kr., helt præcis 178 mia. kr., og alene i år, altså i 2012, forventer man 30 mia. kr. i indtægt, på samme måde som man sidste år havde en indtægt på ca. 30 mia. kr. Samtidig med at man har de indtægter, reinvesterer olievirksomhederne meget store milliardbeløb i bedre teknologi, så man kan hente endnu mere olie op af undergrunden, end man havde regnet med fra starten.

Olieselskaberne i Danmark tåler fuldt ud sammenligning internationalt. Beskatningen i Danmark er højere end f.eks. i England, men lidt lavere end i Norge, men det skyldes jo, at Norge er et meget olierigt land, hvor man forrenter udgifterne hurtigere; det er klart.

A.P. Møller - Mærsk betaler med Nordsøaftalen en højere skat til den danske stat end andre selskaber, der udvinder olie i Nordsøen, så der gives altså ikke nogen egentlig skatterabat. Der er 12.000 beskæftiget direkte og indirekte i relation til Nordsøen, og der er investeret meget store milliardbeløb, som jeg var inde på, i udvinding af olie. Vi risikerer jo, at der ville blive betydelig lavere investeringer i teknologi og udvinding og dermed færre arbejdspladser, færre virksomheder, hvis man skulle gå hen og bryde sådan en aftale. Det vender jeg tilbage til.

Aftalen tager også højde for store udsving i olieprisen. Der blev ved aftalens indgåelse stillet mere end 100 spørgsmål til aftalen, og der blev gennemført regneeksempler på alle mulige former for indtægtsforhold og oliepriser, som også andre har været inde på. Staten fik den største andel af gevinsten, og jo højere oliepris, jo større andel, og det er det, der er det gode ved den her aftale. Det er jo sådan, at tidligere betalte olieselskaberne 40 pct. i skat, og nu betaler de to tredjedele i skat, så de beholder selv kun en tredjedel. Så det er da en væsentlig bedre forretning, end man så tidligere.

Der er store dynamiske effekter og arbejdspladsindtægter fra olieindustrien offshore der, hvor jeg kommer fra, på Esbjergregionen i Sydjylland. Der er mere end 10.000 beskæftiget lokalt, og vi vil selvfølgelig gerne have, at der også fremadrettet er stor fokus på det, så vi skaber den dynamik i det, nogle vil kalde et udkantsområde. Det kalder vi det ikke, men det er der nogle der kalder det. Men der er en energimetropol i Esbjerg, som vi skal bevare, og det gælder både inden for vedvarende energi og i høj grad inden for olie og gas.

Vi er meget optaget af at respektere de aftaler, vi indgår, hvad jeg også har illustreret ved de spørgsmål, jeg har stillet til forskellige ordførere. Genforhandling? Ja, man indkalder begge parter, og kan begge parter blive enige om ændringer, er det helt problemløst og en helt naturlig, konstruktiv og fremadrettet måde at gøre det på. Men jeg mener også, at det er helt sikkert, at når man har aftalt nogle præmisser og man lader nogle folk foretage investeringer ud fra dem, så kan man ikke med tilbagevirkende kraft ændre på det. For det var ik-

ke sikkert, at der var foretaget de milliardinvesteringer, hvis de ikke havde haft en forventning om at få det provenu ud af det, som der var stillet i udsigt.

Så det er altså helt afgørende for os. Og jeg mener også, at i de drøftelser, jeg har haft med ministeren, har han tilkendegivet, at det er sådan, det forholder sig. Et flertal i Folketinget vil ikke/kan ikke diktere nye præmisser for aftalen. Det er noget, begge parter skal være enige om. Så det glæder jeg mig til at få bekræftet af ministeren selv.

Så var der nogle, der talte om, at man kunne vride armen om på ryggen af nogen og få dem til at sige noget af den grund. Der vil jeg sige, at uanset om et stort sammenrend fra rød blok skulle få vredet armen nok så langt om på ryggen af mig, håber jeg, jeg kunne modstå det og ikke sige andet end det, jeg mener: Det Konservative Folkeparti vil ikke på noget tidspunkt medvirke til at ændre på præmisserne for den aftale, vi har indgået, og de løfter, vi har givet. Dem står vi ved, og de skal også gælde i fremtiden, og de bliver ikke ændret af Det Konservative Folkeparti; det kan jeg sige med sikkerhed.

Den opfattelse, jeg her har givet udtryk for, er en forudsætning for, at vi kan støtte det forslag til vedtagelse, man er blevet enige om, for her står, og det har vi fra konservativ side bedt om at få ind, at det er med respekt for indgåede aftaler. Så vi formoder, at det må være sådan. Det er helt afgørende vigtigt.

Jeg vil også sige, bare så folk ved det, at hvis det ikke måtte forholde sig sådan, tror jeg heller ikke, at Det Konservative Folkeparti vil kunne medvirke i et energiforlig. Jeg mener, at det ville være så dramatisk en ændring af vores opfattelse af, hvordan vi behandler vores virksomheder, og af den politiske holdning, vi har til ordentlighed og respekt for de parter, vi har, og hvis der bliver lavet om på det – det vil jeg på forhånd sige – vil det være problematisk for os at indgå i politiske aftaler på det niveau.

Kl. 14:54

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Der er en kort bemærkning. Tak til ordføreren i første omgang.

Hr. Per Clausen fra Enhedslisten.

Kl. 14:54

Per Clausen (EL):

Det må jo være rart for regeringen at vide, at den altid kan hente et flertal i Folketinget, hvis hr. Mike Legarth ikke leverer stemmer til det. Men jeg vil bare spørge hr. Mike Legarth om en enkelt ting, for jeg forstod, at man ikke kunne lave noget, der ændrede forudsætningerne, når folk nu havde investeret osv. ud fra én præmis. Kan hr. Mike Legarth ikke huske, at han selv stemte for dramatiske forandringer af efterlønnen? Jeg kender masser af mennesker, som har indbetalt til den ordning ud fra nogle ganske bestemte forudsætninger, som hr. Mike Legarth ændrede over night.

Jeg vil bare spørge hr. Mike Legarth, om der gælder andre regler for Shell end for arbejdsmand Petersen, der år ud og år ind har betalt til efterlønnen, og hvis betingelser hr. Mike Legarth ændrede dramatisk fra den ene dag til den anden.

Kl. 14:55

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Ordføreren.

Kl. 14:55

Mike Legarth (KF):

Der er en dramatisk forskel, og det er ikke noget godt eksempel. Det Konservative Folkeparti har altid været imod og altid stemt imod efterlønnen, og alene det sender jo boomerangen lige tilbage i nakken på hr. Per Clausen. Vi har aldrig støttet den, så derfor ændrede vi ikke på noget.

Kl. 14:55

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Hr. Per Clausen for en kort bemærkning.

Kl. 14:55

Per Clausen (EL):

Jamen det her handler jo slet ikke om hr. Mike Legarth eller Det Konservative Folkeparti. Det handler om staten og Folketinget. For hr. Mike Legarth siger til Socialdemokraterne, som jo var imod den her aftale, at nu har de anerkendt, at aftalen er indgået, og det skal de bøje sig for. For man kan ikke, som hr. Mike Legarth siger, som stat tillade sig at ændre betingelserne grundlæggende for nogle, der har investeret, fordi de troede, at reglerne var sådan og sådan.

Det gælder for Shell, men den forpligtelse har den danske stat ikke over for arbejdsmand Petersen, hvis efterløn man dramatisk kunne forringe fra den ene dag til den anden, selv om arbejdsmand Petersen jo havde indbetalt til efterlønnen ud fra samme forventning, som Mærsk har investeret i Nordsøen ud fra. Men det er jo klart nok, at hr. Mike Legarth ser, at der er en stor forskel på de to situationer. Det synes jeg i grunden også.

Kl. 14:56

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Ordføreren.

Kl. 14:56

Mike Legarth (KF):

Til en start leverer vi netop de penge tilbage. Vi betaler jo pengene tilbage, så det ikke får nogen konsekvenser. Men i øvrigt er det generelt sådan for Det Konservative Folkeparti, at vi kompenserer for de ændringer, vi laver, sådan at man netto holder sig inden for det, man kan betragte som skattestoppet, sådan at der netto ikke er noget tab. For hvis det var sådan, at man havde fastholdt efterlønnen, havde folk skullet betale meget mere i skat, uanset hvilke indtægtsforhold de havde haft, og så havde de netto haft færre penge til rådighed og haft færre muligheder for at udfolde sig. Så man kan ikke drage den konklusion. Man skal opføre sig ordentligt, og man skal ikke med tilbagevirkende kraft ændre på ting, hvor folk har handlet i god tro, hvis man overhovedet kan undgå det, og det kan man her – sagtens.

Kl. 14:57

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Tak til ordføreren. Så er det klima-, energi- og bygningsministeren.

Kl. 14:57

Klima-, energi- og bygningsministeren (Martin Lidegaard):

Tak for en god debat, mange kommentarer. Jeg tror ikke, at der er nogen tvivl om, at det her er et tema, der både optager sindene og som der er stærke holdninger til. Det er der ikke noget at sige til, for det er store beløb, det er en lang historie, og det er en lang fremtid, vi har foran os på området. Der har også hersket, synes jeg, en lille smule forvirring om, hvad det var, der blev aftalt i 2003, og hvad det er, vi gerne vil med serviceeftersynet.

Men må jeg ikke starte med at kvittere alle partier for, at der tilsyneladende er ganske bred opbakning til, at vi foretager det her serviceeftersyn uddramatisk. Det er en god idé, det er god fornuft, som hr. Villum Christensen var inde på, en gang imellem at sætte sig ned, når vi er inde i så lange aftaler, og kigge på, hvordan det ser ud.

Hvis det serviceeftersyn – og det er især rettet til Venstre og Konservative, der efterspørger en præcisering fra regeringens side på det her område – skulle vise, at der overhovedet er grundlag for, at regeringen og Folketinget søger nye rammevilkår, så er der princip-

elt set kun to muligheder, og inden for de to muligheder vil vi så selvfølgelig overveje alle muligheder.

Den ene er, at man forhandler en ny aftale mellem parterne på plads, og det kræver enighed mellem parterne at forhandle en ny aftale på plads. Det er jo det, der ligger i, at regeringen står ved de indgåede aftaler.

Den anden mulighed er selvfølgelig, at man inden for den nuværende aftale benytter de håndtag og mekanismer, der er – f.eks. kan man jo godt hæve beskatningen generelt, så længe det ikke er kulbrintebeskatningen specifikt. Der ligger kompensationsmuligheder. Flere har nævnt den generelle beskatningsret, som Folketinget selvfølgelig besidder, og som ikke er anfægtet af den aftale, men der ligger selvfølgelig inden for aftalens rammer helt præcist beskrevet, hvad det så vil indebære. Det er jo det, aftalen går ud på. Så dette blot til almindelig beroligelse, hvis der skulle være nervøsitet for, om vi står ved de aftaler, vi har indgået.

Så er der nogle andre betragtninger, som folk har været inde på. Måske skulle jeg lige her sige til Enhedslistens ordfører, hvorfor det er så vigtigt at stå ved den aftale. Jeg synes måske, at Enhedslisten har en tilbøjelighed til at undervurdere, hvad det egentlig er for beløb, der skal investeres inden for det her område, og hvor lang tids-horisonten rent faktisk er. Det gælder ikke bare de olieselskaber, som Enhedslisten refererer til; det gælder jo også f.eks. statens eget energiselskab, DONG Energy, osv.

Det er, som jeg tror det var Venstres ordfører der var inde på i sit oplæg, trecifrede milliardbeløb bare i den periode, som den her aftale har gældt, og som rækker, hvis vi skal have investeringerne tilbage, mange, mange år ud i fremtiden. Det er derfor, at hvis man skal sikre sig, at nogle med den ekspertise og den kapital, der skal til – og det er ikke særlig mange selskaber, der har den form for kapital til rådighed – rent faktisk vil blive ved med at investere i en øget indvinding i vores felter, så kræver det altså en vis stabilitet i rammevilkårene, ellers kan det simpelt hen ikke lade sig gøre at få gjort den samlede kage større, hvorimod det at brandbeskatte uden at omgå de aftaler, man har indgået, altså sådan set risikerer at gøre den samlede kage så meget mindre, at selv hvis staten teoretisk set fik en større del ud af det, ville det samme beløb stadig blive mindre.

Det er jo den balance, som et meget bredt flertal i Folketinget er enige om; man kræver, at der er stabilitet på det her område. Og det er også derfor, at hvis man skal søge nye rammevilkår, vil regeringen i givet fald lægge afgørende vægt på at søge et bredt flertal i Folketinget og som sagt i respekt for den aftale, der foreligger.

Til sidst vil jeg såmænd bare nævne, at Venstres ordfører var inde på det potentiale, der ligger i offshoreindustrien mere generelt. Og det er jo rigtigt – jeg nævnte det helt kort i min tale – at der allerede i dag er et vist samspil mellem den offshoreindustri, der beskæftiger sig med gas- og olieudvinding i Nordsøen, og den offshoreindustri, der beskæftiger sig med havvindmølleparker. Noget af det, der jo kunne være fantastisk at kigge på – det er jeg sådan set med på at gøre enten i forbindelse med det her serviceeftersyn eller i forbindelse med vores forhåbentligt kommende energiforlig – og som giver rigtig god mening, er, om vi kunne få endnu mere ud af den ekspertise, vi har, altså få endnu flere job og endnu mere beskæftigelse i de dele af Danmark, der beskæftiger sig med det her område. Det giver rigtig god mening at få så meget ud af det som muligt.

Jeg håber, at jeg hermed har bragt lidt klarhed over, både hvad der var aftalen dengang, og hvad der er regeringens nuværende holdning, ellers besvarer jeg naturligvis meget gerne spørgsmål.

Kl. 15:02

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Hr. Lars Christian Lilleholt, Venstre, for en kort bemærkning.

Kl. 15:02

Lars Christian Lilleholt (V):

[Lydudfald] ... takke ministeren for den meget, meget klare melding, at ministeren står ved aftalen, og at ændringer i aftalen kræver enighed mellem parterne. Med den meget klare melding kan Venstre stemme for det forslag til vedtagelse, som en række partier i dag har fremsat, herunder regeringspartierne.

Jeg takker også for bemærkningen om mulighederne for at udvikle offshoreområdet. Overvejer regeringen at lave en selvstændig strategi for det område? Det er et område, som beskæftiger rigtig, rigtig mange mennesker, og hvor der er et stort potentiale, og hvor der er en stor eksport af knowhow og viden.

Kl. 15:03

Tredje næstformand (Marianne Jelved):
Ministeren.

Kl. 15:03

Klima-, energi- og bygningsministeren (Martin Lidegaard):

Ja, som jeg nævnte for lidt siden, synes jeg, det er en god idé. Jeg ved jo, at den tidligere minister på området igangsatte et arbejde med offshoreindustrien, som knap nok nåede at komme i gang, fordi der kom valg, og det er et arbejde, som jeg gerne vil følge op på og gerne i et bredt samarbejde i Folketinget. For at sige det, som det er, har der været andre ting at se til i de første måneder af min minister-tid, så derfor har jeg ikke nået det endnu, men jeg synes, det vil være naturligt, at man tager det op i efteråret, både når vi forhåbentlig har en energiaftale, og når vi har afsluttet servicetilsynet og derfor kender resultaterne af det.

Kl. 15:03

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Hr. Lars Christian Lilleholt for en kort bemærkning.

Kl. 15:03

Lars Christian Lilleholt (V):

[Lydudfald] ... vi tror på, at der store muligheder på det her område. Den tidligere regering startede så småt et arbejde op sammen med branchen på området, og vi håber, det kan lykkes i bred enighed at få lavet en strategi for hele offshoreområdet.

Kl. 15:04

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Den næste er hr. Per Clausen.

Kl. 15:04

Per Clausen (EL):

Jeg vil starte med at sige til ministeren, at Enhedslisten ikke i debatten i dag har foreslået, at vi ikke skulle overholde aftalen. Derfor kan jeg sige, at jeg faktisk også er meget tilfreds med ministerens svar, for det, jeg forstår ministeren siger, er, at man vil forsøge at lave en aftale, og hvis man ikke kan lave en aftale, vil man inden for de rammer, som den eksisterende aftale sætter, gøre, hvad der er muligt for at få et udbytte, som gør, at staten får sin rimelige andel, også selv om dette udbytte skulle være større end det, der har været indtil nu. Og der vil ministeren gå efter og ønsker, at der skal være et bredt flertal. Jeg skal bare tilføje, sådan at ingen behøver at være i tvivl, at skulle det med det brede flertal smuldre, vil Enhedslisten også i den sag vise sig som et meget, meget konstruktivt parlamentarisk grundlag for regeringen.

Så jeg vil faktisk sige på baggrund af de bemærkninger, ministeren kom med her i sidste omgang, at Enhedslisten også kan støtte det forslag til vedtagelse, som Socialdemokraterne fremsatte.

Kl. 15:05

Kl. 15:07

Tredje næstformand (Marianne Jelved):
Ministeren.

Kl. 15:05

Klima-, energi- og bygningsministeren (Martin Lidegaard):

Jeg er da glad for, at vi kan få endnu flere til at være for vores forslag. Jeg præciserer det gerne igen. Altså, nu skal vi ikke, synes jeg, på nogen måde begynde at tage forskud på, hvad det serviceeftersyn vil bevirke, men hvis Enhedslisten er enig i, at vi står ved den aftale, vi har indgået med A.P. Møller – Mærsk A/S, og at det kræver enighed at forandre den aftale, og at de tiltag, der eventuelt skal komme, derfor enten kræver enighed i forbindelse med at ændre aftalen, eller at vi opererer inden for de rammer, aftalen har, så har Enhedslisten forstået os rigtigt.

Kl. 15:05

Tredje næstformand (Marianne Jelved):
Hr. Per Clausen for en kort bemærkning.

Kl. 15:05

Per Clausen (EL):

Nu skal man jo altid være forsigtig med historieskrivningen, men jeg vil bare sige, at ministeren har forstået mig ret med det ene forbehold, at vi tager til efterretning, at det er sådan, det er, og der arbejder vi så inden for den politiske realitet, at det ikke bliver anderledes. Men med den tilføjelse om den politiske realitet har ministeren forstået mig fuldstændig rigtigt.

Kl. 15:06

Tredje næstformand (Marianne Jelved):
Ministeren.

Kl. 15:06

Klima-, energi- og bygningsministeren (Martin Lidegaard):

Jamen det tror jeg bare jeg tager til efterretning og takker for tilslutningen til vores forslag.

Kl. 15:06

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Der er endnu en kort bemærkning. Hr. Mike Legarth fra Det Konservative Folkeparti.

Kl. 15:06

Mike Legarth (KF):

Først og fremmest vil jeg kvittere for klar tale fra ministeren fra talerstolen, tak for det. Der er ikke længere tvivl om, hvad ministeren og regeringen mener, og derfor kan vi fuldstændig tilslutte os forslaget til vedtagelse og har heller ikke nogen betænkeligheder ved energiforliget. Det er jo godt, at vi kan fortsætte i det konstruktive spor.

Men jeg vil også godt holde fast i, at det, som andre også har været inde på, er meget vigtigt, at vi satser massivt på offshore og får det bedste ud af det, samtidig med at vi satser lige så meget på vedvarende energi, altså vindenergi osv. Så jeg vil bare gerne have en bekræftelse fra ministeren af, at Vestkysten er et indsatsområde. Det ville være fornuftigt at udforme en erhvervspolitik, en strategi, for, hvordan vi bedst udnytter såvel offshoreindustrien som vindbranchen i det område.

Kl. 15:07

Tredje næstformand (Marianne Jelved):
Tak. Ministeren.

Klima-, energi- og bygningsministeren (Martin Lidegaard):

Det er en bekræftelse, jeg meget gerne giver, og jeg siger også tak for den konservative melding om at ville støtte den udtalelse. Jeg synes, det er rigtig, rigtig positivt, at vi i Folketinget kan få så bred en vedtagelse af vores foreløbige strategi på det her område.

Jeg ser sådan set også en næsten symbolsk udvikling i vores offshoreindustri, ved at vi over de kommende årtier, når der bliver mindre produktion i Nordsøen, gradvis vil udbygge med bl.a. havvindmøller, som jeg også ved er et felt der optager hr. Mike Legarth meget. Det, at der faktisk er så stor synergi i at tænke de forskellige former for energi ude på havet sammen, men med det klare mål at omstille til de grønne versioner, synes jeg er et godt udgangspunkt for at få udformet en egentlig offshorestrategi.

Så jeg bidrager gerne dertil og vil gerne tage initiativ til det, når vi forhåbentlig har fået de politiske forhandlinger på plads, og jeg er også glad for, at vi kan fortsætte de gode drøftelser om energiforhandlingerne.

Kl. 15:08

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Hr. Mike Legarth for en kort bemærkning.

Kl. 15:08

Mike Legarth (KF):

Jeg vil komme med en sidste opfordring i forbindelse med strategien og spørgsmålet om erhvervsfremme på Vestkysten og i Sydjylland, og det er, at vi skal have flyttet statslige arbejdspladser derover, at vi får videncentre, at vi får gjort endnu mere ved uddannelsesniveaue, for vi hører fra både offshoresektoren og fra vindsektoren, at man mangler kompetent arbejdskraft, man mangler højtuddannede til at løse de opgaver, der er. Og i takt med at det bliver mere og mere kompliceret at hive olien op af undergrunden, fordi der er mindre af den, får man brug for de kompetencer, og de kan jo så bagefter løftes over til vindbranchen, for der foregår en stor glidning dertil. Så det håber jeg at ministeren vil tænke ind i det. Men tak for de gode svar.

Kl. 15:08

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Ministeren.

Kl. 15:08

Klima-, energi- og bygningsministeren (Martin Lidegaard):

Det vil vi forsøge at gøre. Det er jo et felt, der også interesserer regeringen meget. Jeg kan sige, at vi alene inden for cleantech har igangsat et større arbejde for at være sikre på, at vi har det rette rekrutteringsgrundlag. Jeg er også opmærksom på, at der er en specifik situation i de områder i Danmark, hvor man har meget stor offshoreindustri, så det ville være naturligt at kigge på det også.

Kl. 15:09

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Tak til ministeren. Der er ikke flere, der har bedt om ordet, og forhandlingerne er sluttet

Afstemningen om de fremsatte forslag til vedtagelse vil som nævnt først finde sted tirsdag den 28. februar, 2012.

Det næste punkt på dagsordenen er:

22) 1. behandling af beslutningsforslag nr. B 31:

Forslag til folketingsbeslutning om at afholde folkeafstemning om Danmarks tilslutning til den internationale traktat om en styrket økonomisk union.

Af Nikolaj Villumsen (EL) m.fl.

(Fremsættelse 25.01.2012).

Kl. 15:09

Forhandling

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Forhandlingen er åbnet. Europaministeren.

Kl. 15:10

Europaministeren (Nicolai Wammen):

Enhedslisten har fremsat et forslag til folketingsbeslutning om, at der skal afholdes en folkeafstemning om Danmarks deltagelse i finanspagten. Der blev som bekendt opnået enighed om en aftaletekst om finanspagten på det uformelle møde i Det Europæiske Råd den 30. januar. Regeringens opfattelse er klar, og den er, at finanspagten er god for Europa og for Danmark, og at den er vigtig for tilliden til den økonomiske politik i eurolandene og EU-landene som helhed. Aftalen er et positivt skridt i retning af at styrke holdbarheden af den økonomiske politik i EU og eurolandene, og stabilitet og øget troværdighed er en klar og afgørende forudsætning for at skabe vækst og beskæftigelse.

Aftalens krav ligger generelt på linje med regeringens fokus på en ansvarlig økonomisk politik, herunder de danske målsætninger om strukturel balance i de mellemfristede planer. Og uanset om Danmark melder sig ind i den nye aftale eller ej, vil aftalen være den målestok, som markederne vil måle dansk økonomisk politik efter. Derfor er det regeringens klare opfattelse, at det er i Danmarks interesse at deltage i aftalen og lade os omfatte af aftalens bestemmelser i videst muligt omfang – men, og det vil jeg gerne slå helt fast, naturligvis med fuld respekt for det danske euroforbehold. Det er der også et bredt flertal for blandt Folketingets partier, og det hilser jeg med tilfredshed.

Når det gælder spørgsmålet om folkeafstemninger i Danmark, er der jo en klar procedure, og det er også den tilgang, regeringen vil benytte i forbindelse med tiltrædelse af finanspagten. Der er kort fortalt to muligheder, når det gælder tiltrædelse af internationale aftaler. Grundlovens § 19 betyder, at der med et simpelt flertal i Folketinget kan samtykkes til, at Danmark kan deltage i internationale aftaler, hvis der ikke er tale om suverænitetsafgivelse. Hvis den internationale aftale derimod indebærer, at der sker overladelse til mellemfolkelige myndigheder af beføjelser, som efter grundloven tilkommer rigets myndigheder, skal den særlige procedure i grundlovens § 20 følges. Det følger heraf, at en sådan overladelse enten skal ske ved en lov, der vedtages af fem sjettede af Folketingets medlemmer, eller, hvis et sådant flertal ikke opnås, skal godkendes ved en folkeafstemning.

Der er en stærk tradition for, at Justitsministeriet foretager en grundig og uafhængig vurdering af, hvorvidt Danmarks ratifikation af internationale aftaler giver anledning til forfatningsretlige spørgsmål. Det har også været tilfældet i denne sag. Justitsministeriet præsenterede redegørelsen i går, og i redegørelsen konkluderer Justitsministeriet, at aftalen ikke indebærer overladelse af sådanne beføjelser, der medfører, at proceduren i § 20 i grundloven skal følges.

Man kan selvfølgelig have den holdning, at vi, selv om der ikke er noget juridisk krav herom, skal sende finanspagten til folkeafstemning. Det synes jeg imidlertid vil være at afstå fra at tage det nødvendige politiske ansvar. Som politikere er vi valgt til at træffe beslutninger, også store og svære beslutninger, og ikke til at bede

befolkningen om at træffe beslutningerne for os. Det er det, vi er valgt til, det er det, vi får vores løn for, og at afstå fra at tage en beslutning i denne sag vil nærmest svare til, at man som livredder afstår fra at passe sit arbejde, fordi man har vandskræk. På den baggrund er regeringens holdning, at Folketinget må tage ansvaret på sig og medvirke til, at traktaten tiltrædes efter den almindelige bestemmelse i grundlovens § 19.

Jeg vil også gerne slå fast, at det er regeringens klare holdning, at den danske tilslutning til og deltagelse i finanspagten ikke vil komme i konflikt med euroforbeholdet, og det har selvfølgelig også været meget væsentligt for, at vi overhovedet har kunnet deltage. Regeringen står vagt om euroforbeholdet, og det er en forudsætning for dansk deltagelse.

Jeg vil på den baggrund opfordre til, at Enhedslistens beslutningsforslag forkastes. Den danske deltagelse i finanspagten vil ske i fuld og hel respekt for euroforbeholdet, og finanspakken indebærer ikke, at der sker overladelse af beføjelser som beskrevet i grundlovens § 20. Derfor håber jeg også, at et bredt flertal i Folketinget vil vise det ansvar, det er at vedtage finanspagten, og at Danmark kan deltage heri, og det er også min forventning, at det vil ske. Og derfor kan jeg også sige, at regeringen ikke kan støtte det af Enhedslisten fremsatte forslag.

Kl. 15:15

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Tak til ministeren. Nej, jeg må bede ministeren gå på talerstolen igen; der er en spørger til ministeren. Det er fru Pia Adelsteen, Dansk Folkeparti.

Kl. 15:15

Pia Adelsteen (DF):

Tak. Ministeren skal ikke tro, at man kan slippe så nemt. Der er noget, jeg godt kunne tænke mig at vide.

Der er jo for os, der sidder herinde, ikke noget overraskende i, at der er fem unionspartier i Folketinget, og at der er tre partier, som synes, at den her finanspagt i hvert fald skal til folkeafstemning. Det er der ikke noget overraskende i. Jeg tror egentlig heller ikke, at den redegørelse, der kom fra Justitsministeriets jurister i går, omkring suverænitetsafgivelse, overraskede specielt mange herinde.

Det, jeg så godt kunne tænke mig at spørge europaministeren om, er: Hvis nu – man har jo lov at drømme – der kom et nyt flertal i Folketinget, som var noget mere EU-skeptisk end det eksisterende, vil det så være muligt for Danmark at træde ud af finanspagten igen?

Når jeg spørger, er det, fordi jeg har stillet spørgsmålet til to forskellige, nemlig dels vores økonomi- og indenrigsminister, dels vores statsminister, og jeg har faktisk fået to forskellige svar. Den ene sagde nemlig: Vi kan bare melde os ud af EU. Og den anden sagde: Jamen det kan sagtens lade sig gøre. Så nu er jeg spændt på at høre, om jeg får et tredje svar.

Kl. 15:16

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Ministeren.

Kl. 15:16

Europaministeren (Nicolai Wammen):

Jeg håber ikke, at der vil være et flertal i det danske Folketing for at melde sig ud af EU, og der er ikke noget, der tyder på, at der vil kunne samles et flertal, der ville ønske, at Danmark, såfremt vi er trådt ind i finanspagten, skal træde ud af den igen. Altså, der er et meget bredt flertal i det danske Folketing bestående af de nuværende regeringspartier og Venstre og Det Konservative Folkeparti, som står bag, at det er i Danmarks interesse at være med i finanspagten.

Det vil selvfølgelig altid stå et land frit for, at det kan træde ud af EU, hvis det ønsker det. Og hvis der er flertal for det i det danske

Folketing, ja, så er det jo den beslutning, man må træffe. Jeg kan bare sige, at det ikke er et ønske hos regeringspartierne, og det er heller ikke mit indtryk, at det er et ønske hos Venstre og Det Konservative Folkeparti, og dermed er der ikke noget, der tyder på, at der vil være et flertal for, at Danmark skal forlade EU. Og jeg synes også, det vil være meget uheldigt, hvis det var den konklusion, som det her Folketing drog.

Kl. 15:17

Tredje næstformand (Marianne Jelved):
Fru Pia Adelsteen for en kort bemærkning.

Kl. 15:17

Pia Adelsteen (DF):

Det var så et ikkesvar på mit spørgsmål. Er det muligt at forlade finanspagten, hvis et flertal i Folketinget ønsker det? Hvis vi tiltræder finanspagten på nuværende tidspunkt – hvilket der jo er et flertal for, også uden folkeafstemning – vil det så være muligt på et senere tidspunkt at forlade finanspagten, hvis et flertal i Folketinget ønsker det? Det er egentlig bare det, jeg gerne vil have at vide.

Kl. 15:18

Tredje næstformand (Marianne Jelved):
Ministeren.

Kl. 15:18

Europaministeren (Nicolai Wammen):

Der er jo som udgangspunkt tale om en mellemstatslig aftale, som vi fra dansk side vælger at tilslutte os, og derfor må man også sige, at det er regeringens klare holdning, at det er i Danmarks interesse at deltage. Det er der et bredt flertal, der bakker op om i Folketinget. Kommer der på et tidspunkt et andet flertal i Folketinget, der mener, at Danmark skal træde ud af finanspagten, ja, så må man jo træffe de beslutninger i henhold til den internationalt gældende aftale, man her har lavet.

Kl. 15:19

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Tak i denne omgang. Så er det hr. Nikolaj Villumsen fra Enhedslisten for en kort bemærkning.

Kl. 15:19

Nikolaj Villumsen (EL):

Tak for det og tak til ministeren. En af de ting, som jo er helt afgørende man skal vedtage med finanspagten, er, at man binder sig til at vedtage en budgetlov. Jeg har så kunnet forstå på regeringen, at hvis man vedtager denne budgetlov, hvor man skal overholde de 0,5 pct.s strukturelle underskud og ikke må komme under, er der ikke nogen problemer; i 2013 skulle det være 0,0 pct. Når jeg så kigger på Europa-Kommissionens beregninger, ligger vi i 2013 på -1,4 pct. Det er altså et stort problem i forhold til det, vi har forpligtet os til at gøre. Det vil med finanspagten betyde, at vi skal skære ned.

Mit spørgsmål er: Vil de danske tal holde, eller vil Europa-Kommissionens tal holde? Det synes jeg kunne være rart at ministeren oplyste.

Kl. 15:20

Tredje næstformand (Marianne Jelved):
Europaministeren.

Kl. 15:20

Europaministeren (Nicolai Wammen):

Jeg kan fuldt ud tilslutte mig de tal, der er fremlagt af den danske regering.

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Hr. Nikolaj Villumsen for en kort bemærkning.

Kl. 15:20

Kl. 15:20

Nikolaj Villumsen (EL):

Tak for det. Det er jo interessant, at Europa-Kommissionen har udregnet de her tal siden 2005. Betyder det så, at Europa-Kommissionen regner forkerte strukturelle underskud ud i de forskellige lande?

Når jeg spørger til det her, er det jo, fordi det er meget interessant, om vi er ved at binde os til noget, der er en budgetdisciplin, eller noget, der er budgetkaos. Det er jo fint, at et flertal i Folketinget mener, at det er i stand til og modigt nok til at forpligte Danmark til en finanstraktat, men hvis der er usikkerhed om, hvad det handler om, burde man så ikke dels tænke sig om, dels spørge befolkningen, om den er parat til at tage samme chance, som flertallet i Folketinget ønsker at gøre?

Kl. 15:20

Tredje næstformand (Marianne Jelved):
Europaministeren.

Kl. 15:21

Europaministeren (Nicolai Wammen):

Jamen regeringen har tænkt sig om, og det er der heldigvis også et flertal i Folketinget, der har gjort. Den konklusion, man er nået frem til, er, at det er i Danmarks klare interesse, at vi fortsat fører en ansvarlig økonomisk politik, og vi tror også, det er en rigtig god idé, at de gør det i de andre EU-lande. På den baggrund mener vi, at det klart er i landets interesse, at vi er med i denne finanspagt, og at vi selvfølgelig fra dansk side vil træffe de nødvendige beslutninger for at kunne leve op til det ansvar, som Danmark så påtager sig i den anledning. Og der håber jeg da, at Enhedslisten, som jo også er med til at lave ansvarlige finanslove i det her land, fortsat vil medvirke til, at regeringen kan føre den politik, der er brug for. Det ser jeg frem til.

Kl. 15:21

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Tak. Så er det fru Merete Riisager, Liberal Alliance, for en kort bemærkning.

Kl. 15:21

Merete Riisager (LA):

Både økonomiministeren og europaministeren har ved flere lejligheder forklaret os, hvordan de mener finanspagten er til fordel for EU og for eurozonen. Der, hvor argumenterne bliver noget tyndslidte, er i forhold til, hvad Danmark har ud af at tiltræde finanspagten. Altså, hvad er det, Danmark får ud af at træde ind i finanspagten? Ministeren har selv sagt det: Vi ville kunne gøre det samme, hvis vi stod uden for – og ifølge ministeren er finanspagten den alen, som vi vil blive målt på alligevel. Så hvorfor ikke bare stå uden for og gøre det, som vi finder passende i forhold til situationen, og så blive målt på det? Jeg forstår, at det handler om en signalværdi; at det er der, værdien skulle ligge. Ministeren må meget gerne uddybe.

Kl. 15:22

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Tak. Så er det ministeren.

Kl. 15:22

Europaministeren (Nicolai Wammen):

Regeringen har den klare opfattelse, at det er fornuftigt, at vi fører en ansvarlig økonomisk politik i Danmark, og det vil vi blive ved med. Vi ser det, at vi tilslutter os finanspagten, som en naturlig følge af, at vi meget gerne vil føre en superansvarlig økonomisk politik. Vi tror

faktisk også, at det er en meget god idé, at man gør det i de andre EU-lande. Der er 25 af EU's lande, der er blevet enige om at lave nogle fælles spilleregler for, hvordan man griber det her an, og der har vi da fra dansk side en klar interesse i også at få de andre lande tilbage på sporet. Man skal huske på, at næsten 70 pct. af dansk eksport – og det betyder op mod 500.000 danske arbejdspladser – er afhængig af, hvordan det går i de andre EU-lande. Så Danmark har en klar interesse i nationalt at føre en ansvarlig økonomisk politik, og vi har en klar interesse i også på EU-niveau at gøre vores til, at det samme gør sig gældende i de andre lande.

Kl. 15:24

Tredje næstformand (Marianne Jelved):
Tak. Så er det fru Merete Riisager.

Kl. 15:24

Merete Riisager (LA):

Ministeren må meget undskyldte, men jeg føler slet ikke, at der er blevet svaret på spørgsmålet.

Står der noget sted i finanspagten, at vi ikke vil kunne eksportere til andre EU- eller eurozonelande, hvis vi ikke tiltræder finanspagten? Det er det, ministeren giver indtryk af, og det er jo ikke tilfældet. Som ministeren også siger, har vi fuldstændig mulighed for at tage ansvar for vores egen politik og føre en ansvarlig politik, og det, markederne siger, er jo faktisk: Vi kigger på, hvad landene gør, og ikke på, hvad de skriver under på.

Kl. 15:24

Tredje næstformand (Marianne Jelved):
Ministeren.

Kl. 15:24

Europaministeren (Nicolai Wammen):

Jeg vil tro, at fru Merete Riisager har fulgt det, der er sket i Grækenland og en række andre lande. Det har betydet, at de lande nu er i dyb, dyb krise. Det, der er formålet med finanspagten, er sådan set at sørge for, at man ikke kommer i en lignende situation igen; at der kommer styr på butikken, også i de lande, der har store vanskeligheder.

Har det betydning for dansk eksport? Ja, naturligvis har det det, for hvis det går dårligt i Grækenland, hvis det går dårligt i Portugal, hvis det går dårligt i Italien eller i et hvilket som helst andet europæisk land, kan det mærkes i ordrebøgerne hos danske eksportvirksomheder, for så køber man ikke lige så mange varer. Derfor er det klart i dansk interesse, at vi igen får Europa tilbage på sporet, at vi får vækst, og at vi får skabt job. Det, som hele det danske formandskab handler om, er, at vi prøver at få sat den kurs på en grøn og bæredygtig vis. Jeg er helt klar over, at man fra Liberal Alliances side ikke er enig i, at det skal være kursen, men der har vi altså en forskellig opfattelse af tingene.

Kl. 15:26

Tredje næstformand (Marianne Jelved):
Tak. Der er en ny spørger. Hr. Per Clausen fra Enhedslisten.

Kl. 15:26

Per Clausen (EL):

Jeg tror ikke, at der er nogen uden for den danske regering, der kan få sig selv til at sige, at finanspagten vil skabe vækst og beskæftigelse. Det tror jeg faktisk ikke. Men det vil jeg slet ikke spørge ind til, for det vil tage alt, alt for lang tid for ministeren at komme ud af den misforståelse.

I stedet for vil jeg stille ministeren et meget enkelt spørgsmål: Er det sådan, at det er Kommissionens tal, der bestemmer, om vi har for stort underskud, eller er det regeringens egne tal? Det er jo ret afgø-

rende, for der er, som hr. Nikolaj Villumsen sagde, enormt stor forskel på de tal, og jeg går da ud fra, at man, inden man tilslutter sig en pagt, har fuldstændig klarhed for, hvordan det strukturelle underskud regnes ud, hvem der regner det ud, og hvem der bestemmer, hvad der er den rigtige beregningsmetode.

Kl. 15:26

Tredje næstformand (Marianne Jelved):
Europaministeren.

Kl. 15:26

Europaministeren (Nicolai Wammen):

Jeg er ikke enig med hr. Per Clausen i, at man ikke skal se finanspagten som en måde at få vækst i Europa på. Jeg tror faktisk, at det, at der kommer styr på tingene i resten Europa, er en afgørende forudsætning for, at der kan komme vækst i de lande, og at det også vil bidrage til vækst i Danmark. Vi har i Danmark gjort rede for, at vi med de udregningsmetoder, vi anvender, er sikre på, at vi har en god forståelse med Kommissionen om, at Danmark ikke vil komme i den problemstilling, som hr. Per Clausen beskriver.

Kl. 15:27

Tredje næstformand (Marianne Jelved):
Tak. Og hr. Per Clausen.

Kl. 15:27

Per Clausen (EL):

Jeg forstår ministeren på den måde, at det, han siger til mig, er, at de tal, som Kommissionen offentliggør, skal vi ikke tage alvorligt, for Danmark har aftalt med Kommissionen, at man ikke retter sig efter de tal, man retter sig i stedet for efter de danske tal. Gælder det så også for de andre lande, at de har en forståelse med Kommissionen om, at Kommissionens beregninger, nå ja, herre jemi, det kan være ligegyldigt, for vi har selv vores egen måde at regne det ud på? Er det sådan, jeg skal forstå det? Er det virkelig sådan, det forholder sig? Og kan vi forvente, at det måske også kunne fremgå af et lille appendiks eller en lille tilføjelse til traktaten, at de 0,5 pct. regner staterne bare selv ud, ud fra den måde de selv synes er relevant?

Kl. 15:28

Tredje næstformand (Marianne Jelved):
Ministeren.

Kl. 15:28

Europaministeren (Nicolai Wammen):

Det skal forstås sådan, at den måde, vi regner tallene ud på, er en måde, som den danske regering naturligvis står fuldt og helt på mål for, og vi har ingen forventning om, at det vil give problemer i forhold til Kommissionen.

Kl. 15:28

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Tak til europaministeren. Den næste på talerstolen er ordføreren for Venstre, fru Lykke Friis.

Kl. 15:29

(Ordfører)

Lykke Friis (V):

I går havde filmen om jernladyen premiere, og nu er det jo ikke, fordi Margaret Thatchers EU-politik på nogen måde ligger tæt på ad Venstres. Det ville vist i givet fald ellers være breaking news, hvis jeg skulle annoncere det her til eftermiddag. Men jeg kom alligevel til at tænke på hende, da jeg skulle forberede denne tale her i morgen, for hvis der var noget, som Margaret Thatcher ikke mindst på grund af kønnet og det forhold, at hun var købmandsdatter, var kendt for, var det jo, at der skulle være styr på husholdningsøkonomien.

Og det har der jo altså ikke været i Europa i de senere år. Vi har levet for godt, i forhold til det vi reelt har haft råd til; vi har levet for lånte penge, om end nogle mere end andre.

Konsekvenserne har været til at få øje på. Ja, vi har fået anskuelighedsundervisning i, hvad der sker, når ikke vi holder hus med pengene. Så trues hele lande af bankerotten, og i et Europa, hvor vi handler og investerer på kryds og tværs, eksporteres problemerne fluks over grænserne – eller for at citere Tysklands første kvindelige kansler, som vist godt kan betegnes som finanspagtens moder:

Irse sorger er slovakiske sorger, græske sorger er hollandske sorger, spanske sorger er tyske sorger. De er alle sammen vores sorger. Vi er alle en del af en europæisk indenrigspolitik.

Det er i det lys, den nye finanspagt er kommet til verden, og det er bestemt ikke for tidligt. Alle burde have været bedre til at efterleve de indgåede aftaler, men så modent var samarbejdet i Europa altså ikke, og så meget respekt havde de enkelte medlemmer altså ikke for fællesskabet. Og se, hvor det har ført os hen.

Med finanspagten ser det nu ud til at ændre sig. Det er det, der er det nye, altså at landene nu giver hinanden håndslag på, at de rent faktisk vil efterleve de gamle styrkede principper for ØMU'ens fødsel. Hermed har jeg vist også mere end antydning, at pagten ikke i sig selv er revolutionerende. Meget er genbrug fra den gamle vækst- og stabilitetspagt og andet stammer fra den såkaldte sixpack, der stort set lige er blevet vedtaget, så oprydningen efter gældskrisen har faktisk været i gang i noget tid.

Den italienske premierminister Monti har dog også betegnet finanspagten som »en farverig sangfugl«, underforstået at så vidtgående er den ikke. Derfor kan det også godt være lidt pudsigt nogle gange så at høre den danske debat, der går på, at det her altså fluks skal til folkeafstemning, fordi det, der er vedtaget, er så vidtgående. Det synes – også når man lytter lidt til, hvad udenlandske forskere siger – at være sådan, at der i hvert fald er mange af dem, der peger på, at pagten snarere er stor ståhej for ingenting eller kejserens nye klæder, præcis fordi den trækker så meget på eksisterende traktatgods. Den udlægning er jeg nu heller ikke enig i. Pagten har betydning som et nyt politisk håndslag mellem EU-landene på, at det nu skal være slut med at sprænge budgetterne år efter år, slut med at opbygge gigantiske gældsbyrder og vælte problemer over på hinanden – kort sagt: De sprængte budgetters tid skal være forbi.

Det synes vi i Venstre er svært at være imod; det synes vi derimod er sund fornuft. Er der så problemer i forhold til suverænitetsafgivelse, der ville påkalde en folkeafstemning? Nej, der er Justitsministeriets analyse klar.

Så kunne man jo selvfølgelig godt indtage det synspunkt af politiske årsager så at sige, at vi ønsker at have en folkeafstemning, selv om der altså ikke er juridisk belæg for at insistere på, at der skal være folkeafstemning. Men det synspunkt deler vi altså heller ikke. Der har vi det helt principielle synspunkt, at EU-politik ikke er en politisk særdisciplin, der eksisterer ved siden af al anden politik. Nej, EU er jo netop, også sådan som Angela Merkel var inde på, blevet indenrigspolitik, og derfor er det altså også et emne helt ligesom indenrigspolitik generelt, der bør afgøres, når vi går til folketingsvalg, og naturligvis også jævnlige i salen her. Også derfor kan Venstre ikke støtte forslaget.

Kl. 15:33

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Tak, og den første med en kort bemærkning er fru Pia Adelsteen, Dansk Folkeparti.

Kl. 15:33

Pia Adelsteen (DF):

Jeg kunne ikke lade være med at hygge mig lidt over den sidste sætning, der var, nemlig at det med EU-politikken er noget, der bør afgøres, når vi går til folketingsvalg. Altså, jeg kunne for så vidt sag-

tens være enig i det. Problemet er bare, at der ikke er ret mange af unionspartierne, der rent faktisk ønsker at diskutere EU-politik, når man er ude på valgstederne, skulle jeg lige hilse og sige, så det synes jeg godt kan være lidt problematisk at man siger. Og når vi ser på de meningsmålinger, der bliver lavet, f.eks. i forhold til sådan en sag som finanspagten, hvor man spørger folk, om de synes, det skal til folkeafstemning, kan vi se, at der er ca. 60 pct., som siger, at den skal til folkeafstemning; det kunne vi f.eks. se af den meningsmåling, der blev lavet af Altinget. Hvis det var sådan, at vi fra de partiers side, som også ønsker, at det skal til folkeafstemning, havde opbakning fra 60 pct. af vælgerne, så ville jeg da nok sidde og juble noget mere, end jeg måske gør lige nu i dag. Det er den ene ting.

Men der er en anden ting, som jeg godt vil spørge om, for jeg kan ikke helt finde ud af, hvad der er Venstres holdning. Det virker jo, som man ikke synes, at finanspagten er synderligt vidtgående, men jeg kan samtidig forstå på det hele, at man synes, at den er vidtgående nok til, at den i hvert fald vil sikre noget stabilitet. Og så vil jeg bare spørge: Synes ordføreren, det er vidtgående, at der kommer en budgetlov, som bliver dikteret fra EU's side, og som vi skal indføre i Danmark, og at det vil være sådan, at vi, hvis den ikke bliver indført på den rigtige måde – det skal EU-Domstolen så tjekke om den gør – kan risikere at få en bøde, der er på 1,7 mia. kr. eller på 0,1 pct. af BNP, hvis man omskriver det til procenter? Er det vidtgående?

Kl. 15:34

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Ordføreren.

Kl. 15:34

Lykke Friis (V):

Altså, nu kunne vi jo tage en lang diskussion om det repræsentative demokrati kontra det, der jo så er det direkte demokrati, og det vil jeg selvfølgelig meget gerne gøre, men jeg fornemmede ligesom, at det, som ordføreren var ude efter, sådan var det, der var i den sidste del af spørgsmålet, altså det med, hvorvidt en budgetlov var vidtgående. Jeg skal lige sige, at det, når jeg sagde, at man skulle passe på med at se finanspagten som noget, der var fundamentalt nyt, sådan set så også bare var, fordi jeg ville kaste den bemærkning ind, at det jo er noget, der bygger videre på meget af det gods, vi har i forvejen; det var den helt centrale pointe, jeg ønskede at komme igennem med. Med hensyn til det med budgetloven må man sige, at det jo så at sige også er noget, der er gammelt gods. Det var jo noget, som VK-regeringen selv foreslog, det er en idé, som den nye regering har overtaget, så det er altså en idé, som man nu også ønsker at gennemføre på EU-plan. Og det kan jeg naturligvis kun være tilhænger af.

Kl. 15:35

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Fru Pia Adelsteen med en kort bemærkning.

Kl. 15:35

Pia Adelsteen (DF):

I Sverige har man jo allerede en budgetlov, som, hvis jeg husker rigtigt, blev indført midt i 1990'erne, men det er trods alt ikke noget, der er blevet dikteret fra EU's side. Sådan som jeg har forstået svenskerne, er det sådan, at der er dele af finanspagten, som de tilslutter sig, men der er også noget, som de holder sig ude af. I forhold til den del af budgetloven, som de holder sig ude af, siger de, som jeg har forstået det, netop: Hvordan det skal se ud, er altså noget, vi vedtager i Sverige. Det, som jeg godt kan studse lidt over, er, når man siger, at det jo er noget, der bygger på det gods, vi har i forvejen. Det er for så vidt rigtigt, for vi har jo i løbet af det sidste år eller halvandet gang på gang siddet i europaudvalgs møder, hvor et flertal af partierne har sagt ja til EU-semesteret, til sixpack'en, til europaluppen

osv., og det er rigtigt, at finanspagten bygger på alt det. Problemet er bare lidt, at der altså også kommer det, der hedder en budgetlov, ind.

Man kan jo i en regering ønske sig nok så meget at lave en budgetlov, og her kunne jeg da måske nu i dag godt have tænkt mig at spørge Venstre, hvordan Venstre synes den kunne have set ud, altså om Venstres forslag til en budgetlov ville have set ud som det, der er blevet foreslået fra EU's side. Ja, det er måske dumt at spørge om det, for svaret hertil vil nok bare være et ja, men jeg tror, jeg vil stille dette spørgsmål alligevel.

Kl. 15:36

Tredje næstformand (Marianne Jelved):
Ordføreren.

Kl. 15:36

Lykke Friis (V):

Jamen til det vil jeg sige, at der mig bekendt ikke eksisterer nogen budgetlov, der er blevet foreslået af EU; det er jo altså sådan, at man efterfølgende skal indføre en budgetlov. Der er heller ikke tale om, at der er noget diktat fra EU. Igen vil jeg sige, at der jo er tale om en idé, der sådan set har været i Danmark, men også i en række andre lande, allerede før man begyndte at diskutere en finanspagt. Det kan jeg da igen kun glæde mig over, og det gør jeg. Er det så sådan, at jeg er bange for, at vi vil kunne få en bøde fra Domstolen? Nej, det må jeg sige at jeg ikke er. For det eneste, det handler om, når det gælder spørgsmålet, om man vil kunne få en bøde, er jo, hvorvidt man har implementeret den her budgetlov eller ej. Og undskyld mig, med det brede flertal, der er for det, hvorfor skulle vi dog komme i den situation, at vi så ikke ville gøre det? Det er altså noget, som jeg har meget svært ved at forestille mig overhovedet kommer til at ske; det er en situation, der er rent hypotetisk.

Kl. 15:37

Tredje næstformand (Marianne Jelved):
Der er en ny for en kort bemærkning. Hr. Nikolaj Villumsen fra Enhedslisten.

Kl. 15:37

Nikolaj Villumsen (EL):

Tak for det. Jeg må jo minde ordføreren om, at den danske befolkning hverken har valgt Margaret Thatcher eller Angela Merkel eller sågar Venstre til at lede Danmark. De har tværtimod valgt en socialdemokratisk regering, som med statsministerens egne ord vil gå investeringsvejen. Nu vil man så binde sig til at gå sparevejen. Det er jo interessant.

Regeringen siger, at vi intet problem kommer til at få med at overholde reglerne for det strukturelle underskud i 2013. Regeringens udregninger går på, at vi kommer til at have et strukturelt underskud, der går lige i nul. Spørger man Europa-Kommissionen, ser det helt anderledes ud. Så er tallene helt anderledes, nemlig på minus 1,4 pct. Så det, jeg gerne vil høre Venstre om, er, om Venstre tror, det er regeringens tal, der kommer til at være gældende for Danmark i 2013, hvis vi tilslutter os finanspagten, eller det bliver Europa-Kommissionens tal. Det er jo vigtigt, at man ikke tilslutter sig noget, som man ikke har styr på hvad er.

Kl. 15:39

Tredje næstformand (Marianne Jelved):
Ordføreren.

Kl. 15:39

Lykke Friis (V):

Jeg kan bekræfte over for ordføreren, at det er gået op for mig, at der har været valg, og at det også er gået op for mig, at der har været et regeringsskifte. Det kan jeg til fulde bekræfte. Jeg kan også godt er-

klære mig helt enig i, at danskerne hverken har stemt på Thatcher eller Angela Merkel. Men nu kommer ordføreren jo fra et parti, hvor man går meget ind for ligestilling, så jeg regnede sådan set med, at ordføreren ville kvittere for, at jeg nu drog to store europæiske kvinder ind i debatten.

Med hensyn til det egentlige spørgsmål vil jeg sådan set bare lægge mig fuldt op ad, hvad ministeren allerede har svaret, for det er jo sådan set en gentagelse af nogle af de tidligere spørgsmål, vi har hørt.

Kl. 15:39

Tredje næstformand (Marianne Jelved):
Hr. Nikolaj Villumsen for en kort bemærkning.

Kl. 15:39

Nikolaj Villumsen (EL):

Det er jo interessant, at der hos de partier, der støtter den økonomiske styring i EU, hersker så lidt tiltro til Kommissionens tal. Altså, man må jo huske på, at det, man er i gang med med hensyn til eksempelvis sixpacken, den økonomiske styring i EU, lige præcis går på, at man lytter til Kommissionens tal og retter sig efter dem. Det synes jeg er interessant. For den situation, vi lige præcis står i, er jo, at danskerne stemte nej til at være med i euroen. De stemte nej til, at det var EU, der skulle bestemme vores økonomiske politik. De har også fravalgt Venstres nedskæringspolitik. Nu vil et flertal i Folketinget så tilvælge en nedskæringspolitik, oven i købet uden at have helt styr på, hvad konsekvenserne kommer til at være. Ville det ikke være fair, at befolkningen blev spurgt i den her sag, når man vælger at tage så drastiske skridt for Danmarks fremtid?

Kl. 15:40

Tredje næstformand (Marianne Jelved):
Ordføreren.

Kl. 15:41

Lykke Friis (V):

Jeg kan kun for mit eget og mit partis vedkommende sige, at vi jo altid lytter til økonomer. Jeg ved godt, at det er et andet partis slogan. Men det, der blev spurgt om til sidst, er selvfølgelig igen centralt, nemlig om vi skal have en folkeafstemning om finanspagten. Som jeg har været inde på, skulle vi selvfølgelig have haft det, hvis der havde været suverænitetsafgivelse i forbindelse med den, eller hvis der havde været en ændring af vores euroforbehold, som gjorde, at vi ikke var i stand til at godkende pagten. Da det ikke er tilfældet, har vi altså den opfattelse, at så skal der ikke være folkeafstemning. Så skal det være noget, vi diskuterer i Folketinget. Jeg ønsker ikke, at vi skal have EU-politik som en helt separat kategori.

Så kan jeg da godt være enig med Dansk Folkepartis medlem fra før, der var inde på, om vi så diskuterer EU nok, når vi går til valg. Nej, det gør vi ikke, men det må vi jo så sørge for at vi får gjort. Jeg må sige, at jeg personligt diskuterede EU en hel del, og det skal jo altså også være sådan, at vælgerne skal holde os op på vores EU-holdninger, når der bliver stemt til Folketinget, ligesom vi bliver holdt op på vores holdninger til miljøpolitik, til betalingsring, eller hvad det nu end måtte være. Tak.

Kl. 15:42

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Den næste korte bemærkning er fra fru Merete Riisager, Liberal Alliance.

Kl. 15:42

Merete Riisager (LA):

Fru Lykke Friis fremhæver, at vi ikke diskuterer nok EU i Danmark. Jeg vil nu vove at påstå, at vi har alle muligheder for at gøre det, og

at vi har alle muligheder for at få en langt mere spændende debat, hvis japartierne gik åbent ind i at diskutere, hvad EU er ved at udvikle sig til, og i hvilken retning det går, og jeg vil derfor spørge ordføreren, hvad hun mener om følgende:

Angela Merkel taler om mere EU, og hun fortæller os, at vi godt kan vænne os til at se Kommissionen som en egentlig regering. Det står også i finanspagten, at vi går mod stadig tættere integration mellem EU-landene, og at vi arbejder os frem mod en fælles økonomisk politik, og ordføreren nævner også her en fælles europæisk indenrigspolitik. Hvordan ser ordføreren, der står her som repræsentant for det, vi førhen kaldte Danmarks liberale parti, på den her udvikling og på udviklingens betydning i forhold til Danmarks muligheder for at tilrettelægge den økonomiske politik, som vi ønsker, og som befolkningen har en demokratisk ret til at stemme sig til?

Kl. 15:43

Tredje næstformand (Marianne Jelved):
Ordføreren.

Kl. 15:43

Lykke Friis (V):

Jeg vil lige sige, at når jeg sagde, at vi skulle diskutere mere EU, så sagde jeg altså ved folketingsvalget, men jeg vil da gerne diskutere mere EU generelt, nærmest 24 timer i døgnet, det ville være helt fint. Men min pointe gik nu altså på, at det var debatten i forbindelse med folketingsvalg.

Så kommer der jo et meget principielt spørgsmål: EU, hvad nu? Hvor er EU på vej hen? Og det letteste er jo bare at citere Jacques Delors, tidligere kommissionsformand, der har sagt, at EU er en UPO, et uidentificerbart politisk objekt. Så let slipper jeg nok ikke, men pointen er jo, at når Angela Merkel, den tyske kansler, siger, at hun ønsker en politisk union, så er faktisk jo, at det har heller ikke hun defineret. Det, hun siger, og det er jeg så fundamentalt enig med hende i – for det er jo det, jeg bliver spurgt om, ikke hvad Angela Merkel måtte mene, men hvad jeg selv mener – er, at vi givetvis har brug for yderligere at forfine den værktøjskasse, som vi nu er ved at få etableret, i de kommende år, simpelt hen fordi den krisesituation, vi befinder os i, tror jeg ikke at nogen, heller ikke, med respekt, ordføreren, har fuldstændig overblik over hvordan man så kommer helskindet igennem.

Kl. 15:44

Tredje næstformand (Marianne Jelved):
Fru Merete Riisager for en kort bemærkning.

Kl. 15:44

Merete Riisager (LA):

Men bør japartierne ikke bidrage til en opklaring af, hvor de ønsker at EU skal bevæge sig hen? Har Venstre eksempelvis en stopklods for, hvor meget politisk suverænitetsafgivelse vi kan være med til i forhold til at gå ind i den klub, der hedder eurozonen, gå ind i finanspagten, eventuelt gå ind i euroen? Det ved jeg at ordførerens parti er fortalende for. Har Venstre en stopklods, og vil det ikke være passende på nuværende tidspunkt, hvor vi står med en finanspagt, at spørge vælgerne, hvad de mener?

Kl. 15:45

Tredje næstformand (Marianne Jelved):
Ordføreren.

Kl. 15:45

Lykke Friis (V):

Jeg tror, det er meget vanskeligt at spørge vælgerne, hvor de konkret mener at disse stopklodser skal være henne, hvis det var det, der lå i det sidste spørgsmål, men det ved jeg så ikke om det var.

Venstre har jo sådan set gennem tiderne været meget klare omkring de stopklodser. Det var Venstre bl.a., der op til hele diskussionen om forfatningstraktaten var med til at lancere, også på europæisk plan, debatten om et kompetencekatalog, hele ideen med, hvad det var, og sige: Hvad skal EU beskæftige sig med, hvad skal EU ikke beskæftige sig med, hvor har vi delt kompetence? Venstre har jo også meget klart meldt ud i forbindelse med hele debatten om Tobinskatten, at Venstre har den stopklods, at vi ikke ønsker, at EU skal være i stand til at opkræve skatter. Så på den måde har vi jo givet nogle klare signaler om, hvordan vi mener at EU-samarbejdet skal udvikle sig.

Men igen: Helt ligesom jeg ikke mener, at man kan afkræve en politiker, der beskæftiger sig med indenrigspolitik, altså den klassiske indenrigspolitik, et fuldstændigt svar på, hvor Danmark måtte befinde sig henne om 10, 20, 30 år, så kan man altså heller ikke bede en, der beskæftiger sig med EU, om at sige, fuldstændig hvordan EU-projektet kommer til at se ud om 20 eller 30 år.

Kl. 15:46

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Tak. Hr. Per Clausen, Enhedslisten, for en kort bemærkning.

Kl. 15:46

Per Clausen (EL):

Jeg synes, det var meget rigtigt, som fru Lykke Friis sagde, at der ikke var sket noget fundamentalt nyt i EU. Det gør der i grunden aldrig. Jeg har været med i rigtig mange år, og jeg kan huske, at vi jo har diskuteret det, vi diskuterer nu, for 20-30 år siden, men der var pointen bare, at når jeg sagde, det ville gå på den måde, at EU-Domstolen ville komme til at bestemme, om de love, vi laver i Danmark, er gode nok, så sagde alle, at det ville ikke ske. Det er rigtigt nok, at det lå i systemet allerede dengang, og derfor er der ikke sket noget som helst fundamentalt nyt, det kan fru Lykke Friis jo godt have ret i. Men er problemet så ikke: Hvornår er det så det rette tidspunkt at tage diskussionen om EU's udvikling? Og den synes jeg er fraværende.

Så bare et enkelt lille supplerende spørgsmål: Er det fru Lykke Friis' opfattelse, at det ville have løst den økonomiske krise, da den finansielle sektor brød sammen tilbage i 2008, hvis vi havde haft finanspagten? Eller måske endnu mere præcist: Ville arbejdsløsheden have været større i 2009 og 2010, end den blev, hvis vi havde fulgt finanspagten?

Kl. 15:47

Tredje næstformand (Marianne Jelved):
Ordføreren.

Kl. 15:47

Lykke Friis (V):

Altså, min pointe var jo sådan set – og nu gentager jeg mig selv, men beklager – bare at skyde ind i debatten, at alt, hvad vi ser med finanspagten, ikke er fundamentalt nyt. Man bygger videre på det eksisterende, ud over at man jo så forsøger at indbygge nogle mekanismer, som bevirker, at reglerne rent faktisk bliver overholdt. Hæng mig ikke helt op på tallet, men det er jo de her omkring 50 gange, at landene ikke har overholdt vækst- og stabilitetspagten siden 2002, hvor vi jo bl.a. også havde Frankrig og Tyskland, der ikke overholdt den. Så det, der sker nu, er jo, at man forsøger at bygge nogle mekanismer ind, så reglerne rent faktisk bliver overholdt. Det tager vi nu en principiel drøftelse af, og igen: Vi kommer til at diskutere EU mange gange, også finanspagten som sådan, og det bidrager vi naturligvis meget gerne til fra Venstres side.

Tredje næstformand (Marianne Jelved):
Hr. Per Clausen for en kort bemærkning.

Kl. 15:48

Per Clausen (EL):

Jamen så bare i forlængelse af det vil jeg godt spørge fru Lykke Friis, om det er hendes opfattelse, at vi nu i EU-landene er blevet enige om, hvordan vi beregner det her strukturelle underskud. For som det er nu, har den danske regering sine beregninger, og dem nærer fru Lykke Friis tillid til. Det er jo rart, at fru Lykke Friis i den her sag nærer tillid til regeringen, det er jo godt nok, det er lige før, at det kunne overbevise mig. Men så vil jeg bare spørge fru Lykke Friis:

Er det så ikke et problem, at Europa-Kommissionen har nogle helt andre tal? Vil det være sådan i forhold til en række lande, at regeringen nærer tillid til sine egne tal, som er gode, og som ikke kræver noget indgreb, mens Europa-Kommissionen har nogle andre tal, og hvem bestemmer så? Altså, vi ved, hvem der bestemmer, om budgetloven er god nok; det gør EU-Domstolen. Men hvem bestemmer, om tallene er gode nok? Er det den enkelte nationalstat, eller er det Europa-Kommissionen?

Kl. 15:48

Kl. 15:49

Tredje næstformand (Marianne Jelved):
Ordføreren.

Kl. 15:49

Lykke Friis (V):

I princippet har jeg ikke noget at føje til, hvad jeg allerede har sagt. Jeg har fuld tillid til, at den danske regering har styr på, hvad det er for nogle tal, der bliver meldt ind. Og hvordan det så i sidste instans bliver struktureret, ja, det må vi jo vente og se, når vi kommer længere frem i processen. Det er jo ikke sådan, at alt er krystalklart på nuværende tidspunkt.

Kl. 15:49

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Der er ikke flere for korte bemærkninger. Tak til ordføreren. Den næste ordfører i ordførerrækken er hr. Jens Joel, Socialdemokraterne, værsgo.

Kl. 15:49

(Ordfører)

Jens Joel (S):

Tak. Det er jo næppe undgået nogens opmærksomhed, at der er store økonomiske problemer i en række af de europæiske lande. Det er næppe heller gået nogens næse forbi, at man i eurozonen blandt EU's stats- og regeringsledere er kommet frem til en aftale om større stabilitet og bedre styr på økonomien i Europa, den såkaldte finanspagt. Den skal sikre, at alle landene i eurozonen og dem, der måtte tilslutte sig, faktisk overholder de regler, vi allerede en gang har indgået aftale om i Bruxelles.

Det er i eurozonens interesse og det er i dansk interesse, at eurozonen ikke går ned og ender i et ukontrolleret økonomisk kaos. Det er afgørende for de grækere, der lige nu kæmper for at få deres land på fode, men det er også afgørende for de knap 500.000 danskere, der har et job, fordi vi kan sælge produkter på det indre marked. Derfor mener jeg helt klart, at finanspagten har afgørende betydning i forhold til at sikre, at der kommer mere styr på økonomien, at der bliver ryddet op i de gældsplagede lande, og at vi igen får gang i vækst og beskæftigelse.

Men det er til gengæld ikke min opfattelse, at finanspagten indvarsler en radikal ny linje i den økonomiske politik i Danmark. Aftalens krav ligger generelt på linje med regeringens fokus på en an-

svarlig økonomisk politik, herunder de danske målsætninger om strukturel balance på mellemfristligt plan, og der er mig bekendt ikke nogen af Folketingets partier, der for alvor ønsker at bruge flere penge, end vi har. Derfor er der heller ikke tale om, at EU påtvinger os en ansvarlighed. Det er en ansvarlighed, som vi gerne selv beken-

der os til. Regeringen og Socialdemokraterne har kæmpet for at få en aftale på plads, der tog hensyn til de særlige danske interesser. Vi har fra starten gjort det klart, at uanset hvad skulle det danske euroforbehold respekteres. Vi har gjort det klart, at vi gerne vil lave en budgetlov, men at vi ikke vil ændre på grundloven, og vi har gjort det klart, at vi vil have respekt for den måde, hvorpå vi i Danmark opgør den strukturelle balance. Og det er lykkedes at få EU's accept af disse krav. På den baggrund er det regeringens klare opfattelse, at Danmark skal deltage i aftalen og i videst muligt omfang lade os omfatte af den.

Det er så her, vi er nu, hvor der er nogle partier, der ønsker, at Danmark skal igennem en folkeafstemning, før vi kan tilslutte os aftalen. I Danmark har vi jo en procedure for, hvorvidt der udskrives folkeafstemninger, og det handler kort og godt om, hvorvidt der afgives suverænitet fra Danmark til Bruxelles. Derfor har vi afventet Justitsministeriets redegørelse. Den kom i går og viser med al ønskelig tydelighed, at vi ikke afgiver suverænitet i den forstand, som grundloven foreskriver en særlig procedure for i § 20.

Der er derfor ikke nogen juridisk grund til at udskrive en folkeafstemning. Det kunne vi selvfølgelig godt gøre alligevel. Det kunne vi i princippet gøre hver uge. Men det ville være at fralægge os vores ansvar som politikere. Vi er valgt til at træffe beslutninger, også store og svære beslutninger. Det gør vi hver dag. EU er i øvrigt noget, der hver dag har indflydelse på vores hverdag, og derfor er EU-spørgsmål ikke noget, vi skal diskutere hvert tiende år eller udskrive en folkeafstemning om, fordi vi ikke mener, at det er vores bord. Vi påtager os ansvaret for de daglige beslutninger, både de mere banale og de vidtrækkende. Det samme gælder, når det er EU-regler og EU-aftaler, der er på dagsordenen. Det er den rigtige måde at gøre det på, så længe grundloven foreskriver, at det er os i Folketinget, der bør træffe beslutningerne.

På den baggrund er Socialdemokraternes holdning, at Folketinget må påtage sig sit ansvar og medvirke til, at traktaten tiltrædes efter de almindelige bestemmelser i grundlovens § 19.

Kl. 15:53

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Tak. Den første for en kort bemærkning er fru Pia Adelsteen, Dansk Folkeparti.

Kl. 15:53

Pia Adelsteen (DF):

Tak for det. Jeg synes, det er meget almindeligt, at hver gang vi diskuterer det her, altså om der skal være en folkeafstemning i forbindelse med noget med EU, siger man: »repræsentativt demokrati«. Det kommer sådan som skidt fra en spædekalk, var jeg ved at sige, og sådan er det bare.

Ordføreren siger, at det vil være at fralægge os vores ansvar, hvis vi ikke ligesom tager de her beslutninger. Jeg sad sådan lidt og tænkte: O.k., jeg synes jo lige præcis, at når det angår EU, som måske ikke er det, der er det største emne, når vi har folketingsvalg, og som ikke er det, folk spørger mest ind til, er det sådan nogle ting, som folk netop skal spørges om.

Jeg har jo forstået på den nye regering, at man lytter til befolkningen. Det gjorde man i forbindelse med en betalingsring, og derfor blev den droppet. Derfor kunne jeg godt tænke mig – set i lyset af de meningsmålinger, der har været, og som viser, at folk gerne vil have en folkeafstemning – at spørge, om man så ikke også lytter til be-

folkningen i denne sag og sørger for, at der kommer en folkeafstemning, for jeg synes da, det er rart, at vi har en regering, der lytter.

Kl. 15:54

Tredje næstformand (Marianne Jelved):
Ordføreren.

Kl. 15:54

Jens Joel (S):

Ja, jeg kan bekræfte, at jeg også mener, at vi diskuterede EU alt for lidt under folketingsvalgkampen. Vi havde selv fornøjelsen af at gøre det, fru Pia Adelsteen og jeg, et sted i Østjylland, kan jeg huske, men det bliver diskuteret alt for lidt, og det kan vi jo kun begræde og forsøge at råde bod på.

Men til spørgsmålet om, hvorvidt det så er en begrundelse for, at man skal udsende alle EU-spørgsmål til folkeafstemning, fordi man mener, vi ikke diskuterer det nok, vil jeg sige, at jeg mener, at det er den forkerte løsning. Jeg vil hellere trække det ind.

Hvad angår meningsmålinger, som har vist – i Altingets måling – at et flertal gerne vil have en folkeafstemning, er der jo bare at sige, at der også er målinger, som viser, at et flertal af danskerne faktisk gerne vil have, at vi tilslutter os den her traktat. Så det er sådan set ikke et spørgsmål om, at vi prøver på at undgå en eller anden konfrontation. Og jeg er sikker på, at den debat, vi vil have i Folketinget om ratifikationen, hvis vi kommer så langt med den her traktat, vil vise, at der er masser af lyst til at debattere det her, også fra de EU-venligstemte partier.

Kl. 15:55

Tredje næstformand (Marianne Jelved):
Tak. Og fru Pia Adelsteen.

Kl. 15:55

Pia Adelsteen (DF):

Men problemet i forhold til befolkningen er jo netop, at de måske ikke føler, at de bliver hørt i den her sag. Ofte er det jo sådan, når man går til folketingsvalg, at man har nogle bestemte prioriteter. Det kan være sygehusene, man prioriterer, det kan være, hvor høj skatten skal være, det kan være mange forskellige ting, men typisk er det meget de indenrigspolitiske ting, som afgør, hvem vælgerne stemmer på, ikke nødvendigvis EU-spørgsmål. Og det er måske netop derfor, at meningsmålingerne så tydeligt viser, at folket rent faktisk ønsker folkeafstemning, når det drejer sig om EU-sager. Og så er det måske også, fordi de aldrig blev spurgt om Lissabontraktaten; det kunne jeg så godt have en fornemmelse af.

Jeg vil godt spørge ordføreren om den her budgetlov, som skal laves. Der kan man ligesom sige, at finanspagten, i hvert fald hvis man deltager, fortæller, at der så er nogle bestemte ting, der skal stå i budgetloven. Kan et nyt flertal, kan et andet flertal i Folketinget ændre på den budgetlov uden at blive idømt en bøde? Ved ordføreren det?

Kl. 15:57

Tredje næstformand (Marianne Jelved):
Ordføreren.

Kl. 15:57

Jens Joel (S):

Først og fremmest forstod jeg den første opremsning af det med prioriteter sådan, at fru Pia Adelsteen ikke ønsker at blande sig i vælgernes prioriteter forud for folketingsvalget. Jeg er glad for, at vi kan lade dem afgøre, hvad der er vigtigst for dem.

I forhold til en budgetlov vil jeg sige, at det jo er rigtigt, at EU vil lave nogle rammer for, hvad sådan en budgetlov skal indeholde. Det er så også rigtigt, at det er op til det danske Folketing at vedtage en

budgetlov, som lever op til de her ting. Og ja, der er sådan set ikke noget principielt, der forhindrer, at et dansk Folketing med et helt andet flertal vil kunne vedtage en anden budgetlov. Selvfølgelig skal den så også forholde sig til, hvad det er for nogle krav, der er blevet stillet, men man kan godt lave den om. Men vi vedtager jo sådan set, forventer vi, en budgetlov med et bredt flertal netop for at sende det signal, at det ikke er noget, man går rundt og laver om i tide og utide.

Kl. 15:57

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Tak. Den næste for en kort bemærkning er fru Merete Riisager fra Liberal Alliance.

Kl. 15:57

Merete Riisager (LA):

Statsministeren har til Europaudvalget udtalt, at danskerne ved folkeafstemningen om euroen sagde klart nej til en finanspolitisk union. Er ordføreren enig i denne vurdering, og hvis det er tilfældet, ville det da ikke være passende nu at spørge danskerne, hvorvidt de stadig mener det?

Kl. 15:58

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Så er det hr. Jens Joel.

Kl. 15:58

Jens Joel (S):

Jeg mener helt klart, at det ville være rigtigt at spørge danskerne igen, hvis vi var i en situation, hvor det danske euroforbehold – som jeg forstår fru Merete Riisager henviser til – ikke var blevet respekteret. Det siger sig selv, at i den situation skulle vi selvfølgelig have spurgt danskerne. Nu har regeringen faktisk ikke nogen intention om at ændre på euroforbeholdet, og derfor tog vi til Bruxelles med en anden dagsorden, nemlig at få en aftale, som respekterede det euroforbehold, vi har, fordi vi faktisk tager meget alvorligt, at danskerne har sagt nej tak til lige præcis euroen og derfor stemte et forbehold igennem. Det ønsker vi at stå vagt om, og derfor har vi selvfølgelig heller ikke nogen intention om at lade den her aftale ændre på det.

Kl. 15:59

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Fru Merete Riisager for en kort bemærkning.

Kl. 15:59

Merete Riisager (LA):

Jeg vil gerne bede ordføreren om at forklare det lidt bedre, så jeg og andre også kan forstå det, for jeg har svært ved at se den her fascination af en regelstyret politik. En tilslutning til finanspagten drejer sig udelukkende om at gå ind i den her form for regelstyring, som jo handler om eurolandene, og Danmark er ikke et euroland, hvilket ordføreren også lige har præciseret. Ordføreren er med i et parti, der sidder i regeringen, som kan varetage en ansvarlig økonomisk politik. Hvoraf udspringer den her fascination af at indskrive sig i en regelstyring, som ikke har noget med Danmark at gøre?

Kl. 15:59

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Ordføreren.

Kl. 15:59

Jens Joel (S):

Jeg ved ikke, om man kan kalde det en fascination. Det er en overbevisning i den danske regering om, at vi skal føre en ansvarlig økonomisk politik, og at den politik skal leve op til nogle krav. Det kan man godt kalde en regelstyring af politikken, men man kunne også

vælge at sige, at de krav, som vi gerne vil leve op til – herunder at vi f.eks. ikke skal bruge flere penge, end vi har – er en politisk motiveret regel, som vi har sat op for os selv. Jeg er sådan set rimelig fortrøstningsfuld i forhold til det her. Vi er ikke et euroland, og derfor vil der også være ting, som vi jo stadig væk ikke er omfattet af, men de her ting er ikke, fordi vi er regelstyret fra Bruxelles. Grunden til, at vi gerne vil med i den her aftale og gerne vil tæt på den – for det fornemmer jeg at fru Merete Riisager også spørger til – er, at den kommer til at udstikke spillereglerne for, hvordan man fører økonomisk politik, og hvordan den økonomiske politik bliver vurderet i Europa.

Kl. 16:00

Tredje næstformand (Marianne Jelled):

Tak. Den næste for en kort bemærkning er hr. Nikolaj Villumsen fra Enhedslisten.

Kl. 16:00

Nikolaj Villumsen (EL):

Tak for det, og tak til ordføreren. Vi var jo mange, der var glade, da Danmark fik en ny regering. Mange af os var rigtig glade, især fordi fru Helle Thorning-Schmidt havde gjort det klart, at hvis hun blev statsminister, ville hun vælge investeringsvejen og ikke sparevejen. Så mit spørgsmål til den socialdemokratiske ordfører går egentlig bare på, hvorfor man ikke holder fast i en rød jobskabende politik. Hvorfor binde sig til permanent at gå ad sparevejen, som den konservative tyske forbundskansler, Angela Merkel, har sagt?

Kl. 16:01

Tredje næstformand (Marianne Jelled):

Ordføreren.

Kl. 16:01

Jens Joel (S):

Jeg kan til fulde bekræfte, at jeg er en af dem, der var meget glade for, at vi fik en ny regering, og jeg mener faktisk også, at vi i Danmark, bl.a. sammen med Enhedslisten, har vist, at vi er villige til at investere for at skabe nye job.

Jeg er så ikke enig i, at det er det, som man ligesom fraviger her. Det er sådan, at der ikke er nogen modsætning mellem at have styr på økonomien og i øvrigt lave vækstplaner eller stimulere økonomien i svære tider. Det, der bare er forudsætningen for, at man kan komme dertil, er, at man har styr på butikken. Og vi har desværre set, at nogle lande har levet over evne, fordi de ikke har levet op til de regler og aftaler, vi faktisk har lavet i EU. Det synes jeg ikke er nogen god politik, og det synes jeg ikke vi skal påskønne, heller ikke selv om vi i Danmark vælger at sige, at det i vores økonomiske situation giver god mening at stimulere økonomien. Vi skal da ikke sige, at vi så i øvrigt er fuldstændig ligeglade med, om man lever over evne.

Kl. 16:02

Formanden :

Hr. Nikolaj Villumsen.

Kl. 16:02

Nikolaj Villumsen (EL):

Det er måske ikke sådan, at Danmark gør det helt skidt. Det tror jeg godt vi kan blive enige om. I dag er der eksempelvis lige kommet tal fra EU, hvor man peger på, at Danmark er et af de mest vækstska-bende lande og klarer sig rigtig godt økonomisk. Danmark klarer sig bedre end Tyskland og langt, langt bedre end Grækenland, som har en langt værre recession, end man havde frygtet. Så når vi i Danmark har lavet en kickstart i 2012, der er effektiv, så viser det sig oven i købet helt konkret på papiret, og man får ros. Derfor undrer

jeg mig. Regeringen har nogle tal, som man mener viser at vi ikke har et problem med at overholde det strukturelle underskud. Men lad os nu bare antage, at Europa-Kommissionen insisterer på at holde fast i sine tal, så vi har en situation, hvor vi i 2013 har et større underskud end det tilladte. Så kan vi jo ikke lave en kickstart. Hvorfor skal vi afskrive os den mulighed, når kickstarten lige præcis har vist sig at være en effektiv økonomisk politik?

Kl. 16:03

Formanden :

Ordføreren.

Kl. 16:03

Jens Joel (S):

Først vil jeg godt sige, at ud over at jeg er enig i, at kickstarten var det rigtige at gøre i den givne situation, vi stod i i Danmark, er fundamentet for kickstarten jo også kommet af at have en sund økonomi, som rent faktisk gav mulighed for de her ting.

Jeg vil så sige, at vi jo netop er taget til Bruxelles med den opgave, kan man sige, at få en anerkendelse af, at nogle af de ting, som ligger i den danske strukturelle balance, skal opgøres og tages ud af det, fordi de er meget vekslende. Vi kan godt gå ind i en diskussion om pensionsbeskatningsindtægterne, Nordsøen og sådan noget, men det, der jo lige præcis har været regeringens holdning, har været, at vi så at sige skulle have en dansk måde at opgøre den her strukturelle balance på, og at den skulle anerkendes. Det har vi fået, og derfor mener vi faktisk også, at vi godt kan se os selv i den måde, som vi vil blive bedømt på. Og det vigtige er jo, at vi ligesom er enige om det.

Kl. 16:04

Formanden :

Hr. Per Clausen, en kort bemærkning.

Kl. 16:04

Per Clausen (EL):

Jeg synes, det er spændende, at hr. Jens Joel nu kan svare på det, som ingen ministre indtil nu har kunnet svare på, nemlig at det selvfølgelig er sådan, at Europa-Kommissionen har godkendt den måde, Danmark regner på. Det er en spændende og god information at få, og jeg håber da, at vi kan få en eller anden minister til at bekræfte det skriftligt på et eller andet tidspunkt. Det har ikke været muligt indtil nu, men det er jo spændende.

Jeg vil så bare spørge hr. Jens Joel, om han mener, at det ville have ført til, at vi havde haft mindre arbejdsløshed i Europa og i Danmark i 2009, 2010 og 2011, end vi har haft, hvis man havde haft finanspagten i 2008 og alle europæiske lande havde fulgt den. Altså, er finanspagten løsningen på de økonomiske vanskeligheder, man står i i EU?

Kl. 16:05

Formanden :

Ordføreren.

Kl. 16:05

Jens Joel (S):

Til det første om, hvorvidt vi har fået taget hensyn og fået accepteret de særlige danske vilkår, vil jeg sige, at jeg ikke tror, at hr. Per Clausen behøver at stille skriftlige spørgsmål. Det skal han selvfølgelig være velkommen til, men man kan også bare henføre til de svar, der er blevet givet i Europaudvalget, for det var en klar forudsætning. Det var det, som bl.a. vores økonomi- og indenrigsminister tog til Bruxelles med og forhandlede om at få en anerkendelse af.

Med hensyn til om finanspagten er den rigtige løsning, tror jeg ikke, vi skal kigge så meget på 2008; jeg tror, vi skal kigge på perio-

den fra starten af 00'erne, da man lavede nogle aftaler, som en række lande så valgte ikke at overholde. Det har bl.a. betydet, at man har fået et overforbrug i rigtig mange lande. Det er det, vi sådan set skal have dæmmet op for. Hr. Per Clausen og jeg er fuldstændig enige om, at der vil være særlige omstændigheder, der gør sig gældende, når man bliver ramt af en international krise, og i sådanne situationer – der forudsætter pagten jo i øvrigt også, at man skal kunne tage nogle særlige forholdsregler – er der selvfølgelig ikke nogen nem vej ud af noget som helst. Det, det her handler om, er at sikre, at man også i de gode tider har orden i butikken.

Kl. 16:06

Formanden :

Hr. Per Clausen.

Kl. 16:06

Per Clausen (EL):

Jeg kan godt huske, at økonomiministeren lovede, at det var en forudsætning, at man fik styr på de ting. Det er ikke det, jeg er i tvivl om. Det, der gør mig lidt i tvivl, er, at svarene bliver uldne, når man bagefter – efter man har accepteret det – spørger til, hvad det er for nogle tal, der gælder, og om der er sikkerhed for, at det er på plads. Det er derfor, jeg bliver en lille smule betænkelig. Men det er helt fint. Hvis hr. Jens Joel har styr på det, kan vi sikkert også få fuldstændig opklaret, hvoraf det fremgår i de aftaler, Danmark har indgået med Kommissionen.

Det andet, som er spørgsmålet her, er, om det er Tyskland, hr. Jens Joel tænker på, når han taler om lande, som burde have overholdt reglerne i EU tilbage i 00'erne? Er det Tyskland, der har bragt Europa på tiggerstaven ved at bruge for mange penge i starten af 00'erne? Er det Tyskland, der har ødelagt den tyske økonomi? Eller er sandheden den, at der ikke er nogen automatisk sammenhæng mellem at overholde finanspagtens krav og regler og så at have orden i sin økonomi, og at det derfor er en rigtig, rigtig dum, bureaukratisk, borgerlig foranstaltning, som hr. Jens Joel støtter indførelsen af?

Kl. 16:07

Formanden :

Ordføreren.

Kl. 16:07

Jens Joel (S):

Jeg skal lade være med at gentage de ord, det synes jeg ikke ville klæde min mund. En dum, borgerlig foranstaltning – det har jeg bestemt ikke nogen intention om at kalde det her.

Men jeg vil give hr. Per Clausen ret i, at Tyskland jo var med til at skabe noget af problemet, fordi Tyskland var et af de lande, som faktisk allerførst brød de regler, vi havde indgået aftale om. Hvis man kan lave regler og aftaler og så bagefter blæse på dem, sætter det grundlæggende spørgsmålstegn ved de regler og aftaler. Det er problematisk, også i et samarbejde som det, vi har i Europa. At der så er nogle lande, som måske har kørt det endnu længere ud over kanten end Tyskland og derfor står i en dybere suppedas, er så bare beklageligt for de lande. Men det ændrer jo ikke på princippet om, at vi, når vi indgår nogle aftaler, er nødt til at have en eller anden form for sikkerhed for, at vi overholder dem, og det var ikke klædeligt for Tyskland og Frankrig, at de var blandt de første til at blæse på aftalerne.

Kl. 16:08

Formanden :

Der er ikke flere korte bemærkninger. Tak til den socialdemokratiske ordfører. Så er det fru Pia Adelsteen som ordfører for Dansk Folkeparti.

(Ordfører)

Pia Adelsteen (DF):

Jeg starter lige med at få højden på mikrofonen på plads her.

Jeg vil godt starte med at takke Enhedslisten for at fremsætte forslaget her. Vi bakker det varmt op. Jeg vil så også godt skose dem lidt måske, fordi jeg ærlig talt godt synes, at man kunne have spurgt de andre partier, som man udmærket godt ved støtter sådan et forslag, om at være med, og det synes jeg også Enhedslisten skal have at vide. Jeg har nemlig ikke noget imod at gå på gaden og samle underskrifter ind sammen med Enhedslisten. Om det modsatte så er tilfældet, ved jeg ikke, men jeg synes da, at man skal stå sammen i sådan en sag. Den er ret vigtig, og det gælder om, at det her også bliver til noget, synes jeg jo.

Det er også derfor, at vi i Dansk Folkeparti helt klart har støttet den underskriftsindsamling, som Folkebevægelsen mod EU har lavet for netop at få en folkeafstemning, for det er ikke så meget et spørgsmål om holdninger lige nu og her. Det ligger meget principielt, synes jeg, at vi skal have den her folkeafstemning. Så det opfordrer jeg gerne folk til at gøre. Gå ind og skriv under, og det kan man gøre online. Det håber jeg at der er rigtig mange der gør, fordi jeg har jo forstået, at vi nu har en regering, der lytter til folk. Det gjorde man med hensyn til betalingsringen, og det håber jeg også at man vil gøre, med hensyn til at vi kan få en folkeafstemning. Det ville jo være dejligt, hvis man samlede så mange underskrifter, at regeringen rent faktisk også lyttede her. Det glæder jeg mig til.

Der er ingen tvivl i mit sind om, at den her finanspagt er noget, der kommer til at binde vores land på hænder og fødder i forhold til at føre en bestemt finanspolitik. Så kan man synes, at den er fornuftig eller ufornuftig, men det er fuldstændig ligegyldigt. Det, der for Dansk Folkeparti er et problem, er jo helt klart, at det er noget, der bliver besluttet af EU. Det mener jeg simpelt hen er forkert. Det er ganske forkert, at det er EU, der skal sidde at beslutte, hvilken økonomisk politik man skal føre i nationalstaterne. Det er helt legitimt, at de 17 lande, der har valgt en fælles valuta, også har en overordnet fælles finanspolitik. Det er nødvendigt. Det er jo derfor, at det er gået så grumme galt med euroen. Det er derfor, at man er nødt til at lave en finanspagt, og derfor er det, de gør, helt legitimt. Men for mig at se er det helt klokkeklart manglende respekt for det euroforbehold, vi har i Danmark, og så er jeg sådan set fuldstændig flintrende ligeglad med, hvad juristerne siger.

Der var ingen tvivl i mit sind, da man stemte om euroen for de her 10-12 år siden, og jeg stod i stemmeboksen dengang og blev spurgt, om jeg ville have euroen, ja eller nej, at så satte jeg kryds ved nej. Så stod der altså ikke nedenunder en lille notits om, om det var, fordi jeg så ikke ville binde mig nærmere til en tættere finanspolitik sammen med de lande, der i øvrigt valgte at have en fælles valuta. Så havde jeg altså også skrevet nej der, men det stod der ikke. Så kan man have jurister til at vurdere herfra og til nytår, men det er flintrende ligegyldigt. Det er jo vigtigt, når man siger nej til en fælles valuta, at man så ikke bliver involveret i den fælles finanspolitik, som er nødvendig, når man skal have en fælles valuta, og det er derfor, at jeg kalder det her manglende respekt for euroforbeholdet, uagtet hvad jurister har sagt. Det er simpelt hen forkert.

Det er jo sådan, at de fem unionspartier, vi har her i Folketinget igennem de sidste 1-1½ år stille og roligt har sagt ja til et europæisk semester, og at man skal sende finansloven ned til gennemsyn, hvor man får nogle henstillinger fra Europa-Kommissionen om, hvordan den økonomiske politik skal føres i landet. Man har sagt ja til en six-pack, som bl.a. ser på makroøkonomiske ubalancer, og den indeholder altså ting som lønudvikling, boligfinansiering, privat gæld og pensionsafgange. Der sidder man altså nu nede i EU og skal vurdere, hvordan vi skal have det i Danmark. Det synes jeg simpelt hen er under al kritik.

I Danmark har vi haft et arbejdsmarked, hvor i øvrigt Socialdemokraterne – det synes jeg da godt man kan være stolt af – har været med til at arbejde for, at vi har sådan en arbejdsmarkedspolitik, hvor man siger, at det er arbejdsmarkedets parter, der finder ud af, hvornår vi skal gå på ferie, hvad vi skal have i løn osv. Det har vi aldrig blandet os i rent lovgivningsmæssigt. Der er nogle overordnede rammer, men det er det. Men nu er det altså bare helt o.k., at EU skal ind at blande sig i det. Det er helt o.k., at EU skal kigge på det, og hvis der er problemer med det, er jeg jo spændt på at se, hvad EU synes vi skal gøre ved det, og jeg er da også spændt på, om der er nogen af de fem unionspartier, der har modet til at sige nej til det, for det tror jeg simpelt hen ikke på.

Der er ingen tvivl i mit sind om, at vi skal have en folkeafstemning, og derfor støtter Dansk Folkeparti også varmt det forslag, der ligger fra Enhedslisten.

Kl. 16:13

Formanden :

Tak til ordføreren. Så er det fru Sofie Carsten Nielsen som radikal ordfører.

Kl. 16:14

(Ordfører)

Sofie Carsten Nielsen (RV):

Tak for det. Enhedslisten vil gerne have en folkeafstemning om finanspagten. Jeg regner med, at det vil de, fordi de selvfølgelig så håber, at danskerne vil stemme nej til, at Danmark deltager i finanspagten, og så kunne Enhedslisten diktere Danmarks europapolitik uden om det europapolitiske flertal i Folketinget. Det giver sådan et eller andet skønt paradoks, synes jeg. For i debatten om EU-sager er Enhedslisten som regel imod at afgive kompetence til EU, fordi alt skal besluttes i Folketinget, men når så det europapolitiske flertal i Folketinget træffer valg, som ikke huer Enhedslisten, så er Folketinget pludselig ikke godt nok.

Vi i Radikale Venstre ønsker at tilslutte os finanspagten, fordi målet med den er at genskabe tilliden til, at der kan føres en ansvarlig og stabil økonomisk politik i Europa og at stoppe gældskrisen. Det er afgørende for Danmark, at vi får styr på økonomien i hele EU, og finanspagten bliver nu den her rettesnor, som markederne dømmer os alle sammen efter, uanset om vi er med eller ej. Vi går ind for at tilslutte os i videst muligt omfang, og når jeg siger i videst muligt omfang, er det selvfølgelig, fordi vi hverken kan eller vil tilslutte os de dele, der vedrører euroen, fordi vi ikke har euroen i Danmark, men tværtimod har et forbehold over for euroen. Finanspagten er jo heldigvis også tilrettelagt sådan, at ikkeeurolande kan være med, og vi kan være med i fuld respekt for det danske euroforbehold. Selv om jeg ikke holder af det, respekterer jeg det fuldt ud og helt.

Justitsministeriet vurderer, at finanspagten ikke medfører overdragelse af suverænitet som beskrevet i grundlovens § 20, og derfor går vi i Radikale Venstre ind for, at Folketinget påtager sig sit politiske ansvar og vedtager, at Danmark tilslutter sig aftalen, præcis som når vi vedtager finansloven, og som når vi senere skal vedtage en budgetlov. Europapolitikken hører til i det daglige arbejde i Folketinget. Der er flere andre ordførere, der har været inde på det. Det er her, vi skal vedtage lovene, og her vi skal tage det politiske ansvar. Det er her, vi skal vise konflikterne, og her vi skal tage debatterne – allerhelst debatter om indhold og ikke blot om form, præcis sådan som vi faktisk flere gange har debatteret finanspagten i Europaudvalget. Jeg forstår, at Enhedslisten ikke er glad for indholdet i finanspagten. Det er jo en ærlig sag. Det er det, der er politik, og det synes jeg er spændende at diskutere. Så tag ansvar, også for debatten, og tro på folkestyret, også når det gælder europapolitikken.

Fru Pia Adelsteen var inde på de forskellige slogans og de forskellige behov for at få EU ind i valgkampen. Jeg vil bare understre-

ge, at det ikke var Radikale Venstre, der ikke bragte EU ind i den her valgkamp. Det gjorde vi alle de steder, vi kunne. Et af vores slogans var endda: »Vi samarbejder – også i Europa«.

I Radikale Venstre vil vi forkaste Enhedslistens beslutningsfor-slag.

Kl. 16:17

Formanden :

Der er en kort bemærkning fra hr. Nikolaj Villumsen.

Kl. 16:17

Nikolaj Villumsen (EL):

Tak for det. Det er nu ikke, fordi jeg er så sikker på, at Enhedslisten og de andre modstandere af finanspagten ville vinde en folkeafstemning. Tværtimod går vi jo ind for en folkeafstemning af den principielle grund, at vi mener, at befolkningen skal have lov at bestemme, når den mister muligheden for i fremtiden at bestemme over den økonomiske politik i Danmark.

Det er jo korrekt, at De Radikale gik til valg på et slogan om at lytte til økonomerne. Det undrer mig så, at vi står her i dag og finder ud af, at der er en usikkerhed om, hvilke tal man forpligter sig til at følge. Der bliver sået tvivl om, om Europa-Kommissionen har regnet korrekte tal ud siden 2005, da man begyndte at regne med det strukturelle underskud, og vi kan nu høre, at der har man åbenbart konstant regnet forkert. Bekymrer det så ikke den radikale ordfører, og kunne det ikke føre til, at man måske droppede at være så modig, at man bare tog beslutningen med lukkede øjne, men i stedet for spurgte befolkningen, om de også synes, at det er en god idé at tage en beslutning, som man ikke kender konsekvenserne af?

Kl. 16:18

Formanden :

Ordføreren.

Kl. 16:18

Sofie Carsten Nielsen (RV):

Der bliver ikke taget beslutninger med lukkede øjne. Det er jo derfor, der har været dialog, møder og masser af forhandlinger med bl.a. Kommissionen om, hvordan den strukturelle saldo skal gøres op. Det er sket på rådsmøde efter rådsmøde. Det har vi fået forelagt i Europaudvalget af bl.a. økonomiministeren, og hr. Nikolaj Villumsen og jeg selv har været der og diskuteret det med økonomiministeren adskillige gange.

Jeg har fuld tillid til, at den danske regering får en aftale på plads – og har fået det. Det er det, der er blevet sagt på europaudvalgsmøderne. Det er det mandat, der er givet, nemlig at det bliver på den måde, som vi selv beregner. Der er forskellige faktorer, der gør, at alting ikke kan være ens i alle EU-lande, og det er der også fuld forståelse for fra Kommissionens side, og det har jeg fuld tillid til at den danske regering kan håndtere.

Kl. 16:19

Formanden :

Hr. Nikolaj Villumsen.

Kl. 16:19

Nikolaj Villumsen (EL):

Jamen jeg var da på det europaudvalgsmøde, hvor økonomiministeren snakkede om, at hun gerne ville have, at tallene for det strukturelle underskud blev regnet fordelagtigt ud for Danmark. Men når jeg så i dag kigger på Europa-Kommissionens hjemmeside, ser jeg et tal for 2013 på, at vi har et strukturelt underskud på 1,4 pct. Og når man kigger på Finansministeriets og regeringens tal, så ser man, at de siger noget andet, nemlig at vi intet problem har, og at vi har et strukturelt underskud på 0,0 pct. i 2013. Er det så bare mig, der ikke kan

følge med, eller ved ordføreren noget, jeg ikke ved? For umiddelbart ser jeg et misforhold her, som jo kunne være interessant.

Kl. 16:23

Hvis det er sådan, at ordføreren ikke er hundrede procent sikker på, at Europa-Kommissionen har taget fejl, kunne det så ikke være en god idé, at vi spurgte befolkningen, om de også synes, det er en god idé, at vi går med i det her, som vi ikke kender konsekvensen af?

Kl. 16:20

Formanden :
Ordføreren.

Kl. 16:20

Sofie Carsten Nielsen (RV):

Jeg føler mig bestemt ikke spor usikker på konsekvenserne. Det er klart, at vi ikke kan se ud i fremtiden. Det kan hverken ordføreren eller jeg. Der kan ske mange ting. Men jeg har fuld tillid til, at den danske regering har en aftale, finder en aftale med Kommissionen – det her er jo ikke helt færdigt endnu – om, hvordan man regner den strukturelle saldo ud. Vi har givet mandatet i Europaudvalget til, at det her bliver gjort på en måde, ikke så Danmark får en særlig favørabel behandling, men en fair og ordentlig behandling i forhold til netop de faktorer som nordsøolie og andre ting, der gør, at man regner på en anden måde her.

Kl. 16:21

Formanden :
Fru Merete Riisager for en kort bemærkning.

Kl. 16:21

Merete Riisager (LA):

Tak. Nu valgte ordføreren at henvende sin tale meget til Enhedslisten, som jo har fremsat det her forslag, men der er i hvert fald også to andre partier i Folketinget, som ønsker, at befolkningen skal høres i den her sag. Og jeg lagde mærke til, at ordføreren fremhævede et paradoks ved Enhedslistens politik, så jeg vil tillade mig at fremhæve et paradoks ved det, som ordføreren siger i dag. For ordføreren må meget gerne forklare, hvordan det hænger sammen, at vi skal fraskrive os friheden til at tilrettelægge vores økonomiske politik, sådan som vi mener det er bedst, og sådan som vælgerne stemmer sig til det, fordi, som ordføreren siger, at vi ikke skal bruge friheden alligevel. Det må ordføreren meget gerne lige forklare.

Kl. 16:22

Formanden :
Ordføreren.

Kl. 16:22

Sofie Carsten Nielsen (RV):

Jeg genkalder mig ikke, at jeg har sagt noget om, at vi ikke skal bruge friheden alligevel. Det er vist noget, ordføreren lægger mig i munden. Men jeg er fuldstændig afklaret med, at dansk økonomi hænger sammen med EU's, Europas økonomi. De ting kan man ikke skille ad, og derfor er det i Danmarks interesse, at vi får taget ansvarlige beslutninger i Europa, der sikrer stabilitet og sikrer, at vi får stoppet fremtidige gældskrises, og sikrer – og det er det, jeg mener at finanspagten bidrager til – at alle lande overholder de aftaler, vi sådan set allerede har indgået.

Kl. 16:23

Formanden :
Fru Merete Riisager.

Merete Riisager (LA):

Så har jeg vist ikke udtrykt mig klart nok. Ordføreren sagde, at vi alligevel bliver nødt til at leve op til de krav, som er i finanspagten, og derfor kan vi lige så godt tilslutte os. Det synes jeg er et paradoks, for kunne vi så ikke lige så godt lade være med at tilslutte os? Det er for mig at se et lidt underligt argument, der bider sig selv i halen.

Jeg har et helt konkret spørgsmål til ordføreren: Mener ordføreren virkelig, at finanspagten kan stoppe fremtidige gældskrises?

Kl. 16:23

Formanden :
Ordføreren.

Kl. 16:23

Sofie Carsten Nielsen (RV):

Det, jeg sagde, var, at jeg synes, det er en god idé for Danmark at tilslutte sig finanspagten. Det er jo en politisk vurdering, om man synes, Danmark lige så godt kunne stå uden for. Det er ordføreren, fru Merete Riisagers, vurdering. Min politiske vurdering er, at det vil være bedst for Danmark at tilslutte sig finanspagten, fordi markederne vil vurdere os på, hvilken disciplin vi fører, og vi vil gerne føre den samme stramme økonomiske disciplin som resten af Europa, sådan som det nu bliver fastlagt med finanspakken. Det er jeg rigtig glad for.

Kl. 16:24

Formanden :
Tak til ordføreren. Der er ikke flere korte bemærkninger. Så er det fru Lisbeth Bech Poulsen som SF's ordfører.

Kl. 16:24

(Ordfører)

Lisbeth Bech Poulsen (SF):

Justitsministeriet er netop kommet frem til, at finanspagten ikke leder til suverænitetssafgivelse. Det er den formelle grund. Den politiske grund er set med SF's øjne, at der er tale om en mellemstatslig aftale, som bygger på de principper, der er i vækst- og stabilitetspagten. Vi mener derfor, at det er op til politikerne, der er valgt til at træffe beslutninger, også at gøre det i den her sag.

Det er godt, at vi nu i de europæiske lande har mere faste aftaler om at overholde budgetterne. Vi har en gældskrise, men jeg vil gerne knytte et par ord til det, der gik forud, nemlig finanskrisen, der brød ud i 2008. Finansmarkederne har alt for længe været konge i Europa, og hvad er vi så? Dronning? Eller er vi snarere en springer, der løber rundt i hælene på finansfyrsterne? I skak siger man, at en springer på randen altid er på spanden. Og det er vores egen skyld; vi regulerede faktisk engang finanssystemet. Helt tilbage i 1929 efter krakket indså man, at der skulle regulering til. Vi er som lande og som internationale fællesskaber sat skakmat af finansfyrsterne. Det skal vi ændre, ellers kommer vi til at gentage historien i al evighed.

Jeg vil gerne sige noget til de tre partier, som man nok vil høre mest fra i dag. Først til DF: I DF er man bange for, at vi mister suverænitet, men vågn op, kom ud af tornerosesøvn. Vi halser allerede efter et finansmarked, som DF nægter at regulere, når vi sidder i Europaudvalget. Det er den virkelige suverænitetssafgivelse, men DF viser sig som beskytter af en finansverden, som koster DF's vælgere job og pensionsopsparinger.

Til Liberal Alliance: LA lever i en liberalistisk lærebog, hvor der er fuldstændig rationalitet, hundrede procent gennemsigtighed og perfekt konkurrence, men sådan er virkeligheden ikke. Virkeligheden er styret af finanssektorens gøren og laden, og det er det, der er ved at skubbe os ud over afgrundens rand. LA vil gerne et Europa,

når man kan få frihandel og billig arbejdskraft, men ikke når der skal laves fælles løsninger på fælles problemer.

Til Enhedslisten: EL siger, at finanspagten er stram. Ja, den er stram, fordi vi lever i en tid, hvor private virksomheder kan nedgradere hele landes kreditværdighed. Jeg tror også, at de her ratingbureauer spillede en meget grim rolle, da finanskrisen brød ud i 2008. Finanspagten betyder stram budgetdisciplin, fordi vi lever i en tid, hvor psykologi styrer alt og de store spillere gambler mod lande, hvor der ikke er styr på budgettet, eller hvor kassebeholdningen er tom.

Skal vi finde os i det? Nej, det skal vi selvfølgelig ikke. Så lad os vende vores energi mod at rette op på den pervertering af finanssystemet, der er sket. Vi har taget nogle skridt, men der er meget at gøre endnu. I USA har de vedtaget Dodd-Frank-loven. I EU er direktiver om kapitalkrav og åbenhed over for OTC-derivater på banen. Erhvervs- og handelsministeren har i mandags forhandlet indgreb over for illegal kapitalflugt. Finanspagten stiller skrappe krav til EU's medlemslande for at sikre stram budgetdisciplin. Det er nødvendigt, men det kan ikke stå alene. Vejen ud af krisen kræver tre ting i Europa: Budgetdisciplin, jobskabelse og regulering af finanssystemet. De tre ting hænger uløseligt sammen og skal understøtte hinanden. Det er vejen ud af krisen. Det er politikernes ansvar, ligesom den her finanspagt er det. Derfor støtter SF ikke Enhedslistens forslag.

Kl. 16:28

Formanden :

Der er to medlemmer, der har bedt om korte bemærkninger. Først hr. Nikolaj Villumsen.

Kl. 16:28

Nikolaj Villumsen (EL):

Tak for det. Jeg kan berolige SF's ordfører med, at Enhedslisten går meget kraftigt ind for at jage banditter i habitter, og vi går meget kraftigt ind for at regulere finanskapitalen. Når vi snakker om finanspagten i dag, synes jeg, det er en anden sag. Mig bekendt er der ikke nogen dele af finanspagten, der regulerer finansmarkedet. Hvis det er tilfældet, må SF's ordfører meget gerne oplyse mig om det.

SF støttede jo Lissabontraktaten og en dansk tilslutning til den, men ønskede alligevel en folkeafstemning. Nu kan jeg så forstå på SF's ordfører, at man ikke ønsker en folkeafstemning om finanspagten, og om man støtter dansk deltagelse i finanspagten. Jeg vil så bare høre ordføreren, hvad forskellen er mellem finanspagten og Lissabontraktaten, som jo skulle til afstemning.

Kl. 16:29

Formanden :

Ordføreren.

Kl. 16:29

Lisbeth Bech Poulsen (SF):

Det er rigtigt, at SF foreslog en folkeafstemning om Lissabontraktaten. Det gjorde vi, fordi vi på det tidspunkt syntes – og stadig væk synes – at det var nogle meget grundlæggende ændringer, vi fik i Europa, og det skulle Danmark træde ind i. Det mente vi at vi skulle have en folkeafstemning om.

Med hensyn til den her finanspagt synes vi, at den bygger så meget oven på vækst- og stabilitetspagten, at den fastslår de krav, som vi allerede skal leve op til i vækst- og stabilitetspagten. Det er en udbygning af det og sætter egentlig to streger under de alvorlige konsekvenser, det har, når man ikke lever op til de fælles spilleregler, vi har sat for hinanden. Der er jo en række lande, som jeg tror fru Lykke Friis var inde på, som har overtrådt vækst- og stabilitetspagtens regler adskillige gange, deriblandt Tyskland. Der mener vi, at finanspagten sætter en streg under, at de her regler altså nu skal sanktioneres, hvis de ikke overholdes. På den måde mener vi, at det er en mel-

lemfolkelig aftale, der bygger på vækst- og stabilitetspagten, og at det i sammenhæng med de to andre ting, jeg skitserede, vil være rigtig godt for at kunne komme ud af krisen.

Kl. 16:30

Formanden :

Hr. Nikolaj Villumsen.

Kl. 16:30

Nikolaj Villumsen (EL):

O.k., så finanspagten bygger videre på vækst- og stabilitetspagten, som vel er euroens politik. Sidst jeg hørte efter, var det sådan, at SF var imod lige præcis euroen, fordi den havde en asocial økonomisk politik. Hvad er det så, der er det sociale i finanspagten, der gør, at vi lige pludselig skal acceptere en videreudvikling af det, der før hed euroens asocial økonomiske politik? Det vil jeg meget gerne høre, for ellers vil jeg antage, at vi har en situation, hvor SF accepterer en borgerlig økonomisk politik, og det ville jo være forfærdelig trist.

Kl. 16:31

Formanden :

Ordføreren.

Kl. 16:31

Lisbeth Bech Poulsen (SF):

De regler, der er sat op i vækst- og stabilitetspagten, støtter SF op om, fordi de dikterer, hvor meget gæld et land må have, hvor langt ud et land kan komme, før man ligesom sætter bremsen i og siger: Ikke længere, ikke mere gæld, ikke mere underskud. Det er de regler, som finanspagten bygger ovenpå.

Det er rigtigt, at vi ikke synes, at finanspagten kan stå alene. Finanspagten kommer ikke til at skabe vækst i Europa. Den sætter en prop i og sender et signal til de her markeder, som jeg har sagt jeg meget gerne ser på lang sigt bliver reguleret på en smart måde. Men lige nu er vi i den situation, at vi som lande bliver kastet fuldstændig rundt i manegen af markederne, hvis vi ikke har styr på vores budgetter, og man kan have mange holdninger til, om det er godt eller skidt, men det er et faktum, at det er sådan. Så for at få ro omkring euroen, ro omkring den europæiske økonomi, siger vi, at det er det her, der skal til – men det kan under ingen omstændigheder stå alene.

Kl. 16:32

Formanden :

Fru Pia Adelsteen for en kort bemærkning.

Kl. 16:32

Pia Adelsteen (DF):

Det er jo netop rigtigt, at finanspagtens formål er at skabe ro om euroen. Nu er det muligt, at hr. Nikolaj Villumsen ved, hvad SF mener om euroen. Det har jeg stadig væk ikke fundet ud af, vil jeg skynde mig at sige. Det ene øjeblik vil man ikke have den, og det næste øjeblik vil man ikke have den i den nuværende form, og jeg venter stadig væk spændt på at høre, hvad SF egentlig mener om euroen.

Det, jeg egentlig gerne vil vide, er lidt en fortsættelse af hr. Nikolaj Villumsens spørgsmål. Finanspagten regulerer jo ikke finansmarkederne på nogen måde, det gør den altså ikke. Den regulerer staternes budgetter, kan man sige, eller deres økonomi. Det er egentlig det, den gør.

Men der er jo også masser af lande, som ikke er med i finanspagten. Det er trods alt ud af verdens lande kun 25, der tiltræder. Sverige tiltræder ikke det hele, det ved vi, så meget ved vi. Vi ved ikke, hvor meget og hvor lidt resten af ikkeeurolandene tiltræder. Det ved vi ikke endnu.

Men det er jo sådan, at på et tidspunkt, står der, at det, der står i finanspagten, skal skrives ind i traktaten. Når man nu gerne vil have traktaten til afstemning, hvorfor vil man så ikke have finanspagten til afstemning?

Kl. 16:34

Formanden :
Ordføreren.

Kl. 16:34

Lisbeth Bech Poulsen (SF):

Nu ser jeg jo DF's ordfører relativt tit, fordi vi naturligvis sidder i de samme udvalg, og jeg mener da, at jeg mange gange har gentaget – det har min forgænger og SF generelt også – at vi ikke går ind for euroen. Vi har ikke på noget tidspunkt lagt skjul på det eller sagt, at det skulle være på en anden måde. Det har ikke ændret sig med det her.

Som adskillige ordførere før mig har sagt heroppe, har det været fuldstændig grundlæggende for os, for at vi kunne tiltræde finanspagten, at der er respekt om det danske euroforbehold, som danskerne har stemt for. Så det er helt grundlæggende, at det her ikke ændrer noget i vores euroforbehold.

Men det, der er sagens kerne her, er, at uanset om vi er med i euroen eller ej, er vi dybt afhængige af, hvad der sker i resten af Europa og selvfølgelig også i resten af verden. Nu har vi et europæisk fællesskab, i hvilket vi kan lave aftaler med hinanden, nogle spilleregler, som helst skal overholdes. Vi kan se, hvad der sker, når de ikke bliver overholdt. Så derfor har Danmark selvfølgelig en interesse i, hvordan eurozonen fungerer.

Kl. 16:35

Formanden :
Fru Pia Adelsteen.

Kl. 16:35

Pia Adelsteen (DF):

Det er jo helt rigtigt, at vi er dybt afhængige af, hvad der sker i eurozonen og i de andre europæiske lande, men vi er jo også dybt afhængige af, hvad der sker f.eks. i USA. Altså, da boligboblen brast, mærkede vi det også i Danmark. Den startede altsåovre i USA, som i øvrigt ikke har nogen finanspagt, skulle jeg hilse at sige, og som i øvrigt ikke deltager i finanspagten.

Så jeg må ærligt indrømme, at jeg stadig væk ikke forstår, hvad SF gør i det her selskab. Det gør jeg simpelt hen ikke. Hvis man er imod euroen, hvordan kan man så stå som parti og sige, at man i øvrigt går ind for, at vi deltager i en økonomisk politik, som er helt legitim for de lande, som har en fælles valuta, fordi de jo er nødt til at have en overordnet fælles valutapolitik. Men SF går altså ind og siger, at det bakker de op om, på trods af at de holder fast i, at de siger nej til euroen. Det forstår jeg simpelt hen ikke.

Kl. 16:36

Formanden :
Ordføreren.

Kl. 16:36

Lisbeth Bech Poulsen (SF):

Det kan godt være, det er for kompliceret. Jeg vil gerne forklare det igen. Først vil jeg lige sige, at jeg synes, det er meget sjovt, at ordføreren henviser til den her verdensomspændende krise, som startede på grund af de her såkaldte subprimelån i USA. Samtidig sidder ordføreren i vores fælles udvalg, Europaudvalget, og taler dunder imod finansiell regulering. Min pointe i den her tale og grunden til, at jeg har lagt så megen vægt på finansiell regulering, er, at der er nogle finansmarkeder, som kan lege kispus med landene, og derfor har vi

brug for en finanspagt lige nu. Vi har brug for at sende et signal om, at der er ro om økonomien. Det er derfor.

Kl. 16:36

Formanden :

Sidste korte bemærkning fra fru Merete Riisager.

Kl. 16:37

Merete Riisager (LA):

Mange tak for den meget malende beskrivelse af Liberal Alliance. Den var slet ikke så dårlig endda. I hvert fald har ordføreren ret i, at vi i Liberal Alliance ser en fuldstændig klar kobling mellem frihed og ansvar og en rationel tilgang til tilværelsen. Og vi har i hvert fald ikke nogen illusioner om, at der sidder nogle onde finansfyrster et eller andet sted, som politikerne kan tørre ansvaret af på.

Det er også derfor, jeg gerne vil spørge ordføreren om, hvordan det lige er, at finanspagten skal forhindre, at de her onde finansfyrster kommer efter os i fremtiden, og om ordføreren mener, at finanspagten kan stoppe fremtidige gældskrises. Og hvis ikke det bliver for meget på en gang, vil jeg også gerne lige høre, hvor SF's stopklods er i forhold til at overdrage politisk suverænitæt til EU, for det virker på mig, som om den flytter sig lige i øjeblikket.

Kl. 16:37

Formanden :
Ordføreren.

Kl. 16:37

Lisbeth Bech Poulsen (SF):

Det var flere spørgsmål – hvis jeg glemmer nogle af dem, må ordføreren lige gentage dem.

Ordføreren siger, at man i Liberal Alliance går meget ind for rationalitet, og det er vi glade for; det er jo altid godt at have et rationelt syn på tilværelsen. Så kunne man jo ønske sig, at der sad flere af fru Merete Riisagers typer i finanssystemet – i Saxo Bank osv. – men det gør der måske også, jeg ved det ikke.

Men jeg synes, det vil være alletiders, hvis fru Merete Riisager taler med sine bekendte og ligesom siger, at det er rigtig godt, at man ikke farer rundt som hovedløse kyllinger, når man dikterer en retning inden for finanssystemet.

Fru Merete Riisager spørger, om jeg tror, at den her finanspagt kan forebygge fremtidige gældskrises. Som jeg prøvede at sige i min tale, mener jeg, at vi først havde en finansiell krise, som blev til en realøkonomisk krise, som blev til en gældskrise, og specielt lande som Grækenland, der ikke har haft styr på deres budgetter, vælter jo omkuld i sådan en verden.

Kl. 16:39

Formanden :
Fru Merete Riisager.

Kl. 16:39

Merete Riisager (LA):

Det her er meget interessant, og vi kunne selvfølgelig blive ved længe endnu. Men det lyder, som om ordføreren fuldstændig afskriver de græske politikeres ansvar for den suppedas, de er havnet i.

Jeg vil også bare spørge: Hvad er det lige ved Danmarks deltagelse i finanspagten, der skal redde de her lande? Hvorfor er det, at Danmark skal træde ind? Hvorfor kan eurozonelandene ikke selv gennemføre den her finanspagt, hvis den er så fremragende til at få rettet op på det, der sker i øjeblikket?

Kl. 16:39

Formanden :
Ordføreren.

Kl. 16:39

Lisbeth Bech Poulsen (SF):

Jeg mener absolut ikke, at man kan fritage de græske politikere for deres ansvar; det mener jeg på ingen måde. Jeg siger bare, at når man ikke har styr på økonomien i sit eget hus, er man meget mere sårbar i en verden, hvor finansmarkederne styrer og har så stor indvirkning. Det er det, jeg siger.

Det er derfor, det er så vigtigt, at der er styr på budgetterne, og at man ikke bruger flere penge, end man får ind. Der er det jo så en vigtig pointe at sige, at det er et politisk ansvar i de enkelte lande at sørge for, at der kommer indtægter ind til at dække det, man gerne vil gøre.

Ordføreren spørger, hvorfor eurozonens medlemmer ikke bare kan gøre det her selv. Jamen det kan de da også sagtens. Vi går med i det her for vores egen skyld, for at sende det signal, at vi da heller ikke har tænkt os at føre en uansvarlig økonomisk politik, og at vi som formandsland også har en interesse i at sige: Det kan ikke stå alene; der kommer ikke vækst ud af finanspagten – det gør der kun, hvis der kommer en overbygning på.

Kl. 16:40

Formanden :

Tak til SF's ordfører. Så er det fru Merete Riisager som ordfører for Liberal Alliance. Forslagsstillernes ordfører kommer til sidst.

Kl. 16:41

(Ordfører)

Merete Riisager (LA):

Juristerne i Justitsministeriet har fundet frem til, at finanspagten ikke kræver en folkeafstemning. Det er ikke overraskende, men regeringen bør spørge danskerne, og det bør de gøre, fordi Danmark ved deltagelse afgiver politisk suverænitet, og danskerne har med statsministerens egne ord sagt nej til en finanspolitisk union, da de sagde nej til euroen. Danskerne skal fortsat kunne stemme sig til den økonomiske politik, de ønsker, det er det, vi i daglig tale kalder demokrati. En underskrift på pagten er ikke noget værn mod kriser, det er derimod folkevalgte politikere, der vil føre en stram økonomisk politik, reform- og vækstpolitik, og som faktisk gør det, de siger.

Jens Rohde skriver på sin Facebook, og det er jo det her sted, som er blevet en ny form for politisk markedsplads, hvor man fører sine budskaber frem: En folkeafstemning er ikke noget helt urimeligt krav. Og han skriver videre: Euroforbeholdet er ikke under juridisk pres, men politisk kan man godt argumentere for, at der er tale om en integration, der ikke er i tråd med forbeholdet.

Og ja, det kan Jens Rohde jo have ret i, og det er da ærlig snak fra en politiker, hvis parti ønsker at tiltræde pagten uden at spørge befolkningen. Så hvorfor ikke spørge vælgerne?

Måske tænker nogle danskere, at pagten kan fungere som et værn mod regeringer, der siger noget, men gør noget andet, og som ikke opfører sig ansvarligt. Det er finanspagten ikke. Finanspagten er et nyt papir i en række forsøg på at regulere eurozonelandene, så de går i takt. Men der er langt igen. Der er langt igen, al den stund at det på nuværende tidspunkt kun er to lande, der lever op til kravene i pagten, og der er allerede nu lagt op til at file på kravene, da der er for langt til målopfyldelse. Det, der vil ske, er, at lande med et kortsigtet perspektiv vil krybe udenom, mens dukselandene, herunder Danmark, vil lægge sig i selen for at gøre, som der bliver sagt. Det kunne vi have gjort alligevel, eller vi kunne have gjort noget andet, der også ville være fornuftigt. Ved at skrive under på pagten indskrænker vi blot vores egne handlemuligheder, og vi lægger et lag ind i forhold til vælgerne, som regeringen kan pege på, hvis der skal tages ubehagelige beslutninger. Det er ikke særlig demokratisk.

Markederne er samtidig fløjttende ligeglade med en underskrift på et stykke papir. De ser kun på, hvad landene gør, ikke hvad de siger,

eller hvad de skriver under på. Man kunne sige, at de ikke er optaget af regeringsgrundlagene, men af, hvordan politikken rent faktisk former sig. Og det giver jo god mening. Pagten er endnu et greb i værktøjskassen for at få styr på en monetær union, der mangler afgørende brikker for at komme til at fungere. Pagten indeholder langt fra alle disse brikker, og det er da også derfor, at Merkel siger, at vi går mod mere EU, og at vi godt kan vænne os til, at Kommissionen skal fungere som en enig regering.

Den Monetære Union kan måske overleve, hvis forskellene mellem landene udlignes og der nedsættes en egentlig regering, der skal lede medlemslandene. En sådan udligning vil betyde fælles arbejdsmarkedsregler, fælles skat, fælles gæld og fælles risici. Når partierne i Danmark siger ja eller nej til finanspagten er det derfor også en stillingtagen til, om vi vil bytte vores politiske suverænitet for en deltagelse i det, der hastigt er ved at udvikle sig til en egentlig forbundsstat. Vil vi dele risici, gæld og arbejdsmarkedspolitik med de sydeuropæiske lande, der lige nu gisper efter luft? Jeg mener nej.

Danmark har stadig et forbehold over for euroen, og det betyder, at vi ikke er helt inde, men vi har en række partier, der ville ønske, vi var. S, R, V og K glemmer at fortælle danskerne, hvor EU er på vej hen, og de ønsker ikke at spørge danskerne, hvad de mener om det.

Jeg mener, at vi i Danmark skal tage ansvaret på os i stedet for at gemme os bag Merkels skørter. Vi skal sige ja til deltagelse i det indre marked, fredsskabelse og dialog mellem de europæiske lande, men nej til afgivelse af politisk suverænitet ved at deltage i det vaklende projekt omkring euroen.

Kl. 16:45

Formanden :

Tak til ordføreren. Fru Lene Espersen som konservativ ordfører.

Kl. 16:45

(Ordfører)

Lene Espersen (KF):

Tak for den rigtig gode EU-debat, der har været indtil videre.

Jeg vil gøre det forholdsvis kort, da der er mange ordførere, der allerede har været inde på præmisserne og hele forhistorien til, hvorfor finanspagten er blevet en realitet, så jeg vil blot her sådan helt kort understrege, at for Det Konservative Folkeparti er det naturligvis helt afgørende, at man får genskabt tilliden til den europæiske økonomi, tilliden til, at EU-landene får styr på staternes husholdningsbudgetter og via en ansvarlig økonomisk politik har en chance for at skabe fornyet vækst, jobskabelse i EU. Det har vi alle sammen brug for, og derfor har vi også bakket op om ønsket om en finanspagt, hvor Det Konservative Folkepartis holdning er, at vi bør være med i mest muligt, men naturligvis under respekt for euroforbeholdet.

Grunden til, at vi mener, at Danmark skal være med, er, at Det Konservative Folkeparti altid vælger det synspunkt i EU-debatten, at vi går med i det, der gavner Danmark. Og det gavner Danmark at være med. Det gavner tilliden til dansk økonomi, at vi er med i finanspagten.

Enhedslisten foreslår her, at finanspagten og Danmarks deltagelse i den skal sættes til folkeafstemning, og jeg vil sige til Enhedslisten, at Det Konservative Folkeparti er tilhænger af det repræsentative demokrati. Vi har her i Folketinget mange gange haft diskussioner om folkeafstemninger, og vores holdning er altså den, at vi skal bruge det repræsentative demokrati. Det betyder, at dér, hvor Folketinget kan træffe beslutning, mener vi også, at Folketinget bør gøre det. Justitsministeriet har lavet en meget grundig og virkelig god gennemgang af finanspagten, og her står det klart efter at have læst den, at der ikke er tale om afgivelse af suverænitet i henhold til grundlovens § 20. Der er således ikke nogen juridisk grund til at pålægge Folketinget at gøre noget, som grundloven ikke tilsiger.

Det Konservative Folkeparti ser altså heller ikke nogen politisk grund til at sende spørgsmålet om en budgetlov til afstemning. Meget af debatten i dag har jo handlet om budgetloven. Jeg synes måske også, at det er lidt vigtigt at få med i debatten her, at diskussionen om en budgetlov på ingen som helst måde er ny i Folketinget. VK-regeringen foreslog faktisk sidste år, at der skulle laves en sådan budgetlov på konservativ foranledning. Det blev bakket op af en stor bredde i det danske Folketing, og efterfølgende har den nye regering da også indskrevet i sit regeringsgrundlag, at der skal laves en budgetlov. Det var, før finanspagten overhovedet var på tegnebrættet. Så jeg synes faktisk, at det er en rigtig god idé, at Folketinget laver en lov, der sikrer, at fremtidens politikere også sørger for, at der er orden på statens husholdningsbudget.

Så vi ser hverken nogen juridiske eller politiske argumenter for, at der skal være en folkeafstemning om den her sag. Det mener vi er noget, som Folketinget godt selv kan klare, og vi kan derfor ikke støtte forslaget.

Kl. 16:48

Formanden :

Der er to, der har bedt om korte bemærkninger, først hr. Nikolaj Villumsen.

Kl. 16:48

Nikolaj Villumsen (EL):

Tak for ordet, og tak til ordføreren.

Den konservative formand, hr. Lars Barfoed, gæstede jo de europæiske konservatives møde i Marseille for ikke så lang tid siden, hvor Merkel og Sarkozy holdt tale som varme fortalere for det, der var på tegnebrættet der, og som senere er blevet til finanspagten. Dengang udtalte den konservative formand, at han ikke ønskede, at EU skulle blande sig i dansk finanspolitik, men at han ønskede et fædrelandenes Europa, så vidt jeg husker. Hvordan kan det så være, at Det Konservative Folkeparti nu støtter en finanspagt, som jo har det selv samme indhold som det, hr. Lars Barfoed sagde fra over for i Marseille for ganske kort tid siden? Hvorfor er det, at EU lige pludselig nu skal have lov at blande sig i Danmarks finanspolitik?

Kl. 16:49

Formanden :

Ordføreren.

Kl. 16:49

Lene Espersen (KF):

Jeg vil sige til hr. Nikolaj Villumsen, at EU ikke blander sig i Danmarks finanspolitik. Vi kan selv lave den finanslov, vi vil, vi skal bare holde os inden for nogle rammer, og den konservative partiformand har også ganske klart udtalt, at han synes, det er helt relevant og naturligt, at man gør sådan fra EU's side. Vi har været tilhængere af stabilitets- og vækstpagten, lige siden den kom til, som en helt naturlig konsekvens af det at have en økonomisk og monetær union, så vi kan ikke se noget som helst problem i, at der bliver lavet nogle overordnede rammer, nogle overordnede mål, som man skal holde sig inden for. Men hvordan man sammensætter sin finanslov, om man f.eks. vil sætte NO_x-afgifter og sukkerafgifter op, eller om man vil sørge for at få bedre styr på de offentlige udgifter, er noget, danske politikere beslutter, og sådan er det også fremover.

Kl. 16:50

Formanden :

Hr. Nikolaj Villumsen.

Kl. 16:50

Nikolaj Villumsen (EL):

O.k., så det, at der bliver sat en snæver ramme, som det danske Folketing må bevæge sig inden for, er så ikke indblanding i fremtidige Folketings finanslove og finanspolitik. Det synes jeg da er et interessant synspunkt, som jeg tror at der er mange danskere, inklusive mig selv, der ikke helt forstår logikken i. Men kunne man ikke få lidt mere frem, hvad det var, der gjorde, at Det Konservative Folkeparti skiftede holdning? Altså, det skulle da nødig være sådan, at Det Konservative Folkeparti skiftede holdning, fordi den socialdemokratiske regering lige pludselig var for finanspagten.

Kl. 16:51

Formanden :

Ordføreren.

Kl. 16:51

Lene Espersen (KF):

Jamen vi har netop ikke skiftet holdning. Vores holdning har sådan set hele tiden været den, at man skal føre en ansvarlig økonomisk politik. Det har været et bærende element i Det Konservative Folkepartis partihistorie altid, og derfor har vi også sagt, at der skal være orden i statens husholdningsbudget. Det var sådan set også derfor, at jeg i min tale her sagde, at vi hele tiden har været tilhængere af, at der kom en budgetlov, der simpelt hen lagde begrænsninger på, hvor mange penge Folketinget kan bruge af fremtidige generationers pengepung. Vi synes ikke, det er rimeligt, at man forgælder Danmark, så vi har ingen problemer med, at Danmark selv laver en budgetlov, hvor vi siger til andre lande: Vi bruger ikke flere penge, end vi har.

Jeg vil sige til hr. Nikolaj Villumsen, at jeg ikke betragter finanspagten som en snæver ramme. Jeg synes sådan set, at den er ganske gavmild. Der er andre lande, der går mere hårdt til værks, bl.a. Sverige og Tyskland, der pålægger politikerne, at de ikke kan bruge flere penge, end de har i kassen. Her har vi faktisk mulighed for at køre med underskud, så jeg synes ikke, det er nogen snæver ramme.

Kl. 16:52

Formanden :

Fru Pia Adelsteen for en kort bemærkning.

Kl. 16:52

Pia Adelsteen (DF):

Der er to ting, jeg gerne vil spørge om. Når man nu også i den tidligere regering har været så begejstret for en budgetlov, hvorfor i alverden har man så ikke fremsat et lovforslag om det? Det kan godt undre mig. For lige nu er der i hvert fald fem partier, som er åbenlyst glade for en budgetlov, så jeg kan simpelt hen ikke forstå, at det ikke er kommet på bordet for længst. Så kunne vi jo have set på indholdet af det. Det er den ene ting, jeg gerne vil spørge om.

Den anden ting, jeg gerne vil høre om, er det her med, at det er til gavn for tilliden til dansk økonomi, at vi tiltræder finanspagten, for det er det, ordføreren siger. Må jeg så ikke bare spørge: Hvad gør det så for Storbritannien, at de står udenfor? For jeg kan forstå på det hele – sådan lyder det i hvert fald nærmest – at hvis vi ikke går med i den her finanspagt, er fanden løs i Laksegade, og så får vi kæmpe problemer. Men Storbritannien har fra starten af klokkeklart sagt nej, og ja, de har nok økonomiske problemer, det er der ingen tvivl om, men det havde de altså også før, og de er da ikke blevet værre af, at de fra starten af har sagt: Det her vil vi altså ikke være med i.

Kl. 16:53

Formanden :

Ordføreren.

Kl. 16:53

Lene Espersen (KF):

Jeg vil sige til fru Pia Adelsteen, at jeg er ret overbevist om, at hvis folketingsvalget var gået anderledes og den borgerlige regering var fortsat, havde der været vedtaget en budgetlov nu. Det er klart, at jeg ikke kan sige med hundrede procent sikkerhed, hvad det var, der gjorde, at finansministeren ikke kunne nå at få fremsat det lovforslag inden Folketingets sommerferie, og altså før Folketinget startede igen den 1. oktober. Men der er ingen tvivl om, at der lå en aftale om, at der skulle laves en budgetlov, og derfor håber jeg selvfølgelig også på, at den budgetlov, der nu skal laves, også snart er på trapperne.

Til det andet spørgsmål om det her med, hvorfor det gavner Danmark at være med, vil jeg sige, at det gavner Danmark at være med, fordi en lang række lande har valgt at sige: Vi vil altså gerne sige til omverdenen, at vi vil føre en ansvarlig økonomisk politik fremadrettet. Herunder hører de lande, der er med i euroen. Danmark fører en fastkurspolitik for kronen i forhold til euroen. Derfor ville det sende et besynderligt signal, hvis ikke vi var med i den samme ordning. Det ville sende et signal om, at vi ikke ville føre en ansvarlig økonomisk politik. Derfor synes jeg faktisk, at det er noget, der gavner Danmark helt ubetinget.

Men jeg hopper ikke i den fælde, som jeg fornemmer at fru Pia Adelsteen ønsker at få mig til at hoppe i, nemlig at få mig til at sige, at dem, der ikke går med, pr. automatik så er helt og aldeles uansvarlige. Vi ved jo, at Storbritannien fører en flydende valutakurspolitik og derfor har nogle helt andre pengepolitiske instrumenter til rådighed, så jeg skal ikke gøre mig til dommer over, hvordan man gør det i Storbritannien. Der har man altså valgt en anden vej.

Kl. 16:54

Formanden :

Fru Pia Adelsteen.

Kl. 16:54

Pia Adelsteen (DF):

Jeg er sådan set glad for, at man ikke bare hopper i den fælde, for det ville irritere mig grænseløst, og jeg ville synes, at det ville være usemstet, så det er jeg lidt glad for, vil jeg sige. Men i stedet for at sige til omverdenen, at man vil følge det her, kunne ordføreren så ikke være enig i, at det her er et spørgsmål om at vise omverdenen, vise finansmarkederne, at vi rent faktisk fører en ansvarlig politik? Jeg mener faktisk, at vi har ført en ansvarlig økonomisk politik i de forgangne 10 år, hvilket markederne jo også helt klart har tilkendegivet. Så det er vel ikke bare et spørgsmål om signaler, men et spørgsmål om at vise, at det gør vi. Det kan altså godt lade sig gøre uden en finanspagt, og jeg håber også, at det lykkes for Storbritannien at gøre det. Det vil jeg da skynde mig at sige.

I forhold til det her med den flydende valutakurs, og at de har nogle andre muligheder, vil jeg sige, at det har Sverige også. Sverige tiltræder jo europapagten, dog ikke det hele, det har de også ligesom meldt ud. Men vi har jo nogle forskellige redskaber, i og med at vi ikke er bundet til en fælles valuta, og det er de redskaber, vi i hvert fald i Dansk Folkeparti netop ønsker friheden til at kunne bruge.

Kl. 16:56

Formanden :

Ordføreren.

Kl. 16:56

Lene Espersen (KF):

Det, der er sagen, er jo, at et særdeles bredt flertal i det danske Folketing bakker op om vores fastkurspolitik, bakker op om, at Danmark kliner sig op ad euroen og følger euroen i et og alt. Det er sim-

pelt hen, fordi det er godt for dansk økonomi. Det er godt for dansk erhvervsliv, at der ikke er en masse valutakursudsving. Det skaber stabilitet, det skaber arbejdspladser, at vi har en fastkurspolitik, og jeg har indtil videre ikke hørt nogen sætte spørgsmålstejn ved det.

Men man kan også udlede af det, at så skal vi selvfølgelig også gøre det, der gavner os mest, når de andre eurolande nu vælger at forpligte hinanden på at føre en ansvarlig økonomisk politik. Jeg synes da, at det er den omvendte verden, vil jeg sige til fru Pia Adelsteen, hvis vi skulle undlade at gøre noget, vi alligevel ville have gjort, bare fordi EU gør det samme. Min pointe er sådan set den, at både VK-regeringen med Dansk Folkeparti og efterfølgende den nye regering, hvis regeringsgrundlag Enhedslisten har nikked til, faktisk har valgt at sige, at der er sund fornuft i at lave en budgetlov. Så er det da tosset, at man lige pludselig bliver negativ over for det, bare fordi EU-landene har fået den samme gode idé.

Kl. 16:57

Anden næstformand (Søren Espersen):

Der er ikke flere korte bemærkninger. Tak til den konservative ordfører. Og så er det ordføreren for forslagsstillerne, hr. Nikolaj Villumsen.

Kl. 16:57

(Ordfører for forslagsstillerne)

Nikolaj Villumsen (EL):

Med finanspagten er det ikke længere befolkningen, der fra valg til valg kan vælge den økonomiske politik i Danmark. I stedet bliver borgerlig nedskæringspolitik gældende lov. Finanspagten kommer derfor hverken til at være god for Danmark eller for Europa. Tværtimod forpligter finanspagten landene til at føre en nedskæringspolitik, der med garanti kun har et resultat: øget arbejdsløshed og forringet velfærd over hele Europa. Den vil blot gøre krisen endnu dybere.

Vi har ikke brug for nedskæringer i Europa eller i Danmark. Vi har brug for arbejdspladser. De historiske erfaringer viser, at økonomiske kriser løses gennem offentlige investeringer, f.eks. ved at sætte gang i klimavenlige renoveringer af skoler, af plejehjem, af hospitaler. Danskerne har netop valgt en ny regering, fordi den ville investeringsvejen og ikke sparevejen. Derfor kan det også undre, at netop den nye regering vil afskrive sig muligheden for i fremtiden at føre en aktiv kriseløsningspolitik. Det er ganske enkelt den forkerte medicin til at løse krisen, vi står med her.

Det var ikke offentlig velfærd, der var skyld i krisen. Tværtimod, krisen blev skabt af den finanskris, hvor banker og spekulanter havde skaltet og valtet med pengene. Eurolandenes samlede gæld var på vej ned, inden investeringsbanken Lehman Brothers krakkede i 2008 og landene startede med at smide skattekroner efter bankerne. Irland og Spanien havde eksempelvis ifølge Europa-Kommissionen bragende gode resultater på deres budgetter i 2007, altså inden finanskrisen satte ind. Grækenland er ganske rigtigt en undtagelse fra denne situation, men skal hele EU's velfærd ødelægges på grund af det?

Generelt må jeg sige på baggrund af debatten i dag, at jeg beundrer de partier, der går ind for finanspagten. Jeg beundrer, at de har mod til at tilslutte Danmark en traktat, som vi faktisk ikke kender de samlede konsekvenser af. Vi står i en situation, hvor Finansministeriet på vegne af regeringen har regnet ud, at Danmark ikke får problemer med at efterleve kravene om det maksimale strukturelle underskud på 0,5 pct., som Danmark, hvis vi tilslutter os finanspagten, må have. Det har vi hørt gang på gang fra regeringen. Samtidig kan vi se, at Europa-Kommissionen har tal, der er helt anderledes, og hvor situationen ser langt værre ud for Danmark. Her er der i 2013 et underskud på hele 1,4 pct., altså langt over de tilladte 0,5 pct.

I dag fremgår det så af debatten, at vi ikke kan stole på Europa-Kommissionen. Det forekommer mig meget interessant. Siden 2005 har vi altså haft en Europa-Kommission, der har regnet de strukturelle underskud i Danmark forkert ud, når det står til ordførerne, som er

tilhængere af finanspagten, her i dag. Jeg må ærlig talt sige, at det ikke tegner særlig godt for den øgede økonomiske styring i EU, når EU i så mange år kan regne så galt, som det åbenbart er tilfældet i dag.

Jeg tror måske nærmere, vi har en situation, hvor det ikke er budgetdisciplin, vi er ved at tilmelde også med finanspagten, men at vi får budgetkaos, hvis vi vedtager finanspagten. Kommer Europa-Kommissionens tal, og dermed ikke den danske regerings tal, til at være de gældende tal, og det kunne man måske formode, så står vi over for drastiske nedskæringer i den offentlige sektor. Modet hos folketingsflertallet på vegne af den danske befolkning synes altså at være enormt, og det kan godt være, at jeg er lidt forsigtig, måske sågar en tøsedreng, men jeg tillader mig at mene, at når det handler om beslutninger, som ingen i Folketingssalen reelt ved hvad får af konsekvenser for Danmark, kan man godt tillade sig at spørge befolkningen, om de også mener, at det er sådan nogle valg, man skal træffe, i stedet for at snige den politik ind bag ryggen af befolkningen.

Men vi står altså nu i en situation, hvor Folketingets flertal vil binde Danmark til at følge en regel, vi ikke kender konsekvenserne af. Det er trist, og jeg synes, det ville klæde flertallet, der støtter dansk tilslutning til finanspagten, hvis de også havde mod til at spørge befolkningen, om den synes, det er en god idé. Vi kan vel alle sammen være enige om, at det netop er befolkningen, der skal leve med konsekvenserne af Folketingets flertals beslutninger permanent og bindende fremover, som det står i finanspagten. Derfor har Enhedslisten her fremsat forslag om, at finanspagten skal til folkeafstemning.

Kl. 17:03

Anden næstformand (Søren Espersen):

Tak til ordføreren for forslagsstillerne, der er ingen korte bemærkninger.

Da der ikke er flere, der har bedt om ordet, er forhandlingen slut.

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Europa-udvalget, og hvis ingen gør indsigelse herimod, betragter jeg det som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det sidste punkt på dagsordenen er:

23) Forespørgsel nr. F 16:

Forespørgsel til børne- og undervisningsministeren:

Hvad kan ministeren oplyse om folkeskolelærernes anvendelse af de obligatoriske kanonlister i historieundervisningen, og hvordan vil regeringen sikre, at lærerne efterlever pligten til at bruge kanonlisterne aktivt i undervisningen, og vil regeringen gøre kanonlisterne obligatoriske på seminarierne for at klæde lærerne fagligt på til undervisningen?

Af Alex Ahrendtsen (DF), Dennis Flydtkjær (DF), Martin Henriksen (DF) og Marie Krarup (DF).

(Anmeldelse 18.01.2012. Fremme 20.01.2012. Eventuel afstemning udsættes til tirsdag den 28. februar 2012).

Kl. 17:03

Anden næstformand (Søren Espersen):

Jeg gør opmærksom på, at afstemning om eventuelle forslag til vedtagelse udsættes til tirsdag den 28. februar 2012.

Først er det hr. Alex Ahrendtsen, Dansk Folkeparti, som ordfører for forespørgerne for begrundelse.

Kl. 17:04

Begrundelse

(Ordfører for forespørgerne)

Alex Ahrendtsen (DF):

(Ordføreren nynn timer). Jeg indrømmer, det er lidt underligt at indlede min begrundelse for denne forespørgsel om kanonlister med at nynne, men jeg skal søge at forklare det, for der er en mening med gal-skaben. Den musikkyndige har sikkert noteret sig, at jeg nynnede to forskellige toner og tilsammen fire noder, nemlig begyndelsen på Wagners bryllupsmarch. Den er verdensberømt – i hvert fald i den vestlige kulturkreds. Nynner man disse fire toner, er vi i fantasien al-lerede til kirkebryllup. Vi ser blomster for os, hvid brudekjole, ner-vøs mand i jakkesæt, Dannebrog foran kirken, fest, musik, taler. Me-re skal der ikke til, fire toner, for de er kendt af alle og husket af alle, selv børn kender til dem. Dette er kultur, fælles kultur, kanonkultur.

Jeg har brugt dette for at vise, hvilken velsignelse en fælles kultur er for mennesker. De fire toner vækker minder, der får folk til at trække på smilebåndet, giver mulighed for kærligt at drille to, der kysser. For Dansk Folkeparti er en fælles kultur og kanonlister af det gode. Vi blev derfor temmelig rystet, da fagbladet Folkeskolen for nylig kunne afsløre, at mange folkeskolelærere ikke følte sig bundet af kanonlisterne hverken i dansk eller i historie.

Af flere grunde var det temmelig oprørende. For det første fordi mange lærere så stort på, hvad Folketinget med et bredt flertal havde besluttet. For det andet fordi det afslørede et ubehag ved en fælles kultur blandt nogle af lærerne. Vi skal i dag ved denne forespørgsel tale om, hvordan regeringen vil sikre, at lærerne efterlever pligten til at bruge kanonlisterne aktivt i undervisningen, og om regeringen vil gøre kanonlisterne forpligtende på læreruddannelserne. Sidstnævnte vil jo være helt naturligt. Mange lærerstuderende har brug for det, så de står bedre rustet, når de skal undervise ude i klasselokalerne.

Med disse indledende ord ser jeg frem til debatten i salen.

Kl. 17:06

Anden næstformand (Søren Espersen):

Tak til ordføreren for forslagsstillerne. Så er det børne- og undervisningsministeren for besvarelse.

Kl. 17:07

Besvarelse

Børne- og undervisningsministeren (Christine Antorini):

Jeg vil godt som indledning takke Dansk Folkepartis ordfører for at indlede så utraditionelt med nogle strofer. Jeg kunne ikke helt høre, hvad Folketingets anden næstformand sagde, om det var en opfor-dring til, at jeg skulle komme med en strofe ekstra, eller om jeg helst skulle lade være. Jeg tror, at det var det sidste. Men ministeren roser til gengæld den, der begrundede forespørgslen i forhold til stroferne. Det er i hvert fald en utraditionel måde at gøre det på, og det illustrer jo også, som jeg kunne forstå at intentionen var, at når man arbej-der med forskellige fag, discipliner og emner, har det jo heldigvis den effekt, ud over at man lærer mere, at det skaber billeder, og der er heldigvis mange billeder, der kan skabes, og kigger man både på vores historiekanon og litteraturkanon, er der mange forskellige slags billeder, der kan skabes. Så tak for den kreative indledning til forespørgselsdebatten her.

Den udspringer jo af, som der også blev fremlagt, at der har væ-ret en undersøgelse i fagbladet Folkeskolen. Det var så en stikprøve-undersøgelse blandt 1.264 panelmedlemmer, som der står, der blev stillet en række forskellige spørgsmål, herunder også spørgsmål om anvendelse af historiekanon, og der var så 43 pct. af de 1.264 pa-

nelmedlemmer, der har svaret på den samlede undersøgelse. Man må sige, at det er en relativt lille undersøgelse, og derfor skal man måske nok også passe på med ikke at tolke alt for meget på den undersøgelse. Men det valgte fagbladet Folkeskolen jo selv at slå stort op, og derfor kan jeg også godt forstå, at der bliver spurgt lidt forundret til nogle af de svar, der blev givet. Det er jo så noget, der allerede er drøftet med ordførerne, som er i salen i dag, fordi der allerede har været indkaldt til et åbent samråd i Folketingets Uddannelsesudvalg om præcis det samme emne, men vi tager det gerne en gang til her i forespørgselsdebatten.

Jeg vil godt understrege som børne- og undervisningsminister, at uanset om man er enig eller uenig i, om der skal være kanoner som en del af målene for undervisningen i folkeskolen, er reglerne der selvfølgelig, fordi de skal følges. Hele ideen med, at vi har en folkeskolelov, og at fagene bliver udmøntet i fælles mål og i trinmål, er selvfølgelig, at dem skal lærerne følge. Sådan er det. Det understreger jeg på det åbne samråd, og det vil jeg gerne understrege igen. Hele forudsætningen for, at vi har en fælles folkeskole, er, at der også er en fælles ramme for, hvordan man håndterer de forskellige fag, fordi det jo også er på den måde, det indgår, når eleverne undervises undervejs og i sidste ende skal til folkeskolens afgangsprøve. Jeg vil også sige, at jeg personligt synes, at der er stor fornuft i, at man arbejder med kronologi i forhold til historieundervisningen, sådan som det også er i dag.

Som jeg også oplyste på det åbne samråd om anvendelse af kanoner, som blev afholdt den 17. januar, har jeg drøftet problemstillingen på baggrund af den her undersøgelse, som der var i fagbladet Folkeskolen, fordi der blev rejst spørgsmål til det fra folketingsmedlemmer. Jeg har drøftet problemstillingen både med Skolelederne og med KL, da de jo både som de lokale ledere på de enkelte skoler og som de lokale ejere ude i kommunerne selvfølgelig har en forpligtelse til at indskærpe, at de regler, der er, skal man efterleve på de enkelte skoler. De har ansvaret for at sikre, at lærerne underviser efter de regler, der er fastsat på området.

Som jeg også nævnte på det åbne samråd og gerne vil gentage her, vil jeg via ministeriets fagkonsulenter tydeliggøre, at kanonen skal indgå i undervisningen. Det vil typisk ske via fagkonsulenternes konference på det, der hedder SkoleKom, og på undervisningsportalen emu.dk. Det kan ske på oplæg på konferencer og på censorkurser samt ved artikler i diverse fagblade. Det vil sige, at jeg som minister vil bruge hele paletten af muligheder for, at det selvfølgelig bliver indskærpet, at man skal bruge de regler, der er.

Når det så er sagt, vil jeg også gerne præcisere, at en kanon for faget historie blev indført fra skoleåret 2009-10. Der blev i reglerne fastsat en overgangsordning, så reglerne først gælder fuldt ud fra skoleåret 2012-13. Gennemførelsesfasen er nået til, at kanonen i dette skoleår også gælder for elever, der går i 8. klasse. Først fra skoleåret 2012-13 er kanonen fuldt indfaset, dvs. også på 9. klassetrin, hvor der er prøve i faget.

Læreruddannelsen, som der også er blevet spurgt om, og hvor jeg svarer på vegne af min kollega uddannelsesministeren, skal i dag klæde de lærerstuderende på til at undervise efter et fagligt mål med udgangspunkt i skolefagets bestemmelser, og jeg kan oplyse, at der i læreruddannelsen arbejdes med folkeskolens fælles mål, både i fællesfagene og i de enkelte linjefag. Målet er, at de lærerstuderende opnår en bred faglig og fagdidaktisk indsigt inden for historiefaget og dermed har et godt grundlag for at undervise i væsentlige områder inden for faget.

Regeringen finder det derfor ikke nødvendigt eller hensigtsmæssigt at gøre kanonlisten til et obligatorisk element i læreruddannelsen, men det ændrer selvfølgelig ikke ved, at når lærerne kommer ud og underviser i folkeskolen i de pågældende fag, skal de følge de regler, som er i de fælles mål og trinmålene.

I forhold til læreruddannelsen vil jeg som det sidste også sige, at det i den anbefaling, som regeringen har, ikke er hensigtsmæssigt at gøre kanonlisten til et obligatorisk element i læreruddannelsen, og det bliver understøttet af de anbefalinger om deregulering, som følgegruppen for læreruddannelsen netop er kommet med, og som kommer til at indgå i de forhandlinger, der er imellem uddannelsesministeren og læreruddannelsens forligskreds om en eventuel justering eller reform af læreruddannelsen.

KL 17:12

Anden næstformand (Søren Espersen):

Mange tak til ministeren. Herefter er det ordføreren for forespørgslerne, hr. Alex Ahrendtsen.

KL 17:12

Forhandling

(Ordfører for forespørgslerne)

Alex Ahrendtsen (DF):

Tak til ministeren for svaret og for de pæne ord og rosen. Det blev jeg glad for.

Kanonlister er af det gode. Det samler os som folk, det kitter mennesker sammen i et fællesskab, det giver os en følelse af det, som Socialdemokraterne kalder sammenhængskraft, og som vi i Dansk Folkeparti kalder kultur. Siger vi matador, tænker vi ikke kun på spillet. Når pressen skriver, at regeringens politik er som kejserens nye klæder, eller at Dansk Folkeparti er den grimme ælling i dansk politik, behøver man ikke forklare mere. Kanonlisterne formål er at skabe sådanne forståelsesrum blandt danskerne og ikke mindst sikre et mindstemål af dannelse.

Kanonlister løfter os op som mennesker, fordi de giver os en fælles ramme. Derfor kan kanonlister ikke være frivillige; de skal selvfølgelig være forpligtende. Det kan ikke være en tilfældighed, hvilke kundskaber en elev får i løbet af sin skolegang. Min far gik i skole til 7. klasse og fik dermed langtfra samme uddannelse som nutidens unge. Alligevel synes jeg, at han har en rigere forståelse for Danmark. Dengang var det en selvfølge at have kendskab til historiske begivenheder og danske litterære værker af betydning.

Traditionelt har danske lærere haft en meget stor frihed, især i sammenligning med andre lande, hvor man ikke har haft samme tilfældighed, at lærerne løfter det fælles dannende sigte. I Danmark skyldes denne frihed, at landet har været ensartet både folkeligt og kulturelt. Der har ganske enkelt været ting, man ikke satte spørgsmålstegn ved, og som var helt naturlige at børnene skulle lære.

Fra 1960'erne og fremefter ændredes dette markant. Først gennem reformpædagogernes og socialisternes korstog mod dannelsen og siden kulturradikalisterne dødsdømte mod multikulturalismen. Tanken om, at Danmark var et hjem for danskerne, og at folkeskolen skulle bibibringe eleverne en følelse af at være i et åndeligt og historisk fællesskab, har været under voldsom beskydning fra et lille, yderligtgående mindretal af det danske samfund, et mindretal, der støt og roligt har arbejdet sig ind på nøglestillinger i undervisningssystemet. Siden 1960'erne havde reformpædagogiske og multikulturalistiske tanker vundet mere og mere indpas, og angrebet på den danske selvfølelse tog til i styrke. Reformpædagogikken sejrede år for år. Folkeskolen blev udvandet og langsomt tømt for nationalt indhold.

Heldigvis ville vælgerne det anderledes. I 2001 sagde de udtrykkeligt stop til afviklingen og valgte et flertal, der sammen med Socialdemokratiet, fik sadlet om. Et bredt flertal stod bag genrejsningen af folkeskolen og dermed også indførelsen af kanonlisterne.

Det siger en hel del om Danmark, at kanonlisterne skabte så megen nid og nag, da de blev offentliggjort. Fælles kultur var jo en fornærmelse mod de kredse, der drømte om multikultur. Kanonlister

ødelagde denne drøm. Modstanden mod kanonlisterne, som stadig spørger visse steder, kan godt undre, for listerne er ikke engang udelukkende nationale, men i lige så høj grad internationale. De giver børnene historiske holdepunkter i en omskiftelig og foranderlig verden, og mere end nogen sinde før er det nødvendigt at besinde os på, hvem vi er som folk. Regeringspartierne kan derfor i dag klart tilkendegive, at de står ved det indgåede forlig, og at de støtter kanonlisterne, også på læreruddannelserne.

Vi har derfor dette forslag til vedtagelse, som vi håber alle forligspartier kan støtte, og det vil jeg lige læse op:

Forslag til vedtagelse

»Folketinget finder, at kanonlisterne, som blev indført i dansk og historie under VK-regeringen på baggrund af bred enighed i Folketinget, udpeger afgørende forfatterskaber og historiske begivenheder, som danske skoleelever skal kende til.

Det er Folketingets opfattelse, at danske skoleelever svigtes og værdiløsheden øges, hvis vi ikke som samfund inkluderer en grundig forståelse for den danske kulturarv i folkeskolens undervisning.

Det er derfor fortsat Folketingets opfattelse, at kanonlisterne skal ligge til grund for undervisningen i dansk og historie og derved støtte dansk kultur, litteratur og historie.

Folketinget noterer, at kanonkravene er udformet fleksibelt, så lærernes metodefrihed er bevaret, både hvad angår, hvilke litteraturværker der skal berøres, og i forhold til hvordan og hvor intensivt udpegede historiske begivenheder gennemgås.

Folketinget opfordrer derfor regeringen til at sikre, at kanonlisterne respekteres i undervisningen, hvorfor kommuner og skoleledere, som er ansvarlige for, at undervisningen lever op til målene, skal tages i ed.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 30).

Kl. 17:18

Anden næstformand (Søren Espersen):

Må jeg spørge: Hvem er det fremsat på vegne af?

Kl. 17:18

Alex Ahrendtsen (DF):

På vegne af Dansk Folkeparti, Venstre og De Konservative.

Kl. 17:18

Anden næstformand (Søren Espersen):

Der er nu fremsat et forslag til vedtagelse på vegne af Venstre, Dansk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti. Det forslag til vedtagelse vil indgå i de videre drøftelser.

Jeg skal bede ordføreren komme tilbage på talerstolen. Der er faktisk en kort bemærkning til ordføreren. Hr. Lars Dohn.

Kl. 17:19

Lars Dohn (EL):

Jeg kan forstå på ordføreren, at kánon virkelig er kanón. Altså, det er virkelig en gave til det danske folk og den danske folkeskole.

Hvis nu der er noget, der ikke virker, tror jeg også, at man som lovgiver skal se på, hvorfor det ikke virker. Hvorfor har lærerne ude i skolen ikke taget den gave til sig? Er det ikke noget, der vækker nogle tanker hos ordføreren?

Engang var der noget, der hed stænklappeloven, og det var vist kun dem, der producerer, sælger og monterer stænklapper, der syntes det var en god idé. Den lov afskaffede man igen. Peger den her stikprøveundersøgelse ikke i retning af, at der skulle gøres de samme overvejelser nu?

Kl. 17:19

Anden næstformand (Søren Espersen):
Ordføreren.

Kl. 17:19

Alex Ahrendtsen (DF):

Jeg ved ikke, om man skal sammenligne dansk kultur og historie og litterære værker med stænklapper; det minder mig lidt for meget om socialistisk tankegods.

Det, der er sagen, er jo, at folkeskolelærerne ikke har fulgt loven om forpligtende kanonlisteundervisning, som Folketinget har vedtaget. Og hvad enten de kan lide det eller ej, skal de jo gøre det. Der har været et flertal i Folketinget, som har ment – og stadig væk mener – at det er en god ting, at vi har en fælles kultur; at der er noget, vi alle har kendskab til, så det hele ikke bare handler om at tale om stænklapper eller finanskriser eller huspriser. Mennesket er andet end et økonomisk dyr. Mennesket er også sprog, kultur, historie.

Kl. 17:20

Anden næstformand (Søren Espersen):

Hr. Lars Dohn.

Kl. 17:20

Lars Dohn (EL):

[Lyddufald] ... socialistisk tankegods. Altså, i det, man engang kaldte den virkeliggjorte socialisme, tror jeg faktisk man praktiserede den der form med, at man slet ikke lyttede efter, hvordan tingene fungerede derude. Det burde vi have lært af. Vi fra Enhedslisten har i hvert fald lært rigtig meget af det. Og derfor synes vi, det er en rigtig god måde at arbejde på, når man lytter til græsrodderne og hører, om det fungerer godt derude. Omvendt kan jeg sige, at der i den egner, hvor jeg kommer fra, var en godsejer, der altid åbnede for traktormotoren for at se, hvorfor den gik så godt. Altså, det skal man heller ikke, men man skal i hvert fald undersøge, hvorfor det her ikke fungerer. Det bør vi gøre.

Kl. 17:21

Anden næstformand (Søren Espersen):

Ordføreren.

Kl. 17:21

Alex Ahrendtsen (DF):

Undervisningsministeren har jo meget præcist beskrevet, at kanonlisterne først er ved at blive indfaset. Lærerstanden har brug for tid til omstilling, og det får de.

Lad os prøve at kigge lidt tilbage til tiden, før kanonlisterne blev indført. Da var det jo sådan, at der var en form for uofficiel kanonliste – og nu er vi tilbage i 1930'erne, 1940'erne og 1950'erne. Langsomt, som jeg har vist i min tale, forsvandt forståelsen for, at det var nødvendigt, at man kendte til bestemte værker og historiske begivenheder. Og der er altså mange mennesker, der efterspørger sådan en fælles historisk referenceramme. Det blev der lyttet til her i Folketinget; vælgerne krævede det. Vælgerne krævede, at vi stadig væk som folk kunne definere os selv ud fra historie, ud fra kultur.

Men vi vidste også, at der var sket et voldsomt skred i folkeskolen og i læreruddannelsen, der umuliggjorde, at sådan noget blev indført i skolen af sig selv. Så derfor valgte Folketinget ganske enkelt at tage hånd om det, beslutte det, og sige: Det her er så vigtigt, at vi ikke kan overlade det til tilfældigheder og maskinrum.

Kl. 17:22

Anden næstformand (Søren Espersen):

Tak. Der er ikke flere bemærkninger. Tak til ordføreren for forespørgerne. Så er det Venstres ordfører, fru Karen Ellemann.

Kl. 17:23

Kl. 17:27

(Ordfører)

Karen Ellemann (V):

Lad mig starte med at takke Dansk Folkepartis ordfører for at have indkaldt til den her forespørgselsdebat. Det er et relevant emne, og ministeren har jo ret i, at vi også har debatteret det på et åbent samråd for lidt over en måned siden. Ikke desto mindre er det et emne, som ligger os meget på sinde, fordi der netop var den her undersøgelse, der gav et meget tydeligt praj om, at man faktisk ikke tager kanonlisterne alvorligt og betragter dem som noget, man kan tage med, hvis man har lyst.

Jeg er uendelig glad for, at ministeren både på det åbne samråd og også i dag i Folketingssalen meget, meget tydeligt gør rede for, at det her ikke er til diskussion. Det er lovgivning, og det skal man altså leve op til, og derfor er kanonlisterne »skal«-stof.

Man kan så blive bekymret som folkeskolelærer, tror jeg, hvis vi herinde på Christiansborg sidder og har fat i trådene i ethvert minut i en undervisningstime og dikterer, hvad der skal undervises i.

Men det er jo ikke tilfældet. Kanonlisterne er for det første ikke udtømmende. Det er de her vigtige nedslag, både når vi taler om historiekanon og litteraturkanon. Det er emner, man skal igennem. Man kan komme igennem dem på mange måder. Man kan nøjes med blot at læse en enkelt folkevis og sætte kryds ved det område. Så man kan leve op til kravene på mange forskellige måder.

Nogle vil påstå, at historiekanon formentlig kan fylde 20-25 pct. af undervisningstiden i faget historie, og dermed har man altså 80 pct., måske 75 pct., derudover til at fylde alle mulige andre emner ind i historieundervisningen. Det siger jeg for at gøre opmærksom på, at det her ikke er en belastning. Det her er en vigtig forpligtelse. Det er et vigtigt fundament og, som der lige præcis bliver talt om, den fælles referenceramme, både når vi taler litteraturkanon, og når vi taler historiekanon.

Jeg er overordentlig bekymret, hvis vi kommer til at bevæge os derhen, hvor det lige pludselig bliver sådan lidt ligegyldigt og lige godt: Kære folkeskolelærer, gør hvad du vil, for alt er sådan set lige godt. Der har vi været en gang. Jeg er selv elev fra Ritt Bjerregaards folkeskole. Jeg var ikke imponeret. Og der er gevaldige huller i historieundervisningen, i hvert fald den, jeg oplevede i min folkeskole-tid.

Det synes jeg vi her i Folketinget har taget ad notam i en grad, som vi kan være stolte af. Med et bredt politisk flertal har vi vedtaget kanonlisterne og fået dem implementeret i de fælles mål for fagene i både historie og dansk.

Derfor er undersøgelsen et øjebliksbillede, for det er jo korrekt, som ministeren siger, at historiekanon ikke er fuldt implementeret endnu, så det er stadig væk et øjebliksbillede. Så derfor er det også godt og vigtigt, at vi har den her debat nu.

For det skal være tydeligt for enhver, at vi i Venstre værner om lige præcis det vigtige forarbejde, der har ligget i at få udarbejdet kanonlisterne; det, der fremgår af kanonlisterne, og som er hele det fælles fundament for en fælles referenceramme for danske skoleelever. Det står vi ved, og det er også derfor, vi bakker op om teksten i forslaget til vedtagelse, og jeg har en klar forventning om, at det brede flertal i Folketinget selvfølgelig også gør det, for det harmonerer også meget fint med det, som ministeren siger.

Kl. 17:27

Anden næstformand (Søren Espersen):

Tak til Venstres ordfører. Så er det ordføreren for Socialdemokraterne, hr. Troels Ravn.

(Ordfører)

Troels Ravn (S):

Jeg vil gerne indlede med at understrege, at Socialdemokraterne og regeringen ønsker en endnu bedre folkeskole, som sikrer alle elever et højere fagligt udbytte af undervisningen, uanset hvilke forudsætninger det enkelte barn har for uddannelse. Vi skal have en fagligt stærk folkeskole, hvor eleverne trives og får faglige udfordringer, viden, kundskaber, kompetencer og færdigheder, og vi skal have en folkeskole, der giver eleverne de bedste forudsætninger for at udvikle sig som mennesker og blive aktive og kritiske medborgere.

De såkaldte kanonlister i folkeskolen, der som bekendt omfatter en række forfattere inden for faget dansk og en række historiske begivenheder inden for faget historie, er en del af læseplanerne, en del af slutmålene for de to fag og dermed obligatorisk undervisningsstof. Det fremgår tydeligt af folkeskoleloven, at undervisningens tilrettelæggelse – valg af bl.a. undervisningsformer og stofudvælgelse – i alle fag skal leve op til folkeskolens formål. Fagenes formål, trinmål og slutmål er fastsat i bekendtgørelsen om fælles mål, og det er obligatorisk for lærerne at undervise efter disse mål. Det lovmæssige grundlag er således klart. Kanonlisterne er en del af målene for undervisningen i folkeskolen, og kanonlisterne er derfor obligatorisk undervisningsstof, som lærerne er forpligtede til at implementere undervisningen. Sådan må det være.

Det er imidlertid helt relevant og rimeligt at spørge, om kanonlisterne, uagtet at de indeholder væsentlige stofområder, som både giver eleverne vigtig viden, kundskaber, kulturel forståelse og almen dannelse, fortsat skal være obligatorisk stof i folkeskolen, eller om listerne med fordel fremover i højere grad skal bruges som inspiration til folkeskolens lærere. Man kan nemlig spørge: Hvorfor skal Christiansborg detailregulere undervisningen i folkeskolen? Er der ikke tale om en uhensigtsmæssig centralisering, hvor vi indsnævrer rammerne for undervisningen, og skal vi blive ved med det? Skal vi ikke i stedet udvise tillid og tro på, at vi har dygtige professionelle lærere i folkeskolen, som kan løfte det faglige ansvar og ud fra fagenes læseplaner og fagenes fælles mål, men altså uden obligatoriske kanonlister, kan tilrettelægge og udmønte en kvalificeret undervisning? Bør kanonlisterne ikke i stedet være til rådighed som en vigtig kilde til god inspiration?

Der kan bestemt siges meget godt om en kanon i historie og dansk, men den skal ikke være obligatorisk. Jeg mener i øvrigt også, at elever lærer bedst, ved at det stof, undervisningen tager udgangspunkt i, udvælges ud fra den enkelte elevs forudsætninger og ikke ud fra noget, der er bestemt udefra. De spørgsmål ønsker regeringen åbent, fordomsfrit at debattere med de øvrige partier i Folketinget i forbindelse med det kommende folkeskoleforlig. Regeringen ønsker altså at undersøge, hvordan kanonlisterne kan bruges mest hensigtsmæssigt.

Jeg vil derfor afslutte med at læse følgende forslag til vedtagelse op. Forslaget fremsættes af Enhedslisten, Det Radikale Venstre, SF og Socialdemokraterne:

Forslag til vedtagelse

»Folketinget konstaterer, at det nuværende folkeskoleforlig forpligter til kanonundervisning i dansk og historie. Ifølge gældende lov betyder det, at der er pligt til at undervise ud fra historie- og litteraturkanoner. Folketinget finder, at historie- og litteraturkanonerne fremover i højere grad skal bruges som inspiration til folkeskolens lærere. Forligskredsen vil i forbindelse med det kommende folkeskoleforlig undersøge, hvordan kanonerne kan bruges mest hensigtsmæssigt.

Folketinget finder det vigtigt, at lærerne i folkeskolen tager udgangspunkt i formålet for folkeskolen og i relation til dette har mulighed for at tilrettelægge undervisningen ud fra den gruppe af elever, der undervises, og vil i forbindelse med en kommende folkeskolereform undersøge, hvordan faglighed og hensyn til den enkelte klasse kombineres bedst muligt.»

(Forslag til vedtagelse nr. V 31).

Kl. 17:31

Anden næstformand (Søren Espersen):

Der er nu fremsat endnu et forslag til vedtagelse, på vegne af Socialdemokraterne, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti og Enhedslisten, som vil indgå i de videre forhandlinger.

Så er der nogle bemærkninger. Hr. Alex Ahrendtsen for en kort bemærkning.

Kl. 17:32

Alex Ahrendtsen (DF):

Det lyder næsten, som om Socialdemokratiet er blevet presset af Socialistisk Folkeparti og Det Radikale Venstre, siden partiet tilsyneladende nu så hurtigt vil løbe fra forliget om kanonlisterne og folkeskolen. Det er jo ikke længe siden, som ministeren har gjort rede for, at vi fik indført de her kanonlister, og nu vil Socialdemokratiet allerede til at løbe fra det – så hurtigt, inden det overhovedet er fuldt indfaset, og inden det har fået lov til at virke. Hvad er dog begrundelsen og baggrunden for denne kovending, for denne forandring? Jeg forstår det ganske enkelt ikke.

Kl. 17:32

Anden næstformand (Søren Espersen):

Ordføreren.

Kl. 17:32

Troels Ravn (S):

Der er ikke tale om, at Socialdemokraterne ønsker at løbe fra et forlig. Som jeg meget tydeligt gav udtryk for i min tale, er det vores opfattelse, at kanonlisterne for nuværende er obligatoriske og skal betragtes som værende obligatoriske og som lovstof. Men vi finder det hensigtsmæssigt, at vi i forbindelse med folkeskoleforliget drøfter det hensigtsmæssige i, at kanonlisterne fortsat skal være obligatoriske, eller om de ikke med fordel kunne gøres vejledende og være et inspirerende udgangspunkt for lærerne i deres forberedelse af undervisningen.

Kl. 17:33

Anden næstformand (Søren Espersen):

Hr. Alex Ahrendtsen.

Kl. 17:33

Alex Ahrendtsen (DF):

Vejledende og til inspiration, og hvad ved jeg; det har vi jo prøvet. Altså, værkerne har jo været der, de historiske begivenheder har været der, og kronologien har også været der, men det er bare ikke blevet brugt. Det røg ud til fordel for noget andet såsom undervisning i at bygge en tipi ude på en mark. Kanonlisterne har igen givet folkeskolelærerne en anledning til at fokusere på det, der er vigtigt: kronologi, historiske begivenheder, litterære værker og forfatterskaber af stor værdi. Anerkender ordføreren ikke, at det lige præcis er den effekt, kanonlisterne har haft? Hvorfor vil man så hurtigt løbe fra det?

Kl. 17:34

Anden næstformand (Søren Espersen):

Ordføreren.

Kl. 17:34

Troels Ravn (S):

Socialdemokraterne mener, at det er en vigtig og nødvendig diskussion at tage, om kanonlisterne skal være obligatoriske eller blot være til inspiration. Der kan, som jeg også redegjorde for i min tale, siges meget godt om kanonlisterne. Det er relevant stof i undervisningen.

Men vi har også tillid til, at folkeskolelærerne kan tilrettelægge og udmønte en faglig, god og kvalificeret undervisning med udgangspunkt i de rammer, der allerede ligger for fagene dansk og historie, så undervisningen kommer omkring det vigtige indhold og de vigtige elementer, der er i kanonlisterne. Det her er også et spørgsmål om at udvise tillid og ikke tro på, at vi fra Christiansborg skal regulere, styre og kontrollere alt i detaljen, i det her tilfælde alt det, der skal foregå i den danske folkeskole og i fagene dansk og historie

Kl. 17:35

Anden næstformand (Søren Espersen):

Fru Karen Ellemann for en kort bemærkning.

Kl. 17:35

Karen Ellemann (V):

Jeg må sige, at jeg er noget forundret over ordførerens tale, jeg mener på ingen måde, at den harmonerer med ministerens tale. Ministeren slår fast, at det er obligatorisk. Det er rigtigt, det siger ordføreren også, men så kommer den her vedtagelsestekst, at nu vil man altså gerne fremover i højere grad sige, at kanonlisterne skal bruges som inspiration til folkeskolens lærere. Jeg opfatter præcis som hr. Alex Ahrendtsen, at der har de nye familiemedlemmer fra Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti øvet deres indflydelse i en negativ retning, lad der ikke være tvivl om det.

Ordføreren taler om, at en af begrundelserne for, at man nu gerne vil betragte kanonlisterne mere fleksibelt, mere frivilligt, skulle være, at man nemlig så også i højere grad kan udvælge stoffet ud fra den enkelte elevs formåen. Kan man ikke det med de eksisterende obligatoriske kanonlister?

Kl. 17:36

Anden næstformand (Søren Espersen):

Ordføreren.

Kl. 17:36

Troels Ravn (S):

Jo, det kan man godt, men som jeg har sagt, er det et spørgsmål om også at udvise tillid til lærernes evne og respekt for fagene, og naturligvis også at fagenes ramme skal respekteres, dvs. de fælles mål, de læseplaner, der allerede er for fagene dansk og historie, og at det ikke er nødvendigt, at vi fra Christiansborg detailstyre, detailregulerer alt ned i den mindste detalje. Derfor foreslår vi, at vi i forbindelse med folkeskoleforligene tager en drøftelse, åbent, fordomsfrit, af kanonlisterne, nemlig om det ikke vil være mere hensigtsmæssigt at gøre dem til et inspirationsstof frem for et obligatorisk stof.

Kl. 17:37

Anden næstformand (Søren Espersen):

Fru Karen Ellemann.

Kl. 17:37

Karen Ellemann (V):

At ordføreren får det til at lyde, som om kanonlisterne er detailregulering fra Christiansborg, er jeg meget forundret over. Socialdemokraterne var med i aftalen omkring kanonlisterne, var varme fortalere for dem, bakkede dem op i et fornuftigt forløb og et grundigt arbejde. Som hr. Alex Ahrendtsen var inde på i sin ordførelse, var det noget, der skabte stor offentlig debat om eksempelvis de forfattere, der nu var en del af kanonlisten i litteratur. Vi taler om 14 forfat-

tere ud af et helt folkeskoleforløb. Er det detailregulering, at man nævner 14 forfatterskaber, som er et must for at komme med en niende klasses afgangseksamen fra den danske folkeskole? Er det detailregulering, at man fra Christiansborgs side nævner 14 forfatterskaber ud af den enorme mængde af forfatterskaber, man derudover også kan stifte bekendtskab med?

Kl. 17:38

Anden næstformand (Søren Espersen):
Ordføreren.

Kl. 17:38

Troels Ravn (S):

Det er efter Socialdemokraternes opfattelse et symptom på detailregulering og centralisme, hvor vi hellere vil udvise tillid. Men i øvrigt er der ikke nogen tvivl om, at vi vedkender os det forlig, som vi er en del af, og så længe kanonlisterne har status af at være obligatoriske, skal de betragtes som værende obligatoriske og som lovstof, men vi åbner op for i forbindelse med folkeskoleforliget at tage en åben og fordomsfri drøftelse af status.

Kl. 17:39

Anden næstformand (Søren Espersen):
Fru Lene Espersen for en kort bemærkning.

Kl. 17:39

Lene Espersen (KF):

Jeg må bare sige, at efter at have hørt hr. Troels Ravn svare fru Karen Ellemann bliver jeg simpelt hen i tvivl om, hvad der er Socialdemokratiets politik, for på den ene side siger hr. Troels Ravn til Venstres ordfører, at man med det forslag til vedtagelse, der nu er fremsat, egentlig går ind for, at det skal være frivilligt, inspiration, om man bruger kanonlisten eller ej. I det sidste svar siger hr. Troels Ravn: Men vi står ved vores forlig, og det er obligatorisk.

Kan vi ikke bare en gang for alle få et klart svar fra den socialdemokratiske ordfører? Kan vi regne med, at Socialdemokratiet stadig væk bakker op om obligatoriske kanonlister og dermed også om at sikre, at det er noget, der bliver undervist i i alle folkeskoler i Danmark?

Kl. 17:39

Anden næstformand (Søren Espersen):
Ordføreren.

Kl. 17:39

Troels Ravn (S):

Altså, jeg kan kun sige, at det nødvendigvis må være sådan, at så længe der ikke ændres på den status, kanonlisterne har, skal de betragtes som værende obligatoriske. Så er det lovstof for folkeskolen.

Kl. 17:40

Anden næstformand (Søren Espersen):

Der er ikke flere bemærkninger. Tak til ordføreren. Herefter er det den radikale ordfører, hr. Jeppe Mikkelsen.

Kl. 17:40

(Ordfører)

Jeppe Mikkelsen (RV):

Tak. Først og fremmest tak til Dansk Folkeparti og hr. Alex Ahrendtsen for denne forespørgsel og også for den musikalske intro. Til at starte med vil jeg godt understrege, at jeg vikarierer for fru Lotte Rod, som ellers er ordfører på dette område, og derfor er det også særlig rart at høre lidt musik. Det plejer vi ikke at have så meget af på retsområdet, som jeg ellers normalt beskæftiger mig med herinde.

Fordi jeg er vikar, kan der selvfølgelig have været nogle forudgående debatter og diskussioner blandt ordførerne – f.eks. det samråd,

som er blevet omtalt nogle gange – som jeg desværre ikke er bekendt med, eller detaljer, som jeg har overset.

Men først og fremmest kan man jo sige om den her forespørgsel, at emnet er meget aktuelt, efter en undersøgelse viste, at rundt regnet halvdelen af historie- og dansklærerne ikke anser de bindende kanonlister for en pligt, selv om de som sagt er bindende. Der skal ikke være nogen tvivl om, at vi i Radikale Venstre mener, at lærerne naturligvis skal rette sig efter de obligatoriske ting. Det skal der ikke herske tvivl om. Så længe der er et politisk flertal for det, mener vi ikke, at lærerne skal kaste sig ud i at begå civil ulydighed. Det er ikke vores politik.

Men når det så er sagt, vil jeg da gerne tilkendegive, ligesom fru Lotte Rod også har gjort tidligere i medierne, at vi ønsker stor frihed til lærerne, også på dette punkt. Vi har tillid til, at lærerne selv bedst vurderer, hvordan og hvorledes der skal undervises i den enkelte klasse. Det mener vi ikke man skal blande sig i fra Christiansborgs side, og derfor ser vi også gerne, at kanonlisterne fremadrettet bliver brugt som inspiration frem for at være obligatoriske.

I dag er de obligatoriske, og så længe de er det, respekterer vi det naturligvis fra Radikales side, og det ønsker vi også at lærerne skal gøre ude lokalt. Mange tak.

Kl. 17:42

Anden næstformand (Søren Espersen):
Hr. Alex Ahrendtsen for en kort bemærkning.

Kl. 17:42

Alex Ahrendtsen (DF):

Som det sikkert er ordføreren bekendt, kom Det Radikale Venstre jo med i folkeskoleforliget, efter at man indtrådte i regeringen. Dermed sagde man også ja til kanonlisterne. Derfor var jeg noget forundret, da man relativt hurtigt efter at være indgået i forliget i forbindelse med den her diskussion om kanonlisterne gik ud og sagde, at de næsten skulle afskaffes. Nu står ordføreren så og siger, at lærerne selvfølgelig skal rette sig efter dem og loven skal holdes.

Men mit spørgsmål er, og det er et meget simpelt spørgsmål: Når Det Radikale Venstre havde den holdning til kanonlister, hvorfor i alverden gik man så med i dette folkeskoleforlig?

Kl. 17:43

Anden næstformand (Søren Espersen):
Ordføreren.

Kl. 17:43

Jeppe Mikkelsen (RV):

Selv om man er med i et forlig, er det jo ikke nødvendigvis ensbetydende med, at det er ens holdning. Man er med i et forlig, fordi man gerne vil være med til at påvirke nogle ting. Jeg er sikker på, at hr. Alex Ahrendtsen og Dansk Folkeparti også har nogle områder, som de, hvis de sad alene med 90 mandater, havde lyst til at påvirke, også på folkeskoleområdet, selv om man jo også er med i forliget. Så jeg ser det ikke sådan, at de to ting går imod hinanden, tværtimod kan man jo sige, at det også er en mulighed for at få indflydelse på udviklingen fremadrettet på området. Og der synes jeg jo, man skal være ærlig, når man står her, og det ved jeg at fru Lotte Rod også ville have været, hvis hun har været her i dag, og hun ville nok have sagt nogenlunde det samme, nemlig at det er de tanker, vi har om fremtiden på det her område. Men vi er mange partier, som er med i forligskredsen, og så må vi jo se, hvordan det ender.

Kl. 17:43

Anden næstformand (Søren Espersen):
Hr. Alex Ahrendtsen.

Kl. 17:43

Kl. 17:46

Alex Ahrendtsen (DF):

I Dansk Folkeparti gør vi det sådan, når vi er med i et forlig, at vi står ved det forlig – så går vi ikke ud i medierne og siger noget andet. Og det synes jeg egentlig bare at Det Radikale Venstre også skulle gøre.

Det andet, jeg vil sige, drejer sig om lærernes frihed. Kan ordføreren oplyse mig om, hvor det er, lærernes frihed er blevet indskrænket, fordi Folketinget har valgt at indføre nogle kanonlister?

Kl. 17:44

Anden næstformand (Søren Espersen):

Ordføreren.

Kl. 17:44

Jeppe Mikkelsen (RV):

Først og fremmest kan man jo sige, at det er korrekt, og vi står som sagt også ved det, og det synes jeg også jeg prøvede at udtrykke i min ordførertale ved at sige, at jeg selvfølgelig synes, at lærerne skal leve op til de her ting, som er obligatoriske. Og jeg vil give hr. Alex Ahrendtsen ret i, at det skal man selvfølgelig holde fast ved, når man nu forpligter sig på et forlig, og når det i øvrigt er lovgivningen i det danske land. Men tingene ændrer sig jo altså med tiden, og derfor kan man sige, at et forlig også skal tilpasses med tiden, og derfor får man jo også ideer til, hvordan det kan udvikle sig. Jeg håber da også, at hr. Alex Ahrendtsen en gang imellem går og gør sig nogle tanker om, hvordan og hvorledes Dansk Folkeparti kan være med til at trække det i en retning, som Dansk Folkeparti ønsker.

I forhold til hvordan det indskrænker friheden, vil jeg sige, at det jo er, fordi det stadig væk er nogle obligatoriske kanoner, vi har i dette land. Det er rigtigt, at det jo ikke er en komplet detailregulering, vi har i den danske folkeskole. Det er jo ikke sådan, at den 4. marts skal læreren undervise i det og det, men i forhold til hvorfor det kan omtales som detailregulering, vil jeg sige, at det er, fordi det er nogle obligatoriske lister, som man skal inddrage i undervisningen på en eller anden måde.

Kl. 17:45

Anden næstformand (Søren Espersen):

Fru Karen Ellemann for en kort bemærkning.

Kl. 17:45

Karen Ellemann (V):

Det er jo ikke nogen overraskelse, hvad Det Radikale Venstres holdning til kanonlisterne er. Det er også derfor, at vi måske var en kende overraskede over, at man så gladeligt hoppede med på folkeskoleforliget både fra Det Radikale Venstres og Socialistisk Folkepartis side vel vidende, at man faktisk havde tordnet meget markant imod forskellige elementer, både når vi taler om nationale tests, og når vi taler om kanonlister osv.

Derfor kan man have et politisk ønske om at sidde med ved bordet, og nu var der en mulighed, idet man var gået med i regeringen. Nu kan man så sidde med ved bordet og så ellers begynde at kæmpe for at ændre radikalt på tingene. Til det vil jeg spørge: Når vi så nu har de her obligatoriske kanonlister i den danske folkeskole, hvad er det så på listerne, som gør, at det her er for snærende, at det er for detailstyret? Man nævner f.eks. 14 forfatterskaber og så folkeviser. Hvad er det, der er detailregulering i forbindelse med sådan en lille del?

Kl. 17:46

Anden næstformand (Søren Espersen):

Ordføreren.

Jeppe Mikkelsen (RV):

Som jeg også svarede hr. Alex Ahrendtsen, er det jo ikke detailregulering i forbindelse med hver eneste time, i forbindelse med hver eneste dag i løbet af et helt folkeskoleforløb for en elev, det handler om. Jeg tror, at det er princippet om, at man fra Christiansborgs side er gået ind og har sagt, eksempelvis hvilke forfatterskaber eller historiske begivenheder det er vigtigt at man runder i undervisningen. Jeg er sikker på, at hvis vi ikke havde haft kanonlister osv., så kom langt størstedelen af lærerne i historie og dansk helt naturligt omkring de her begivenheder eller de her forfatterskaber, helt af sig selv. Det tror jeg faktisk at langt størstedelen ville gøre. Men det er princippet i, at man går ind og bestemmer over, hvad der konkret skal undervises i, det drejer sig om, og det princip er vi i Det Radikale Venstre ikke tilhængere af.

Kl. 17:47

Anden næstformand (Søren Espersen):

Fru Karen Ellemann.

Kl. 17:47

Karen Ellemann (V):

Det er jeg overhovedet ikke i tvivl om at man ikke er tilhængere af i Det Radikale Venstre. Og det synes jeg er ærgerligt, for jeg er ikke enig med ordføreren i, at hvis man fjerner kanonlisterne, skal danske skoleelever nok få stiftet bekendtskab med f.eks. Oehlenschläger eller Blicher eller – hvem kan jeg nævne? – Tom Kristensen eller Karen Blixen. Der er altså de her 14 forfatterskaber, H.C. Andersen er på listen, og ham kan vi godt sætte kryds ved, ham skal folkeskoleeleverne nok møde, selv om man fjerner kanonlisterne. Men tror ordføreren helt oprigtigt, at der også er en garanti for, at den danske folkeskoleelev vil møde f.eks. Peter Seebergs eller Klaus Rifbjergs forfatterskaber, hvis kanonlisten ... [Lydudfald].

Kl. 17:48

Anden næstformand (Søren Espersen):

Ordføreren.

Kl. 17:48

Jeppe Mikkelsen (RV):

Vi har jo vores forskellige politiske holdninger, og det er rart, for ellers var der ikke så mange partier og ikke så meget debat.

Nej, selvfølgelig kan jeg ikke stå her og udstede en garanti, det kan jeg da ved gud ikke, det kan man jo aldrig nogen sinde gøre, så det vil da helt sikkert være tilfældet nogle steder. Men jeg tror bare ikke, at man fra Christiansborgs side kan sætte sig ned og sige, hvad det bedste er ude i den enkelte klasse.

Jeg var selv efterskolelærer sidste år, jeg var ikke bundet af nogen kanonliste på den front, kan man sige, men jeg var efterskolelærer sidste år, og jeg havde to 10. klasser i engelsk, og det var som nat og dag at undervise dem hver især, for i den ene klasse var der nogle utrolig mundtlige elever, der elskede at have diskussioner frem og tilbage osv., man kunne virkelig ikke sidde stille ret lang tid ad gangen, mens det faktisk var fuldstændig omvendt for den anden classes vedkommende. De elskede at sidde og nusse med noget, men det der mundtlige var de måske ikke så engagerede i. Og det viser bare, at alle klasser er forskellige, og at det er rigtig, rigtig svært fra Christiansborgs side at sidde og detailregulere undervisningen.

Kl. 17:49

Anden næstformand (Søren Espersen):

Der er ikke flere bemærkninger. Tak til ordføreren. Den næste ordfører er SF's ordfører, fru Annette Vilhelmsen.

Kl. 17:50

velkommen på. Vi i SF glæder os over, at der er grøde i og interesse for folkeskolen.

Kl. 17:54

(Ordfører)

Annette Vilhelmsen (SF):

»Ane lagde anemoner/i kanonen på Trekroner/ved det allerførste skud/sprang Anes anemoner ud.«

Det har Halfdan Rasmussen skrevet i sin ABC, og det er godt, at Halfdan Rasmussen er med i litteraturkanonen – godt nok ikke obligatorisk, men til inspiration. Det gav mig så anledning til, at jeg kunne tage ham med her.

Så vil jeg gerne benytte lejligheden til at sige tak til hr. Alex Ahrendtsen, for at vi får den her debat, som vi har nu. Jeg synes, at vi skal benytte enhver lejlighed til at diskutere folkeskolen, dens værdigrundlag, indhold og metoder. Jeg skal lige slå fast, at det, der handler om loven, er, at det er vedtaget, at vi har en kanon i dansk og historie. Det indgår som en del af forliget, og det bakker vi i SF op om. Vi har sådan set et princip om, at så længe vi har en lov, er det loven, der gælder. Vi har heller ikke her fremsendt forslag om, at loven skal ophøre, men vi vil gerne debattere det, og det er det, vi gør i dag.

Det, der er med de obligatoriske kanoner, er, at det kan gøre det svært at afgøre, hvad der egentlig er det rigtige. Er det det rigtige, at man underviser efter kanonen, eller er det rigtigt også at undervise i det, der ligger uden for kanonen? Og sikrer vi os egentlig den kvalitet, vi gerne vil have, og den dannelse, som eleverne skal opnå?

Når den her forespørgsel er rejst på baggrund af en undersøgelse, der er blevet præsenteret i Folkeskolebladet, er det væsentligt at se på nogle af de problemstillinger, der kan være ved at undervise efter en kanon. I bladet er der en lærer fra en skole på Frederiksberg, som kan fortælle, at det er mere oplagt for hendes klasse at læse Tove Ditlevsen og Dan Turèll og gå ture med eleverne i de gader, de skriver om, end det nødvendigvis er at læse Jeppe Aakjær. I den danske litteraturkanon fra 2004 er der, meget interessant faktisk, et afsnit om kanonpædagogik.

Begrebet kompetence indebærer, at det er elevernes aktive anvendelse af det, de lærer, der skal stimuleres, og ikke den passive viden. Hvorfor er det så, at det er vigtigt? Det er det, for den undervisning, børn og unge deltager i, skal de kunne bruge aktivt; de skal kunne sætte det ind i sammenhæng med det samfund, der omgiver dem. Det at kunne sætte sin viden i spil i forhold til den verden, man lever i, er en af de vigtigste faglige kundskaber, de unge kan tage med sig fra folkeskolen.

En væsentlig del af elevernes verden og aktive ageren i dag indbefatter også anvendelse af it som medie, og det at få adgang til tekster i både dansk og historie mener vi fra SF's side, at man bør tage med ind i en revurdering af kanonen og selve kanonpædagogikken, når vi engang når til det.

Vi synes, at elevernes faglighed skal styrkes. Fra regeringens side har vi allerede spillet ud med nogle af vores tanker om, hvordan man i den kommende reform af folkeskolen styrker fagligheden. Et øget fokus på dansk og matematik i de mindste klasser har i mange år været et ønske fra SF, og nu ser det ud til at kunne blive til virkelighed. Det, der er vigtigt for os at få slået fast i den her sammenhæng, er, at vi har stor tillid til, at lærerne gennem deres uddannelse skal være både fagfagligt og didaktisk veluddannede, sådan at de i frihed kan forestå undervisningen i folkeskolen. Der er fastsat nationale mål, trinnål, fælles mål, og vores opfordring er at give skolen og undervisningen tilbage til lærerne, eleverne og skolens ledelse. En kanon kan være en god inspiration, den må bare ikke styre.

Så synes jeg, at det er lidt interessant, at vi i en ligestillingstid kan se, at der kun er en kvinde på listen over obligatoriske værker, og det er Karen Blixen. Enten tæller hun for resten, så det går lige op, eller også er der bare for få. Vores bud er, at obligatorisk kanon på sigt ikke er en løsning. Kultur skal leves af og for folket. Anes kanoner skød med anemoner; det er også en måde at hilse foråret

Anden næstformand (Søren Espersen):

Hr. Alex Ahrendtsen for en kort bemærkning.

Kl. 17:54

Alex Ahrendtsen (DF):

Tak for den fine tale. SF taler på linje med Det Radikale Venstre om tillid og frihed – og det er jo godt nok – der er masser af tillid og masser af frihed til folkeskolen og folkeskolelærerne. Men er SF ikke enig med Dansk Folkeparti i, at denne tillid ikke har været nok til at sikre, at der var en fælles referenceramme, en fælles kultur, og at der er historiske begivenheder og værker, som vi alle kommer til at stifte bekendtskab med i skolevæsenet? For mit eget vedkommende kan jeg som eksempel på det nævne – og der er masser af eksempler – at jeg ikke er stødt på nogen af disse værker eller forfatterskaber, der i dag er en del af kanonlisten, da jeg gik i skole – ikke ét af dem.

Så mit spørgsmål er: Er det ikke Folketingets opgave at udstikke rammerne for, hvad vi anser for at være væsentligt for det danske folk at kende til, både historisk og litterært?

Kl. 17:56

Anden næstformand (Søren Espersen):

Ordføreren.

Kl. 17:56

Annette Vilhelmsen (SF):

Nu kan jeg jo ikke vide, hvad det er for en skole, hr. Alex Ahrendtsen har gået i, men i den folkeskole, jeg har været så heldig at gå i, har det da i hvert fald været sådan, at vi har skullet tygge os igennem både »Løgneren« og Blixens værker osv., så jeg tror, vores oplevelser af det her er meget forskellige. Jeg er enig i det så langt, at det er rigtig vigtigt, at vi har en fælles kulturbaggrund, kulturindsigt og kulturforståelse; så langt er jeg helt enig. Men jeg er ikke enig i, at det er noget, vi skal gå ind og vedtage politisk. Jeg synes – og det er jo også den tilgang, vi har til det i SF – at det er samtalen om kulturen, og at det er det liv, der leves i kulturen, der er det vigtige, og som vi skal sørge for at rammerne er til stede for, og at vi, når vi som Folketing beslutter, hvad der er rammerne for folkeskolen, så gør det i tillid til, at lærerne er uddannet med baggrund i denne forståelse og hele den demokratiopfattelse, vi har, og at de møder et fagligt grundlag, som gør, at de er i stand til at udføre deres opgave. Og det, der er det allervigtigste, er, at vi skal være inspirationen til, at den her debat kan fortsætte. Vi kan ikke lave lister over det, for hvis vi gør det, vil man begynde at vinke af, og så er diskussionen om alt det, der ikke står på listen, måske ikke så væsentlig.

Så vi er enige i det med en fælles kulturbaggrund, men vi er ikke enige i, at det er noget, som man skal beslutte politisk.

Kl. 17:57

Anden næstformand (Søren Espersen):

Hr. Alex Ahrendtsen.

Kl. 17:57

Alex Ahrendtsen (DF):

Alene de erfaringer, som ordføreren og jeg har med folkeskolen, taler jo for, at vi får kanonlister. Ordføreren har i folkeskolen læst »Løgneren«, selv mødte jeg dette værk for første gang i gymnasiet. Alene det er jo et argument for, at vi fra Folketingets side går ind og siger til folkeskolens lærere: Det her er altså noget, I skal gennemgå; det her er historiske begivenheder, som vi vil have at alle skoleelever kender til. For så får vi en standard, og så ved vi og sikrer vi os, at eleverne i Danmark kommer igennem disse ting. Er det ikke sandt,

at det er sådan, vi skal håndtere det, så vi ikke udsætter os selv for den risiko, det er, at der er nogle elever, der får kendskab til det her, mens der er andre elever, der – i tillidens og frihedens hellige navn – fuldstændig svigtes?

Kl. 17:58

Anden næstformand (Søren Espersen):
Ordføreren.

Kl. 17:58

Annette Vilhelmsen (SF):

Jeg er ikke sikker på, at kulturen og det liv, der leves, har det bedst, ved at det følger nogle standarder. Jeg er helt sikker på, at vi en gang imellem er nødt til at have debatter som denne, og det hilser jeg også rigtig meget velkommen at vi har. Jeg er sikker på, at vores indspark, det, vi siger her, også vil være noget, der giver genlyd på seminarierne og på skolerne ude i landet, men jeg vil fastholde det med friheden for de lærere, som vi har ansvaret for at uddanne, og det med friheden for den skoleledelse, der er, til, at de kan varetage opgaven med, hvad det er, der skal undervises i. Jeg vil altid følge det her nøje. Nu er det med en kanon på historieområdet jo noget, der er ganske nyt, og det vil sige, at der sådan set heller ikke er de store erfaringer i forhold til at kunne arbejde systematisk med en indsamling af viden på området, men det bliver også interessant at være i dialog med lærerne om det.

Men når man siger, at det er noget, vi skal gøre, fordi det gør det nemmere for lærerne, eller fordi de skal have noget at støtte sig til, så er jeg ikke enig i det. Altså, vores bud i forhold til det er, at det ikke er sådan, at man lever sit liv efter standarder, men at man gør det i en vekselvirkning, der er levende.

Kl. 17:59

Anden næstformand (Søren Espersen):

Jeg vil gerne have, at taletiden bliver overholdt.

Fru Karen Ellemann for en kort bemærkning.

Kl. 17:59

Karen Ellemann (V):

Tak for det.

Under ordførerens ordførertale var der en lang række sådan didaktiske overvejelser omkring den gode undervisning, som jeg er meget, meget enig med ordføreren i, og jeg kan ikke lade være med at sidde og tænke på: Men hvad er modsætningen? Der er jo ikke disharmoni mellem at skabe den gode undervisning og så at have en forpligtelse, der handler om, at man eksempelvis i dansk er forbi de her 14 forfatterskaber. Bare fordi Tove Ditlevsen ikke også står på listen, kan Tove Ditlevsen jo sagtens være en del af danskundervisningen, og er det heldigvis også. Men at man har lavet det her grundige arbejde med at sige, at her er der så udvalgt 14 forfatterskaber, som vi politisk mener og står ved at danske skoleelever ikke skal være foruden, er det så slemt, og fylder det virkelig 100 pct. af danskundervisningen i hele den skolegang, som danske skoleelever får? Er der ingen frihed?

Kl. 18:00

Anden næstformand (Søren Espersen):

Ordføreren.

Kl. 18:00

Annette Vilhelmsen (SF):

Jo, det er jo netop friheden, som vi taler for der skal være, og det er også det, der sådan er min oplevelse at Venstre almindeligvis plæder for, nemlig at der skal være frihed. Men vores udgangspunkt er, at skolesagen indholdsmæssigt ikke er en politisk sag. Så vi vil meget gerne, at vi lægger rammerne, at vi holder gang i debatten – og

værdidebatten er væsentlig i forhold til folkeskolen – og hvad der indholdsmæssigt skal ske, er en sag mellem de enkelte skoler, skolens ledelse og forældrebestyrelserne, der skal være der. Vi holder øje, vi er med, og vi vil gerne diskutere det, men det må ikke være en politisk beslutning. Man kunne komme i tanker om eksempler på værker, som kunne få så klar en politisk linje, så det ville vi ikke ønske var det, der sådan skulle være udgangen på folkeskolens værdibane, kan man sige.

Kl. 18:01

Anden næstformand (Søren Espersen):

Fru Karen Ellemann.

Kl. 18:01

Karen Ellemann (V):

Jeg er glad for, i hvert fald sådan som jeg hører svaret, at ordføreren anerkender, at der er frihed i folkeskolen i dag, i høj grad metodefrihed, og at der med eksempelvis de her 14 forfatterskaber jo ikke står, lige præcis hvilke værker det er, man skal tage fat i, men at man skal stifte bekendtskab med forfatterne.

Jeg kunne godt tænke mig at vide, om ordføreren oprigtigt mener, at folkeskolen bliver styrket fagligt af, at det hele bliver sat fri, altså at man ikke tør tage politisk stilling til, at der eksempelvis er 14 forfatterskaber og en kronologisk historie, en begivenhedsrækkefølge, som man skal følge. Er ordføreren overhovedet ikke bare 1 µ bekymret for en eller anden grad af historieløshed, en eller anden grad af venden tilbage til den folkeskole, som tilsyneladende både hr. Alex Ahrendtsen og jeg har erfaringer med har været rimelig hullet som en ost?

Kl. 18:02

Anden næstformand (Søren Espersen):

Ordføreren.

Kl. 18:02

Annette Vilhelmsen (SF):

Altså, jeg synes ikke, vi næres af bekymringer, og det gør folkeskolen heller ikke, så jeg ser gerne, at vi løbende har debatten, og at vi ikke baserer vores folkeskoleværdi og hele demokratiforståelse på standarder og på lister. Men vi har jo også sagt, at vi gerne ser det som inspirationsmateriale. Man kan sagtens komme med et idéforslag, der hedder, at eleverne har kendskab til kronologi i historie f.eks., at man beskæftiger sig med værker fra før og efter anden verdenskrig, gerne med forskellige genrer, men at gå ind og påpege specifikke forfattere mener vi simpelt hen ikke er hensigtsmæssigt. Det er ikke en politisk beslutning. Så længe vi har det som en lov, den har vi nu, er det det, vi gør, men vi vil gerne have debatten, og den glæder vi os til at følge løbende op på.

Kl. 18:03

Anden næstformand (Søren Espersen):

Tak til SF's ordfører. Der er ikke flere bemærkninger. Den næste er hr. Lars Dohn som ordfører for Enhedslisten.

Kl. 18:04

(Ordfører)

Lars Dohn (EL):

Tak. Det viser sig jo ud fra Folkeskolens stikprøveundersøgelse, at de forfattere, der ikke bliver anvendt i særlig høj grad, er sådan nogle som Peter Seeberg og Egon Mathiesen. Formanden for kanonudvalget har tilkendegivet, at Peter Seeberg nok ikke hører hjemme i folkeskolen. Han er mere til gymnasiet. Så der er nok ikke sket så stor en skade ved tingene.

Hvis vi vil udvikle folkeskolen, og det er jo det, der er vores opgave, bliver vi nødt til at have en fornemmelse for, hvordan det går

derude. Det tror jeg er rigtig vigtigt. Så duer det altså ikke, at vi ager – uden nogen sammenligning i øvrigt med Dansk Folkepartis ordfører – som komiske Ali, der stod og fortalte om, hvordan man sejrede ude på slagmarkerne. For hvad hvis tilstanden er en anden for de her udmærkede forslag fra Folketinget? Jeg er sikker på, at fru Karen Ellemann og det flertal, der var, syntes, at hver gang de tæp-bombede med de 29 forslag, så skabte de en forbedring. Nu viser undersøgelserne jo altså, at det ikke blev til et undervisningsmæssigt ryk, at det ikke førte til nogen forbedring.

Derfor bliver man nok nødt til at tage udgangspunkt i virkeligheden. Kanon betyder en samling af hellige skrifter. Hvis vi tager Bibelen, kan vi se, at den stort set har været uændret siden år 393, og det er jo ikke den form for udviklingsstandard, vi skal have i folkeskolen. Det er sådan, at en kanon lægger nogle stadig snævrere rammer for lærerens undervisning, og den socialdemokratiske ordfører har gjort udmærket rede for, hvordan lærerne skal indrette sig efter de fælles mål. Det er faktisk sådan, og det er noget af det, jeg ikke så godt har kunnet lide ved debatten her, at der fra visse sider har været en manglende tillid til, at lærerne vil rette sig efter de forskrifter, som Folketinget laver.

Det er faktisk sådan, at når man laver undersøgelser af, hvad det er, der trykker lærerne, kan man se, at det er de ting, som de har svært ved at indfri. Kanonen lægger f.eks. et hårdt pres, hvad angår tidsforbruget i historieundervisningen. Jeg har gjort rede for i Børne- og Undervisningsudvalget, hvordan det er at have en time om ugen og så skulle leve op til de her mål. Man ved ud fra de undersøgelser, der er lavet af lærernes psykiske arbejdsmiljø, at sådan noget som undervisningsdifferentiering er noget af det, der trykker lærerne ganske alvorligt.

Vi skal derimod sætte nogle åbne mål – nogle høje og åbne mål. Det er det rigtige. Dem får man aldrig helt indfriet, men det er jo også det, der er vejen til udvikling. Vi skal skabe rammerne for en god undervisning, og en god undervisning er det, der kan begejstre eleverne, ikke det, som kan lægge et tryk og et åg på eleven og klassen.

Derfor må jeg konkludere, at det, som vi skal hen til, er at gøre den situation, som er målet i stikprøveundersøgelsen, til den rent faktiske lovtilstand, nemlig at en kanon kan være udmærket som inspiration. Enhedslisten ser gerne, at den kommer helt væk. Vi bliver nødt til at tage udgangspunkt i virkeligheden. Vi siger ovre i Vestjylland, når vi er rigtig morsomme, at det nok er lidt ligesom med kanonen, som det er med moms i Vestjylland. Den er aldrig rigtig slået igennem. Så derfor bliver man altså nødt til at korrigere det efter virkeligheden. Tak.

Kl. 18:07

Anden næstformand (Søren Espersen):

Fru Karen Ellemann for en kort bemærkning.

Kl. 18:07

Karen Ellemann (V):

Tak for, at ordføreren lige bliver stående, så man kan få lov at stille et spørgsmål. Jeg lagde mærke til, at ordføreren tog udgangspunkt i den artikel fra Folkeskolen om lærernes oplevelse af kvaliteten i folkeskolen. Der er tale om, at man har spurgt, jeg tror, det er knap 650 lærere, om, hvordan de opfatter kvaliteten. De opfatter det generelt sådan, at de er pressede, at der er et presset arbejdsmiljø osv. Har det noget med kanonen gøre? Har det noget at gøre med, at vi stiller for høje faglige krav? Skal vi slække på kravene? Er det det, som Enhedslisten i virkeligheden plæderer for? Vi skal lade være med at stille faglige krav, for så skal det nok blive bedre i folkeskolen.

Der er en ting, jeg i hvert fald er meget optaget af at ordføreren også bliver klar over, og det er, at der faktisk er sket faglige forbedringer igennem de sidste 10 år i forhold til eksempelvis eleverne læsefærdigheder, og det håber jeg at ordføreren vil anerkende.

Kl. 18:08

Anden næstformand (Søren Espersen):
Ordføreren.

Kl. 18:08

Lars Dohn (EL):

Enhedslisten ønsker ikke at slække på kravene, men vi ønsker at overlade noget mere til lærernes professionalisme og vise tillid. For alle offentligt ansattes vedkommende drejer det sig om at vise tillid til, at de kan løse opgaven uden snærende bånd. For sådan som jeg hører Dansk Folkepartis ordfører, tror jeg egentlig, at han gerne ville have, at man lige præcis i den og den time på alle skoler i landet lige præcis læste den og den forfatter. Sådan havde man det faktisk i det hedengangne DDR, og det var noget af det, der var med til at lukke butikken derovre, så det behøver vi altså ikke at bevæge os hen imod.

Kl. 18:09

Anden næstformand (Søren Espersen):
Fru Karen Ellemann.

Kl. 18:09

Karen Ellemann (V):

Nu kan jeg selvfølgelig ikke tale på vegne af Dansk Folkepartis ordfører, men jeg kan i hvert fald berolige ordføreren for Enhedslisten med, at i Venstre har vi ikke nogen ambitioner om at detailregulere i en grad, hvor vi går ind og minutiøst tilrettelægger de faglige læseplaner. Nogle gange kan det dog godt være fristende at have den der tanke, for oprigtigt talt er der nogle gange frustrationer i forhold til det faglige udbytte af det at have gået så mange år i folkeskolen, og det var jo også hele baggrunden for den debat, der rejste sig, og hele arbejdet med at få lavet kanonlisterne.

Derfor vil jeg gerne afslutte med lige at vende tilbage til det, debatten handler om, nemlig kanonlisterne, og hvorvidt de skal være obligatoriske, eller om de blot, hvilket Enhedslisten er med til at foreslå, skal tjene som inspiration. Vil det gøre danskundervisningen bedre, hvis man siger: Gør, hvad I har lyst til; om I underviser i H.C. Andersen, Tove Ditlevsen eller Karen Blixen, eller hvem det nu er, må I selv om; alt er lige gyldigt? Bliver alt så ikke bare lige gyldigt?

Kl. 18:10

Anden næstformand (Søren Espersen):
Ordføreren.

Kl. 18:10

Lars Dohn (EL):

Der ligger jo de fælles mål, som man skal indfri. Hvis man virkelig vil folkeskolen det godt, og det betvivler jeg ikke at fru Karen Ellemann gerne vil – spørgsmålet er så, om hun har den rigtige politiske medicin til det – gælder det om at styrke læreruddannelsen og i stedet for at sige 13 timer om ugen så sige 20 timer om ugen og styrke lærernes efteruddannelse, sådan at lærerne faktisk bliver i stand til at levere den rigtig spændende undervisning. Sådan noget ville rykke. For den fagfaglige efteruddannelse lider rigtig meget under det, hvis man ikke gør det. Det her rykker ikke, og det er også det, man kan mærke. Der var ikke den store opbakning, da man vedtog det her. Da var det jo faktisk hr. Brian Mikkelsen og De Konservative, der presede på. Venstre var faktisk ikke særlig begejstret for det.

Kl. 18:11

Anden næstformand (Søren Espersen):
Hr. Alex Ahrendtsen for en kort bemærkning.

Kl. 18:11

Kl. 18:14

Alex Ahrendtsen (DF):

Jeg tror, at Enhedslistens ordfører kender DDR bedre end Dansk Folkepartis ordfører. Det er jeg sikker på. Dansk Folkeparti vil ikke detailregulere, på ingen måde. Det er kanonlisterne jo heller ikke udtryk for. Grunden til, at jeg tager ordet endnu en gang, er, at ordføreren har brugt temmelig lang tid på at tale om forbedret undervisning. Men kanonlisterne handler ikke om at forbedre undervisningen. De handler om at skabe et dannelsesniveau, en fælles referenceramme, noget, som vi alle kender til.

Mit spørgsmål er: Er Enhedslisten ligeglad med dannelse og fælles kultur? Er stænklapper virkelig vigtigere end sådan noget?

Kl. 18:12

Anden næstformand (Søren Espersen):

Ordføreren.

Kl. 18:12

Lars Dohn (EL):

Når jeg brugte eksemplet med stænklapperne, var det, fordi jeg syntes, at det, når der ikke er opbakning til noget, så er et spørgsmål om, om man virkelig skal gå i brechen for det. Så tror jeg faktisk, at man kender resultatet på forhånd. Derfor skal vi her i Folketinget koncentrere os om det, der virker. Det, der giver god undervisning, det, der gør, at lærerne får fokus på de vigtige ting i undervisningen, også i indholdet, er, at de er i stand til at levere den i kraft af deres grunduddannelse og i kraft af deres efteruddannelse. Det er det, vi ved fra internationale undersøgelser. Det er det, der virker.

Kl. 18:12

Anden næstformand (Søren Espersen):

Hr. Alex Ahrendtsen.

Kl. 18:12

Alex Ahrendtsen (DF):

Man kan sige det på en anden måde. Dannelse, kultur, fælles referenceramme er simpelt hen for vigtige nogle ting til, at de kan overlades til den enkelte lærers forgodtbefindende. Anerkender Enhedslisten ikke nødvendigheden af, at vi som folkevalgte går ind og fortæller folkeskolelærerne, at der er nogle ting, vi gerne vil have at de lærer vores børn, så det ikke er lærerne derude, de 85 pct. venstreorienterede lærere, der bestemmer, hvad eleverne skal, men et bredt udsnit af befolkningen i Folketinget, der afgør det? Det er da demokrati, det må Enhedslisten da også gå ind for.

Kl. 18:13

Anden næstformand (Søren Espersen):

Ordføreren.

Kl. 18:13

Lars Dohn (EL):

Altså, hvis man virkelig vil sammenhængskraften noget godt, skal man jo sikre den danske folkeskole og ikke undergrave den, sikre den i form af, at den får de ressourcer, der er nødvendige. I stedet for at give færre ressourcer til normalundervisningen, skal man sikre, at lærernes uddannelse og efteruddannelse er i orden, sikre, at det fysiske miljø i skolerne er i orden. I går blev en ganske vist lidt ældre undersøgelse lanceret, og den viser, at man kan hente op mod 30 pct. mere, ved at der er en god luftudskiftning i klasselokalerne, et bedre indeklima. Det er da sådan nogle ting, vi skal satse på, og ikke styring og detailregulering.

Anden næstformand (Søren Espersen):

Der er ikke flere bemærkninger. Tak til Enhedslistens ordfører. Herefter er det fru Merete Riisager som ordfører for Liberal Alliance.

Kl. 18:14

(Ordfører)

Merete Riisager (LA):

Kanonlisterne er et velment forsøg på at formidle dansk kultur til danske folkeskoleelever. Man kan også sige, at det var et forsøg på at fastlåse kulturen i tid og sted, da man i 2005 for første gang udpegede forfattere og genrer, der skulle gennemgås af alle elever i historie og dansk.

Udpeger kanonlisterne afgørende historiske begivenheder, som danske skoleelever og lærerstuderende kan drage fordel af at kende? Ja, det tror jeg bestemt de gør. Men udfordringen her er, at ingen – heller ikke lærere og elever – har fordel af, at politikere og embedsfolk detailstyrer undervisningen i skolerne.

Jeg tror på, at den danske grundskole bliver bedre, hvis vi sætter overordnede mål og giver frihed til at løse opgaven. Der findes mange svar i folkeskoler og friskoler på, hvordan dansk kulturarv kan formidles levende og relevant. Vi som politikere kan understøtte det gode arbejde, der allerede sker på skolerne, ved at sørge for en bedre videndeling og ved at koble de materialer og forskere, der kan kvalificere den praksis, der finder sted.

Jeg forestiller mig, at vi kan videreudvikle det digitale område og skabe digitale fagportaler for alle fag, ikke kun dansk og historie, hvor forskere, forfattere, lærere osv. i skøn forening giver deres bud på, hvad der er kernen i de fag, og hvor lærerne også går ind og rater for at vise, hvad de synes er det bedste materiale.

Det er i dag en jungle for lærerne at finde rundt i de digitale tilbud, og der er behov for at skabe overskuelighed og tilgængelighed i det allerede eksisterende materiale og hele tiden udvikle nyt og også sørge for, at det ikke kun er »the usual suspects«, der bidrager til denne proces.

Så er det vigtigt at sige i denne sammenhæng, når vi taler om faglighed, som vi gør i dag, at faglighed er andet og mere end kanoner og nationale test. Vi har brug for en generel faglighedsdebat i Danmark på grunduddannelsesområdet, for faglighed er både viden, altså at læse og forstå, det er regler og færdigheder, det er kompetencer, og det er kreativitet til at tænke det hele forfra.

I Canada har man haft stor succes med at hæve det faglige niveau ved at sætte overordnede mål i grundskolen og herefter give skolerne fuld metodefrihed. Det vil også virke i Danmark, hvis vi har mod til at gøre det.

Kl. 18:17

Anden næstformand (Søren Espersen):

Hr. Alex Ahrendtsen for en kort bemærkning.

Kl. 18:17

Alex Ahrendtsen (DF):

Tak til ordføreren. Jeg ved ikke, hvordan jeg skal sige det her på den pæneste mulige måde, men jeg synes, det er en eller anden sørgelig form for materialisme, som jeg egentlig kun troede man fandt hos Enhedslisten. Det er en form for hippieliberalisme, altså it og rating, når vi skal tale om kultur og dannelse og fælles referenceramme. Det er derfor, vi har fået de her kanonlister.

Har Liberal Alliance overhovedet ikke nogen holdning til, at vi som folk skal have noget at være fælles om ud over penge?

Kl. 18:18

Anden næstformand (Søren Espersen):

Ordføreren.

Kl. 18:18

Kl. 18:21

Merete Riisager (LA):

Ok jo, men jeg tror, at hr. Alex Ahrendtsen og jeg har en helt forskellig opfattelse af, hvad der er ånd, og hvad der er kultur, og hvor det opstår, for det kan nemlig sagtens opstå og trives i et community, som ligger digitalt. Der kan opstå fantastiske kulturelle muligheder i det digitale rum, og det er jo netop der, hvor man kan bringe elever og lærere sammen, som sidder helt forskellige steder i Danmark. De kan dele viden om noget, der er blevet sagt for flere århundreder siden, og om noget, der sker lige nu. Så det er da i den grad et kulturelt rum, hvor der sker noget. Men det er jo de mennesker – det er lærerne, det er eleverne, det er forskerne – der skal skabe det her faglige rum; det er ikke ordføreren og undertegnede, der skal det.

Kl. 18:18

Anden næstformand (Søren Espersen):

Hr. Alex Ahrendtsen.

Kl. 18:18

Alex Ahrendtsen (DF):

Jamen forstår ordføreren slet ikke, at vi som folketingspolitikere har både et ansvar over for vore vælgere og for vort folk og en forpligtelse til, at vi sætter nogle retningslinjer og fortæller vore lærere, at eleverne faktisk skal kunne forholde sig til omkring 1.000 år af vores historie?

Goethe, den store tyske digter, sagde engang: Den, der ikke kan gøre rede for 3.000 års europæisk historie, lever fra hånden til munden. Det er en fattig form for materialisme, der stikker under Liberal Alliance, og det er egentlig lidt ærgerligt, at partiet ikke vil være med til at støtte op om kanonlisterne, fordi de skaber den der fælles kultur, som har været så godt for Danmark. Hvorfor vil Liberal Alliance ikke være med til det? Jeg forstår det ikke. Liberal Alliance er borgerligt parti, er det ikke? Eller hvad?

Kl. 18:20

Anden næstformand (Søren Espersen):

Ordføreren.

Kl. 18:20

Merete Riisager (LA):

Nu ved jeg forhåbentlig lidt bedre end hr. Alex Ahrendtsen, hvad der stikker under i forhold til det, jeg mener, og faktisk mener jeg, at materialismen og markedet jo bare er værktøjer, for at livet kan leves. Vi skal have velstand, for at livet netop kan leves, og vi kan gøre alt det, der giver livet værdi. Men alt det, der virkelig giver livet værdi, det, der gør, at det er værd at stå op om morgenen, det, der gør, at vi ser vores unger i øjnene, er jo ikke det, som undertegnede og ordføreren for forespørgerne står her og beslutter i dag. Det sker i befolkningen, det sker ude på skolerne.

Det, vi skal, det, der er mit ansvar som politiker, er at se på de resultater, der kommer ud; de elever, som kommer ud af grundskolen. Er de i stand til at begå sig? Kan de klare sig? Har de fået de værktøjer med, som de skal bruge for at klare sig i samfundet? Det er en mangefacetteret faglighed, som har med alt muligt forskelligt at gøre, og den skal vi kigge på. Hvordan ser det ud, når man kommer ud? Vi skal ikke sidde her og bestemme, hvad det nøjagtige indhold skal være i de ting, som børnene skal læse.

Kl. 18:21

Anden næstformand (Søren Espersen):

Hr. Troels Ravn for en kort bemærkning.

Troels Ravn (S):

Tak. Jeg skal på vegne af Enhedslisten, Det Radikale Venstre, SF og S trække forslag til vedtagelse nr. V 31 tilbage.

I stedet skal jeg fremsætte følgende forslag til vedtagelse på vegne af Enhedslisten, Det Radikale Venstre, SF, Liberal Alliance og Socialdemokraterne:

Forslag til vedtagelse

»Folketinget konstaterer, at det nuværende folkeskoleforlig forpligter til kanonundervisning i dansk og historie. Ifølge gældende lov betyder det, at der er pligt til at undervise ud fra historie- og litteraturkanoner.

Folketinget finder, at historie- og litteraturkanonerne fremover i højere grad skal bruges som inspiration til folkeskolens lærere. Forligskredsens vil i forbindelse med det kommende folkeskoleforlig undersøge, hvordan kanonerne kan bruges mest hensigtsmæssigt.

Folketinget finder det vigtigt, at lærerne i folkeskolen har mulighed for og frihed til at tilrettelægge undervisningen ud fra den gruppe af elever, de underviser, og anvende de metoder og materialer, der kan skabe det bedst mulige faglige udbytte for eleverne.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 32).

Kl. 18:22

Anden næstformand (Søren Espersen):

Ordføreren behøver ikke svare på det her.

Jeg kan bare konstatere, at hr. Troels Ravn har meddelt, at han og de øvrige forslagsstillere til forslag til vedtagelse nr. V 31 ønsker at tage forslaget tilbage. Ønsker nogen at optage forslag til vedtagelse nr. V 31?

Da det ikke er tilfældet, er forslaget bortfaldet.

Samtidig har hr. Troels Ravn på vegne af Socialdemokratiet, Det Radikale Venstre, SF, Enhedslisten og Liberal Alliance fremsat et nyt forslag til vedtagelse. Det vil nu indgå i de videre drøftelser.

Ønsker ordføreren at kommentere det? Ellers er der en ny bemærkning til ordføreren fra fru Karen Ellemann.

Kl. 18:22

Karen Ellemann (V):

Det var ellers en overraskende drejning. Jeg sad i spænding og ventede på, at lige præcis den formulering eller sætning, der handler om, at man nu i højere grad vil bruge kanonlisterne som inspiration, var udeladt, men det var den så desværre ikke, og det kan jeg kun beklage.

Tilbage til ordføreren. Ordføreren forklarede i sin ordførertale om netbaserede undervisningsrum, og jeg er fuldstændig enig med ordføreren i, at det jo er et spændende forum til at vidensudveksle og til i det hele taget at lære i, og der er det bare, jeg vil stille ordføreren et ganske enkelt spørgsmål: Er der noget i de eksisterende kanonlister for begge fag, både dansk og historie, som forhindrer, at undervisningen kan finde sted på den måde?

Kl. 18:23

Anden næstformand (Søren Espersen):

Ordføreren.

Kl. 18:23

Merete Riisager (LA):

Nej, nu var det bestemt heller ikke formen, jeg her talte om. Man skal jo kunne undervise i form af tilstedeværelsesundervisning, man skal kunne undervise digitalt, man skal kunne gå ud af skolen osv. Det er ikke metoden her, der er vigtig for mig. Det, jeg siger, er, at vi skal kunne udvikle nogle faglige portaler, hvor lærerne får en større

tilgængelighed til materialerne, og hvor der hele tiden opbygges en faglig dynamik og en faglig kerne. Det er for mig at se langt mere interessant end at have lister, som er fastfrosset i tid og sted, og det er for mig at se en bedre måde at kvalificere materialet, kvalificere fagligheden og den kulturelle kerne, som ligger i fagligheden, på.

Kl. 18:24

Anden næstformand (Søren Espersen):

Fru Karen Ellemann.

Kl. 18:24

Karen Ellemann (V):

Ordføreren taler for de her dynamiske netværk, de her dynamiske inspirationskilder, og jeg er fuldstændig enig med ordføreren i det. Men mener ordføreren, at de eksisterende kanonlister forhindrer Folketinget i faktisk at tage stilling til, om der er behov for et historisk fundament, en grundviden, en sådan hel basal viden om både nogle forfatterskaber og nogle historiske begivenheder? Er de to ting her modsætninger?

Kl. 18:25

Anden næstformand (Søren Espersen):

Ordføreren.

Kl. 18:25

Merete Riisager (LA):

Der er bestemt ikke noget dårligt ved selve forfatterskaberne. Det, jeg siger, er, at kanonlisterne fastfryser fagligheden, og det er det sidste, vi har brug for i en dynamisk verden. Vi har hverken brug for at fastfryse fagligheden eller kulturen; det skal være dynamiske objekter, som hele tiden bevæger sig og udvikler sig.

Kl. 18:25

Anden næstformand (Søren Espersen):

Der er ikke flere bemærkninger. Tak til ordføreren. Så er det den konservative ordfører, fru Lene Espersen.

Kl. 18:25

(Ordfører)

Lene Espersen (KF):

Da vores uddannelsesordfører, fru Mai Henriksen, ikke kan være til stede i dag, har jeg valgt at tage tjansen som konservativ ordfører på denne meget vigtige forespørgsel, som jeg gerne vil takke Dansk Folkeparti og hr. Alex Ahrendtsen for at have rejst. Jeg synes, det er en meget vigtig debat.

Det har været meget underholdende at sidde og lytte til debatten her i dag, fordi kulturkanon jo handler om, hvem vi er i Danmark. De mange mennesker, de godt 5,5 millioner mennesker, der bor i Danmark, er jo ikke bare 5,5 millioner mennesker, der har valgt at placere sig et tilfældigt sted på jordkloden, hvor der er nogle små øer, og hvor der er en halvø, og hvor vi så bor sammen. Nej, vi har noget, der binder os sammen som nation. Med ét ord bruger man ofte betegnelsen sammenhængskraft, og for Det Konservative Folkeparti er det helt afgørende at sige, at det, der binder os sammen som nation, er noget, der er funderet i os som nation, det er vores kultur, det er vores værdier, det er vores normer, det er vores adfærdsmønstre, og det er vi i et fællesskab omkring.

Debatten i dag har for mig været sådan lidt anskuelighedsundersøgelse i, at både kulturradikalismen og det, jeg nok vil sige er det nyeste fænomen, nemlig værdinihilismen, trives rigtig godt her i Folketinget. Rigtig mange ordførere har været oppe at sige: Jamen kanonlister, joh, det er da nogle udmærkede forfattere, men det kan være, der er nogle, der er lige så gode, som vi lige så godt kan undervise i. Det viser, at de overhovedet ikke har forstået, hvorfor kanonlisterne kom til. Det var jo netop i et forsøg på at prøve at lave en

eller anden form for fælles fortælling, fælles historie om, hvor vi kommer fra, og hvad der kitter os sammen som folk.

Til de her lidt mærkelige forsøg, nogle af ordførerne er kommet med ved at sige, at vi så har cementeret en liste, vil jeg sige, at det er noget vrøvl, for der er aldrig nogen, der har sagt, at kanonlisterne skal se sådan ud om 100 eller om 200 år, for der kan være kommet nye forfattere til. Men ikke at anerkende, at der er noget, der binder os sammen som folk, at der er noget, der er bedre end andet, og at der er noget, vi synes er vigtigt alle vores børn lærer i folkeskolen, synes jeg simpelt hen er højst besynderligt.

Det bliver da helt grotesk, når der er ordførere, der – jeg tror, det var SF's ordfører, fru Annette Vilhelmsen – siger: Det stresser lærerne, at man i løbet af 9 år skal fortælle børnene om 14 forfattere. Jeg kunne forstå, det ville stresser, hvis det var i løbet af 1 uge. Det er muligt, det var en anden ordfører, der sagde det, men det er jo helt til grin, det er da simpelt hen at se ned på lærerne at komme med den slags argumenter. Naturligvis vil enhver lærer kunne undervise i mere end 14 forfatterskaber i løbet af en 9-årig eller 10-årig folkeskoleundervisning. Så jeg må sige, at jeg simpelt hen bare ikke forstår, hvordan man kan gå herved i Folketingssalen og diskutere kanonlister, som Dansk Folkeparti meget relevant vælger at bringe til debat, fordi lærerne ikke bruger dem ordentligt, og så komme med den slags argumenter.

Jeg vil sige, at det for Det Konservative Folkeparti har været helt afgørende og en vigtig milepæl, at VK-regeringen fik sat gang i kanonarbejdet, og jeg skulle hilse og sige til fru Merete Riisager, at det ikke er noget, Folketinget har besluttet. Der har været udvalg, der har siddet og udvalgt, hvilke værker det skulle være, det er ikke folketingspolitikere, der har siddet og har valgt det. For hvad har litterære værker af Holberg, H. C. Andersen og Herman Bang til fælles med historiske begivenheder som Kanslergadeforliget og terrorangrebet den 11. september 2001? Nogle vil sige, at det ikke har en pind med hinanden at gøre, men fællespunkterne er faktisk store, fordi de er en del af vores dansk- og historiekanon.

Der var en stor debat, da vi lavede både dansk- og historiekanon, men vi har været glade for det, og det er, fordi vi har modet til at sige, og det er det, vi mener politisk, at der netop er litterære værker, og at der er historiske begivenheder, som er så vigtige, at de *skal* indgå i undervisningen. Det giver et mere lige afsæt for den almene dannelse, og det giver også en bedre ungdomsuddannelse for de elever, der skal videre, og det vil vi jo gerne have at alle elever kommer. Det er vigtigt, at der er den samme dannelse og uddannelse, hvad enten man kommer fra Hirtshals eller fra Odense, og derfor er vi også utrolig glade for, at folkeskolelærerne *skal* undervise i de her udvalgte 14 litterære værker og 29 historiske begivenheder.

Vi er derfor også meget skuffede over, at folkeskolens eget fagblad præsenterer en undersøgelse, som viser, at seks ud af ti dansk-lærere og knap hver anden historielærer betragter de bindende kanonlister som en inspirationskilde og ikke som en pligt. Det er ikke sådan, at vi har gjort kanonlisterne lovpligtige, og at vi smider folkeskolelærerne i fængsel, hvis ikke de underviser i dem, men vi betragter faktisk kanonlisterne som noget, som folkeskolelærerne skal tage alvorligt. Det er ikke noget tagselvbord. Derfor har vi også haft børne- og undervisningsministeren i samråd for at høre, hvad regeringen har tænkt sig at gøre ved det problem.

Jeg er glad for, at ministeren i dag så klart har tilkendegivet, at man nu vil forsøge at være i dialog med lærerne om, hvordan man kan få sat det her endnu mere på dagsordenen, så det bliver rullet ud, og jeg vil meget opfordre til, at ministeren og regeringen holder fast i den her dagsorden og det forlig, der ligger bag.

Kl. 18:31

Anden næstformand (Søren Espersen):

Der er en kort bemærkning fra hr. Lars Dohn.

Kl. 18:31

Kl. 18:34

Lars Dohn (EL):

Den her stikprøve, som kun er en stikprøve, viser, at kun 60 pct. af dansklærerne konsekvent anvender kanonlisterne, og at 46 pct. af historielærerne konsekvent anvender dem. Nu bliver der sagt, at det ikke skal være med fængsling, men med hvilke midler skal undervisningsministeren sørge for at gennemtvinge det her, og hvordan hænger det sammen med dansk folkeskoletradition at gennemføre et sådant raid? Nu vil jeg selvfølgelig lige afvente og høre, hvordan ordføreren vil ordbelægge svaret.

Kl. 18:32

Anden næstformand (Søren Espersen):

Ordføreren.

Kl. 18:32

Lene Espersen (KF):

Det, som den konservative ordfører, fru Mai Henriksen, foreslog ministeren på samrådet, var, at der blev sendt et hyrdebrev ud. Det synes jeg selv ville være et ganske udmærket forslag. Jeg synes, det er vigtigt, at den ansvarlige minister får understreget, at det, vi har forpligtet os til i fællesskab herinde politisk i forbindelse med folkeskoleforliget, er noget, der skal undervises i.

Jeg anerkender da, som ministeren sagde, at for deles vedkommende, bl.a. af historiekanon, er der tale om en udrulning, om man så må sige, af det på undervisningsniveau. Men jeg synes, der skal gøres noget ved det, og jeg synes, det er vigtigt at sende et politisk signal om, at det her betyder noget for os, for det betyder noget for vores børn, at de ved, hvor de kommer fra, og at vi har en alment dannende undervisning tilfælles, uanset hvor man bliver undervist i den danske folkeskole.

Kl. 18:33

Anden næstformand (Søren Espersen):

Hr. Lars Dohn.

Kl. 18:33

Lars Dohn (EL):

Er det ikke i ordførerens interesse at få undersøgt lidt dybere, hvorfor de her vældig gode forslag ikke bliver anvendt, for tankerne med det fra forslagsstillernes side er jo formentlig rigtig gode? Hvorfor er det ikke lykkedes? Er det ikke interessant for os politikere at vide det? At sende et hyrdebrev – ja, det kender vi vel nok lidt virkningen af. Det er ikke for at underkende ministerens gennemslagskraft, men vi får efterhånden så mange breve.

Kl. 18:33

Anden næstformand (Søren Espersen):

Ordføreren.

Kl. 18:33

Lene Espersen (KF):

Nu har vi jo, vil jeg sige til hr. Lars Dohn, et folkestyre i Danmark. Et demokrati hviler jo altså på, at vi her i Folketinget har truffet en beslutning om noget. Der er blevet lavet en aftale, et forlig, på det her område, på folkeskoleområdet, og det skal lærerne efterleve. Hvis der er nogen, der ikke har forstået det, skulle de nok ikke have valgt at blive lærere, for så svært er det altså ikke at forstå disse kanonlister. Jeg kan selvfølgelig ikke vide, om det simpelt hen er på grund af manglende efteruddannelse eller det er manglende vilje fra lærernes side ud fra nogle af de argumenter, vi har hørt her i dag, om, at der måske var noget andet, de syntes der var bedre at undervise i. Uanset hvad synes jeg, det er vigtigt, at vi sender det signal til lærerne, at de naturligvis skal efterleve det, vi har aftalt.

Anden næstformand (Søren Espersen):

Fru Merete Riisager for en kort bemærkning.

Kl. 18:34

Merete Riisager (LA):

Ordføreren beskriver, hvor fattigt eller måske ligefrem sjælløst det er ikke at gå ind for en centralistisk bestemt liste over forfatterskaber. Jeg må spørge ordføreren: Hvordan er det lige, at et hyrdebrev skal forbedre fagligheden og formidlingen af dansk kulturarv, som ordføreren tilsyneladende er inde på? Hvordan skal den her tvangsforanstaltning, hvor vi presser noget ned i halsen på lærerne, som de ikke ønsker, som de ikke har bedt om, som de ikke synes hører hjemme i undervisningen, forbedre fagligheden og formidlingen af dansk kulturarv?

Kl. 18:35

Anden næstformand (Søren Espersen):

Ordføreren.

Kl. 18:35

Lene Espersen (KF):

Jamen det er jo sådan set det, der er noget af det mest bekymrende ved debatten i dag. Det kommer ikke bag på mig, at Enhedslisten, Socialistisk Folkeparti og Det Radikale Venstre har haft de holdninger, som de har haft, men at Liberal Alliance, der sådan set betegner sig selv som et borgerligt parti, har så kulturradikal en holdning til tingene, synes jeg faktisk har været det mest overraskende ved debatten her i dag. Det har fuldstændig været en kopi af hr. Anders Samuelsens gamle parti, Det Radikale Venstre.

Jeg må sige til fru Merete Riisager, at kulturkanonen intet har at gøre med det faglige niveau i folkeskolen. Jeg ved ikke, hvorfor det skal rodes ind i den her debat. Det har vi i Det Konservative Folkeparti meget klare holdninger til. Det her handler om, hvordan vi sikrer sammenhængskraften i vores samfund. Det handler om, hvordan vi sikrer dannelsen af vores børn, og om at have en fælles reference-ramme i forhold til vores historie og det sted, vi kommer fra. Og det ser jeg ikke som nogen som helst form for diktat over for lærerne; jeg ser det faktisk som en forudsætning for, at vi har en fælles historiefortælling i vores folkeskole.

Kl. 18:36

Anden næstformand (Søren Espersen):

Fru Merete Riisager.

Kl. 18:36

Merete Riisager (LA):

Næh, men det er måske også en rigtig god beskrivelse af, at der jo er nogle markante forskelle på at være liberal og konservativ. For mig at se er det at være borgerlig altså også at udvise tillid til dem, man har givet et hverv, og sørge for, at de kan udføre det, i stedet for at sidde og diktere, præcis hvad de skal gøre, helt ned til, hvad for en tekst de skal gennemgå sammen med eleverne.

Det overrasker mig meget, at ordføreren siger, at faglighed ikke spiller nogen rolle i denne sammenhæng, for fagligheden er for Liberal Alliance det fuldstændig afgørende parameter for grundskolen, og det er den, vi skal holde fokus på hele tiden. Så hvis kanonlisterne ikke har noget som helst med faglighed at gøre, undrer det mig meget.

Kl. 18:36

Anden næstformand (Søren Espersen):

Ordføreren.

Lene Espersen (KF):

Jamen jeg synes jo, at det, der kommer fra Liberal Alliance, er så selvmodsigende, for på den ene side siger Liberal Alliance, at man ikke skal stille nogen krav til hverken lærere eller skole, at det skal de liberale kræfter nok klare af sig selv, og på den anden side siger Liberal Alliance, at man alligevel skal have meget fokus på fagligheden. Man kan jo ikke have fokus på fagligheden, hvis ikke man stiller nogle krav, og vi har stillet en lang række bindende krav til folkeskolen for at sikre os, at børnene lærer det, de skal, og det står vi selvfølgelig fast på, vil jeg sige. Så vi er meget optaget af fagligheden i Det Konservative Folkeparti.

Men det, vi diskuterer i dag, er kanonlister. Vi taler om, hvorfor et bredt flertal i Folketinget har besluttet sig for, at der er bestemte værker og bestemte historiske begivenheder, som vi ønsker at alle danske elever, der går i folkeskolen, skal have kendskab til. Det handler om vores almindelse, om noget, der kitter os sammen som nation, og det kan man slet ikke putte ind under sådan en faglighedshat. Det handler simpelt hen om at have en fælles referenceramme, og det synes vi er vigtigt, hvis Danmark som nation skal bestå, og hvis danskerne som folk stadig væk skal have noget fælles at referere tilbage til.

Kl. 18:37

Kl. 18:38

Anden næstformand (Søren Espersen):

Fru Annette Vilhelmsen for en kort bemærkning.

Kl. 18:38

Annette Vilhelmsen (SF):

Jeg er glad for, at det blev rettet, at det ikke var mig, der talte om stressede lærere. Jeg har talt om så meget andet.

Mit spørgsmål går egentlig på, hvordan man får en kvalitetsdiskussion om folkeskolen og en forholden sig til, at vi vil være meget ambitiøse på vegne af vores folkeskole. Når vi principielt ikke er for kanonlister, men bakker op om, at der ligger en beslutning om det – og det gør vi – er det, fordi vi ikke mener, at kanon er en sag for Folketinget. Vi laver politik her, og kanon er noget for folkeskolen, det er ikke en politisk sag. Det er det, vi synes.

Mit spørgsmål går på, om Konservative kunne synes, det var interessant at prøve at tage en værdimæssig diskussion om folkeskolen og ikke en specifik diskussion om værker, men simpelt hen en diskussion om, hvordan vi vil leve op til formålsparagraffen i folkeskolen om demokrati, medborgerskab osv.

Kl. 18:39

Anden næstformand (Søren Espersen):

Ordføreren.

Kl. 18:39

Lene Espersen (KF):

Jeg vil gerne sige til fru Annette Vilhelmsen – for jeg lyttede faktisk til, hvad fru Annette Vilhelmsen sagde om det med, hvordan vi får en endnu bedre folkeskole – at jeg tror, der er meget, som Socialistisk Folkeparti og De Konservative kan blive enige om.

Jeg er faktisk enig i fru Annette Vilhelmsens tanker om didaktik og også i det hele taget om den debat, der er startet, og som handler om, at lærerne skal undervise efter viden og ikke efter vane. Der skal være nye måder, hvorpå vi kan lære lærerne at lære fra sig på den rigtige måde. De skal både prøve at bruge nye former for formidling, hvad enten det er via it eller andet, og de skal faktisk også bruge den nyeste forskning i, hvordan tingene fungerer. Jeg har selv været ekstremt inspireret af en kvindelig hjerneforskers bog, der handler om, hvordan pigers og drenge hjerner udvikler sig forskelligt. Faktisk bør det også tages med i undervisningen, at man har forskellig evne

til at koncentrere sig i løbet af et folkeskoleforløb. Jeg vil sige, at det er vi fuldstændig åbne over for.

Det er bare ikke det, debatten her i dag handler om. Det var derfor, jeg sagde til fru Merete Riisager, at jeg ikke har noget imod at diskutere faglighed, og hvordan vi får en bedre folkeskole. Det er bare ikke det, debatten i dag handler om. Men det ser vi frem til i forbindelse med kommende drøftelser om folkeskolen.

Kl. 18:40

Anden næstformand (Søren Espersen):

Fru Annette Vilhelmsen.

Kl. 18:40

Annette Vilhelmsen (SF):

Jeg tror, hjerneforskeren, der beskæftiger sig med området, er Ann-Elisabeth Knudsen, og noget af det, hun kommer med, er også ganske spændende. Det, vi diskuterer i dag, er lige præcis kanonen. Så er der faktisk også et spørgsmål i forhold til historie, som vi ikke kan vide så meget om, fordi det sådan set stadig væk er ganske nyt, hvordan historiekanon vil udvikle sig.

Men det, som jeg synes kunne være spændende at høre fra De Konservative, selv om fru Lene Espersen taler på vegne af fru Mai Henriksen, er, hvordan vi med kanonen sikrer, at eleverne får mulighed for at beskæftige sig med det, som vi med vores måske manglende fantasi ikke har fået øje på er et af værkerne. Det kan godt være, at vi synes, Rifbjerg er interessant og spændende, men det er jo også en værdimæssig beslutning, at Rifbjerg er mere spændende end f.eks. Michael Strunge, som larmer ved sit fravær på listen.

Kl. 18:41

Anden næstformand (Søren Espersen):

Ordføreren.

Kl. 18:41

Lene Espersen (KF):

Man kan altid diskutere, hvordan man kan få flere værker ind, men jeg vil sige, at jeg af egen erfaring, fordi jeg selv har to børn, der går i folkeskolen, hvoraf den ældste faktisk går i 3. klasse, har oplevet, at noget af det her kommer ind i undervisningen og faktisk bliver brugt på en utrolig dynamisk måde.

Jeg ved fra historiekanonlisten, at både Tutankhamon som repræsentant for den egyptiske kultur og Solvognen er på listen for 3. og 4. klasse. Solvognen har min søn allerede beskæftiget sig med. De har godt nok også beskæftiget sig med Slaget på Reden, for der kunne de komme herind og se noget i det indre København, selv om det først skulle være senere. Der har historielæreren meget, meget flot formået at kombinere noget af det, vi ønskede de skulle få formidlet i historie, med at tage rundt og set det i det danske landskab og dermed også få flyttet noget af de urolige drenge lidt ud, så de får noget frisk luft.

Så jeg har faktisk meget stor tiltro til, at folkeskolelærerne kan bruge det her proaktivt og også bruge nye undervisningsmetoder til at få gjort det levende og spændende. Jeg er faktisk blevet imponeret over, hvor meget mit eget barn har lært i historie. Han går trods alt kun i 3. klasse.

Kl. 18:42

Anden næstformand (Søren Espersen):

Der er ikke flere bemærkninger. Mange tak til den konservative ordfører. Børne- og undervisningsministeren.

Kl. 18:43

Børne- og undervisningsministeren (Christine Antorini):

Jeg vil godt takke for debatten. Det er altid en fornøjelse at være med i nogle af de lidt mere værdipolitiske debatter, som den her

forespørgselsdebat jo har vist sig at være. Det er måske ikke så mærkeligt, for hele diskussionen om kanon har været en af de lidt mere ideologiske diskussioner, der har været her hen over årene mellem de forskellige partier.

Nu har der været bekendelser omkring halvfjerderskolen. Derfor vil jeg også starte med at bekende, at jeg også er et barn af halvfjerderskolen. Når jeg lytter til kanondebatten, tænker jeg nogle gange, at det, der egentlig er lidt pudsigt, er, at på trods af at jeg er et barn af halvfjerderskolen – og det skulle åbenbart være ondt – må jeg bare konstatere, at stort set alle de her emner, som er på kanonlisten, faktisk var nogle, som var en del af min historiebog, og nogle, jeg blev undervist i op igennem de forkætrede 1970'ere. Så noget kunne vi altså alligevel lære, og det siger måske lidt om, at man skal passe på med at gøre det her om den her kanon alt for ideologisk.

Altså, uanset hvad, er der jo, når man kigger ned over kanonlisten med både litteratur og historie, en stor portion snusfornuft i, at de begivenheder er med, for det handler om kvindernes valgret, det handler om grundlovens indførelse, det handler om parlamentarismens indførelse i 1901, det handler om nogle begivenheder, som mig bekendt stort set har været en del af alle historiebøger i mange, mange år.

Diskussionen har så gået på, om det skulle være vejledende, eller om det skulle være obligatorisk, og om, hvornår man i virkeligheden skulle have diskussionen om, om der kom nogle begivenheder til, der var mere væsentlige end andre. For der ligger jo en sortering i det. Og det er jo i virkeligheden der, den ligger. Hvad er det, der bliver sorteret efter?

Jeg synes, at noget af det mest spændende, der var for år tilbage, dengang den tidligere regering havde kanondebatten fremme, var debatten om, hvad det egentlig var, der skulle være med i det ene og det andet. For den diskussion fik virkelig mange på banen, og det gjorde jo, at der kom en rigtig god faglig debat af, hvad der er vigtigt, og hvad der ikke er vigtigt. Det siger måske også noget om, at man ikke skal se det som noget statisk, men at det netop er debatten om, hvad der er med, der er væsentlig.

Så synes jeg også, at man lige for at få lidt perspektiv, skal huske, at når det er, der bliver lavet fælles mål, bliver der altså lavet sådan et hæfte, som kommer rundt om både en formålsbeskrivelse og om, hvordan man skal arbejde med fagene på forskellige leder og kanter. Det lyder lidt, som om at hvis en kanon bliver vejledende i stedet for obligatorisk, lærer eleverne ikke en pind i fagene. Sådan er det altså ikke. Så det siger jeg bare lige for at få lidt proportioner ind i den debat, der er.

Når det er sagt, vil jeg gerne sige, at når der er vedtaget fælles mål for fagene, det sagde jeg til det åbne samråd, det sagde jeg også i min indledning her, og det vil jeg gerne gentage, er der ikke nogen tvivl om, at det, der er de fælles mål, er det, som lærerne skal undervise efter. Så kan der være en drøftelse af, om man ønsker at ændre de fælles mål. Sådan er det altid. Og da vi sidst ændrede de fælles mål tilbage i 2009 – og jeg tror, at jeg er den eneste blandt de politikere, der er til stede her, der var med til disse drøftelser – var der store diskussioner, det skal da ikke være nogen hemmelighed. Og kanondiskussionen var en af de store diskussioner.

Nu er det sådan omkring fælles mål, at de faktisk ikke er nogle, som en forligskreds skal være enige om. De fælles mål bliver udmøntet inden for rammerne af folkeskoleloven, men i sidste ende er det undervisningsministeren, der beslutter, og det var så den daværende undervisningsminister, hr. Bertel Haarder, der var den, der sad for bordenden og fik de fælles mål på plads. Den daværende undervisningsminister gjorde sig meget umage med, at der i forligskredsen sådan var en rimelig konsensus om det, men der var da diskussioner om, hvad der skulle med, og hvad der ikke skulle med. Skulle kanonlister være vejledende, eller skulle de være obligatoriske? De blev obligatoriske, men hvor meget skulle de fylde?

Der kom fleksibilitet ind i det, og jeg tror, at noget af fleksibiliteten bl.a. skyldtes Socialdemokraternes synspunkter om det. Der var andre, der mente, at der skulle være mindre fleksibilitet og større vægt på kanon. Det er bare for sige, at det var der, man landede, men i sidste ende var det den daværende undervisningsminister, der besluttede, hvordan det skulle være.

Det er også for at sige til Dansk Folkeparti, der har problematiseret, at man kan have forskellige holdninger, at det vil der jo altid være. Det har vi da i folkeskoleforligskredsen, det havde vi i den tidligere folkeskoleforligskreds. Om de fælles mål var der f.eks. drøftelser, hvor Dansk Folkeparti ønskede, at danske sange skulle fylde mere i forbindelse med de fælles mål for musikundervisningen. Dansk Folkeparti havde også et synspunkt om, at dansk madkultur skulle fylde mere i faget hjemkundskab, men det ændrer jo ikke ved, at der blev lavet en ramme, som rummer de fælles mål i dag.

Sådan har de forskellige partier synspunkter, men i sidste ende er det, der så er de fælles mål, eller det, der bliver folkeskoleloven, det, som lærerne er forpligtet til at undervise efter. Sådan må det jo være, når vi lever i et demokrati, hvor vi deler os efter anskuelser, og hvor kunsten er, om vi kan lande noget, der samler en pæn fællesmængde.

Igen vil jeg bare understrege, at det, der er vedtaget, er det, man underviser efter ude i folkeskolen. Skal det være anderledes, er det, fordi det bliver ændret, om det så er de fælles mål eller folkeskoleloven, der bliver ændret.

Kl. 18:48

Derfor vil jeg også sige, at jeg ikke deler Enhedslistens oplevelse af, at hvis der er et antal lærere, som ikke ønsker at følge det, må man lytte efter, hvorfor de ikke vil følge det. Udgangspunktet er, at man skal følge det, som er vedtaget. Det er også en del af demokratiets spilleregler.

Derfor er der også en række initiativer, som jeg nævnte at vi har taget i forlængelse af den undersøgelse. Jeg har drøftet det med skolelederne, og jeg vil sige, at skolelederne var helt enige i, at selvfølgelig er lærerne forpligtet til at arbejde efter de fælles mål, og der har skolelederne også en forpligtelse til at sørge for, at de gør det. Jeg har også sagt, at vi har involveret ministeriets fagkonsulenter, som via en række initiativer – konferencer, undervisningsportalen, og at de er ude i de miljøer, hvor man er i tæt kontakt med lærerne – understreger, hvordan det er, man arbejder med de fælles mål, herunder hvordan man arbejder med kanon. Så er der en række ting, vi allerede har gjort, fordi vi faktisk synes, at det er vigtigt, at man respekterer de regler, der er.

Jeg vil som afslutning sige lidt om læreruddannelsen. Den har ikke været drøftet så meget, men den var dog også en del af spørgsmålet her i debatten. Den 18. januar i år kom følgegruppen med deres evaluering af og anbefalinger til læreruddannelsen. Det er en rapport, som er baseret på 4 års evalueringsarbejde i forbindelse med læreruddannelsen. Det, der er den røde tråd i den rapport, som følgegruppen er kommet med, er, at læreruddannelsens største udfordring er den meget stramme regulering og den detaljeorienterede indholdsstyring, der er på uddannelsen.

Der er følgegruppens budskab altså meget klart. Hvis læreruddannelsen skal indfri forventningerne om et kvalitetsløft, hvad vil alle sammen er optaget af, er svaret deregulering, det vil sige færre centrale forskrifter og bindinger og i stedet for styring efter kompetencemål. Derfor mener regeringen, at det er forkert at pålægge læreruddannelsen yderligere styring i form af obligatoriske kanonlister, for det vil være stik imod anbefalingerne i den rapport, der ligger. Det mener både jeg og uddannelsesministeren vil være en forkert vej at gå.

Som jeg også understregede i starten, ændrer det jo ikke ved, at når lærerne så er færdiguddannede, skal de jo undervise efter det, som står i de fælles mål. Det er en meget fin balance, at vi har det på den måde.

Så glæder jeg mig i øvrigt til, at vi fremadrettet får en diskussion om, om der skal ske en regulering af nogle af de fælles mål. Den diskussion har vi til gode at tage med hinanden, og den ser jeg frem til.

Kl. 18:50

Anden næstformand (Søren Espersen):

Mange tak til børne- og undervisningsministeren. Der er ingen bemærkninger. Så er det hr. Alex Ahrendtsen som ordfører for forespørgerne til det, der vel hedder anden runde.

Kl. 18:50

(Ordfører for forespørgerne)

Alex Ahrendtsen (DF):

Det har virkelig været en debat med vitaminer, og det skal de ærede kolleger have mange tak for. Jeg har en særlig tak til fru Lene Espersen, som sagde noget uhyre væsentligt, ganske prunkløst og enkelt. Vi har noget, der binder os sammen, sagde hun, vi har noget, der binder os sammen, også noget mellem Enhedslistens ordfører og Dansk Folkepartis ordfører, hvor svært det måtte være at forstå. Vi har noget, der binder os sammen.

Det er væsentlige ord at lægge sig på sinde. Og jeg synes, at vi hele tiden skal huske dem. Det er derfor, vi sidder her alle sammen. Vi bekymrer os jo om Danmark og det danske folk. Vi har noget, der binder os sammen. Dog vil jeg sige, at der er lang vej igen på nogle områder, og især bekymrede Liberal Alliance mig. Jeg synes, at de viser en særlig form for hippieliberalisme eller Christianialiberalisme. Derfor er det måske ikke så underligt, at Liberal Alliance i dag hænger sammen med det røde flertal, men sørgerligt er det.

Jeg skal forklare, hvorfor jeg synes, at det er sørgeligt. Altså, det burde egentlig være klart for alle, at i dag lever vi ind i en medie- og facebookkultur. Konkurrencen fra fjernsyn, spil, radio, internet osv. er jo helt enorm. Alle, der har prøvet at undervise, ved, hvor svært det er at fange de unges interesse. Og hvis vi ikke tager den udfordring op, risikerer vi jo bare at blive nogle grønsager, som lever i nuet, og som går hen til den nærmeste pizzabutik, og som ikke kender til det her vidunderlige samfund og land, som vi bor i, og som ikke kender til den strid og den kamp, som vore forfædre har ført for, at vi kan stå her i dag. Og det har de jo gjort på baggrund af noget, nemlig på baggrund af en kultur, som ikke er tilfældig.

Det er vores opgave at sørge for, at eleverne får det med. Det er vores opgave som politikere at sikre et dannelsesniveau. Vi er valgt til at gøre det. Vi er ikke valgt til bare at sige, at det er ét fedt, og at det må lærerne selv om, de har deres frihed, vi har tillid til dem, og der sker ikke noget. Nej, vores opgave er at modvirke vilkårlighed, så Hassan fra Vollsmose og Sofie fra Vedbæk har noget at være fælles om, så de har noget, der binder dem sammen.

Jeg vil gerne takke for debatten endnu en gang. Jeg synes, at den har været virkelig opløftende på mange måder, selv om der er lang vej endnu for venstrefløjen, før den indser, hvor vigtigt det egentlig er med kanonlister. Til sidst vil jeg takke for ministeren for de gode indlæg og for, at hun én gang for alle har slået fast, at lærerne skal følge loven, de skal gøre, hvad der bliver sagt her fra Folketinget, det er vigtigt. Ja, det skulle være mine afsluttende ord.

Kl. 18:54

Anden næstformand (Søren Espersen):

Mange tak til ordføreren for forespørgerne.

Da der ikke er flere, der har bedt om ordet, er forhandlingen sluttet.

Jeg skal huske at minde om, at afstemning om de fremsatte forslag til vedtagelse som nævnt først vil finde sted tirsdag den 28. februar 2012.

Kl. 18:54

Meddelelser fra formanden

Anden næstformand (Søren Espersen):

Der er ikke mere at foretage i dette møde.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, fredag den 24. februar 2012, kl. 10.00.

Jeg henviser til den dagsorden, der fremgår af Folketingets hjemmeside.

:

Mødet er hævet. (Kl. 18:55).